VESTNIK

Murska Sobota, 4. april 1991 ● Leto XLIII ● Št. 13 ● Cena 15 din

Kako lepa, pisana, razigrana . . . je narava, kadar se popki razcvetijo v neskončno število vsemogočih cvetov! Te dni bo cvetna mavrica še posebej pisana, če le ne bo pritisnil mraz, kot se to rado zgodi. Sneg ob koncu tedna nas je nekoliko že presenetil; na srečo pa ga je hitro pobralo. Zdaj pa naj kraljuje le cvetoča pomlad!

Foto: Nataša Juhnov

Slovensko novinarstvo lebdi med oblastjo in avtonomijo. Za slednjo se krčevito bori vsaj mojih skoraj dvajset novinarskih let in nič drugače se mu ne piše leto po prvih svobodnih večstrankarskih volitvah. Kar naenkrat je postalo novi oblasti enako oster trn v peti. Kot da sem na začetku svojega službovanja. Takrat mi je partijski sekretar preprečil udeležbo na sestanku in takrat niti nisem mogla zvedeti za sejo delavskega sveta v DO ali tozdu. Danes ne vem za večino strankarskih sej, ali pa so zaprte za javnost (enako velja za pozicijo in opozicijo) in danes me v podjetju lahko psotavijo pred vrata. Ampak v takšnih razmerah mi je novinarstvo še dražje in profesionalni dolg do javnosti še bolj

SEDMA SILA?!

zavezujoč. Njo kaj malo brigajo moje težave, ona hoče in ima pravico zvedeti in vedeti.

Za novinarstvo zato ostajata nedotakljivi načeli odprtosti informacij in svobode obveščanja. Novinarji ju bomo ščitili z vsem svojim znanjem in zavezanostjo temeljnim načelom novinarske etike, ki ne poznajo državnih meja. Nastajanje države Slovenije je idealna in nikoli ponovljiva priložnost, da zajamčimo svobodo obveščanja. Dovolj bi bil samo en stavek v novi slovenski ustavi. Ampak dogaja se nasprotno. Oblast, točneje naše ministrstvo resnice, si kar naprej izmišlja nove modele nadzora nad mediji. Žuga se s podržavljanjem v zakonu o javnih glasilih, v povojih zakona o radiodifuziji pa je celo slutiti uzakonitev programske cenzure.

Iz Pomurja so novi oblastniki prvi zažugali slovenskemu novinarstvu. Hvala bogu je pri večini prevladal razum in želja po nadzoru nad mediji je ostala kvečjemu ambicija posameznikov. Pa tudi sicer naše debele kože s političnimi interesi obarvane predstave o novinarstvu ne vznemirjajo preveč. Politika se bo prej ali slej morala sprijazniti, da nismo njeno orodje. Za naše delo niti ni pomembno, kdo je na oblasti. Novinar je v družbi zato, da informira in da ima pravico komentirati, javnost pa vrednoti. Ona je naš sodnik in razsodnik. Če bralcem ne bo všeč, kar pišemo, bodo odpovedali naš časopis. Zakaj torej kakršenkoli drug nadzor nad mediji?

Irma Benko

Najnižja pokojnina 1709 dinarjev

V Sloveniji so nekateri upokojenci prejemali pokojnine, nižje od tisoč dinarjev. Prejemali so jih predvsem kmečki upokojenci, ki so bili zavarovani po nizkih zavarovalnih osnovah. Zato je slovenska vlada zaradi številnih pritožb upokojencev predlagala, da ne glede na to, kako je bil človek zavarovan v preteklosti, pokojnina ne more biti nižja od 35 odstotkov najnižje pokojninske osnove. To je skupščina tudi potrdila.

Tako od prvega marca pokojnina ne bo mogla biti nižja od 1709 dinarjev. Vsi tisti, ki so prejemali nižjo pokojnino od navedene bodo dobili povišico, ne da bi za to morali kaj posebej urejati.

mh

Prizadet bo predvsem bolnik stran 5

VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

Aktualna tema

TRIJE MINISTRI (IN DRUGI) O ŠOLSTVU stran 4

MIMOGREDE

SVETA KRAVA IN LAKOTA

»Obrambni sistem v Sloveniji je nedotakljiv in zaščiten kot sveta krava, po drugi strani pa se številni delavci otepajo z lakoto. Beda je vse večja, samo oboroževanje pa nas je lani stalo devet milijard dinarjev. »Te misli so izrekli na seji sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ko so ocenjevali katastrofalni položaj slovenskega gospodarstva. Ob tem so Svobodni sindikati Slovenije pozvali republiško skupščino, naj eno od aprilskih zasedanj v celoti nameni gospodarski problematiki. Sindikati namreč poudarjajo, da na plebiscitu potrjene želje po samostojnosti naše republike in vključitvi v Evropo ni mogoče uresničiti z gospodarstvom v razsulu in splošno bedo prebivalstva.

— še

Ingo Paš:

»To je zame katastrofa . . .« stran 8

Minister Izidor Rejc je v ponedeljek v Gornji Radgoni odprl 6. gradbeni sejem. Po desetih letih je to največji specializirani sejem gradbeništva, gradbenih materialov, strojev in opreme v Jugoslaviji. Že prvi dan številni obiskovalci in veliko zanimanje strokovnjakov. Več o tem na 3. strani. Foto: N. Juhnov

Predzadnji marčevski dan nas je vse presenetil sneg, tudi tiste, ki so organizirali dva dneva odprte meje za velikonočne praznike. Na pobudo soboških socialistov so se namreč v soboto dvignile zapornice na meji med Prosenjakovci in Magyarszombatfo (od tam je tudi posnetek) ter Martinjem in Gornjim Senikom.

Kljub veselju zaradi ponovnega snidenja so Martinjčari in Gornjeseničani nekoliko razočarani, saj so upali, da bodo že konec lanskega leta dobili redni mejni prehod, vsaj tako so zagotavljali visoki slovenski politiki, pa se to še ni zgodilo. Tudi o tem nekaj več na peti strani.

Sicer pa je bilo v obeh prazničnih dneh na obeh mejah kar velika gneča, dnevno je mejo prestopilo 100 do 200 avtomobilov. Kakšnih posebnih slovesnosti ni bilo, če seveda ne upoštevamo nedeljske slovenske maše na Gornjem Seniku. Maševal je duhovnik Lojze Kozar (mlajši).

Tekst in foto: se

GRADITELJI POZOR!

GREDIS d. o. o.
Novo selo Rok, R. Končara 18 — Čakovec,
tel.: (042) 811 685, **podjetje za proizvodnjo in prodajo:**
● stropni nosilci
● stropna polnila
● in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 16. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ● večje količine dostavimo na dom brezplačno

April

10. aprila bo dolžina dneva trinajst ur.

7. aprila ob 7. uri in 45 minut zadnji krajec.

VESTNIKOV KOLEDAR

4. april, četrtek, IZIDOR
5. april, petek, VINKO
6. april, sobota, VILJEM
7. april, nedelja, DARKO
8. april, ponedeljek, ALBERT
9. april, torek, TOMAŽ
10. april, sreda, DANIEL

Ob koncu tedna bo nestalno vreme z občasnimi padavinami. Nekoliko hladneje bo.

Pregovora

Če je moker april, bo kmet veliko pridelkov dobil. Sončen je april in suh, bo maj za lepo vreme gluh.

VREME

IZ BEOGRADA PIŠE

Beograjska televizija nam še vedno, iz večera v večer, po nekaj ur prikazuje dogajanje na Trgu republike devetega marca letos, ko so se demonstracije združene opozicije spremenile v pravi vojni metež, kronan z zapoznelim nastopom vojaških oklepnikov. Anketna komisija skupščine Srbije, ki je dolžna pripraviti poročilo o teh dogajanjih na podlagi zbranega gradiva, namreč posreduje beograjski televiziji posnetke, ki jih je dobila od vseh političnih strank in drugih snemalcev tega zgodovinskega dogajanja, da bi občani lahko sami prišli do sodbe o tem, kaj in kako se je pravzaprav dogajalo.

Posledica tega posledičnega dogajanja je, da so občani vse bolj zmedeni in tega ponavljajočega se filmskega materiala in da jim je namreč vse manj jasno, kaj je kaj, saj so mnogi na lastne oči videli več in bolje, kot pa iz preobilja filmskih kaset. Rezultat je ugotovitev neke priče, da vsi filmi prikazujejo, kako je ljudstvo pretepalo milico, skoraj noben pa ne prikazuje, kako je milica pretepalo ljudstvo, čeprav je na poprišču spopadov ostalo tudi nekaj od zadaj prestreljenih šolarjev, ne samo pretepenih in celo invalidiziranih občanov, ki so jih bojda bolj surovo pretepli v policijskih postajah kot pa po ulicah.

Mejništvo

Tako dogajanje na Trgu republike, ki ga ima poslej opozicija za Trg svobode (zlobneži pravijo Slobe), zgleda črno-belo, ker se je glavno dogajalo prihodnje dni na Terazijah v režiji študentov, ki so se vrinili med demonstrante na že omenjenem trgu in skupščino Srbije. Tako so bili simbolično terazije (tehtnica) med enimi in drugimi in so si zato nadeli ime »Terazijski forum«, ki še vedno čaka na ugotovitve iz skupščine Srbije. Ta pa ta čas hiti s sprejemanjem zakonov o obveščanju, stavkah, izrednem stanju in drugem. Vse to pa so pripravljeni storiti po mobilizaciji rezervne milice za Kosovo in Sandžak ter okrepitvi milice drugod — seveda po ukazu predsednika republike — ki mitingaških zahtev očitno več ne priznava. Po ulicah je zares grmelo: »Slobo — Sadame!«, »Slobodane — Staljine!«, »Slobo odlazi!«, v pogovoru s študenti pa je Miloševiću eden vrgel v brk: »Hočemo demokracijo, toda ne takšno, kot je tvoja!«

Ugled Slobodana Miloševića se je toliko osipal, da mu zdaj več ne pride na pamet, da bi kakšno svojo odločitev preverjal z referendumom, kot je bilo to zanj ugodno v evforičnih mitingaških dneh pri kandidiranju za predsednika, kajpak pred uveljavitvijo političnih strank oziroma opozicije. Vendar je še vedno res, da glede srbstva še vedno vse politične stranke pihajo v en rog, razen zelenih, ki vidijo prihodnost sveta v regionalizaciji (kot tudi stranka Jugoslovanov vidi prihodnost Jugoslavije v regijah, ne pa republikah).

Tipično za skrbstvo se je izrazil 27. marca Vuk Drašković z izjavo, da se je pred petdesetimi leti v Beogradu (na tedanjih demonstracijah) »zoperstavil svetosavski križ kljukastemu križu«, s čimer je popolnoma revidiral zgodovino, o kateri tako rad piše v svojih knjigah, tudi če misli, da je bila kraljevina Jugoslavija v resnici Srbija. Po zdajšnjem njegovem mnenju, ki smo ga slišali v Studiu B, v pogovoru s slovensko opozicijo, lahko sega Srbija pet kilometrov do Slovenije in tudi tedaj ne ogroža Slovenije. Vzemimo to samo kot šalo nekoga, ki vidi Hrvaško kot leopardovo kožo (pege so srbska naselja).

Viktor Širec

SPLITSKO SREČANJE NA VRHU

KORAK NAPREJ?

Vrhunski sestanek voditeljev šestih jugoslovanskih republik v Splitu je bil brez dvoma prvorazredni medijski dogodek, ki je poleg vsestranske pozornosti pri marsikom vzbudil vsaj kanček upanja, da bo vendarle storjen korak naprej pri reševanju jugoslovanske krize.. Skupno sporočilo o pogovorih je resda optimistično: v njem med drugim piše, da je treba rešitev poiskati na temelju spoštovanja državljanskih in narodnostnih pravic ter z demokratičnim dialogom, da je treba spoštovati in krepiti demokratično pravno ureditev v republikah ter ustavno ureditev Jugoslavije in da se bodo podobrni sestanki nadaljevali.

Žal pa je enourna skupna novinarska konferenca razgalila vse razlike in globoka nesoglasja o prihodnji ureditvi odnosov v Jugoslaviji. Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan je dejal, da se je treba pričeti pripravljati na prevzem tveganja samostojnega življenja. Tiskovna konferenca namreč sploh ni kazala umirjenosti sporočila, ki ga je prebral hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman. Izjave republiških predsednikov v stališčih do posameznih vprašanj so se zelo razlikovale. Tako je makedonski voditelj Kiro Gligovor omenil, da se je dopoldanski del pogovorov nanašal na vprašanje kadrovskih sprememb v vladi Anteja Markovića in dejal, da ne deli mnenja z drugimi sogovorniki. Povedal je tudi, da bodo o usodi zvezne vlade govorili na prihodnjem sestanku, ki bo v Srbiji, in to ob prisotnosti Anteja Markovića.

Na Hrvaškem zopet vroče

Spopad na Plitvicah se je začel potem, ko je v nedeljo zgodaj zjutraj skupina oboroženih srbskih policistov iz Knina v bližini Plitviških jezer iz zasede napadla avtobus s hrvaškimi specialci. Hrvaško vodstvo se je za njihov odhod na Plitvice odločilo po tem, ko so bili vsi pozivi za umik samozvanih upornikov Srbske krajine, naj se umaknejo iz Narodnega parka Plitvice, zaman. Med večurnimi spopadi sta življenje izgubila pripadnik posebnih enot hrvaškega notranjega ministrstva in občan iz Titove Korenice. Po sporočilu hrvaškega notranjega ministrstva so aretirali 29 srbskih upornikov; vsi so bili oboroženi.

Medtem je armada zasedla vse ključne položaje na ogroženem območju. Takšen je bil tudi sklep predsedstva SFRJ z izredne seje in sodi v sklop povečane bojne pripravljenosti ustreznih enot JLA. Hkrati je bil dan ukaz, da se vse policijske enote, ki so prišle na območje Plitvic, nemudoma umaknejo. Predsedstvo SFRJ je pozvalo državljane, naj s svojim ravnanjem omogočijo pristojnim organom izvajanje navedenih odločitev. Odborniki Skupščine občine Glina pa so na izredni seji sklenili, da bo ta občina izstopila iz Republike Hrvaške, kar še povečuje napetost v tem delu Jugoslavije.

Knin se je odcepil

Poslanci skupščinskih zborov občine Knin so soglasno sprejeli sklep o »dokončni in trajni izločitvi te občine iz okvira Republike Hrvaške«. Odslej, dodajajo v odloku, na območju Srbskega avtonomnega območja (SAO) Krajina veljajo samo njegovi in zvezni predpisi, predpisi Hrvaške pa bodo veljavni samo kot pravna pravila, in to takrat, ko ne bodo v naprotju z zveznimi zakoni in statutom Krajine. Kljub nasprotovanjem delavskega sveta kolektiva Narodnega parka Plitvička jezera so poslanci občinske skupščine Titova Korenica na izredni seji sprejeli sklep o priključitvi Plitvičkih jezer k Srbskemu avtonomnemu območju Krajina.

Jelcinov sodelavec moril?

Moskovska Pravda je napadla enega najožjih sodelavcev ruskega predsednika Borisa Jelcina Leva Čemajeva s trditvijo, da je bil vpleten v umor, še preden je postal organizator Jelcinove kampanje.

Pomilostili politične zapornike

Južnoafriška vlada je pomilostila kar 1830 političnih zapornikov. To je storila na zahtevo Afriškega nacionalnega kongresa, ki je zagrozil, da bo prekinil pogajanja z vlado, če ta političnih zapornikov ne bo izpustila najpozneje do 30. aprila letos.

Andreotti je odstopil

Predsednik italijanske vlade Giulio Andreotti je predsedniku republike Cossigi sporočil, da je vlada odstopila. Odstop vlade je posledica krize v petstrankarski koaliciji oziroma zahtev socialistov, da bi v državi začeli institucionalne reforme. Premier Andreotti in z njim velika večina ustavnih pravnikov oporekajo razlagi predsednika Cossige, po kateri naj bi šef države lahko razpustil parlament proti njegovi volji in tudi tedaj, ko vlada uživa zaupanje obeh njegovih domov. Bo s tem novi parlament še bolj razdrobljen? se sprašujejo opazovalci sedanjih političnih razmer, pri čemer si predčasnih volitev najbolj želijo socialisti.

Ovadba zoper Zelenovića

Hrvaški javni tožilec Željko Olujić je od srbskega javnega tožilstva zahteval, da začne kazenski postopek zoper srbskega premiera Dragutina Zelenovića. Hrvaško notranje ministrstvo ga je prijavilo zaradi utemeljenega suma kaznivega delovanja zoper javni red in širjenja lažnih vesti. Zelenović je Hrvaški naprtil poskus izvedbe policijskega vdora v Knin, Glino itd., čeprav tega ni poskušala storiti. Posledice izjave so bile vznemirjenost ljudi, povečanje strahu in oboroževanje.

Japonski otoke, SZ milijarde

Zdi se, da sta Japonska in SZ dosegli sporazum o spornih Kurilskih otokih,.ki jih je SZ zasedla po drugi svetovni vojni in ki jih Japonska zahteva nazaj ter jih celo postavlja kot pogoj za podpis kakršnegakoli mirovnega sporazuma s SZ in za razvijanje medsebojnih gospodarskih odnosov. Stiki med državama so vse močnejši, saj se oboji pripravljajo na obisk sovjetskega predsednika Mihaila Gorbačova na Japonskem. Menda so se dogovorili, da bo Japonska v zamenjavo za otoke dala Sovjetski zvezi velikansko denarno pomoč; omenja se od deset do trideset milijard dolarjev.

Grozeča stavka stotisočev

V Sovjetski zvezi stavka okrog 300 tisoč rudarjev iz 165 rudnikov. Sovjetski predsednik Gorbačov je sprejel skupino poslancev iz rudarskega Kemereva, kazahstanski predsednik Nazarbajev pa se je sešel s stavkajočimi v Karagandi. Rudarji vztrajajo pri političnih zahtevah, tudi pri Gorbačovovem odstopu. Ukrajinski metalurgi pa svarijo pred katastrofalnimi posledicami stavke.

»Center« je (zaenkrat) pripravljen popustiti samo gospodarskim zahtevam rudarjev, Mihail Gorbačov pa je zavrnil srečanje z delegacijo stavkajočih, ki so mu nameravali izročiti ultimat za odstop s položaja predsednika ZSSR. Medtem pa vojska poziva k ukrepom. Vrhovni sovjet SZ je sprejel poseben sklep o dvomesečnem moratoriju na rudarske stavke. Med drugim je zvezni vladi naložil, naj se začne pogovarjati z rudarji, vendar samo o njihovih socialnoekonomskih zahtevah. Vsem v državi pa je priporočil, naj se do konca leta vzdržijo stavk.

globus

BUENOS AIRES — Predsedniki Brazilije, Argentine, Urugvaja in Paragvaja so podpisali t.i. Sporazum iz Asunciona, dokument, ki uveljavlja skupno tržišče na latinskoameriškem jugu. Tako bodo do leta 1995 odpravili carine in druge trgovinske ovire.

SAN SALVADOR — Salvadorski gverilci so za teden dni ustavili vse vojaške akcije, da bi ljudem omogočili mirno proslavljanje velikonočnih praznikov. Sicer pa sta sprti strani zelo blizu konkretnega dogovora o ustavitvi 10-letne državljanske vojne.

BAMAKO — Nova vojaška oblast v Maliju je sporočila sestavo začasne vlade. Kot je znano, je vojska aretirala predsednika Traoreja, ki je skušal nasilno zatreti prodemokratske demonstracije.

BAGDAD — Iz Iraka še naprej prihajajo nasprotujoče si novice o spopadih med uporniki in enotami, zvestimi Sadamu Huseinu. Tako naj bi uradne enote onesposobile upornike na jugu države, begunci iz Iraka v Teheranu pa take novice zanikajo.

LUKSEMBURG — Objavili so posebno deklaracijo o Jugoslaviji, ki so jo oblikovali na izrednem sestanku zunanjih ministrov Evropske skupnosti. Sestali so se na pobudo Italije. V kratkem bo v Beograd prispela ministrska delegacija ES.

PRAGA — Sto funkcionarjev, vključno s pomočniki ministrov in uslužbenci v aparatu zvezne vlade, je izgubilo položaje zaradi sodelovanja z nekdanjo tajno policijo. Preiskavo je izvedla posebna komisija zveznega parlamenta.

JERUZALEM — Vodja PLO Arafat je ponudil precejšnje ozemeljske koncesije Izraelu kot znamenje pripravljenosti za začetek pogovorov o reševanju palestinskega problema. PLO bi sprejela tudi prihod mirovnih sil OZN za dosego pravičnega miru.

KAIRO — Poglavitne teme prvega rednega sestanka Arabske lige po zalivski vojni so bile palestinsko vprašanje, položaj v arabskem svetu, izraelska zasedba Golanskega višavja in sodelovanje med Evropo in arabskim svetom.

v žarišču dogodkov

SVET O JUGOSLAVIJI

Veliko naših časopisov že dalj časa na svojih zunanjepolitičnih straneh ali v posebni rubriki Svet o Jugoslaviji na dolgo in široko objavlja vsako besedo, ki jo svetovni tisk napiše o Jugoslaviji. Tanjug, Hina in naši dopisniki v tujini zasipajo naše redakcije s prevodi vseh teh člankov o Jugoslaviji in tako — podzavestno — sodelujejo v nevsakdanji dezinformacijski akciji. Ne zaradi tega, kako natančno prevajajo te tuje članke, ampak kako pogosto jih pošiljajo, saj se iz količine tega, kar objavlja naš tisk, ustvarja napačen vtis o položaju Jugoslavije v svetovnem tisku.

Take časopisne rubrike, kot je Svet o Jugoslaviji, verjetno ni nikjer na svetu. Kaj bi pomenilo, na primer, če bi Pravda imela rubriko Svet o SZ? Potem bi moral ta časopis vsak dan namesto na šestih iziti na šestdesetih straneh. In kako bi bilo, če bi The New York Times imel rubriko Svet o ZDA? Potem bi morale vsak dan izhajati knjige kar v nekaj delih. Ni države na svetu, ki bi v zadnjem času posvečala toliko pozornosti temu, da bi domačo javnost tako natančno seznanjala s tem, kaj o njej misli tuja javnost, kot je prav Jugoslavija. Razlogi za to so jasni in razumljivi: v različnih jugoslovanskih okoljih ocenjujejo, da bi lahko mednarodni dejavnik odigral pomembno vlogo pri razpletu jugoslovanske krize, zato se domača javnost želi prepričati, kako svet ocenjuje jugoslovanske notranje razmere, kakšna so njegova stališča in pogledi na reševanju krize.

Obveščevanje o tujih stališčih pa je tudi koristno, saj kaže na nove svetovne tokove v razumevanju jugoslovanskega položaja. Toda po drugi strani je vendarle veliko člankov, ki dajejo napačno sliko o pomembnosti, ki jih svet pripisuje jugoslovanski krizi.

To nesorazmerno posvečanje pozornosti temu, kar v svetu pišejo o Jugoslaviji, ima zgodovinski razlog. Še pred nekaj leti je bila takrat enotna jugoslovanska zunanja politika popolnoma nedotakljiva, zavarovana pred domačo javno kritiko. V takem ozračju jugoslovanski tisk ni poročal o tujih kritičnih zapisih o naši državi in njeni politiki. O tem, kar so resnično pisali o Jugoslaviji po svetu, so lahko izvedeli samo maloštevilni, ki so spremljali tuji tisk, tisti »posvečeni«, ki so prejemali legendarni Tanjugov Rdeči bilten, razmnožen s šapirografom, ki je vseboval izbor prevodov člankov iz tujega tiska. Vrsto let so bili vsi članki o Jugoslaviji prav zaradi teh omejitev »prepovedano sadje«.

Seveda ni treba popolnoma ignorirati tega, kar pišejo v tujini, ampak bi ravno zato, da bi bila javnost pravilno obveščena, morali napraviti določen izbor, pomembnost pa pripisovati samo resničnim zapisom in stališčem. V nasprotnem primeru bo poplava množičnega dezinformiranja ustvarila popolnoma napačno sliko. Da bi pomembnemu pripisali pomembnost, nepomembno pa ignorirali, je treba izluščiti kar se da objektivne informacije. Znano je, da v svetovnem informativnem prostoru prevladuje le nekaj časopisov, štiri agencije in nekaj televizijskih mrež.

Prav zaradi dezinformacijske plime prepisovanja vsega, kar po svetu objavljajo, bralec ne bo mogel pravilno presoditi, saj se bo izgubil v morju novic o tem, kar o Jugoslaviji pišejo povsod, vendar na dokaj različne načine. Pri tem je treba gotovo upoštevati kriterij, da »se v Peruju nikoli nič ne dogaja« oziroma da je popolnoma nepomembno, kaj tam pišejo o nas.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Tisto, kar je v sporočilu generalštaba brez dvoma najbolj grozeče, je to, da vojska z ničemer ne daje vedeti, da je pod poveljstvom kogarkoli. Ker vojska sama odloča o svojih prihodnjih potezah, je to določena oblika udara, tako proti ustavi kot tudi proti temeljnim demokratičnim načelom.

(Nedjeljna Dalmacija — Split)

Če se bodo nameni tistih — bog ne daj — ki jih je Sapunxhija s svojim stališčem v predsedstvu oviral, uresničili in bodo izglasovali vojaški udar, bodo opozicijski poslanci mogoče lahko izprašali svojo vest v kakšnem koncentracijskem taborišču.

(Vreme — Beograd)

Vsi dosedanji poskusi, da bi združili zgodovino in utopijo ter sanje o veliki Srbiji, so zakonito kopali vse globlji prepad nad srbskim in drugimi narodi ter Srbijo pred mednarodno javnostjo postavljali na sramotni steber.

(Vjesnik — Zagreb)

SLADKORNE SKRBI

Ljutomerska podružnica Slovenske kmečke zveze—Ljudske stranke je v petek organizirala delovni posvet o letošnjih možnostih pridelovanja sladkorne pese; povabili so tudi predstavnike ostalih kmečkih strank, kmetijskih zadrug in drugih kmetijskih podjetij iz severnovzhodne Slovenije ter Tovarne sladkorja Ormož. Kot je uvodoma povedal predsednik Ljutomerske Kmečke zveze—Ljudske stranke Jožko Slavič, so jih k temu prisilili zapleti pri ceni sladkorne pese in nenehno podaljševanje plačilnih rokov za oddane pridelke, pa tudi neustrezna cenovna razmerja med sladkorno peso in pšenico. Precej hude krvi pa je povzročila zlasti prodajne pogodba med posameznimi kmetijskimi zadrugami in ormoško tovarno sladkorja, ki opredeljuje vrsto pogojev za pridelovanje sladkorne pese.

Po mnenju številnih udeležencev posveta ni prav, da take pogodbe ne podpisujejo tudi kmetje, ki so zaradi zamujanja pri izplačilu in dvigu inflacije še najbolj oškodovani. Predvsem pa se niso strinjali s tem, da bi drugi del izplačila za oddano sladkorno peso prejeli šele 15. februarja 1992. Končno so se vendarle dogovorili, da bodo ta rok skrajšali do 31. decembra letos. Sklenjeno je bilo, da bodo kmetom prvi obrok izplačali v 20 dneh po obračunu v Tovarni sladkorja Ormož; pri tem bo znašal ta delež 60 odstotkov od oddanega pridelka, preostalih 40 odstotkov z navadnimi bančnimji obrestmi pa bodo dobili do konca leta. V nasprotnem primeru pa bodo vsem oškodovancem obračunali zamudne obresti, ki so letos 36-odstotne.

Kot je dogovorjeno na ljutomerskem posvetu, se bo letošnja cena sladkorne pese lahko oblikovala na dva načina. Po prvem bi upoštevali razmerje 1:4 v primerjavi s ceno slovenske pšenice prve kakovosti, po drugem pa razmerje 1:18 v primerjavi s ceno sladkorja med 1. in 18. decembrom letos. Pri tem bodo v ormoški tovarni sladkorja, kot je dejala vodja surovinskega sektorja dr. Terezija Štefančič, upoštevali ugodnejšo možnost za pridelovalce. Sicer pa je tudi pridobivanje sladkorja v precejšnjih škripcih, zato ne morejo pristati na drugačne pogoje, če želijo vzdržati v tržnem gospodarstvu. V tem smislu je tudi zavrnjena pobuda kmečke stranke in zadrug o izplačevanju zneskov za oddano sladkorno peso v trdnih konvertibilnih valutah. Kdor ne bo mogel sejati sladkorne pese, se ji bo moral preprosto odreči, je bilo med drugim slišati v razpravi.

Milan Jerše

»Bodite optimistični in prizadevni . . .«

Od 1. do 5. aprila bo v obmejnem mestu Gornja Ragona odprt mendarodni sejem gradbeništva in gradbenih materialov, ki ga je v ponedeljek dopoldne odprl republiški minister za industrijo in gradbeništvo Izidor Rejc. Kljub vsem težavam, ki pestijo gradbeništvo, je njegov govor izzvenel dokaj optimistično. Čeprav je udeležba gradbeništva v družbenem proizvodu padla z 10 na 8,5 odstotka, zaposlenost pa z 12 na 10 odstotkov, je v tej dejavnosti še vendo 60 tisoč delavcev in strokovnjakov. Vsi ti pa bodo morali spremeniti svoje razmišljanje, kot je dejal minister Rejc: »Pospraviti moramo stare misli, jih urediti in se pripeti na novo evropsko razmišljanje.« Gradbenikom verjetno ne bo težko, saj so že dolgo prisotni tudi na zahodnem trgu, vendar pa se bodo morali spremeniti, organizirati in lastniniti. Tudi država bo morala »asistirati« in prispevati denar predvsem za javna dela za gradnjo cest, mostov, skratka, vsega, kar bo Slovenijo odprlo svetu.

Izidor Rejc je v otvoritvenem govoru poudaril: **»Delo, ki ga opravljajo gradbeniki in industrija gradbenega materiala, je delo, ki se vidi v hišah, tovarnah, na cestah, mostovih, centralah, ki se vidi v stanovanjih. To je odsev kulture dežele, znanja, estetike, hkrati pa pomeni v današnjem času poziv vsem, ki se ukvarjajo s prostorom, načrtujejo in investirajo, da v tem času ne smejo zaspati.**

Gradbeništvo kot dejavnost ne spi, pripravljen je program sanacije, ki vsebuje prilagoditev tržnemu gospodarstvu. Moto sejma v Gornji Radgoni je pot v Evropo. Ta pot naj bo skupna, optimistična in upam, da se je vsi zavedate.« Na koncu je minister Rejc še dejal:

»V teh dneh vam želim, da ste kljub vsemu optimistični, prizadevni, da vidite, kako stojite svoji konkurenci nasproti.« Prisotne je pozdravil tudi tehnični vodja Pomurskega sejma Janez Erjavec in dejal, da je na samem sejmu čutiti velike strukturne spremembe znotraj podjetij, opaziti je večjo konkurenčnost, številna nova podjetja in kar je najpomembnejše — spremenila sta se miselnost in namen razstavljalcev.

Pomoč v obliki nasvetov, izobraževanja in posredovanja izkušenj je ponudil tudi podpredsednik trgovske zbornice za avstrijsko Štajersko, podobno nalogo pa imajo tudi vsa obmejna trgovska mesta, kot sta Radgona in Lipnica. Štajerska je dosegla 7-odstotno gospodarsko rast prav po zaslugi večjih nakupov Slovencev v Avstriji, jasno pa jim, je, je poudaril Hans Locker, da to sodelovanje ne more biti le enosmerno.

Gradbeni sejem na 20 tisoč kvadratnih metrih (polovica razstavnih prostorov je zaprtih), na katerih razstavlja 300 razstavljalcev iz devetih držav, bo odprt pet dni. Dovolj časa, da si ga ogledajo vsi, ki jih zanimajo gradbeni materiali, izolacije, mehanizacija, ali pa italijanske ploščice in kopalne kadi ter novi dosežki slovenske kamnoseške industrije. Če ne drugega, bo sejem zanimivo primerjati s prejšnjimi.!

Bernarda B. Peček

GORNJA RADGONA

O reševanju gradbeništva pa nič

Večina prisotnih, ki so se zbrali na **Okrogli mizi o sanaciji gradbeništva v Sloveniji** — tako je bilo zapisano v programu gradbenega sejma v Gornji Radgoni — je bila najbrž razočarana nad vsebino te okrogle mize, ki je bila v ponedeljek. Prvič zato, ker sploh ni bilo govora o položaju in sanaciji gradbeništva, temveč o stanovanjski problematiki, drugič pa, ker tudi ta tema ni bila dovolj zanimiva.

Okroglo mizo je vodil republiški minister za industrijo in gradbeništvo **Izidor Rejc**, ki je v krajšem uvodu dejal, da je gradbeništvo ena od dejavnosti, ki je izjemno dobro prisotna na zahodnih tržiščih. Na stanovanjsko gradnjo pri nas pa smo lahko ponosni in tudi žalostni, ker je videz naselij marsikje dokaj klavrn.

Glede novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu pa je bilo rečeno, da bo prišlo do nekaterih bistvenih sprememb na tem področju. Predvsem bo politika zastavljena tako, da si bo moral reševati svoj stanovanjski problem vsakdo sam, država pa mu bo pri tem pomagala. Le za kategorijo najbolj ogroženih ljudi bo treba najti solidarnostna sredstva in tudi subvencije bodo še potrebne. Sicer pa bo vzpostavljen pogodbeni odnos med najemniki stanovanj in lastniki, v kolikor ne bodo stanovalci le-te kupili. S temi sredstvi pa bi lahko v Sloveniji letno zgradili okrog 2000 novih stanovanj. Ker banke nimajo interesa, da bi izdatneje financirale gradnjo stanovanj, naj bi v ta namen v republiki ustanovili neprofitne kreditne službe.

Jože Graj

Počitniška skupnost Murska Sobota

Devetdeset dinarjev postelja v Rovinju

Počitniška skupnost Murska Sobota je lanskoletno poslovanje sklenila s presežkom prihodkov v zneseku 1,366.000 dinarjev.

Ostanek dohodka po zaključnem računu ni toliko rezultat dobrega poslovanja kot nekaterih posebnih razmer. Precejšen delež presežka značajo obresti na vezana sredstva, predvsem pa zaradi negotovega gospodarskega položaja in bojazni pred izgubo niso bila opravljena vsa potrebna dela v letovišču v Monseni pri Rovinju.

Tam ima namreč soboška počitniška skupnost letoviško naselje in 620 postelj. Z razpoložljivimi sredstvi naj bi končali nekatera načrtovana dela v letovišču. Najpomembnejša pa je ugotovitev, da tokrat ne bo potrebno zbirati akontacij za poslovanje skupnosti v prvih petih mesecih, kar bi bilo v sedanjem težkem gospodarskem položaju tudi težko izvedljivo. To so ugotovili na seji skupščine Počitniške skupnosti Murska Sobota, ko so obravnavali lanskoletno poslovanje, sprejemali programske usmeritve in določali cene za letos. Predvidevajo, da bo letos slabša zasedenost v letovišču kot prejšnja leta, zato so se dogovorili, da morajo vse članice skupnosti poslati prijave kandidatov za letovanje do konca aprila letos, to pa zato, da bi lahko nezasedene zmogljivosti dali na razpolago drugim. Sprejeli so tudi cene letovanja. Cena, ki bo enaka za člane in nečlane, bo znašala za prvo in deseto izmeno 50, za drugo in deveto 68 in 90 dinarjev na posteljo v glavni sezoni. Cene so vezane na srednji tečaj nemške marke na dan plačila, v primeru spremembe tečaja pa določi izvršni odbor nove dinarske cene.

Cena za letovanje otrok pa znaša 36 dinarjev za prvo in zadnjo izmeno, 45 dinarjev za drugo in deveto ter 63 dinarjev za glavno sezono. Otroci, ki so rojeni lani in letos, letujejo zastonj, če spijo pri starših. Za posteljnino se plača 100 dinarjev na posteljo za deset dni letovanja. Za letovanje v zasebnih sobah v Pakoštanih pri Biogradu ni bilo zanimanja za zakup 60 dni. Počitniški dom Jelka na Pohorju je bil lani spomladi oddan v najem in je odprt vse leto, za letovanja v domu se je potrebno direktno dogovarjati z najemnikom (tel. številka 062 603 253). Zaradi nekaterih pripomb članic skupnosti, da so bili objekti slabo vzdrževani, je bil sprejet predlog izvršnega odbora, da bo letovišče pred sezono pregledala tričlanska komisija in ocenila upravičenost pripomb.

Feri Maučec

Obisk J. Wernerja v Soboti

Med velikonočnimi prazniki je obiskal Mursko Soboto Joachim Werner iz vodstva Socialdemokratske stranke mesta Ingolstadt v Nemčiji, ki vzdržuje partnerske in prijateljske vezi s soboško občino. Ob tokratnem srečanju s člani Stranke demokratične prenove Murska Sobota je poudaril velik pomen dosedanjega dobrega sodelovanja med obema strankama in izrazil željo po nadaljnjem razvijanju prijateljskih odnosov. Ob tej priložnosti je Joachim Werner povabil delegacijo soboške SDP, naj junija obišče sedež nemških socialdemokratov v Ingolstadtu. Povabilo je bilo z zadovoljstvom sprejeto.

M. J.

Iz Budimpešte v Budimpešto

V glavnem mestu Republike Madžarske je pred dnevi potekala mednarodna konferenca Narodnost in tržno gospodarstvo. Med 60 udeleženci, ki so prišli iz Avstrije, Češkoslovaške, Romunije in Jugoslavije, je bilo tudi sedem gospodarstvenikov, pripadnikov madžarske narodnosti iz Pomurja.

Mednarodno konferenco je organiziral sekretariat za Madžare v tujini, ki deluje pri uradu predsednika vlade, z namenom, da skupaj s predstavniki madžarske narodnosti v sosednjih državah ugotovijo, kako spodbuditi gospodarski razvoj in podjetništvo v novih pogojih. Pri razgovorih so sodelovali tudi Madžari, izseljenci v ZDA in Nemčijo. Posebej so izpostavili pomen privatne iniciative in upoštevanje naravnih pogojev ter kapitala pri razvoju krajev, kjer madžarske manjšine živijo. Nujno je zagotoviti hitrejši gospodarski razvoj teh krajev ter tako omiliti proces asimilacije.

Na koncu so sklenili, da postane takšna konferenca stalna oblika spremljanja položaja manjšin, pa tudi kot spodbuda in priprava konkretnih gospodarskih programov.

Potem ko so se gospodarstveniki vrnili domov, pa se tjakaj odpravljajo kulturniki in politiki. Svetovna zveza Madžarov organizira predstavitev madžarske narodnosti iz Pomurja v glavnem mestu matičnega naroda. Predstavili se bodo literati, na posebni prireditvi tudi kulturne skupine, o težavah, življenju in delu Madžarov iz Pomurja pa bo govora tudi na okrogli mizi.

se

Končno prostor

Pred kratkim so stranke iz občine Gornja Radgona, združene v Demos, predstavile nove poslovne prostore. Dobili so jih z nemalo težavami, je dejal predsednik Demosa Andrej Hrastelj. Mesečno najemnino (2700 dinarjev) in stroške opreme si bodo tri stranke razdelile, vsak drugi dan v tednu pa bodo uvedli tudi dežurstva. Tako bo od 1. aprila dalje vsak ponedeljek od 9. do 13. ure v pisarni v poslovni zgradbi Obrtne zadruge 14. oktober (pred leti so bili to prostori samoupravne interesne skupnosti materialnih dejavnosti) dežural predstavnik Slovenske demokratične zveze, ob sredah bo v enakem času na voljo predstavnik Kmečke zveze—ljudske stranke, ob petkih pa bo dežural predstavnik Slovenskih krščanskih demokratov, in sicer od 13. do 16. ure. Predstavniki bodo na voljo vsem občanom, ki bodo potrebovali kakršnokoli pomoč, najsi bo v povezavi z uradnimi akti in postopki, vračanjem lastnine, organiziranjem zadrug ali bodo imeli drugačne probleme. Maja bodo uvedli tudi posebno davčno svetovanje, strokovnjak s tega področja pa bo na voljo ob ponedeljkih, popoldne. Zaenkrat je to edina pisarna Demosa v občini Gornja Radgona, zaenkrat brez poklicnega sekretarja. Slovenski krščanski demokrati in Kmečka zveza—ljudska stranka v Gornji Radgoni sta upali na pomurske poklicne tajnike, ki bi tudi za njih opravljali administrativne posle, vendar se še niso uspeli dogovoriti. Sicer pa se bolj ogrevajo za povezavo med Muro in Dravo.

bbp

SMELO ZASTAVLJEN REFERENDUMSKI PROGRAM

Pričakovanja, da bodo na torkovem zasedanju zborov skupščine občine v Murski Soboti končno izvolili podpredsednika občinske skupščine, so se žal ponovno izjalovila. Po poprejšnjem dogovoru z vodstvi posameznih strank so se namreč odločili za umik te točke skupne seje soboškega parlamenta, dokončno pa naj bi se o kandidatu za to odgovorno funkcijo izrekli na majskem zasedanju. Takrat bodo razpravljali tudi o organiziranosti in problematiki zdravstva, kar je bila pobuda poslancev iz vrst zdravstvenih delavcev.

Osrednja pozornost pa je tokrat veljala predlogu referendumskega programa četrtega občinskega samoprispevka za srednjeročno obdobje 1991-1996. Uvodno obrazložitev je imel predsednik občinskega izvršnega sveta Ivan Obal, ki je poudaril, da je program zelo smelo zastavljen, saj so vanj vnesli tudi številne pripombe in predloge iz javne razprave. »Zato menimo, da ni nobenih razlogov, da ljudje ne bi glasovali za tak program, saj je v gradnjo in posodobitev cest vključenih kar 27 krajevnih skupnosti v soboški občini. Poleg tega obstaja možnost, da 30 odstotkov sredstev pridobimo iz republiških virov za manj razvita območja. »Zanimiv je tudi podatek, da bi z uspešno izvedbo občinskega referenduma, ki bo 28. aprila, zaposleni v povprečju plačevali 108 dinarjev, upokojenci 45 dinarjev, kmetje 30 dinarjev, obrtniki 118 dinarjev in zdomci 100 dinarjev mesečno.

Sledila je nadvse živahna razprava, v kateri ni manjkalo številnih dopolnilnih predlogov, predvsem pri posodobitvi cest in njihovih povezav z občinskim središčem. Očitno je, da je navzlic sedanjim zaostrenim gospodarskim razmeram želja še vedno več od dejanskih možnosti. Zato so pretehtali vsa dopolnila k referendumskemu programu, da bo gradnja raznih objektov, kamor je treba poleg 132,56 kilometra posodobljenih občinskih cest, treh mostov, asfaltnih prevlek na blizu 33 kilometrov drugih cestnih odsekov šteti še gradnjo petih osnovnošolskih prostorov, in sicer telovadnic s spremljajočimi objekti v Bakovcih, Bogojini in pri Gradu ter kuhinje z jedilnico, knjižnico in učilnico na Cankovi in prizidek k OŠ Karel Destovnik Kajuh v Murski Soboti, kakor tudi gradnjo nove Pokrajinske in študijske knjižnice ter kulturnega doma v Beltincih, enakomerno razporejena po vsej občini. Kljub nekaterim pomislekom so delegati sprejeli odlok o razpisu referenduma.

Na skupnem zasedanju pa je vzbudila precejšnjo pozornost strategija razvoja kmetijstva v občini, ki jo je podal kmetijski minister Slavko Horvat. Kot je poudaril, bo v ospredju proizvodnja zdrave hrane in ohranjanje kmetijskih površin, ki jih bodo urejali v skladu z naravovarstvenimi zahtevami. Cilj je, da bodo lahko visoko ovrednotene proizvode plasirali na zahtevna tržišča, ob upoštevanju evropskih kriterijev. To pomeni, da bo treba intenzivirati kmetijsko proizvodnjo in uvesti novosti, ki bodo omogočale normalno preživetje na kmetijah.

Med drugim je dana pobuda za odprta obrata za predelavo sadja in zelenjave na Goričkem. Čeprav je bilo doslej veliko vloženega v izboljšanje rodnosti zemlje, so poslanci iz kmečkih vrst potarnali zaradi ogromne podražitve reprodukcijskega materiala in zamujanja pri izplačilu denarja za oddane pridelke. »Če nočemo, da bodo še naprej prazni hlevi, moramo nasloviti apel na širšo družbeno skupnost in v končni fazi postaviti vprašanje odstopa republiškega kmetijskega ministra, če ne bo izpolnil obljubljenega na sestankih,« je bil odločen poslanec DPZ Evgen Sapač. S to razpravo bodo nadaljevali.

Milan Jerše

V NEDELJO BO SOBOŠKI REFERENDUM

Že nekaj časa so se v krajevnih skupnostih mesta Murska Sobota pripravljali na uvedbo referenduma za podaljšanje krajevnega samoprispevka, saj se je stari iztekel že konec minulega leta. Po temeljitih dogovorih in razpravah na zborih občanov so se odločili, da bo omenjeni referendum v nedeljo, 7. aprila, na že običajnih glasovalnih mestih, trajal pa bo od 7. do 19. ure.

Samoprispevek bi veljal od 1. prila 1991 do 1. aprila 1996. V tem srednjeročnem obdobju bi zbrali 39 milijard in 210 milijonov dinarjev. Z njimi bi sofinancirali dograditev in posodobitev osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh v Murski Soboti, gradnjo nove pokrajinske in študijske knjižnice, ureditev grajske stavbe, športno-rekreacijskih objektov v Fazaneriji, gradnjo telefonskega omrežja, dokončanje preboja Gregorčičeve ulice, sofinancirali pa bi tudi projekte za plinifikacijo in uporabo geotermalne energije v mestu; s tem denarjem bi pomagali tudi razširiti mestno pokopališče oziroma novo lokacijo za gradnjo mrtvaških vežic, pa tudi izpopolnitev vrste komunalnih objektov, predvsem asfaltiranje mestnih ulic, pločnikov, gradnjo vodovoda, kanalizacije, javne razsvetljave, zasaditev dreves in ureditev zelenic, parkirišč in investicijsko vzdrževanje teh objektov. Sem pa je treba prišteti še stroške za izvedbo obširnega programa.

Če se bodo občani Murske Sobote v nedeljo odločili za napredek svojega kraja, potem bodo plačevali samoprispevek takole: BOD iz delovnega razmerja oz. nadomestil in pokojnin (1 odstotek), za 0,5 odstotka zmanjšan za prispevke in davke (po starem neto OD), katastrski dohodek, od katerega se plačuje 5-odstotni davek, BOD od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih storitev in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti (1 odstotek), zmanjšan za prispevke in davke (po starem neto OD), povprečni letni BOD v občini, zmanjšan za prispevke in davke (1 odstotek) enkrat letno občani, ki so na začasnem delu v tujini.

Milan Jerše

Z ZASEDANJA LJUTOMERSKEGA PARLAMENTA

ODSTOPILA PODPREDSEDNICA OBČINE

Razlogi za odstop so zgolj osebni. Težave pri sprejemu odloka o zaključnem računu proračuna. Sprejet nov občinski proračun s primanjkljajem.

Tudi tokratno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine ni minilo brez zapletov in presenečenj. Za prvo je poskrbela podpredsednica SO Ljutomer Jelka Rostaher, poslanka zelenih, ko je prosila poslance, naj jo razrešijo funkcije. Rekla je, da gre zgolj za osebne razloge in da za razrešitev ni nikakršnih političnih razlogov. Poslanci so njeno dokončno odločitev tudi potrdili.

Zapletati se je začelo pri sprejemanju odloka o zaključnem računu občinskega proračuna za minulo leto. V njem je zapisano, da je lanskoletni proračun izkazal tudi presežek izvirnih prihodkov, ki jih je izvršni svet namenil prenesti v letošnji proračun, vendar so poslanci predlagali, da naj bi polovico od nekaj čez 3 milijone dinarjev namenili za dograditev prizidka k osnovni šoli Ivana Cankarja. To dopolnilo so predlagali posledično zaradi neuspelega referenduma v občini. Ker je bil Izvršni svet proti, so začeli glasovati. Delegati najprej niso sprejeli dopolnila, pa tudi odloka ne. Po drugem krogu glasovanja o odloku so ustanovili usklajevalno komisijo, ki je nato sprejela tretjo različico in tako so ves presežek namenili izvajanju referendumskega programa, za katerega niso sprejeli občinskega samoprispevka.

Naslednja zapletena točka dnevnega reda je bil sprejem občinskega proračuna za letošnje leto. Osnutek je bil tako prežežen, da je Izvršni svet pred poslance končno uspel dostaviti proračun, ki je bil izenačen. Vendar pa je bil zaradi že sprejetega sklepa o odloku zaključnega računa proračuna neusklajen. V razpravi in s številnimi dopolnili so poslanci občinski proračun še bolj obremenili, tako da so na koncu razprave poslanci sprejeli proračun, ki prvič v zgodovini izkazuje proračunski primanjkljaj v višini 11,5 milijona dinarjev. Seveda bodo odgovorni za trošenje in iskanje denarja za proračun morali v letošnjem letu zelo garati, da bodo uspeli primanjkljaj pokriti.

Dušan Loparnik

Štefan Smej

UČNE URE

»Seveda se bo slednjič zgodilo, da boste Slovenci samostojni, toda pogoditi se morate z drugimi republikami. O tem ni dvoma, in ne dvomim tudi, da bo to mogoče narediti brez tega, da bi postali avstrijska provinca. Ne razumem pa, zakaj postavljate za to določene datume, zakaj navajate dneve, kdaj naj bi se to zgodilo? Pa tudi tega ne razumem, zakaj ste začeli govoriti, da hočete biti samostojni vsaj za en dan, kakor je zadnjič pripovedoval Peterle?«

Tako me je spraševal prijatelj, Dunajčan. Rekel sem mu, da je to z določanjem datumov, pa tudi z vnovičnim in vnovičnim sprejemanjem deklaracij o neodvisnosti, kajti tudi teh nekaterim ne more in ne more biti dovolj, čisto preprosto dajanje poguma.

Ah, da, razumem, je rekel prijatelj, vi kričite hop, preden preskočite ograjo. Toda, ali vam potemtakem pogum tudi tako upada, da upate samo še na en dan samostojnosti?

Pravzaprav da, sem rekel. Počasi se zavedamo, da vi v Evropi še niste prišli v etnično fazo nacionalnega življenja in da kljub vsem nastavkom, ki kažejo, da se tudi pri vas nekaj spreminja, niti ne boste tako kmalu prišli v to fazo. Tukaj je veliko odvisno od Nemčije, kako kmalu bo postalo očitno, a je Nemčija za Evropo znova nevarna, in od tega, kako se bo Evropa takrat vedla. Nemške okoliščine namreč lahko proces regionalizacije pospešijo, če bodo Francozi dovolj pametni in bodo spoznali, da je njihova ljubezen do Nemčije večja, kakor so domnevali. Če so pred kratkim ugotavljali, da imajo Nemčijo tako radi, da so raje, če sta dve, bodo morali naposled ugotoviti, da jo ljubijo za veliko Nemčij. Čim več jih bo, tem bolje bo. Vse te mnoge Nemčije pa so v zametku nemških zveznih dežel, nemških regij.

Do tistih evropskih dni pa bomo nemara Slovenci morali živeti tostran Evrope regij v nekakšni jugoslovanski konfederaciji ali zvezi samostojnih republik, kakor koli se bo že to imenovalo. Kar pomeni, da se bomo morali pogajati na balkansko-vaški način. Na vasi pa kak mlad vaščan, ki si prizadeva, da bi si zagotovil identiteto pred vaškimi starešinami, ne pomeni veliko, se težko uveljavi in težko kakšno reče, ki bi se tem starostam zdela tehtna. Preprosto ga ne jemljejo zares. Šele ko odide iz vasi, četudi samo na sezonsko delo — neprimerno bolj pa si pridobi pozicijo, če odide na študije — in se potem s svetnim prahom vrne v srenjo, ga upoštevajo. Enako je v jugoslovanskih pogajanjih. Srbi so dominantni, paternalistični, Hrvati prav tako, čeprav za zdaj nekoliko manj, oboji so nas Slovence gledali, kako odraščamo, oboji imajo starejšo državotvorno zgodovino. Zato moramo Slovenci vsaj za nekaj ur ali dni oditi, da bi se potem vrnili na pogajanja in se dogovorili o načelih skupnega življenja, do takrat . . .

Zakaj pa potem Kučan sploh hodi na sestanke predsednikov republik in tam kaže žalosten obraz? No, uči se pač, od Tuđmana se uči, kako se govori v besu resentimenta, z nekoliko stisnjenimi ustnicami, od Miloševića pa se uči arogance — kakor zadnjič v Splitu, ko se je ta najprej skliceval na mednarodno javnost, pred katero republike niso mednarodni pravni subjekt, potem pa je nanovinarjevo vprašanje o Bushevem pisanju, v katerem ta podpira Markovića, Milošević pa ga odstavlja, rekel, da bosta o zveznem premieru menda prej odločala onadva, novinar in Milošević, ne pa Bush; čeprav Bush v tem času, po zalivski vojni, je instanca mednarodne javnosti. In ima prav. Kučan pa vse to gleda in se kot vaški pobič uči.

TRIJE MINISTRI (IN DRUGI) O ŠOLSTVU

Soboška Zvezda, gre seveda za hotel, je na veliki petek v večernih urah gostila dokaj številne obiskovalce Ekološkega foruma, na katerem so razpravljali o šolstvu na Slovenskem, vmes pa poslušali ansambel 13. prase, ki se je predstavil z izvirno ljudsko glasbo na zares stara glasbila. Prišli so tudi trije šolski ministri v naši deželi (sedanji) dr. PETER VENCELJ, (prejšnji) dr. LUDVIK HORVAT in (predprejšnji) FRANCI PIVEC, pa tudi dr. DARKO ŠTRAJN, predstojnik Pedagoškega inštituta pri Univerzi v Ljubljani, in dr. ALOJZ KRIŽMAN, rektor Univerze v Mariboru.

Naš namen ni opisovati, kako je vse skupaj potekalo, temveč smo skušali izluščiti zanimive odgovore in mnenja gostov iz Ljubljane in Maribora.

PIVEC PREMALO, VENCELJ PA PREVEČ MOČI?

Kako gleda danes na stanje v šolski politiki Franci Pivec, ki je bil eden od redkih naših ministrov (sekretarjev), ki so odstopili s položaja? Zakaj je pravzaprav odstopil?

»Stvari so se tako močno radikalno zaobrnile, da danes pravzaprav težko kličemo, ko gre za družbene dejavnosti — in še posebej za šolstvo — na odgovornost občinske dejavnike. Danes se morajo vse kritične osti naravnati na center, na republiško središče in na ministrstvo. Kakor sva si mogoče midva z Lajčijem nekoč želela, da bi imela ob nekih papirnatih pisarijah tudi kaj moči v rokah, da bi po svojih predstavah in preverbah tudi kaj premaknila, tako se je sedaj to nenadoma zgodilo v tako velikem obsegu, da verjamem, da najinega naslednika Venclja spravlja vse to v strah. Ali bo ta uradniški vrh temu kos ali pa ga bo ta velikanska odgovornost zadušila? To je še posebno očitno sedaj, ko se finančni položaj in udeležba šolstva v skupni sestavi javnih financ slabša.

Jaz sem se pustil prepričati pred iztekom mandata, da zapustim šolski komite in moram reči, da me je za ta korak najbolj motiviralo dejstvo, da so se začela hkrati relativno spodbudna gibanja v slovenski vladi v odnosu na gmotni položaj šole. Saj ne vem, ali bi lahko govoril o kakšni svoji zaslugi, ampak splet okoliščin je bil takšen, da sem prišel na to mesto potem, ko je Zemljarič stisnil stvari do konca, k tlom, pri vseh postavkah v proračunu. Nadaljnji razvoj zato ni mogel iti drugače kot v smeri popuščanja, odpiranja večjih možnosti za izobraževanje. To je bilo zelo pomemben pogoj, da se je v šolstvu dalo doseči toliko soglasja, da so bili možni premiki od nekih dogem, nekih nemogočih predstav o tem, kakšno naj bo slovensko šolstvo, in da se je stari koncept, ki smo mu rekli usmerjeno izobraževnaje, začel obračati. Ko je volja, da se ta trend podpre tudi materialno, začela popuščati, je to vplivalo name pri presoji, ali lahko še kaj pametnega naredim ali ne. Mislim, da se danes nabira še veliko več argumentov za tako dilemo in prav rad bi slišal dr. Venclja, kako on to podoživlja in na kakšna reagiranja se pripravlja.« »Tudi danes ne moremo biti ponosni na vlaganje v šolstvo, saj je delež družbenega proizvoda, ki ga Slovenija namenja za to dejavnost, celo pod azijskim povprečjem. Za to, kar dajemo, imamo še predobro šolo. Ampak te naloge si nisem posebej želel, ko pa sem jo sprejel, se na poceni način ne mislim poigravati. Če bom odstopil, bom to storil takrat, ko bodo v resnici to vsebinski argumenti ali pa, ko bom ocenil, da to res lahko opravi nekdo boljše, kot se v sednajih razmerah to da storiti,« je kasneje na Pivčevo ›provokacijo‹ odgovoril **Vencelj.**

In kako se je v vlogi ministra počutil naš rojak Horvat?

»Zdi se mi, da je vsak šolski minister pljuvalnik slovenskega šolstva. Vse, kar je grdega, zoprnega, pride v raznih podpisanih ali anonimnih pismih na ministrovo mizo. To je bral kolega Pivec, ko je bilo še najhujše v Soboti, potem sem bral jaz. Zgodbe so me globoko pretresale, ker je šlo tudi za razne intrige. Nisem se želel posebej vmešavati, saj to ne bi imelo smisla. Vedno sem ocenjeval, da je to stvar medosebnih odnosov, stvar nekega kolektiva, ki mora zadeve rešiti sam. Najhujše je, če mora oblast nasilno posegati.«

Peter Vencelj

Ludvik Horvat

Franci Pivec

NE VELIKE ŠOLE, VELIKI VRTCI IN VELIKE ZBORNICE

Zakaj v velikih šolskih centrih, kakršen je tudi SCTPU v M. Soboti, ni razumevanja v šolskih zbornicah?

»O vprašanju zbornic je treba reči, da pri velikih šolah, kjer imajo tudi raznolike programe in s tem heterogen kolektiv, ne more priti do delovanja zbornice kot pedagoškega srca šole. Če je to 50 do 60 ljudi, še nekako gre. Če pa se število članov poveča za 5 do 10 ljudi, začne notranja enotnost razpadati. Začnejo se oblikovati polarizirana jedra, ki potem nekako razbijejo tisto enotnost zbornice.« **(Vencelj)**

»Mislim, da smo pri velikih centrih pozabili na osnovne človeške, socializacijske in mentalnohigienske razsežnosti. Seveda, najceneje bi bilo šolati srednješolce, če bi zgradili neki velik kamp, z recimo 15 do 20 tisoč mesti, kamor bi lahko strpali vse gimnazijce. Za predšolske otroke pa bi bilo najceneje za družbo, če bi zgradili velik vrtec na neki poljani, kot to delamo s svinjskimi farmami. Mi pa vemo, kakšne ekološke katastrofe so potem te svinjske farme. Tu pa bi šlo za ekološke katastrofe pri mladih ljudeh. Konflikti, ki so nastali na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti, pa so po mojem nastali zato, ker so bili naenkrat preprosto združeni elitni profesorji humanistike z mojstri iz delavnic. Vsi so se znašli v skupni zbornici. Normalno, da je prišlo do medsebojnih nasprotij in do problemov v upravljanju. Zbornice, ki imajo dušo in v katerih lahko ravnatelj oblikuje primerne odnose, so zbornice z ne več kot 40 ljudmi.«

ČE JE VSE SKUPAJ, NE ›ŠPILA‹ DOBRO

Kaj spremeniti, izboljšati . . .? Ali se nam res obeta centralizacija v šolstvu? Zakaj matični listi k ministru v Ljubljano?

»Mislim, da je ena od pozitivnih sprememb v srednjem šolstvu mreža gimnazij. Zdaj se dela na tem, da bo prišlo do ločitve 2- in 3-letnih poklicnih šol od srednješolskih centrov, in to tudi do fizičnega ločevanja, ne pa da je to vse pomešano skupaj. Imam občutek, vsaj po nekaterih primerih, da mora biti gimnazija relativno samostojna šola. Združena je lahko kvečjemu z zelo sorodnim programom, ekonomijo ali kaj podobnega. Če pa je to center, kjer je vse skupaj, pa ne ›špila‹ prav dobro.

Kar se mene tiče, ne mislim nikomur ničesar vsiljevati. Podprl bom rešitve, ki bodo blizu ljudem, ne pa tiste, ki so blizu neki oblastni strukturi. Osnova pa morajo biti seveda argumentu. Vem, da ni vseeno, če gre za srednješolski center v Murski Soboti ali Ljubljani. Zato je tisti prvotni princip ločitve 2- in 3-letnih poklicnih šol mišljen predvsem v velikih centrih, tam, kjer je to smotrno. In tudi tam ne bo šlo na vrat na nos, da bi bilo jeseni že vse urejeno. To se lahko ločuje tako, da se pač na eni šoli intenzivirajo dve- in triletni vpisni programi, ugašajo pa 4-letni, tako da se ta prehod izvrši postopoma, prek vpisne politike, ne pa tako, da bi kar začeli učence seliti in podobno. To ne pelje nikamor.

V zvezi s srednješolskimi učitelji pa smo se odločili, da zberemo njihove matične liste, iz katerih je razvidno, kaj zares kdo uči ali je učil in kakšna je njegova strokovna usposobljenost. Ta operacija nam je prinesla dodatno razočaranje. Stanje je slabše, kot je kazalo na prvi pogled, zlasti v strokovnem srednjem šolstvu, pa tudi pri splošnih izobraževalnih predmetih nekaterih zelo eminetnih srednjih šolah, na katerih imajo tudi gimnazijski program, pa nimajo niti enega učitelja matematike in fizike, ki bi mu to ime lahko tudi dali.

Učijo njihovi nekdanji maturanti, ki sicer mogoče študirajo, nimajo pa ne diplom in ne ustreznih strokovnih izpopolnitev, ki so potrebna za naziv učitelja. Računam, da bo treba od 7.900 učiteljskih mest v srednjih šolah okrog 2.000 ponovno razpisati.« **(Vencelj)**

»Mislim, da bo nova šola zahtevala neko visoko profesionalizacijo učitelja, njegovega dela in njegovo avtonomijo. Mi smo si veliko prizadevali, kako učitelju dati strokovno samostojnost, danes pa se je treba povprašati, kako ob tej avtonomiji zgraditi neke zunanje sisteme kontrole te učinkovitosti. Šola je največje slovensko podjetje, in še več, to je izredno kompleksen sistem, ki zahteva veliko premišljenosti pri vsakem manevru. Predstavljajte si en šolski sistem, ki se začne z jutranjim varstvom otrok nekje v Rogašovcih ali na Trdkovi, pa do diplomskega študija nekje na mariborski ali ljubljanski univerzi, in lahko ga boste primerjali z velikanskim parnikom. Če ga hočeš radikalno zasukati, spremeniti z nekimi zakonskimi rezi, lahko zelo hitro nasede ali se prekolje. To ni gliser. Zato smo mi, ko smo te stvari zastavljali v preteklih letih, skušali spreminjati nekatere stvari z zmerno dozi premišljenosti. Seveda so bile v teh spremembah velike zavore v upravljanju s strani zakonodaje. Ne vem, če bi komu lahko dopovedal, kako se mi je bilo težko eno leto mučiti in dobro mislečim, poštenim strokovnjakom povedati, da je upravljanje srednjega in visokega šolstva prek 18 pisov drobljenje moči.

Osnovno šolo vidim kot izjemno pomemben socializacijski in kulturni dejavnik v vaškem okolju. Zavod za šolstvo je že lansko leto predlagal, da bi morali na ravni republike oblikovati neki sklad, iz katerega bi subvencionirali obstoj podružničnega šolstva in majhnih šol tudi v nerazvitih regijah. Sociološke in etnološke raziskave so namreč pokazale, da kjer je prenehala delovati šola, se je tudi kraj ›osipal‹. Če bi bili malo pozornejši, bi videli,m da ni Cerkev nikjer zapirala svojih kapel in cerkva, ampak je vedno ohranjala svoj del duhovnega življenja na vasi. Mi pa imamo trenutno v Sloveniji čez 140 stavb, ki so bile zgrajene kot šolski prostori, danes pa temu ne služijo več. Pokazalo se je tudi, da vožnja otrok, zlasti majhnih, v predšolski dobi in na razredni stopnji, v neke velike ›konglomerate‹ (centralne šole, op.p.) bolj kvarno vpliva in ima manjše učinke — čeprav so tam boljše materialne razmere — kot če bi jih zadržali na neki podružnični šoli. Skandinavske države imajo celo zakon, da kjer živijo otroci od 5 do 7 let, je njihov šolski okoliš območje krajevne skupnosti; in šele za otroke od 7 do 10 let imajo večje organizacijske enote. Torej: čim starejši je otrok, tem večja je fleksibilnost. Mi pa poskušamo delati ravno obratno. V Sloveniji smo takoj pripravljeni majhne otroke voziti 5, 10 in več kilometrov z avtobusom v centralne šole, iztrgamo jih iz matičnega okolja, obenem pa bi radi v vsako vas, v vsak kurnik strpali srednjo šolo. Že iz obrtnih časov pa vemo, da če si hotel biti dober mojster, si moral iti na Tirolsko ali na Bavarsko.« **(Horvat)**

»Ne vem, zakaj toliko očitkov o centralizaciji v šolstvu. Po zakonu o zavodih se ustanoviteljstvo šol sploh ne menja. Zakon o šolstvu je v osnutku. Zdaj, ko pripravljamo predlog, se bomo morali dogovoriti, ali naj to ustanoviteljstvo menjamo, zlasti pri srednjih šolah, v osnovnih pa zagotovo ne. Možni sta dve različici, in sicer da je ustanovitelj srednjih šol republiška skupščina oziroma republika, ali pa je samo soustanovitelj. V tem pogledu ne vidim nobene hierarhije, ampak gre samo za možne alternative. Res pa je, da — gledano z nacionalnega vidika — srednješolska mreža ni mreža na lokalni ravni, temveč na nacionalnem. Drugo je osnovna šola.

Enotno se moramo zmeniti zlasti glede srednjih poklicnih šol. To ne more biti lokalni zmenek v regiji.« **(Vencelj)**

Alojz Križman

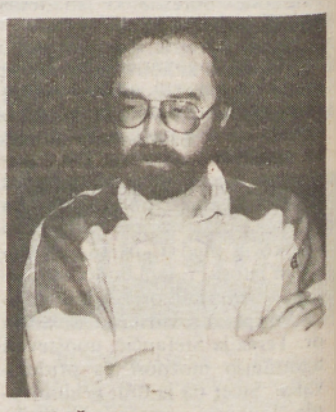

Darko Štrajn

KAR NI PREPOVEDANO, JE DOVOLJENO

Ali starši izgubljejo besedo v šoli?

Minister Peter Vencelj je na to namigovanje skoraj v jezi odgovoril: »S tem se nikakor ne strinjam. Prav te dni sem bil na ustanovitvi skupnosti ravnateljev gimnazij v Sloveniji. Nikjer v zakonu ne piše, da naj take skupnosti delujejo, pa smo jo kljub temu ustanovili. Samoiniciativa je torej popolnoma odprta in to pomeni, da je zakonodajo treba brati tako, da je tisto, kar ni prepovedano, dovoljeno. V preteklosti pa je bilo dovoljeno samo tisto, kar je bilo zapisano v zakonu. Sicer pa bomo tudi mi zapisali v zakon, da se lahko ustanavljajo klubi staršev ali kakšne druge oblike njihovega združevanja, če bodo imeli interes. Gre zlasti za osnovne šole. Sicer pa smo starše upoštevali že v svetu šole in v določilu zakona, po katerem si mora ravnatelj obvezno pridobiti mnenje staršev, ko gre za stvari, ki niso predmet šolskega standarda.«

Beseda je tekla še o drugem, nič pa recimo o ministrovi pobudi, da bi kazalo uvesti pouk tudi ob sobotah. Na to temo bi bilo izrečeni veliko kritik, saj je splošno mnenje, da bi s tem otroke še bolj prizadeli, ne pa jim olajšali tegobe našega vozgojno izobraževalnega sistema. Predvsem pa bi jih prikrajšali za dan, ko so lahko večinoma skupaj s starši.

Zapisal: JOŽE GRAJ
Fotografije: NATAŠA JUHNOV

Dr. ALOJZ KRIŽMAN: »Zdi se mi, da naša šola, pa tudi naši učenci niso tako slabi. Mislim, da bo treba enkrat povedati nekaj drugega. Ali ima to znanje neko svojo ceno v tej družbi, in če ga ima, potem je treba zanj dati tudi denar, učitelju pa zaupati in ga pustiti, naj uči. Nehajmo stalno reformirati šolo, postavimo enkrat to svojo mrežo in zaupajmo enkrat ljudem, ne pa da bo vsak minister, ki bo prišel na novo, takoj spet začel s šolsko reformo. Tako se bomo kar naprej reformirali, kot je bilo to doslej. Vsak je prihajal z nekimi velikimi idejami, storjenega pa kaj dosti ni bilo. Treba je odkrito povedati, da so danes naše šole slabše, kot so bile mogoče pred 20 ali 30 leti. Če primerjam srednješolce, ki pridejo na univerzo, moram povedati, da je to znanje slabše. Zato pravim še enkrat, učitelja je treba dobro plačati, mu zaupati in od njega seveda tudi zahtevati, v učencih pa sprostiti predvsem tisto intelektualno radovednost. Rekel bi tako, da duha prav gotovo ni možno popisati z eno kredo, pouk se mora začeti z odprtostjo do učenca. Doseči moramo to, da bo učitelj zadovoljen, kajti potem bodo zadovoljni tudi učenci in bomo imeli znanje. To, kar se dogaja zdaj že leta in leta, pa je skupaj samo eno veliko ›farbanje‹ učiteljev in učencev, v končni konsekvenci pa tudi naroda, ki ima pri tem največjo škodo.

Včasih smo iz šole želeli delati podjetje, pa smo imeli zakon o združenem delu. Zdaj spet želimo delati iz šole javni zavod in ne vem kaj še, ampak šola je šola. V njej sta učitelj in učenec. Tadva sta pravzaprav tista, na katere se moramo ozirati. Toda zakone sprejemamo stalno brez njiju. Ljudje imajo tega že zadosti.

Ko bo prišel naslednji minister ali pa naslednja oblast, si bo nekdo namesto zavodov spet izmislil nekaj drugega. To se vse skupaj samo vrti v nedogled, ne daje pa nobenih rezultatov.«

Dr. DARKO ŠTRAJN: »Reforma šolstva je stvar, o kateri se ne da zmeniti niti v enem letu niti mogoče ne včasih v desetih letih. To je nekaj, kar je treba začeti kot celovit koncept na nacionalni ravni; drugič, reforma šolstva mora biti sprožena s konsenzom, se pravi od zadnjega učitelja, da tako rečem, do ministra. Zelo pomemben faktor pa je seveda tudi, da se v šolstvo bistveno več vloži. V šestdesetih letih je Evropa na splošno reformirala svoje šolstvo in kot vemo, so bila to zlata leta v ekonomskem smislu, se pravi, da je bila v tistem času visoka ekonomska rast. Tedaj je bil indeks rasti vlaganja v šolstvo dvakrat večji, kot je bil indeks rasti bruto nacionalnega dohodka. Hkrati s tem je potekalo cel kup znanstvenih preverjanj, kaj je tisto, kar se v šolstvu splača narediti. Ugotovili so, da se predvsem ne splača reformirati vsega sistema naenkrat, ampak je nujno sprožiti najprej pilotske projekte in potem iz njih prehajati na splošne spremembe. Bojim se, da trenutno pri nas še nimamo jasnega koncepta reforme, niti ne vemo, kako daleč smo s konsenzom o tem.«

ZVEZA REJCEV LISASTE PASME

Potem ko so v večjih rejskih središčih že ustanovili 12 podružnic, so se pomurski rejci in strokovnjaki v ponedeljek zbrali še na ustanovnem zboru Rejske zveze lisaste pasme za Pomurje. Da kaže temu dogodku pripisati posebno pozornost, potrjuje tudi udeležba slovenskega kmetijskega ministra dr. Jožeta Osterca in dekana mariborske Višje agronomske šole mag. Milana Erjavca. Govedoreja je bila in bo tudi v prihodnje glavna dejavnost slovenskega kmetijstva, zato nam ne sme biti vseeno, kako se bo le-ta razvijala. V skupnem prihodku slovenskega kmetijstva predstavlja živinoreja 80-odstotni delež, sama govedoreja pa 50 odstotkov, pomemben pa je tudi delež deviznega prihodka, ki ga ustvarimo z izvozom mesa in govedi.

Da ima govedoreja vse naravne možnosti za razvoj, potrjuje tudi podatek, da dve tretjini slovenskih kmetijskih površin predstavljajo travniki in pašniki, ki skupaj s krmnimi rastlinami predstavljajo solidno osnovo za razvoj govedoreje. Žal pa prav tu še niso izkoriščene vse možnosti, saj bi že ob ustreznem krmljenju z osnovno krmo, brez dodajanja koncentratov, lahko bistveno povečali mlečnost. Res, da se poraba mleka v prihodnje ne bo bistveno povečevala, s kontingenti pa jo omejujejo tudi v deželah EGS, vendar pa bo ob mesu mleko še vedno predstavljalo pomemben vir dohodka v govedoreji. Ob dilemi, ali čista ali kombinirana pasma, je zato v Sloveniji prevladalo mnenje, da je potrebno povečevati kombinirano, to je lisasto pasmo govedi, pri selekciji katere pa ima prav Pomurje že šestdesetletno tradicijo.

Z ustanovitvijo rejske zveze lisaste pasme, ki bo delovala pod okriljem republiškega sekretariata za kmetijstvo, za razvoj in napredek te pasme na posameznih območjih pa bodo skrbele območne zveze, rejci tudi prevzemajo večjo odgovornost, saj je skrb za govedorejo bila doslej največkrat prepuščena drugim, rejci pa pri tem niso imeli pomembnejše besede. Z interesnim povezovanjem v okviru rejske zveze bodo rejci lahko vplivali na selekcijsko delo in kontrolo proizvodnosti, soodločali pa bodo tudi pri oblikovanju cen in prodaji.

Ustanovitev rejske zveze zato ne bi smela ostati zgolj formalna, pač pa bi morali člani v njej uveljavljati svoje interese, saj bo le tako dosegla svoj cilj in bo vplivala na oblikovanje politike v govedoreji. Iz teh razlogov zato ne gre zavreči tudi predloga, da naj bi pri urejanju lastniških odnosov rejci postali tudi solastniki obstoječih selekcijskih in rejskih središč. Ob vsem namreč ne gre prezreti dejstva, da razvoj slovenske govedoreje še vedno zaostaja za dosežki, ki so jih na tem področju dosegle sosednje in druge zahodnoevropske države in če se jim želimo približati, se bodo morali vsi skupaj naučiti delati in živeti drugače. To pa zahteva čas, saj spremembe ne bodo prišle čez noč.

Ludvik Kovač

JOŽE ČONTALA
iz SEBEBOREC 127 a

sporoča, da prodajajo

sadike vrtnic
različnih sort.

Kupite jih lahko vsak dan od 15. ure, ob sobotah pa ves dan.
Obiščite jih in si olepšajte cvetlične gredice s kraljicami rož!

Kdo koga »farba«?

KOMENTAR

Za velikonočne praznike so se zapornice na meji med Martinjem in Gornjim Senikom (tudi med Prosenjakovci in Magyarszomabtfo) spet začasno odprle. Dobrih sedem mesecev je minilo od lanskega 15. avgusta, dneva odprte meje, ko se je (in še nekaj časa za tem) izreklo mnogo obljub, tudi najvišjih slovenskih politikov. Kljub vsemu temu pa smo še vedno tam, kjer smo bili lani, zapornice še vedno stojijo. In vendar naj bi bil prehod Martinje—Gornji Senik prva lastovka odpiranja meje med Slovenijo in Madžarsko (seveda po Dolgi vasi in Hodošu).

Najbrž ni potrebno ponavljati, zakaj porabski Slovenci tako težko čakajo na dan, ko se bo meja za stalno odprla. Sto in sto razlogov smo že nekajkrat našteli. Dejstvo je, da so že desetletja odrezani od svoje matice, kar je imelo in ima še vedno katastrofalne posledice za ohranjanje slovenstva v Porabju.

Bila je madžarska pomlad, ki je dvignila zapornice pred tablo z napisom Gornji Senik, vojaki so se umaknili v kasarne, žična ograja na meji je izginila. Prišla je slovenska pomlad, ki je rekla, poslej bomo lahko poskrbeli tudi za porabske Slovence. Nov začetek in novo upanje. Milan Kučan je obljubil, da se bosta konec oktobra z madžarskim predsednikom Arpadom Gönczem podala preko meje na Gornjem Seniku in da bo mejni prehod potem za stalno odprt. Po Rabi je od takrat preteklo že veliko vode, prehoda pa še ni.

Kje se je zataknilo, ali kdo nam »farba« oči in zakaj? Ta in še nekatera druga vprašanja so si postavljali tudi v teh prazničnih dneh mnogi Slovenci z obeh strani meje. Prave odgovore je težko najti. Tako Madžarska kot Slovenija se ubadata z različnimi problemi. Pri nas je veliko dejanj usmerjenih v osamosvajanje republike, o prehodih pa še vedno odloča zvezna administracija. Madžari naj bi imeli probleme z denarjem (čeprav čudi, da se najdejo sredstva za prehode, o katerih se je začelo govoriti veliko pozneje kot za Gornji Senik—Martinje), ljudje pa se sprašujejo, če ni kriva prodaja madžarskega orožja Hrvaški, ki naj bi zaostrila odnose med sosedi.

Nekaj dela je bilo vendarle opravljenega. Odgovorni v soboški občini so poskrbeli, da so do meje napeljali električne in telefonske žice ter vodovod, kmalu pa naj bi začeli tudi z gradnjo mejne stavbe. Tudi lokalni politiki na Madžarskem se trudijo, da bi prodrli do svojih odgovornih. Predsednik železnožupanijske skupščine je za časopis Porabje povedal, da je zanj ta prehod kot kakšna moralna odškodnina madžarske države porabskim Slovencem.

Pravijo, da upanje odide zadnje. Tako Slovenci na obeh straneh meje še vedno upajo in čakajo dan, ko jih meja ne bo več ločevala. Dolgo so bili potrpežljivi, zato nočejo, da bi jim še naprej na pladnju ponujali obljube, ki jih ni mogoče izpolniti. Datum odpiranja, ki ga bodo poslej napovedali, naj tokrat zares drži!

Silva Eöry

TOZDOV VEČ NI

Predlog zakona o zavodih je bil deležen številnih pripomb in pred sprejemom precejšnjega usklajevanja, začel pa je veljati kar čez noč (objavljen v uradnem listu 22. marca, začel veljati s prvim aprilom). Imamo torej akt, ki je po dolgem času tudi za družbeno nadstavbo dokončno opravil z vsem iz časa združenega dela.

Predlog zakona o zavodih je bil deležen pripomb, gotovo največ o imenovanju direktorjev javnih zavodov. V predlogu je bilo zapisano, da direktorja imenuje ustanovitelj zavoda, pripombe pa so bile, češ da bi to pomenilo močan vpliv državnih oziroma oblastvenih struktur na delo zavoda. Zakon o zavodih pa v 32. členu pravi, da direktorja imenuje in razrešuje ustanovitelj, če ni z zakonom ali aktom o ustanoviteljstvu za to pooblaščen svet zavoda. Svet zavoda je namreč organ upravljanja zavoda in ga sestavljajo predstavniki ustanovitelja, delavcev ter predstavniki uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti.

Zakon torej ne daje več absolutnega imenovanja direktorja zgolj ustanovitelju.

Veliko premlevanja je bilo tudi okoli zahtevane strokovnosti. Zakon je jasen v zadnjem ostavku 31. člena: direktor vodi strokovno delo zavoda in je odgovoren za strokovnost dela zavoda, če ni z zakonom ali aktom o ustanovitvi glede na naravo dejavnosti in obseg dela na poslovodni funkciji določeno, da sta poslovodna funkcija in funkcija vodenja strokovnega dela zavoda ločeni.

Morda bo še letos za nekatere sedaj že pomurske javne zavode postalo aktualno tudi določilo o prenehanju zavoda, na primer, da zavod preneha obstajati, če se razdeli v dvoje ali več zavodov.

Prav v Pomurju je bila večina objektov, kjer delujejo javni zavodi, zgrajenih s samoprispevkom. Zakon pravi, da so po novem lastnina občine oziroma mesta, če je mesto ustanovitelj delovne organizacije, ki upravlja z objektom.

mh

UKREPI ZA ZDRAVSTVO

Zdravstvo bi letos potrebovalo skoraj 13 milijard dinarjev, iz proračuna pa lahko za svoje delo računa le na 10,6, kar je 17,6 odstotka manj od načrtovanega. Zato je ministrstvo za zdravstvo pripravilo sveženj ukrepov, s katerimi mislijo ubežati najhujšemu. Nekateri jih delijo v skupino, ki bo prizadela uporabnike zdravstvenih storitev, ter v drugo, ki reže izvajalcem zdravstvenega varstva. Lahko pa jih uvrstimo tudi v tri skupine.

V ukrepih zahtevajo zmanjšanje materialnih stroškov zdravstvenih organizacij, varčnejše organiziranje (za drugačno organiziranje daje soglasje republiški sekretariat), nobenih novih dejavnosti ter za vsak večji nakup nad 300 tisoč posebno dovoljenje sekretariata. Strokovna komisija bo tudi pregledala mrežo zdravstvenih ustanov in imela večji strokovni nadzor nad delom. Zmanjšale bi se pravice uporabnikov zdravstvenih storitev do zdraviliškega zdravljenja, oziroma bi ostalo le tisto, ki je nujno nadaljevanje bolnišničnega. Prav tako bi si moral vsak sam plačati korekcijske operacije, omejitve bi veljale za ortopedske pripomočke, reševalne prevoze in zobno protetiko.

To je prvi sklop ukrepov, ki so jim, ob ugotovitvi, da bi s tem privarčevali premalo denarja, dodali še dodatne. V njih predlagajo, da se v celoti ukinejo vse naložbe, da se zmanjša uvoz na najnujnejše, poveča soudeležba pri plačilu zdravstvenih storitev od 30 do 50 odstotkov, povsem ukinejo nekatere pravice uporabnikov (oziroma samoplačništvo) za zdraviliško zdravljenje, plastične operacije, nenujne prevoze in drugo. Posebna strokovna komisija naj bi tudi pregledala zasedenost bolnišnic in nekaterih oddelkov. Manjše ali premalo zasedene bi ukinili ali zmanjšali število postelj. Za 20 odstotkov pa naj bi se znižal delež denarja za plače zaposlenih v zdravstvu (lahko z zmanjšanjem plač ali odpuščanjem zaposlenih).

Sekretariat za zdravstvo pa je v sveženj ukrepov dodal tudi možnosti novih virov denarja za zdravstvo. To je dodatno zavarovanje za športnike, rekreativce, voznike motornih vozil. Uvedel pa naj bi se zdravstveni dinar za alkoholne pijače, cigarete in sladkarije.

mh

PRIZADET BO PREDVSEM BOLNIK

Takšno reševanje zdravstva, kot si ga z ukrepi zamišlja ministrstvo za zdravstvo, je lahko le natikanje zanke na vrat. Res jih nekateri delijo v tiste ukrepe, ki bodo udarili izvajalce, ter druge za uporabnike, jaz pa pravim, da je tudi delo izvajalcev zdravstvenih storitev delo za bolnika, zato bo na koncu vedno in le prizadet človek, bolnik.

Ukrepi za zdravstvo, gašenje požara — a ostalo ne bo ničesar, potopili bodo še tisto, kar imamo, in to je kar dobra raven zdravstvenega varstva ljudi. Tisti, ki so ukrepe sestavili, bi namreč morali pred podpisom odgovorne osebe narediti črto ter napisati, kakšen bo davek; pa ne samo v denarju, ampak v zdravju in življenju ljudi. Morda ostra domneva, a za vse, ki delajo v zdravstvu dokaj stvarna, ker vidijo, da se je število obiskov v ambulantah zmanjšalo, da nekateri čakajo doma ali ocenjujejo, da le ni tako hudo in da se bodo pozdravili kar sami. Ukrepi pa seveda spet ne bodo prizadeli vseh ljudi enako. Morda bo najhuje ostarelim, ki že sedaj težko plačujejo vse zdravstvene storitve. Najprej morajo plačati za pregled pri splošnem zdravniku, potem za vsak recept po trideset dinarjev, če dobijo napotnico za specialistični pregled, spet tam pa še za določene preiskave ter spet za dodatna zdravila. In večkrat se zgodi, da si potem v lekarni ne morejo kupiti predpisanih zdravil.

Prav slednja domneva bo čisto stvarna v Pomurju, kjer je velik delež ostarelih ljudi in njihova revnost dovolj velika.

Za izvajalce zdravstvenih storitev pa je tudi skrb zbujajoča napoved pregleda mreže zdravstvenih ustanov. Prav nekatere zdravstvene postaje, ki so bile v želji, približati zdranvika ljudem zgrajene s samoprispevki, bodo lahko padle na tisto drugo stran, kjer zaradi manjšega obsega dela ne bo več denarja. Prav tako se je lahko bati za nekatere oddelke soboške bolnišnice. Čeprav še ni znano, kako bo strokovna komisija opravljala svoje delo, pa vendar se že imenujejo, in sicer infekcijski, pljučni, očesni ter za nos, grlo in ušesa.

Za zaposlene v pomurskem zdravstvu pa je tudi nesprejemljiva določba predlaganega ukrepa za znižanje denarja za osebne dohodke. Nanjo ne morejo pristati, ker imajo v Sloveniji plače, ki so med nižjimi v zdravstvu ter je kadrovska zasedenost v drugih regijah dosti boljša in številčnejša.

Sicer pa bodo o ukrepih svoje morali povedati tudi skupščina in njeni poslanci.

Majda Horvat

IZ POSLANSKIH KLOPI SO LENDAVA

POKLICNI PREDSEDNIK?

Poslanci zbora združenega dela so predsedstvu skupščine občine Lendava posredovali pobudo, naj bi znova uvedli poklicno opravljanje funkcije predsednika skupščine občine Lendava. Sedanji predsednik Ciril Pucko ni profesionalec, saj je zaposlen v Službi družbenega knjigovodstva, kljub temu pa je, kot je izjavil za informativna sredstva, pričan, da je doslej svoje obveznosti korektno in prizadevno opravil.

Poslanci lendavske občinske skupščine se zavzamajo za poklicnega predsednika zato, ker je gospodarstvo v hudih škripcih in — glede na svojo pobudo — najbrž upajo, da bo pomagal pri njegovem reševanju. Ob tem se postavlja vprašanje: ali poslanci ne držijo besede? Demosovci so vseskozi poudarjali (in ti so v večini v sedanji sestavi občinskih skupščinskih zborov), da je treba predsedniško funkcijo, ki je bila sicer vedno poklicna, deprofesionalizirati, kajti predsednik ni izvršilni organ, ampak le predstavlja občino, za to pa ni treba celega človeka. In da to drži, dokazujejo zgledi od drugod: iz G. Radgone na primer, kjer so imeli nepoklicnega predsednika že v prejšnjem mandatnem obdobju. Morda pa lendavski poslanci istovetijo naloge, predsednika občine s tistimi, ki jih ima predsednik izvršnega sveta?

Takole bomo dejali: tudi sedanje nepoklicno opravljanje predsedniške funkcije nekaj stane (menda polovico plače). Če bo poklicni predsednik (pa naj je to Pucko ali kdo drug) rešil gospodarske težave in izredno veliko brezposelnost, potem sploh ni treba pomišljati o profesionalizaciji. Hudo pa bo, če tudi to ne bo pomagalo. Tedaj bo občinska blagajna še bolj revna in ljudje se bodo začeli spraševati, kaj počneta dva poklicna predsednika.

Š. S.

Javna dela za čiščenje

Lendavska občina je imela konec februarja 481 brezposelnih, ki niso prejemali nobenega denarnega nadomestila. Lendavski veliki problem pa so tudi divja odlagališča odpadkov, saj jih je mogoče najti skorajda v vsakem naselju. Krajevne skupnosti pa bi jih po odloku morale očistiti do novembra. Mnoge za to nimajo dovolj denarja. Na občini so zato pripravili projekt čiščenja divjih odlagališč in v okviru možnosti, ki jih dajeta socialni program ter zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, bi delo opravili kot javna dela.

Nosilec projekta je izvršni svet, izvajalec del bo javno komunalno podjetje, svoj finančni prispevek pa bodo dodali še Zavod za zaposlovanje, Dinos in krajevne skupnosti.

Za čiščenje, zasipanje in urejanje divjih odlagališč bodo za dva meseca zaposlili šest delavcev. Zanje bo Zavod za zaposlovanje prispeval sredstva za 80 odstotkov neto osebnega dohodka, stroške za zavarovanje za primer nesreč pri delu in za pokojninsko zavarovanje. Skupaj bi za javna dela prispeval 91 tisoč dinarjev. Dva tisoč dinarjev večji bo prispevek komunalnega podjetja, saj bodo dali zaščitno obleko ter delali z bagerjem, buldožerjem in tovornjakom. Delavce bodo tudi vozili na delo. Delo strojev bodo sofinancirale krajevne skupnosti v višini 106 tisoč dinarjev. Dinos bo prispeval posebno vozilo ter nakładanje sekundarnih surovin za 49 tisoč 500 dinarjev. Iz občinskega proračuna pa bodo delavcem plačali nagrado za delo (ali 12 tisoč dinarjev), tako da bo delavčevo mesečno plačilo 4200 dinarjev.

Z javnimi deli bodo očistili 26 528 kvadratnim metrov površin odpeljali približno 1590 kubičnih metrov odpadkov, ki jih bodo tudi selekcionirali. V akcijo bodo vključili Odrance, Polano, vse tri Bistrice, Črenšovce, Trnje, Žižke — to približno četrtina občine. Z Dinosom se tudi dogovarjajo, da bo obenem — se pravi v drugi polovici aprila ter v maju — akcija zbiranja in odvažanja sekundarnih surovin.

Na mesta, kjer so sedaj divja odlagališča, bodo postavili table z napisi o prepovedi odlaganja, najbolj pa računajo na osveščenost ljudi in samonadzor. Nadzor pa bo opravljala tudi milica, saj divja odlagališča ne morejo biti le breme družbe, zato bodo kazni od 500 do 15 tisoč dinarjev.

V občini še vedno teče akcija zbiranja prijav za organiziran odvoz odpadkov na primerna odlagališča. Od 7300 hišnih številk se jih je v redni odvoz vključilo le 2 tisoč ali okrog 30 odstotkov. Upajo, da se bo sčasoma ta številka povečala. Kot hudi rani v okolju pa jim ostajata še Turnišče in Dobrovnik. Ti ureditvi sta mnogo zahtevnejši in tudi dražji.

Majda Horvat

Zelena luč za rafinerijo

V lendavski Nafti so bili v skrbeh za nadaljnjo usodo stare rafinerije; zato so se odločili, da staro obnovijo. Vse pa se je vrtelo okrog tega, kako se bo odločila republiška vlada: ali bo dala svoj »žegen« za to, za Lendavčane tako pomembno naložbo. V Lendavi se zavedajo, da je od posodobitve odvisen celotni razvoj podjetja. Končno se je republiški komite za energetiko odločil in prižgal zeleno luč za posodbitev lendavske rafinerije, svojo odločitev pa je pogojeval s tem, da morajo v Lendavi zagotoviti proizvodnjo kakovostnih naftnih derivatov, ki naj bi ustrezali predpisom Evropske skupnosti. Komite za energetiko bo priporočil Petrolu in Istrabenzu, naj vlagata sredstva v to naložbo. V Lendavi so, kot smo izvedeli, takoj začeli sklepati posle za načrtovano posodobitev. Zagotovili so si že nekaj nad 60 odstotkov potrebnih sredstev. v prenovljeni rafineriji bodo letno predelali 1,2 milijona ton nafte, od tega 200.000 ton super bencina.

Slovensko plinsko in naftno gospodarstvo ne bo organizirano kot javno podjetje. Odločitev je torej padla, potrebno bo storiti vse, da se bo dolgo pričakovana posodobitev čim prej začela.

Jani D.

BRASIL TROPICAL

8. aprila ob 19. uri v večnamenski dvorani osnovne šole Edvarda Kardelja v Murski Soboti. Predprodaja vstopnic pri Kompasu, Slovenijaturistu in v Dobri knjigi. Organizator: ZKO Murska Sobota.

BELTINCI

Negotova pot po stavki

Kot je bilo pričakovati, je »zavrelo« tudi v gradbeno-obrtnem podjetju *Graditelj-Komuna Beltinci.* Prejšnji torek se je začela 3-dnevna stavka delavcev, ki so postali skrajno nezadovoljni zaradi nagrajevanja njihovega dela. Za januar in februar so prejeli samo zajamčene plače v višini 2.830 dinarjev, s čimer se seveda ne da preživljati, poleg tega so si morali s tem zaslužkom sami kupovati tudi malice, ker nadomestil zanje niso prejeli. Še večji udarec jih je doletel v decembru, saj za ta mesec sploh niso prejeli plač, ker podjetje zanje enostavno ni imelo denarja. Lansko poslovno leto so namreč začeli z izgubo, ki je nastala leta 1989, in bi zato morali izplačevati le 90-odstotne zaslužke. Vendar na to delavci niso pristali, ampak so zahtevali celotno izplačilo. Tako je potem tudi bilo, ker se je tudi vodstvo podjetja nadejalo, da se bodo poslovni rezultati izboljšali. Ko je prišel konec leta, pa je bila slika precej drugačna. Kljub temu da za december niso razdelili plač, je obračun prihodkov in odhodkov pokazal *izgubo v višini 2.958,516.00 dinarjev.* Glede na zaposlenega delavca je bila največja izguba v keramičarski dejavnosti (13 delavcev), zatem v mizarski (30 zaposlenih), najmanjša pa v gradbeni (65 delavcev). Podjetje ima že blizu 60 dni (s prekinitvami) blokiran žiroračun zaradi nelikvidnosti in vse kaže, da bo sledil *neizbežen stečaj.*

Stavka se je po treh dneh končala, čeprav niso bile izpolnjene vse zahteve delavcev. Glavno pa je bilo to, da so prejeli poračun prejetega zajamčenega OD do višine 10 % januarske in februarske plače ter nadomestilo za malice za marec v višini 1.100,00 dinarjev na zaposlenega. Na decembrsko plačo pa bo najbrž treba pozabiti.

Stavkajoči so izrazili tudi kritiko na račun vodstvenih delavcev, še zlasti prejšnjega direktorja in računovodkinje. Marsikaj pa je »zgorelo« tudi na ramenih sedanjega vršilca dolžnosti direktorja Antona Sobočana, ki je to funkcijo, prevzel skoraj po sili razmer. Imeli so kar 4 razpise, pa se za direktorja ni nihče prijavil.

In kakšen naj bi bil razplet (krize) v Graditelju-Komuni?

»Ocenjujemo, da združitev gradbincev in mizarjev pred tremi leti ni prinesla boljših rezultatov ne enim ne drugim. Zato smo že začeli postopek za razdružitev, tako da bo Mizarstvo spet samostojno podjetje, skupaj pa bi ostali zidarji in kermaičarji in ustanovili svoje podjetje. Število zaposlenih se bo moralo zmanjšati in potem bi lahko uspešno gospodarili,« je med drugim povedal Anton Sobočan. Kot je že zapisano, pa je stečaj skoraj neizbežen in takrat bo razplet lahko tudi drugačen. Prav gotovo bi bila velika škoda, če bi ostalo na cesti vseh 116 delavcev, ki si sedaj služijo kruh (zelo tanek kos) v združenem podjetju. Tako naprej pa seveda ne morejo poslovati.

Jože Graj

RAŠICA — BELTINKA IZ BELTINEC

V prihodnje bolj samostojni

Rašica, tovarna Beltinka iz Beltinec zaposluje 400 delavcev. V preteklosti je bila kot tozd sestavni del Rašice, tovarne pletenin iz Ljubljane, ki skupaj zaposluje 1250 delavcev, ob spremembah v družbi pa so se zavedli, da je nujna tudi drugačna organiziranost njihovega podjetja. Kot nam je povedal Feta Ismajlovič, direktor obrata v Beltincih, se že pripravlja gradivo o tem, kako bi se Rašica preoblikovala v »holding«, ki bi ga sestavljali vsi trije obrati. Reorganizacijo pripravljajo skupaj z Lenaršičevim centrom za gospodarsko svetovanje, vsekakor pa bo pomenila večjo samostojnost podjetja, združene pa bodo le tiste funkcije podjetja, s katerimi bodo bolj racionalizirali poslovanje.

Predvidevajo, da bi na novo organizirani začeli delati po poletju. S prenosom nekaterih funkcij skupnega podjetja v Beltince se bo zvečala tudi odgovornost delavcev in vodstva, obenem pa bodo zmanjšali centraliziranost poslovanja in odločanja. Spremembe bodo potekale po fazah, tako da bo pri operativnem delu šele po več fazah prišlo do bistvenih sprememb.

Ugotavljajo, da je v podjetju za zdaj dovolj dela in da do konca tega ne leta ne bo treba odpuščati delavcev. Trenutno v izdelavi pletenin delajo v štirih izmenah, kar pomeni tudi vse sobote in nedelje, v izdelavi konfekcije pa v dveh izmenah. Kar 50 odstotkov izdelanega blaga gre v izvoz na konvertibilno tržišče, vendar je pri pleteninah prodaja sezonska. Letos pa se lahko pohvalijo, da so se pletenine dobro prodajale, za razliko od prejšnjih let. Rašica si je, kot je povedal Ismajlovič, ustvarila svoje mesto tako na domačem kot na tujem tržišču, saj znajo z lastnimi sposobnostmi in znanjem zaznati potrebe in spremembe na njem ter v skladu s tem poslovati.

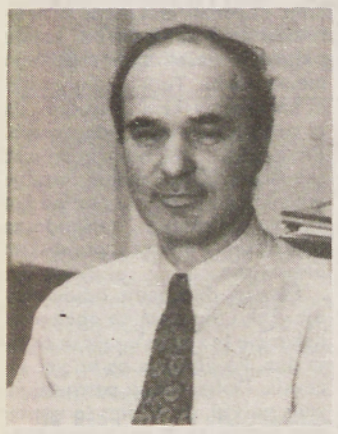

Feta Ismajlovič

Ubadajo pa se s kroničnim pomanjkanjem denarja in deviz za nakup blaga iz uvoza. Tudi likvidnostni položaj je težaven, saj se trenutno le četrtina obveznosti na domačem tržišču plačuje z denarjem, ostalo pa z blagovno menjavo.

Zaradi nelikvidnosti na domačem tržišču se bo treba bolj usmerjati na tuja tržišča, vendar pa verjamejo, da bodo pri tem tekstilci lahko bolj uspešni, ker so navajeni tržno poslovati, saj je za tekstilno industrijo že prej obstajalo tržišče in konkurenca. Zavedajo pa se tudi nujnosti nenehnega izobraževanja, zato vsako leto organizirajo dodatno izobraževanje za zaposlene. S podjetji s podobno proizvodnjo doma in v tujini pa se primerjajo ob proizvodnih normativih in ugotavljajo, da z doseženimi rezultati nič ne zaostajajo za njimi.

V Beltincih letno proizvedejo 500 tisoč tekstilnih izdelkov, kar je 40 odstotkov celotne rašičine proizvodnje. Ko so se leta 1976 pridružili sozdu Rašica, so izdelovali kar 90 odstotkov oblačil za dojenčke, a se je ta program zmanjšal na vsega 5 odstotkov celotne izdelave. Ostalo je razdeljeno na moški in ženski program, vendar pa se zavedajo, da bodo morali uvesti večjo specializacijo izdelave.

J. Gabor

Stolarna v Ljutomeru bo preživela

»Odločitev izpred dveh let, da se bomo odcepili od Marlesa, je bila 100-odstotno pravilna, vendar prepozna. To je sedaj lahko reči, toda takrat so bile politične razmere takšne, da je bilo to težko izpeljati. Tudi v občini so bili proti . . .,« je dejal Stanko Škalič, direktor Muralesa iz Ljutomera, diplomirani inženir lesarstva. Čeprav so za popotnico dobili le kratkoročna posojila, ki so jih morali odplačati, poleg tega pa se jim je podrl ves informacijski sistem in komerciala, so v dveh letih postali podjetje, ki je zaključilo poslovno leto 1990 s pozitivnim rezultatom.

Nekako skromno, ne z veliko pompa, so v dveh letih izboljšali pestrost in kakovost mizarskih stolov. »Kdor nas mora poznati, nas pozna, res pa je, da si ne vem kako velikega imidža nismo kupovali. V reklamo nismo vlagali ne vem koliko denarja. Ime si želimo utrditi s svojim dobrim izdelkom. Pred leti smo bili v Marlesu, ko je bil močno popularen. V resnici pa si je to popularnost kupil, saj je glede na realizacijo vložil v reklamo največ v Jugoslaviji,« je pojasnil Škalič. Števila zaposlenih niso zmanjševali načrtno, saj je po »naravni poti« odšlo le osem ljudi. Toda od 316 zaposlenih jih je 20 tehnološki presežek. Razlog za to je predvsem usmeritev na tuje tržišče. Čeprav so kakovost izdelkov izboljšali, pa še niso dovolj dobri. Potrebno bo spremeniti miselnost; vsak, ki bo sodeloval pri izdelavi stola ali mize, bo moral delati najbljše. Še vedno se namreč dogaja, da kdo iz površnosti na začetku naredi manjšo napako, na koncu pa morajo končni izdelek, drag mizarski stol, ki je namenjen za izvoz, izločiti kot »škart«.

Muralesu je lani uspelo zvišati ceno stolov na tujem trgu, izvozili pa so jih za 4,5 milijona mark. Zaradi finančnih razmer v Jugoslaviji so prikrajšani za milijon mark, ta čas je to devet (ali več) milijonov dinarjev.

Murales ima v povprečju zelo dobre delavce, je prepričan Stnako Škalič, ki so razumeli, da je potrebno odpovedovanje, če želijo uspeti. Pozitivno so poslovali predvsem na račun plač. Tako v Muralesu kot v drugih lesnopredelovalnih podjetjih pogrešajo dobre mizarje, ki bi znali narediti izdelek od a do ž. Ljudje, ki delajo v lesarstvu, morajo imeti pravi občutek za les, ga poznati, vedeti, kako se obnaša, kajti to je živa stvar.

Že lani so se usmerili v izvoz. Zaradi znanih razmer v Jugoslaviji bi jih to skoraj pokopalo. Devetmesečni rezultati so bili negativni. V zadnjih mesecih pa so naredili velik korak: iz nižjega cenovnega razreda so prišli v višjega. Na zahodnem trgu, kjer so najboljši Italijani, to vsekakor ni bilo lahko. Uvajalni stroški in odpovedovanja so se splačali, povprečna cena enega stola se je zvišala za 10 mark. 80 odstotkov vsega izvoza je usmerjenega v Nemčijo. O tem je Škalič povedal: **»Prisotnost na tujem trgu nas je prisilila v drugačno razmišljanje o kakovosti, oblikovanju in pestrosti programa. Danes si upam reči, da imamo dokaj dober program, ki je sprejemljiv za domače tržišče, potrjuje pa se tudi v izvozu.«** Sedaj tudi nimajo več takih banalnih problemov, kot je nabava ustreznega blaga.

Murales je značilni izdelovalec srednjega kuhinjsko-jedilniškega pohištva, perspektivo pa vidijo predvsem v mizarskih stolih, ki so na zahodnem trgu iskani. Program stolov, ki je že pester, bodo dopolnili z jedilnimi vitrinami. Vprašanje pa je, kako delati za tuji trg, da se jim bo splačalo, ko pa so surovine v tujini cenejše kot doma, konkurenčna podjetja (italijansko) pa jih močno prekašajo v tehnološki opremljenosti.

»Možnosti imamo tam, kjer je več vloženega dela. To pomeni, da mora biti stol čim bolj zahteven. Vse, kar je mogoče izdelati z avtomatizirano obdelavo lesa, je zunaj cenejše. Živega dela, drobnega in zahtevnega, pa ni mogoče robotizirati,« je prepričan Stanko Škalič.

Bernarda B. Peček

RESNIK PROMET

Vodilni v Radenski so bili nemalo presenečeni, ko so 21. marca prejeli dopis gospdoarskega sodišča iz Beograda, da so registrirali novo podjetje Resnik promet. Kako ne bi bil, ko pa gre v resnici za njihov dotednaji prodajni center, v informaciji o registraciji novega podjetja pa njihovo ime sploh ni omenjeno.

Prodajni center v Beogradu je ena večjih skupnih naložb Radenske v zadnjih letih v drugih jugoslovanskih republikah. Resda se je v zadnjem letu izkazalo, da je bila neupravičena, saj je prodaja izdelkov Radenske v tem delu Jugoslavije popolnoma zamrla. Vzrok so v prvi vrsti politične razmere. Oškodovani so bili torej že zaradi tega. Toda, da bi si kdo dovolil na takšen način prisvojiti lastnino, tega si ni mislil nihče (čeprav je treba priznati, da so se prav tega bali vsi gospodarstveniki v Sloveniji). Kakor je razvidno iz poslane informacije, so vsi od 17 zaposlenih v prodajnem centru postali solastniki podjetja Resnik promet, vsak pa je plačal le 1000 dinarjev ustanovitvenega kapitala. Po srbskih ocenah je prodajni center v Beogradu vreden 9 milijonov dinarjev, po izračunih v Radenski pa od 7,5 do 8 milijonov mark.

V Radenski so že napisali pritožbe, toda . . . ali bo naslovnik pravi?. Kdo je pravzaprav kriv, da bodo ostali brez posesti in kdo jim bo povrnil škodo? Slovenska gospodarska zbornica in slovenska vlada bosta morala najti odgovor, kajti Radenska verjetno ne bo osamljen primer.

Bernarda B. Peček

ŠE IZ MURE

Da so v družbenem podjetju Mura lansko poslovno leto končali z dobičkom in da so optimisti tudi glede letošnjih rezultatov, smo že pisali, ko smo poročali z nedavne tiskovne konference. Kaže pa omeniti še nekaj novic, ki smo jih slišali v pogovoru z nekaterimi vodilnimi v Muri.

Tako se je v Tovarni lahkih oblačil pojavil letos presežek delavcev, in to predvsem zaradi krčenja obsega programa v tej tovarni. Gre za **80 delavcev.** Če bi jih enostavno odpustili, bi bil to vsekakor velik šok. Toda namesto tega so jim zagotovili zaposlitev (s prerazporeditvijo) znotraj podjetja. Največ, okrog 50, so jih razporedili v program moških oblačil v Murski Soboti, pa tudi v proizvodno enoto v Ljutomeru in Lendavi, preostalih 30 pa v program ženskih plaščev v Murski Soboti in v proizvodni enoti v Gornji Radgoni, nekaj pa tudi v program ženskih oblačil v Murski Soboti. Vsi prerazporejeni delavci so se ‚morali' preseliti drugam s 1. aprilom. Pri tem ukrepu so upoštevali predvsem bližino delovnega mesta, da bodo stroški za prevoz nižji, in delovno dobo.

Prav tako smo zvedeli za odločitev vodstva in sindikata podjetja Mura, da so letos namesto za osmomarčevske nageljčke zaposlenim ženskam namenili denar za nakup **linearne ultrazvočne sonde** za slikanje otroških kolkov. Ta aparat je nujno potreben v Zdravstvenem domu Murska Sobota, vreden pa je okrog 20.000 nemških mark. Najbrž so bile zavoljo tega nekatere Murine delavke užaljene, češ, niti nageljčka si nismo zaslužile ob 8. marcu, čeprav je precej teh nageljčkov v minulih letih potem obležalo na raznih mestih. Plačevali pa so jih iz sindikalne članarine. Mar ni tako bolje, da so ta prazniční nagelj spremenili v dragoceno darilo svojim otrokom in vnukom?

Jože Graj

Počasno oživljanje Ledave

Šele marca podpisali pogodbo z italijanskim izdelovalcem opreme. Septembra bodo potrebovali 30 delavcev. — V enem letu jih bodo zaposlili 150, letno pa izdelali čez 60 tisoč stilskih vrat.

Ledava, podjetje z najbolj pestro in zanimivo preteklostjo v Murski Soboti, a z izvirnim imenom, je že od 13. julija 1990. leta mešana družba. Tega dne so namreč delničarji oziroma družabniki Platana, Ljubljanska banka in Rodag iz Lichtensteina podpisali pogodbo. Kljub temu je velika proizvodna dvorana še vedno prazna, edini zaposleni v Ledavi pa je zaenkrat le Rudi Kerčmar, inženir lesarstva.

Zapletlo se je pri podpisu pogodbe z izdelovalcem opreme in celotne tehnologije, saj je italijanski družabnik GRUPPO SICAR zaradi kritičnih političnih in gospodarskih razmer v Jugoslaviji zahteval dodatna zagotovila. 8. marca letos so v Benetkah končno podpisali pogodbo, tako da bo oprema v Murski Soboti že konec aprila.

Največja pridobitev za pokrajino ob Muri je prav gotovo ta, da bo dobilo zaposlitev okrog 150 Pomurcev. Najprej bodo zaposlili vzdrževalce, kajti štirje bodo junija odšli na usposabljanje v Italijo. Junija bo tudi razpis za delovna mesta delovodij in ostale delavce, tako da bodo do septembra letos že zaposlili okrog 30 delavcev. Do konca leta bodo število povečali na sto, že v letu 1992 pa naj bi bilo v Ledavi 120 proizvodnih delavcev ter 20 delovodij in vzdrževalcev. Narava dela dovoljuje, da je lahko v strukturi zaposlenih tudi do 60 odstotkov žensk, potrebovali pa bodo še 38 izučenih mizarjev. Prednost bodo imeli mlajši iskalci zaposlitve, predvsem taki, ki iščejo svojo prvo zaposlitev (s tem bi Ledava pridobila nekaj dodatnih republiških sredstev).

Ledava bo v sedaj prazno halo dobila novo in sodobno strojno opremo za opravljanje del od začetne do končne faze, torej od prireza do embaliranja. Skoraj polovica strojev bo računalniško vodena. Kakor je poudaril Rudi Kerčmar, je njihov osnovni cilj izdelati čim cenejši izdelek s čim manjšimi stroški. Zato bodo vsa ostala dela, na primer računovodska, predali drugim podjetjem.

V Ledavi bodo izdelovali masivna stilska vrata iz hrastovega lesa in hrastovega furnirja. Vse ostalo, panele in drugi dodatni material, bodo najverjetneje uvažali. Cena vrat na tujem trgu bo 340, za drugi tip pa 180 mark. Glede kakovosti si glave ne belijo preveč. Zaradi tehnologije, ki je načrtovana in avtomatizirana, bodo morali biti delavci le dovolj pazljivi.

Iz preteklosti pa vemo, da to ni dovolj. Tako objektivni kot subjektivni razlogi namreč lahko prispevajo h kakovosti izdelkov. Rudi Kerčmar razmere v lesarstvu takole ocenjuje: »Največji problem lesarstva na sploh je surovina, to je les, ki je predrag. Poleg tega je na enoto izdelka preveč dajatev, ki ne prenesejo cene na tujem trgu. Problem bi lahko rešili z manjšimi in specializiranimi proizvodnimi enotami za izdelovanje določenih izdelkov, kjer bo potrebno vložiti čim več kakovostnega dela in čim manj surovin. Prav tako bi morali poenostaviti zakone in predpise, da bi lesna industrija lažje posodobila svojo opremo. Strojna oprema, ki jo ima naša lesna industrija, je zelo slabe kakovosti, stara, izdelki pa nekakovostni.«

Rudi Kerčmar: »Največji problem lesarstva nasploh je surovina, to je les . . .«

Trideset zaposlenih, ki bodo pričeli delati v Ledavi že septembra, bo dobilo plačo po naslednji formuli: povprečna slovenska plača +15 odstotkov. Nadalje bo vse odvisno od rezultatov dela!

Bernarda B. Peček
Foto: Nataša Juhnov

TRGOVSKO PODJETJE
KEGL BORIS
Mladinska 60, Murska Sobota
telefon 069 24 060

NAJUGODNEJŠE IZ TRGOVINE KEGL
— velika izbira radioaparatov, glasbenih stolpov, orgel, bele tehnike,
— zabavna elektronika, mali gospodinjski aparati,
— uvožene tapete,
— barve, laki, praški, čistila . . .,
— vodovodni in toplovodni material,
— gradbeni material po naročilu

Trgovina Kegl je trgovina, v kateri lahko kupujete pod najugodnejšimi cenami tudi z možnostjo brezobrestnega obročnega plačevanja!

Samo obiskati jo morate!

ČEZ 150 TON PESE NA HEKTARJU

Z lanskoletnimi rezultati v pridelavi sladkorne pese so zadovoljni tako v Tovarni sladkorja v Ormožu ko tudi pridelovalci. Površine pod sladkorno peso so se v primerjavi z letom 1989 lani povečale kar za 2 tisoč hektarjev, in to predvsem na zasebnih površinah, v pridelovanje pa je bilo vključenih kar 7.800 kooperantov. Večje zanimanje za setev sladkorne pese je najboljši dokaz za to, da je ta poljščina dohodkovno še vedno precej zanimiva, pomembno pa je tudi, da s prodajo ni težav.

Če obilnejše padavine v zadnjih dneh ne bi prekinile spomladanskih del, bi bila zdaj tudi v Pomurju setev sladkorne pese v polnem razmahu, vendar strokovnjaki pravijo, da ni še nič izgubljeno. Večino površin za setev so pridelovalci pripravili še jeseni, na voljo je dovolj mehanizacije in bo setev lahko pravočasno končana. Kmetijske organizacije, kmetje in tovarna sladkorja Ormož namreč imajo strojno opremo, ki omogoča pridelavo sladkorne pese na 8 tisoč hektarjih.

V ormoški tovarni sladkorja se vsako leto spomnijo najboljših pridelovalcev in jim podelijo priznanja in nagrade. Najboljši lanskoletni pridelovalci so se v Ormožu zbrali sredi prejšnjega tedna, priznanje in nagrade pa naj bi spodbudile tudi druge pridelovalce k doseganju še boljših rezultatov, saj je prav tu še veliko neizkoreščenih možnosti.

Kot zanimivost omenimo, da je najboljši pridelek v lanskem letu dosegel Josip Gordanec iz Kotoribe, ponaša se s hektarskim pridelkom 154,35 tone, med pomurskimi pridelovalci pa je največji pridelek 111,86 tone na hektar dosegel Ludvik Cigan s Kapce. V skupni uvrstitvi je bila med zadrugami najboljša KZ Lendava pred KZ Panonka, med družbenimi gospodarstvi pa je Kmetijsko gospodarstvo Rakičan doseglo 2. mesto.

L. Kovač

Zatiranje plevela v krompirju

Krompir je veljal za poljščino, kjer smo dolgo časa plevel zatirali mehanično, to je s kultiviranjem in okopavanjem. Ob povečevanju krompirjevih površin pri tržnih pridelovalcih, oženju kolobarja, razširitvi nekaterih vrst plevela in zaradi pomanjkanja delovne sile, pa smo tudi pri zatiranju plevela v krompirju začeli uporabljati herbicide.

Kot nam je znano, je delovanje herbicidov pri različnih poljščinah različno. Zato jih uporabljamo v različnem času, odvisno od razvoja krompirja ali plevela.

Z uničevanjem večletnega koreninskega plevela (slak, ščavje, gabez, pirnica) lahko začnemo že v prejšnjem letu, to je po strnišču, če nam kolobar to dovoljuje. Počakamo na močan razvoj plevela, nato uporabimo glifosfatna sredstva (cidokor, boom efekt, roundup) v količini 5—8 l/ha, dodamo sredstva hyspray. Dodatek izboljšuje oprijemanje in zmanjšuje količino porabljenih sredstev.

Večletne in enoletne trave (pirnica, kostreba, muhviči) zatiramo s škropljenjem pripravljenih površin 14 dni pred saditvijo. Sredstva, kot sta eptam 6E (4 - 6 l/ha) ali surpass 6,7E (5 - 7 l/ha) takoj po škropljenju zadelamo v zemljo. Pri nas sta manj pogosta pripravka, imata pa prihodnost na vodozbirnih območjih pitne vode.

Najpogostejše je zatiranje plevela v krompirju po saditvi, vendar pred vznikom:

— Sencor je najpogosteje uporabljen herbicid v krompirju in se pred vznikom uporablja 0,75—1,5 kg/ha. Višji odmerki so za težja humusna tla. Zatre enoletne travne in širokolistne plevele. Njegova uporaba ni priporočljiva v sorti Jaerla. Dovoljena je še uporaba po vzniku, ko ima krompir 5 - 8 listov, v količini 0,5—0,75 kg/ha.

— Promepin (prohelan, prometrin) se uporablja 2,5—4,0 l/ha pred vznikom krompirja. Dobro zatre enoletne širokolistne vrste plevela, slabo zatira enoletne trave. Zato mu dodajamo herbicid.

— Stomp 330 E uporabimo v količini 4—6 l/ha. Dobro zatira enoletne trave in nekatere širokolistne vrste plevela. Za kombinirano delovanje imamo tovarniški pripravek.

— Stomp-prometrin WP uporabimo v količini 5—6 l/ha pred vznikom krompirja in zatre enoletne širokolistne in travne vrste plevela.

— Racer dobro zatira nekatere odporne vrste plevela (ščir, bela metlika) in se v količini 2,5 l/ha uporablja v kombinaciji s sencorjem ali stompom.

Pogosto smo prisiljeni zatirati plevel tudi po vzniku krompirja. To pa zaradi suše med škropljenjem s herbicidi, zaradi neprimerne izbire sredstva in odmerka, zaradi poznejšega vznika plevela ali odpornosti nekaterih vrst plevela proti uporabljenem herbicidom (ščir):

— Fusilade super uporabljamo po vzniku, ko imajo trave 2—5 listov, v količini 1,0—2,0 l/ha za enoletne trave (kostreba, muhvič) ali 2,0—4,0 l/ha za večletne trave (pirnica).

— Grasidim ima podobne lastnosti kot prejšnji in se uporablja 1,5—2,5 l/ha (enoletne trave) oziroma 4 l/ha (pirnica), ko imajo trave 2—3 liste.

— Basagran je dobil dovoljenje za uporabo v letošnjem letu. Uporablja se kot herbicid za popravljanje napak, dobro deluje po vzniku na smolenec, ščir, delno tudi na slak. Uporablja se v količini 3 - 4 l/ha.

— Reglone se uporablja kot desikant (uničevanje krompirjevke), predvsem v nasadih semenskega krompirja v količini 2,0—5,0 l/ha.

Uporaba herbicidov v krompirju je zahtevna, zato pred uporabo pazljivo preberimo navodila ali se posvetujmo s strokovnjakom.

Geza Džuban, dipl. inž. kmet.

Kmetje med boleznijo brez socialne varnosti

Pisali smo že, da po novi davčni zakonodaji, ki je začela veljati z letošnjim letom, tudi kmetje morajo med boleznijo plačevati prispevke za pokojninsko zavarovanje glede na osnovo in da oprostitve ne morejo več uveljavljati z zdravniškim potrdilom.

Po zakonu o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje se plačuje prispevek od bruto osebnega dohodka tudi med bolniškim staležem. To velja tako za delavce kot tudi za zavarovance samostojnih dejavnosti, torej tudi za kmete. Vendar s to razliko, da si prispevek mora kmet plačati sam, zasebnik na primer ali delavec pri zasebniku pa ima med boleznijo zagotovljeno socialno varnost in po določenih merilih prispevke za njega ob obračunu denarnega nadomestila za osebni dohodek obračuna in poravna zdravstvena skupnost. Kmetje torej med boleznijo nimajo zagotovljene socialne varnosti in morajo prispevek poravnati tudi v primerih, ko gre v družini za hudo, celo neozdravljivo bolezen.

Samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva in drugi sklepi so že leta 1985 urejali pravice in obveznosti v zvezi z zdravstvenim varstvom kmetov (pravica do denarnega nadomestila za osebni dohodek med boleznijo in povračilo pogrebnine in posmrtnine). Za to prostovoljno pravico do združevanja sredstev pa se v Pomurju ni odločil noben kmet. Vendar pa so lahko ob bolezni oziroma nezmožnosti za delo z ustreznim zdravniškim potrdilom bili oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter davke, tako kot delavci. Za zavarovance v samostojnih dejavnostih ni bilo sicer nikoli zapisano, da so oproščeni plačevanja prispevkov, vendar so bili izenačeni z delavci.

Tako danes kmetje in njihovi družinski člani kljub bolezni oziroma začasni nezmožnosti za delo nimajo socialne varnosti med boleznijo, nimajo pravice do denarnega nadomestila, do posmrtnine in pogrebnine. Prav tako tudi nihče zanje ne obračuna plačila prispevkov ob bolezni. In četudi bi se morda »zdravstveno zavarovali« sedaj, zakonsko ni povsem jasno, kako. Na pomurski upravi za zdravstveno varstvo z republike pričakujejo pojasnilo in uradna stališča.

Majda Horvat

Predspomladansko škropljenje vinogradov (vinske trte)

Vsako leto znova in znova se takšnega časa med ljubiteljskimi vinogradniki pojavlja vprašanje, ali škropiti trto ali ne? Nekateri štejejo to škroplenje »na suho« za obvezno in težko sprejmejo našo razlago, ko rečemo, da škropimo z mineralnimi olji in fosfornimi insekticidi, kot so OLJE FOLIDOL, OLEOEKALUX, OLEOULTRACID, le po potrebi. In to le, če smo imeli v prejšnjem letu težave s trsno kodravostjo (akarinozo), predvsem na laškem rizlingu. Kodravost povzroča pršica šiškarica (Calepitrimerus vitis), ki prezimi pod luskolistom brsta in spomladi zavira rast mladik in deformira mlade lističe in mladike (zbiti medčlenki). Ta pojav je močnejši v hladnih pomladih in pri sortah, ki počasneje odganjajo (laški rizling). Trsna pršica (Eriophyes vitis) pa povzroča erinozo: listi na zgornji strani postajajo mehurjasti, na spodnji strani pa so pege poglobljene in preraščene z gostimi belimi dlakami (nekateri zamenjujejo to s peronospoto). Ta pršica prav tako prezimi v luskolistih brstov. Škropljenje trte opravimo v razvojni fazi B (pojav volne iz očes) ali faze C (pojav konic zelenih lističev). Glejte sliko! Prezgodnje škropljenje, ki je pri vinogradnikih pogosto (nekateri so poškropili že februarja), ne učinkuje na zgoraj omenjeni pršici, ker sta varni pod luskolistom brsta, prav tako pa z zgoraj omenjenimi pripravki ne uničimo rdeče sadne pršice (pajka), zimskih jajčec, ki se nahajajo ob očesih na rozgi in jih lahko opazimo ob rezi trte (5. do 8. oko). Folidol-olje uporabimo v 0,75-odstotni konc., oleoekalux v 1-odstotni konc. (1 l na 100 litrov vode), oleoultracida v 0,5-odstotni konc. Ekološko usmerjeni vinogradniki pa lahko uporabijo v fazi B - C belo olje v 3-odstotni koncentraciji ali cosan v 1-odstotni koncentraciji, predvsem tam, kjer se je v preteklem letu pojavil oidij (ob rezi opazimo rdeče-vijoličaste pege na rozgah kot posledico oidija v preteklem letu). Delovanje cosana bo dobro le, če bo temperatura med škropljenjem in po njem čez dan vsaj 16 stopinj C. Cosan pa ima to slabo lastnost, da pospešuje razvoj rdeče sadne pršice. Le-to najbolje zatremo v razvojni fazi D (mladice so dolge do 2 cm) s pripravkom nissorumom v 0,05-odstotni koncentraciji ali apollom v 0,04-odstotni koncentraciji ali s pinoronom (neoronom) v 0,2-odstotni koncentraciji, ki deluje tudi na ostale pršice (akarinoza, erinoza). V

fazi D deluje na pršice, ki povzročajo akarinozoerinozo tudi thiodan v 0,2-odstotni koncentraciji. Prednost škropljenja v fazi D (mladice so dolge do 2 cm) je, da takrat že vidimo, ali so pršice že na delu ali ne, medtem ko v prejšnjih fazah lahko prisotnost pršic ugotovimo le z mikroskopom. Vinogradniki, nikar ne škropite brez potrebe in »za vsak slučaj«, kajti narava nam lahko obrne hrbet.

Tehnološka služba
KZ Panonka
E. Novak dipl. inž. agr.

Navodila za sajenje gozdnih sadik

Pozna jesen in zgodnja pomlad je čas, ko gozdove umetno obnavljamo. Pri tem je potrebno upoštevati splošna pravila za saditev:

- rastiščne okoliščine so odločilne za odbiro drevesne vrste;
- kakovost sadik;
- način saditve.

Pri odbiri drevesne vrste in kakovosti sadik moramo upoštevati rastiščne zahteve drevesne vrste. Za ta nasve se obrnite na gozdarja.

Sadike sadimo v gozdu v neenakih in neenakomernih razdaljah. Za enakomerno saditev je značilno, da je razdalja med vrstami in med sadikami v vrstah stalna in vnaprej določena. Ta način uporabljamo pri pogozdovanju golih površin. Pri neenakomerni saditvi je razdalja med sadikami poljubna in mesta za sadike določimo vnaprej. Število sadik, ki jih porabimo pri sajenju na ha, moramo dobro proučiti, ker je od tega odvisen način dela. Koliko sadik potrebujemo, je odvisno od rastišča, zrasti in velikosti pa tudi od škode, ki jo povzroča divjad.

Sadike smreke — 4 letne — presajenke sadimo praviloma v vrstah v razdalji 1,60 × 1,60 m. Prav tako tudi ostale iglavce razen macesna, ki se sadi na 2,59 × 2,50 m. Sadike listavcev sadimo v razdalji 2 m × 2 m.

SPLOŠNA PRAVILA ZA SAJENJE

Pri ravnanju s sadikami moramo paziti, da se koreninski sistem ne osuši, kar pomeni, da sadike zaščitimo pred soncem in vetrom. Ko sadimo, moramo prostor med koreninami dobro zapolniti s prstjo, potem pa zemljo potlačimo tako, da sadike ne moremo z lahkoto izruvati. Posadimo jih v zemljo tako globoko, kot so bile pred izkopom. Izjema so topoli, ki jih sadimo globlje. Pri sajenju razgrnemo in razprostremo korenine sadike tako, da zavzamejo čim naravnejšo lego, neposredno na korenine pa nasujemo najboljšo prst. Če so tla prevlažna ali preveč zapleveljena, je priporočljivo, da sadimo na dvignjena mesta, to je na kupčke ali nasipe. Pri nas sadimo sadike z golimi koreninami v jamice. V jamice lahko sadimo vse drevesne vrste in v vse vrste tal, razen v močvirnata. Ta način umetnega pomlajevanja je najenostavnejši. V ta namen z lopato izkopljemo jamico. Njena velikost je odvisna od velikosti korenine sadik. Navadno je premer jamice 30 - 40 cm. Pri kopanju jamic odlagamo boljšo zemljo na eno stran, slabšo na drugo stran jamice. Če je teren nagnjen, denemo izkopano zemljo na spodnjo stran jamice. Sadilci nosijo v posodah manjše količine sadik, pokritih z vlažnim mahom ali s prstjo. Korenin ne smemo namakati v vodi, ker s tem izperemo grudice prsti in se sadike slabše primejo. Sadimo takole: sadilec drži sadiko z eno roko nad sredino jamice tako visoko, da se konec korenine dotika dna jamice. Pri tem delu mora klečati pred jamico, da lahko skrbno in neovirano sadi. Najprej razprostre z drugo roko korenine v jamici tako, da zavzemajo čim naravnejšo lego. Nato zasipava korenine z izkopano in zdrobljeno zemljo, obenem pa jo sproti tlači med korenine. To nadaljuje, vse dokler jamice ne napolni do vrha. Končno še potlači zemljo, tako da je sadika čvrsto zasajena in je ne moremo z lahkoto izruvati. Pritlačiti z nogo ni priporočljivo (kvečjemu če smo bosi), ker s pritiskom čevljev kaj hitro potrgamo korenine.

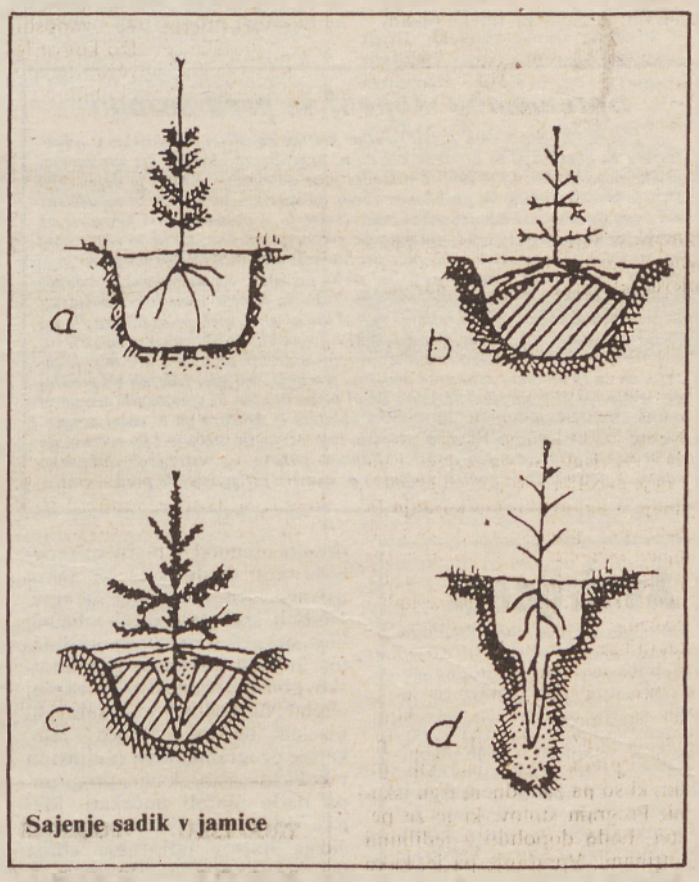

Sajenje sadik v jamice

Pri sajenju moramo paziti, da sadik ne posadimo pregloboko, pa tudi ne preplitvo. Da preprečimo preveliko izhlapevanje vlage iz tal, pokrijemo tla okoli sadike z narobe obrnjeno rušo ali mahom.

Gozdarji smo v preteklosti sadili tudi s šolskimi otroki, tako da je bila vrsta generacij usposobljena za obnovo gozdov. Zato verjamem, da bo sajenje ob upoštevanju navodil uspešno, naša vest pa mirna, saj bomo tako poskrbeli za generacije, ki prihajajo.

Miha Strah

Rezultati ocenjevanja vin

Društvo vinogradnikov »Goričko« je pripravilo že šesto društveno ocenjevanje vin, na katero so vinogradniki prinesli 114 vzorcev belih in pet vzorcev rdečih vin. Tako je komisija slovenskih enologov pod vodstvom mag. Slavka Zalarja ocenila 52 vzorcev belih mešanih vin, 27 vin laškega rizlinga, devet vin b. pinota, sedem vzorcev vin chardonnaya, devet sauvignonov, tri vzorce šipona, renskega rizlinga ter en vzorec rizvanca in kernerja. Povprečna ocena ocenjenih vin je 16,3 točke (od dvajset možnih), kar 66 odstotkov pa jih je bilo ocenjenih nad 16 točk (kakovostna vina). 2,6 odstotka pa je bilo vrhunskih vin z oceno nad 18 točk. Poglejmo si po skupinah najbolje ocenjena vina:

Bela mešana vina (zvrsti) — povprečna ocena 16,3 točke

1. Ludvik Novak	Ivanovci	17,6 točke
2. August Gomboc	Gerlinci	17,4 točke
Geza Cipot	Vaneča	17,4 točke
Štefan Farič	Jelovšek	17,4 točke
Janez Perš	Vaneča	17,4 točke
6. Karel Horvat	Andrejci	17,3 točke
Alojz Cigut	Jelovšek	17,3 točke
Štefan Puhan	Bogojina	17,3 točke
9. Alojz Hriberšek	Vaneča	17,1 točke

Laški rizling — povprečna ocena 16 točk

1. Jože Puhan	Bogojina	17,2 točke
2. Martin Kocipar	Bogojina	17,1 točke
3. Janez Benkovič	Bogojina	17 točk

Beli pinot — povprečna ocena 17,3 točke

1. Janez Benkovič	Bogojina	18,2 točke (najvišje ocenjeno vino normalne trgatve)
2. Franc Gomboc	Gerlinci	18 točk
3. Koloman Varga	Selo	17,9 točke
Ludvik Novak	Ivanovci	17,9 točke
Ludvik Dervarič	Radovci	17,9 točke
6. Ludvik Kovač	Selo	17,6 točke

Chardonnay - povprečna ocena 17,3 točke

1. Jože Puhan	Bogojina	18 točk
2. Vlado Smodiš	Mor. gorice	17,9 točke
3. Geza Džuban	Mor. gorice	17,6 točke
Zdravko Kovač	Hodo	17,6 točke

Sauvignon — povprečna ocena 16,8 točke

1. Janez Benkovič	Bogojina	17,8 točke
2. Ludvik Vukan	Ljut. — Ormož	17,7 točke
3. Geza Čahuk	Ivanovci	17,1 točke

Renski rizling — povprečna ocena 17,1 točke

1. Martin Kociper	Bogojina	18 točk

Kerner

1. Martin Kociper	Bogojina	18 točk

Rizvanec

1. Gomboc—Novak	Gerlinci	17,6 točke

Rdeča vina - povprečna ocena 16,2 točke

1. Jože Toplak	Selo	16,6 točke
2. Emerik Hanc	Strehovci	16,4 točke

Vina posebne kakovosti

1. Ernest Novak	B. pinot — pozna trgatev — Vaneča	19,1 točke
2. Ernest Novak	L. rizling — pozna trgatev — Vaneča	18,5 točke

Komisija je imela tudi določene pripombe h kakovosti vin. Najpogostejše napake so:

— oksidacija (vino iz nepopolnega soda oziroma pomanjkanje žvepla),

— okus po žveplovi starini (suho konzervirani sodi so se pred novo uporabo premalo izplakovali in namakali z vodo),

— okus po H_2S (boekser; potreben zračni pretok oziroma dodatek do 2 g modre galice na hl vina ter pretok).

Na koncu lahko rečemo, da je ocenjevanje doseglo svoj namen. Čeprav je mnogo vinogradnikov pričakovalo višje ocene za svoja vina, ne smejo biti razočarani, saj je marsikdo — če smo realni — naredil napako ali s slabo pripravo posode ali s prezgodnjo trgatvijo, tudi s premočnim stiskanjem »pecljevine« ali s prepoznim prvim pretokom, lahko tudi pri vrenju in dosladkovanju. Pokušnja vin vse te pomanjkljivosti pokaže.

Ernest Novak

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

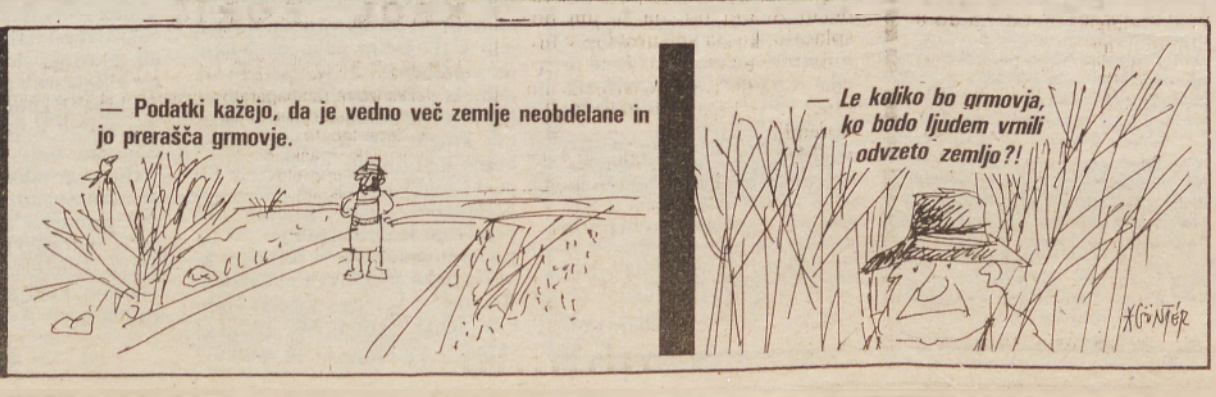

POČITNICE NA KMETIJI

vrnitev k naravi na sončni strani Alp

Počitnice na kmetiji

V Graficentru v Trstu so pred kratkim natisnili 20 tisoč izvodov publikacije, kakršne v Sloveniji še nismo imeli. Zadružna zveza Slovenije, Center za turistično in ekonomsko propagando in Zadružna turistična agencija VAS so izdali prospekt Počitnice na deželi s podnaslovom Vrnitev k naravi na sončni strani Alp. Izid sta omogočila tudi Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Republiški sekretariat za turizem in gostinstvo.

Prospekta smo lahko le veseli, saj se je končno uresničila dolgoletna želja vseh, ki se ukvarjajo s turizmom na kmetih. Pri propagiranju so bile turstične kmetije vedno nekako odrinjene na stran, kakor da bi se sramovali, da imamo tudi takšno življenje, poveličevali pa smo betonske zgradbe, ki naj bi predstavljale turizem na svetovni ravni. Turizem na deželi je bil nekakšno rezervno kolo, bolj je služil za popestritev ponudbe kakor za »resno vabo«. Medtem ko so se naši turistični delavci tako mačehovsko obnašali do turizma na kmetih, so sosedje v Avstriji že izdajali debele kataloge s fotografijami domačij, ki sprejemajo goste.

Publikacija Počitnice na deželi ni obilen katalog. Nekoliko je podobna reviji Lipov list, ki jo tiskajo v Čuku v Postojni. Naslovnico krasi barvna fotografija hribovske kmetije, v ozadju se dvigajo gore, v ospredju pa teče srečna družina — skratka tipična slovenska idila. Na naslednjih dveh straneh avtorici besedil Branka Murn in Mojca Krašovec predstavita Slovenijo v besedi in sliki: »Slovenija je dežela čudovitih naravnih lepot in bogate kulturnozgodovinske dediščine . . .« Na četrti in peti strani so predstavljene posamezne pokrajine. Na zemljevidu je Pomurje označeno z rumeno barvo. Podobno je nekakšnemu oddaljenemu otoku, opisano le z nekaj stavki:

»Pomurje, slovenska žitnica, je naša najsevernejša pokrajina, znana po številnih termalnih vrelcih, dobrem vinu, pa tudi štorkljah. Poleg gostoljubnosti turističnih kmetij in bogate kuhinje vam pomurska pokrajina nudi sprehode v naravo, lov, bogastvo domače obrti in kulturnozgodovinskih spomenikov.«

Naslednji dve strani navajata vse turistične kmetije po pokrajinah in njihove nadmorske višine ter kategorije sob. Najdemo pa tudi podatke o času, ko sprejemajo goste, o dodatni ponudbi, možnosti pomoči na kmetiji, sprejemanju psov in mačk idr.

Na Koroškem je 9 turističnih kmetij, na Štajerskem 23, največ pa jih je seveda na Gorenjskem. V okolici Radovljice, Bleda in Bohinja jih je 9, v okolici Tržiča, Kranja in Jezerskega 12 in v Škofjeloškem hribovju 6. Deset turističnih kmetij je na Primorskem, 1 na Dolenjskem in dve v Pomurju. Na naslednjih straneh so pokrajine predstavljene s še natančnejšimi zemljevidi, turistične kmetije pa s fotografijami, nasloviin oznakami o ponudbi.

Nekje na spodnjem robu zadnje strani boste našli tudi Pomurje in kmetiji Štefana Flisarja iz Moravskih Toplic ter Mihaela Tremla iz Bokrač. Marsikdo je verjetno razočaran, ker premore kmetijska pokrajina z dokaj neokrnjeno naravo le dve turistični kmetiji! Kolikor mi je znano, so v Pomurju štiri kmetije prejele zaščitni znak razpolovljenega jabolka, kmalu pa naj bi se jim pridružili še dve. Kdo in kako je izbiral turistične kmetije, niti ni pomembno, kajti s to publikacijo se je ponovno potrdilo prepričanje, da se pomurske turistične kmetije ne morejo kosati z gorenjskimi (ne le zaradi tradicije, tudi zaradi prevelike različnosti). V tem prospektu spoznamo Pomurje kot nekakšno obrobno pokrajino, kjer se ljudem sploh ne sanja, kaj je turizem. Verjetno bo res najbolje, da pomurske turistične kmetije izdajo svoj prospekt, pa čeprav ne bo tako blesteč kot ljubljanski.

Bernarda B. Peček

TRGOVINA

Bertomerx d.o.o.

v javnih skladiščih v Nemčavcih 1 d, tel./faks: 31 150

— **kolesa:** gorska, otroška
— **mopedi:** Tomos, Jawa, Tori
— **gume:** avtomobilske, traktorske in tovorni program
— **akumulatorji — vrtne in nahrbtne kosilnice — avtokozmetika in splošni avtomaterial — vse vrste avtoprevlek**

Odpiralni čas: od 8. do 18 , ob sobotah od 8. do 12. ure.

INTERVJU

»TO JE ZAME KATASTROFA . . .«

Turistična sezona je pred vrati. Pred vrati republiškega sekretarja za gostinstvo in turizem pa so turistični in gostinski delavci, ki zahtevajo razumevanje, spremembo pred kratkim sprejetih predpisov in pomoč. Denar bo, ko bo sprejet republiški proračun. Prej ko bo sprejet, prej bodo dobili 800 milijonov dinarjev za pomoč in 700 milijonov za pripravo na sezono. Je to izsiljevanje?

INGO PAŠ, tudi to pot z obveznim metuljčkom, je odgovoril na nekaj vprašanj.

1,5 MILIJARDE ZA TURIZEM

— Na tiskovni konferenci ste izjavili, da že kakih 20 let ni bilo novih naložb v turizmu (Delo, 19. marca)?

»Moram reči, da je tu novinar mojo izjavo malce predrugačil,ker jaz nisem rekel, da v turizmu 20 let ni bilo novih naložb. Moja izjava se je glasila, da ponekod tudi po dvajset let ni bilo nič vloženega! Taka je moja izjava; mišljena je bila v smislu nujnega obnavljanja obstoječih hotelskih zmogljivosti, opirala pa se je na konkreten položaj, kakršen je na naši obali. In tu nismo tudi po dvajset let ničesar vložili v hotelske strukture, infrastruktura je ostala nedotaknjena, tako da na obali praktično nimamo niti enega kakovostnega hotela, s katerim bi lahko tržili. To je zame katastrofa . . . to je bilo mišljeno. Nikakor pa ne zdraviliški turizem! Tu je bilo več naložb, nekaj jih prav ta čas uresničujejo . . .«

— Bi lahko navezali odgovor na naslednje vprašanje: menda je rezerviranih 800 milijonov dinarjev za intervencije v turizem in 700 milijonov za priprave na sezono? Kako boste delili denar?

»Torej: 800 milijonov je namenjenih prav za obnovo obstoječih zmogljivosti in izboljšanje likvidnostnega položaja turističnega gospodarstva. Ta denar ni zagotovljen! Tega ne morem reči, ker proračun še vedno ni sprejet, šele ko bo sprejet, se bomo lahko konkretno pogovarjali. Sedaj pa je bilo na naš predlog sprejeto le stališče vlade, da se prednostno nameni takšen znesek iz sredstev, ki so namenjena za intervencije v gospodarstvu, da bi rešili izvozno in delovno intenzivne programe, kar turizem je. Osnova za delitev bodo elaborati, ki bodo dokazali ekonomsko upravičenost vlaganja. Nekaj teh sredstev, pa ne tako majhnih, je turizem že dobil. Dobila sta jih Bernardin in Rogaška Slatina, ravno zdaj so odobrena sredstva za Moravske Toplice iz vašega konca. Tudi ostalim bodo ta sredstva na voljo,če bodo dokazali ekonomsko upravičenost. Zdravilišča pa to nedvomno so. Kar zadeva teh 700 milijonov za pripravo na turistično sezono . . . to je pravzaprav priporočilo vlade, naj banke spremljajo ali vsaj zagotovijo kakovostno bančno garancijo za najemanje tujih posojil.«

— Kdaj bo torej ta denar na voljo?

»Po sprejetju proračuna in na podlagi razpisa, kakor je določeno z zakonom in posebnim odlokom. Toda dokler proračun ni sprejet, je nemogoče karkoli govoriti. Pričakujem, da bo kmalu sprejet, tako da bodo prvi dobili sredstva že čez mesec dni. Čas pa teče, to je razumljivo.«

EKONOMSKI IZRAČUN ZA VSAK HOTEL

— Kakšno je vaše mnenje o vlaganju tujega kapitala v turizem? Kje je meja, da bo to še slovenski turizem?

»Glede tega vprašanja moram reči naslednje: zame je meja tam, ko govorimo o objektih, ki so spomeniško zaščiteni, ki imajo kulturni, zgodovinski in nacionalni pomen. Torej tu je prav gotovo meja. Drugače pa za vlaganje tujega kapitala, da torej tujec zgradi hotel ali ga kupi, zame ni mej. Meja je seveda v okviru ekonomskega izračuna in določene strategije, kaj hočemo na določenem področju razvijati, kakšno ponudbo itd. Sicer pa menim, da moramo tujemu kapitalu odpreti vrata. Kapital je zunaj, doma ga ni!«

— Vemo, da so prav gradovi in razni dvorci, ki so pod spomeniškim varstvom, neobnovljeni. Bo v prihodnje tudi turizem prispeval kaj za njihovo oživitev, načrtujete mogoče s kulturnim ministrom poseben sklad?

»No, vidite, to je pomembno vprašanje. To so taki objekti, pri katerih menim, da je treba tuji kapital ustaviti. To so dejansko zgodovinski in kulturni objekti, ki so večinoma tudi pod spomeniškim varstvom. Ta akcija mora potekati popolnoma usklajeno s kulturo, poleg turizma pa bi moral sodelovati mogoče še kateri drugi resor. Denar za to je seveda velik problem, saj gre tu običajno za velike zalogaje. Mogoče je pa te stvari reševati tudi v okviru tujega kapitala, vendar ne v obliki lastniškega deleža. Mogoče je najeti posojilo, kjer so za to pogoji, morda »delež za določen čas« (pr. a.) in podobno. Ali pa da se da možnost najetja teh zmogljivosti za trženje in poslovanje za določeno dobo, in drugo. Možnosti je torej več tudi za to, da zagotovimo nekakšno tuje financiranje.«

— Bo odslej tudi s hoteli tako, da ga bo lahko, če ne bo dovolj zaseden, da bi se sam financiral in bi propadel, prevzel uspešnejši?

»Predlogi, ki jih pripravljamo, gredo dejansko v to smer. Ne vidim nobenega razloga, zakaj bi bilo treba čakati na rdeče številke. Bolj smotrno je, da se takrat, ko to gospodarjenje ni dovolj akumulativno, odpre možnost privatizacije. Nekdo, ki ima denar in je sposoben hotel voditi, akumulativno gospodariti, mora imeti možnost, da hotel tudi dobi. Sedaj pa se srečujemo s hoteli, ki jih veliko posluje popolnoma neakumulativno. Nočem govoriti o nikogaršnji krivdi, ker je to lahko ali pa ni krivda. Vsega je malo: država ni imela posluha, lahko pa bi še in še razpravljali o subjektivnih razlogih. V glavnem: če ni akumulativnega gospodarjenja, pomeni, da ni denarja za obnovo hotela, torej je nemogoče poslovati kakovostno. Potem se začnemo vrteti v krogu cenenega turizma in nazadnje pridemo do te stopnje, da nimamo trgu več kaj ponuditi. To pa ni nobena pot. Rešitev je ta, da še pravi čas omogočimo nekomu,

Ingo Paš, republiški minister za turizem: »S tem politika nima nič . . . Ljudje pač dvomijo in vidijo strahove tudi tam, kjer jih ni.«

ki je voljan svojo pripravljenost tudi materialno izraziti, da svoj denar vloži in poskrbi, da bo hotel ali podjetje začelo akumulativno gospodariti.«

NEPRAVILNE DOMAČNOSTI

— Kako bo v prihodnje s turistično takso? Po delitvi 4:1 v korist občin se bo zbirala in delila v glavnem v upravnih središčih, namenjena pa je krajem, kjer se ustvarja.

»To je seveda tako: taksa je proračunski vir in je pristojbina, ki jo predpiše država. Zato je edino pravilno in logično, da je v proračunu in ne more biti po nobeni logiki neka izvenproračunska zadeva. Lahko pridemo namreč do razmer, da se neka sredstva delijo mimo nekih pravnih pravil itd. Pogljejte: če bi se postavili na stališče, da se taksa vrne le tja, kjer se ustvari, potem ne bi mogli promovirati nobenih drugih območij v regiji in republiki kot tistih, kjer se taksa ustvarja. To pa najbrž ne gre. Najbolj smiselno je, da občina, ki je nekakšen državni koordinator in vodi določeno gospodarsko politiko in turistični razvoj občine, na podlagi programov, ki jih dobi, dejansko odloča o tem, katere programe bodo podprli in v kolikšni višini, kateri programi pa bodo morali počakati. Menim, da je to v okviru demokratičnega načina odločanja edina pot. V kolikor določene stvari niso jasne, se lahko vprašanja rešujejo v skupščini, tako da potem tista odločitev, ki je sprejeta na demokratičen način, tudi obvelja. Sicer se bomo vrteli v podobnih krogih kot do sedaj: imeli bomo neformalne nosilce razvoja, ki bodo potem na nekakšen neformalni način odločali. Te prakse ne smemo nadaljevati! To pa ne pomeni, da bi bili tisti, ki so do sedaj sodelovali in kakovostno delali, iz tega izločeni. To bi bila velika škoda. Mi moramo vključiti vsakega, ki je strokovnjak in dela dobro, ne glede na to, kakšno je njegovo politično prepričanje in podobno. S tem politika nima nič. Mislim, da so tu določene odvečne bojazni, ki so razumljive, saj ljudje pač dvomijo in vidijo strahove tudi tam, kjer jih ni. Po drugi strani pa mislim, da gre za nekakšno reakcijo tistih, ki so do sedaj razpolagali s takso. Turistična društva bodo še vedno dobila ta denar, kajti zanje je taksa primarno tudi namenjena. Vendar pa jih ne bodo dobila na lepe oči, priložiti bodo morala tudi ustrezen program in zagotovilo — pri tem bo vztrajal predvsem republiški sekretariat — da bo ta program tudi strokovno izveden. Torej gre za skrb za kakovost in nič drugega! To se pravi, da tiste nepravilne domačnosti ne bo več, to pa je po mojem tudi pozitivno.«

VZGOJITI SI GOSTA

— Kakšna bo usoda skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč in predstavništev v tujini?

»Vsaka vrsta povezovanja, v kolikor se v praksi potrjuje, da je uspešna, ostaja še naprej. Tu ni nobenih omejitev. V tržnem gospodarstvu morajo zainteresirani sami odločati o interesih in povezovanju. Glede predstavništev pa moram reči, da se v Beogradu borimo, tudi minister Horvat je tukaj veliko naredil, da se sredstva, ki so bila namenjena za jugoslovansko kampanjo, namenijo deloma tudi za republiško kampanjo. Drugo pa je, da bo potrebno v teh novih razmerah ponovno premisliti o organizaciji Turistične zveze Jugoslavije. Potrebno bo poiskati njeno resnično funkcijo in vlogo, kajti njena dosedanja funkcija je na nek način izpeta, prav tako pa ni prav, da ima društvena organizacija predstavništva v tujini. To je posebnost, povezana s preteklostjo, o čemer zdaj ne bi govoril. Potrebno je medrepubliško dogovarjanje in če smo se lahko 90-odstotno dogovorili o teh sredstvih, mislim, da se bomo lahko dogovorili tudi o predstavništvih. Seveda pa to ne bo lahko!«

— Kakšno sezono 1991 napovedujete?

»Ja, veste, letos je pa položaj res tak, moram odkrito reči, da človek preprosto ne ve, kaj bi rekel. Napovedovanje je letos še posebej nehvaležno. Na to je vplivalo več dejavnikov, na primer vojna v Zalivu. V svetu šele zdaj začenjajo s pravo promocijo in tako bo verjetno še ves april. Trend v zadnjih letih kaže, da se veča število tistih turistov, ki se zadnjo minuto odločajo, kam bodo šli. Zdaj je še mnogo odprtega. Moram reči, da po sedanjih podatkih za Slovenijo ne morem govoriti pavšalno. Ponekod je položaj kritičen, ponekod ne. Spet se potrjuje tisto, kar sem že večkrat povedal in bom še enkrat: da se mi ne moremo iti take politike, ne gospodarske in ne poslovne, da lovimo gosta iz sezone v sezono. To ni noben pristop! Pravi pristop je, da si ti gosta vzgojiš, ga neguješ in z njim komuniciraš leta in leta. Taki gostje, ki prihajajo leta in leta, ki so stalni in 'vzgojeni' gostje, se ne bodo ustrašili, tudi če se bodo razmere nekoliko spremenile. Oni te poznajo, znajo se na koga obrniti in poiskati informacije. Rogaška Slatina je zelo dober primer — v strukturi gostov imajo, po mojih podatkih, kar 64 odstotkov 'vzgojenih' gostov. To je prava politika.

Osebno bi dal še eno pobudo: skušajmo še letos urediti programe, ki bi bili primerni za goste iz vzhodnih držav, predvsem iz nekdanje NDR, ki naj ne bi bili dragi in bi vseeno nekaj nudili. Na področju rekreativnega turizma na primer se da narediti še ogromno stvari za malo denarja, to so pohodništvo, izleti . . . V pakete bi morali vključiti tudi malo Avstrije in Italije, kajti s temi gosti je še ena težava, namreč 'imidž socrealizma'. Ti gostje hočejo danes vsi v Španijo, Italijo ali Avstrijo, nobeden pa ne bo šel v Bolgarijo ali na Madžarsko. To je velik kompleks . . . In mi bi jim morali v okviru teh paketov ponuditi tudi malo Avstrije in Italije, kar lahko naredimo. Glede na naše možnosti jim ponudimo primeren program. Seveda pa bi bilo zelo pomembno, da se čutijo zaželjene, da se počutijo prijetno, kajti to so potem gostje prihodnosti. Tu je treba začeti.«

Bernarda B. Peček

Spremembe stopenj še pred sezono

V minulih tednih smo slišali številne kritike na račun republiškega sekretariata za gostinstvo in turizem, češ da ni pravočasno ukrepal pri spremembi prometnega davka, ki je močno prizadel prav gostinstvo. Kakor je dejal Ingo Paš, je bistvo zapletov in problemov v tem, da spremembe zvezne in republiške zakonodaje niso usklajene: »Naš sekretariat je popolnoma prvi opozoril na problem, ki je nastal zaradi spremembe zveznega zakona, ko ni še nihče nanj opozarjal, niti gospodarska zbornica ne. Kasneje smo to izrazili tudi pisno in je zadeva v zapisnikih. Vendar pa je žal treba povedati, da smo sedaj v obdobju oblikovanja celotnega davčnega sistema, tako da je bilo nemogoče upoštevati te posamezne pripombe. In tako na seji vlade nismo uspeli in je zadeva šla na skupščini skozi . . . Kasneje smo skupaj z gospodarsko zbornico pripravili tudi poseben odlok in skušali to zadevo vseeno zadržati, pa ni šlo, ker se je izkazalo, da za to nimamo zakonske podlage. Kasneje smo spet izdelali tri predloge, vendar je bilo sprejeto stališče, da ni primerno, da bi spremenili prometni davek od alkoholnih pijač, za otroška oblačila in kulturo pa bi ostal nespremenjen. To bi lahko povzročilo napačne interpretacije, zato je bilo rečeno, da se bodo vse pripombe upoštevale v skupnem paketu . . . Sedaj je že dokončno znano in gotovo, da se bodo te stopnje v gostinstvu prilagodile še pred sezono.«

Ponudili so se Avstrijcem

Območna zbornica za Pomurje je pripravila pogovor predstavnikov Graške trgovinske zbornice s pomurskimi podjetniki.

Do zdaj so bili tovrstni obiski zgolj vljudnostnega pomena in so pogovori izzveneli bolj teoretično, zadnji pa je pokazal željo po konkretnem sodelovanju na obeh straneh. Avstrijski gostje so sicer opozorili na ovire, ki jih za sosednje podjetnike predstavljajo pri nas zlasti politične razmere, zvezna zakonodaja in davčna politika. Veliko je še nejasnosti v naših predpisih, tudi pri zaposlovanju se pojavlja ne malo težav. Tako so Avstrijci obljubili, da se bodo potrudili, da bi povezali morebitne partnerje na obeh straneh meje oziroma naše podjetnike z avstrijskimi kolegi. Ponudbe naših gospodarstvenikov so kar »zasipale« predstavnike Graške trgovinske zbornice. Jože Kovač, direktor trgovskega podjetja Potrošnik iz Murske Sobote, je predlagal, da bi trgovinski sistem po vzoru Hoferja ali Bille prenesli tudi v našo deželo in za sodelovanje avstrijskim trgovcem ponudil okoli 300 kvadratnih metrov prodajne površine v Murski Soboti in prav toliko v Moravskih Toplicah. Na to ponudbo so gostje iz Avstrije odgovorili, da bodo to njihovim trgovcem vsekakor povedali, vendar je v njihovi državi veliko trgovinskih mrež, ki nimajo sedeža v Gradcu, pa tudi sicer si lokacijo za postavitev trgovin izbirajo sami, tudi glede na kupno moč ljudi.

Nekatera pomurska podjetja že sodelujejo z avstrijskimi oziroma s štajerskimi, preostala pa si to močno želijo. Precej zanimanja vzbuja tudi projekt avtomobilske tovarne Eurostar v Gradcu, na katerega veliko stavijo tudi Avstrijci. Ob pomoči avstrijskih partnerjev bi tudi naši podjetniki laže prodirali v svet, kjer je boj za tržišče neusmiljen in omogoča preživetje le najboljšim, med katerimi pa je naših podjetnikov vse prej kot veliko. Da bi bilo sodelovanje trdnejše, so Avstrijci pripravljeni tudi izobraževati naše podjetnike, že v prvi polovici aprila pa pridejo v Pomurje bankirji in se bodo z našimi dogovorili o sodelovanju.

Lidija Kosi

ŠE ENKRAT

O ANTIČNEM NAGROBNIKU IZ SOBOŠKE CERKVE

Arheološka preteklost Sobote je še danes zavita v temo, kljub nenehnim novim gradnjam in raznim prekopavanjem v mestu, do sedaj ni bilo odkritih nobenih najdb, ki bi nam nekaj več povedale o prazgodovinski poselitvi. Prav tako je slabo dokumentirano antično obdobje; edini zanesljivi arheološki vir, ki pa zelo negotovo priča o antični poselitvi Sobote, je vzidani nagrobnik v soboški cerkvi, o katerem bo več govora v nadaljevanju. Omenja se najdba antičnih novcev in rimska cesta, ki je vodila mimo Sobote proti Lendavi za Savarijo (Szombathely na Madžarskem).

Velika neznanka na prostoru Sobote je tudi čas pozne antike in zgodnjega srednjega veka (preseljevanje narodov).

Nekaj več arheoloških podatkov je iz visokega srednjega veka. Leta 1957 je bil ob gradbenih delih na dvorišču nekdanjega Potrošnika (danes bloki na vogalu Titove ulice) najden srednjeveški glinast vrč z ročajem. Marca l. 1990 so potekala renovacijska dela na soboškem gradu. Poglabljal se je tudi prizidek ob jugovzhodnem stolpu gradu, na tem delu so bile odkrite večje količine srednjeveške keramike. Ob izkopu jaška za vodovod na zahodni strani gradu, tik ob temeljih grajske kapele in severne stene (globina 2 m, širina 2 m) smo odkrili starejšo fazo zidu, katero bi lahko povezovali z nekdanjim gospodarskim dvorom Belmura (viri ga omenjajo že l. 1255).

Nekoliko fragmentov srednjeveške keramike je bilo odkritih ob pripravi trase za novo cesto na Gregorčičevi ulici in na njivah jugovzhodno od katoliške cerkve.

Navedeni fragmentarni arheološki podatki so le drobci, ki govorijo o daljnji preteklosti Sobote, vendar nam podatki premalo povedo o kraju, ki ima tako bogato zgodovinsko preteklost.

Vrnimo se v rimsko obdobje in nekaj več povejmo o antičnem nagrobniku, ki je danes vzidan v severno steno katoliške cerkve. O njem je že pisal v Vestniku št. 9 in št. 10 tega leta g. D. Zobarič, ker pa so določene stvari ob prezentaciji spomenika netočne in pomanjkljive, je treba spomenik predstaviti v pravi in objektivni luči.

Nagrobnik je bil odkrit l. 1910 v temeljih stare soboške cerkve, ko so podirali staro cerkveno ladjo in pripravljali prostor za

Detalj napisa na antičnem nagrobniku

gradnjo nove cerkve. G. Zobarič v svojem prispevku pravi, da nagrobnik do sedaj ni bil opisan oz. le v nekaj besedah. Nagrobnik so velikokrat omenjali razni avtorji v priložnostnih noticah in v nekaterih delih, ki so vezana predvsem na prikaz regionalne zgodovine, vendar bom v tem primeru navedel le strokovno arheološko literaturo, v kateri je spomenik podrobneje predstavljen, npr. V. Hoffiler, B. Saria, Antiken Inschriften aus Jugoslawien, Zagreb 1938, 447; J. Šašel, Kronika 3, 1955, 42, 47; A. in J. Šašel, Situla 5, 1963, 359; Arheološka najdišča Slovenije, 1975, 337; S. Pahič, Arh. vest. 28, 1977, 52.

Nagrobnik je iz belega marmorja, razbit v dve polovici, velik del napisnega polja, katero okvirjata spiralna polstebra, manjka. Polstebra nosita prečno, z rastlinskim ornamentom okrašeno gredo. V zatrepu je kantaros z zmajema ob straneh, nad zaklinkoma sta leva, ki držita s sprednjima tacama ovnovo glavo. Med obema levoma je kamnita kocka, okrašena z rozeto. Pod napisnim poljem je morska pošast.

Višina nagrobnika je 184 cm, šir. 80 cm, viš. črk 6 do 9 cm. Najpomembnejši del nagrobnika je vsekakor napis, s katerega je moč razbrati, kdo si je dal spomenik postaviti, njegov status v antični družbi, etnična pripadnost itd.

Zobarič je napis na nagrobniku najprej povzel po J. Smeju (Spomenikom domačije zadnja ura naj ne bije!, 1971, 13—16), ki je ta napis delno pravilno bral: P(ublio) Aelio Viato(ri) . . . ET-lio . . . Prevod: Publio Aeliju Viatorju in . . .

Zobarič pa se je od tega prevoda distanciral in formuliral nov pomen napisa, ki je popolnoma napačen. Tako mu cit. (Publico) AELIO) pomeni javno objaviti; (P), AELIO pa da je lahko pesem žalostinka. Zobarič med drugim tudi meni, da bi oseba, ki si je dala postaviti spomenik, naj imela še drugi naziv — VIATOR ET LIC. bila naj bi tudi LICITOR (sluga najvišjih državnih oblastnikov, ki so delali državnikom pot in nosili znamenja) ali pa LICENTIS (svoboden). Vsi ti pomeni besed so le goli prevodi iz latinskega slovarja in v kontekstu nagrobnega napisa ne pomenijo prav nič ter so popolnoma napačni. Napis se pravilno bere takole:
P(ublio) Aelio Viator(i) et Lic(. .iae) c(oniugi)
Prevod: Publiju Aeliju Viatorju in ženi Liciji.

Iz moževega imena je razvidno, da je prejel državljanske pravice za časa cesarja Hadrijana (117-138 n. št.). Cognomen Viator lahko pomeni dvoje: 1. popotnik; 2. sel, uradni posel, ki prenaša vesti ali pošto — nekak sodni sluga. Najverjetneje je mož dobil ime Viator od dela, ki ga je opravljal torej kot sel. Predpostavljati pa moramo, da je imel Viator nekoč ilirsko ime, ki je bilo za Rimljane težko izgovorljivo in so ga zato raje označevali s poklicem, kar je bilo za njih jasneje. Napram ostalemu provincialnemu prebivalstvu je bil Viator visoko odlikovan in dobro situiran, da si je lahko postavil marmornat nagrobnik. Preprosto provincialno prebivalstvo se je pokopavalo v gomilah, v katerih so zraven sežganih kosti še novec cesarja in lončenina.

Viator je torej prejel titulo ob koncu svoje kariere, podobno kot vojaki — provincialci ob koncu vojaškega službovanja. V rimsko službo je stopil v času cesarja Nerve (96—98 n. št.), predvsem pa za časa cesarja Trajana (117—138 n. št.), ko je viatorski (poštni) posel prišel do večje veljave zaradi dačanskih vojn (trajajo od l. 101 do l. 106 n. št.). Državljanstvo pa mu je bilo uradno podeljeno zaradi zaslug za časa cesarja Hadrijana (117—138 n. št.).

Po mnenju g. Zobariča naj bi v odlomljenem delu nagrobnika bila vklesana letnica. Če bi imeli antični nagrobniki vklesane letnice, potem bi epigrafika (veda o starih antičnih napisih) imela veliko lažje delo za datiranje nagrobnikov, vendar rimski nagrobniki ne poznajo letnic.

Kot nam poroča Slepec, je bil nagrobnik vzidan v temelje stare soboške cerkve, na osnovi česar so mnogi domnevali, da je bilo na lokaciji katoliške cerkve antično svetišče. Največ se je s tem ukvarjal J. Smej (Stopinje, 1972, 22—23; Spomenikom domačije — zadnja ura naj ne bije!, 1971, 13—16). Po njem povzema isto tezo g. Zobarič. Zlasti J. Smej vidi brez vsake podlage tu ostanke Mitrovega templja, v Viatorju pa odsluženega vojaka, kar pa na nagrobniku ni z ničimer izpričano.

Kot pravi S. Pahič, je z nagrobnikom iz soboške cerkve Pomurje dobilo pomemben rimski marmorni spomenik, ne pa hkrati tudi antičnega najdišča (S. Pahič, Arh. vest. 28, 1977, 28).

Branko Kerman

ZBORNIK SOBOŠKEGA MUZEJA

Pred kratkim je Pokrajinski muzej v Soboti izdal zbornik z naslovom Zbornik soboškega muzeja, ki naj bi odslej izhajal letno enkrat. Zbornik, ki je uredila Metka Fujs ob sodelovanju uredniškega odbora, ima sicer klasično obliko, za lično tehnično podobo pa je poskrbel akad. slikar Sandi Červek.

Po uvodnih besedah dr. Dušana Nećaka je Prekmurje v slovenskem prostoru nekaj posebnega, saj je imelo in doživljalo drugačno usodo kot ostale slovenske pokrajine. Le-ta še ni bila obdelana v celoti, seveda iz več razlogov. Precej so storile generacije starih, a še vedno je veliko tega ostalo nedodelanega, neobdelanega in neodkritega. In tega so se lotile mlade generacije.

Omenjeni zbornik dejansko pokriva vsa temeljna področja, je nekako zgodovina v malem, saj zajema obdobje od antičnih gomil do okupacije Prekmurja, ne pozabi pa tudi prekmurskih Slovencev izven domovine.

Res pestro in izvirno gradivo z novimi dognanji razberemo že iz kazala. Že sami naslovi razprav napovedo vsebino nadvse zgovorno. Ne bo odveč, če naštejemo vse prispevke, saj bo gotovo potem marsikdo posegel po tej publikaciji.

Irena **Savel**: Antična gomilna grobišča v okolici Strehovec, Branko **Kerman**: Staroslovanska ostroga iz Dokležovja, Janez **Balažic**: Prispevki k razreševanju umetnostnozgodovinske problematike soboškega prezbiterija, Ivan **Rihtarič**: Arhivski fond okrajnega sodišča Ljutomer (1900—1914), Franc **Kuzmič**: Časopisje raznih strank v Prekmurju. Metka **Fujs**: Madžarska vojaška in civilna uprava v Prekmurju v drugi svetovni vojni, Marija **Kozar-Mukič**: »Zaj lepau pride ono, ka mergemo, pa nede nas več!« (Slovenci v Taranyu), Borut **Brumen**: Etnološki muzejski predmet. Nekaterim razpravam je dodano še bogato slikovno gradivo, vsem pa znanstveni instrumentarij (literatura, viri, opombe).

Drugi del zbornika tvorijo zapisi. Branko Kerman je prispeval zapis o metalurški delavnici pri Gradu na Goričkem, Janez Balažic pa poroča o slikarju Ludviku Vrečiču.

Med ocenami in poročili je še Kermanovo poročilo o arheoloških izkopavanjih v letu 1900, B. Brumen je prispeval poročilo z etnološkega kongresa v Zahodni Nemčiji, Metka Fujs pa prikazala petletno delovanje Zgodovinskega društva za Pomurje.

Med jubilanti je portret Vlaste Koren, dolgoletne kustosinje soboškega muzeja ob njeni šestdesetletnici, izpod peresa Metje Fujs.

Zbornik zaključuje obsežna bibliografija dr. Vaneka Šiftarja, ki jo je pripravil Franc Kuzmič ob Šiftarjevi 70-letnici.

Zbornik je rezultat že več let prisotne zamisli in potrebe, da bi tudi v Pomurju sledili dosežkom na področju humanističnih — družboslovnih ved.

V uvodniku uredništva je še izražena želja, da bi vsebina zbornika »segla tudi preko strogih strokovnih okvirov, med širši krog bralcev, katerih mnenja, ocene in kritike . . . bodo dragocena pomoč pri snovanju naslednjih številk.«

Ta prikaz skušajmo skleniti z besedami dr. Nećaka: »Če bo zbornik pomagal prepričati pristojne oblasti in »še skrite« potencialne raziskovalce, da je treba na tem področju stopiti korak naprej, in bodo v raziskovanje vključene nove vsebine, bo poslanstvo zbornika izpolnjeno. S tem pa se obetajo kakovostni premiki v poznavanju prekmurske stvarnosti tudi v širši slovenski strokovni javnosti.«

F. KUZMIČ

1

ZBORNIK SOBOŠKEGA MUZEJA

GLEDALIŠKA DVORANA DO MAJA?

Grad v Murski Soboti obnavljajo že več kot desetletje, vendar obnova poteka počasi, saj jim sredstev za večje posege ni uspelo zagotoviti niti v Kulturni skupnosti Slovenije niti v sami občini. Zato so obnavljali le tisto, kar je bilo najnujnejše, da zgradba ne bi še bolj propadla. Hkrati z obnovo gradu kot kulturnozgodovinskega objekta pa mu želijo določiti tudi novo funkcijo, tako da bi postal središče kulturnega dogajanja v Murski Soboti.

V prvo fazo obnove gradu so vključili tudi obnovo dvorane s pripadajočimi prostori. Poleg obnove dvorane bo treba adaptirati in usposobiti še večnamenski prostor za pevske vaje, folklorno in druge dejavnosti, veliki predprostor pri dvorani, arkadni povezovalni hodnik ob dvorani, garderobo, skladišče, posebno kabino za filmske projekcije in drugo. Ob tem pa so obnavljali še grajsko kapelo, ki bo tudi skupen reprezentančni vhod v gledališko dvorano.

Na začetku obnove so se dogovorili, da bodo zbrali sredstva iz različnih virov: občinske kulturne skupnosti, krajevnega samoprispevka, Kulturnega centra, prispevkov občanov in od drugod. S predvidenimi sredstvi so nameravali dokončno obnoviti dvorano. Vendar pa ob pregledu do sedaj opravljenih del ugotavljajo, da manjka za dokončno ureditev dvorane še 3 milijone dinarjev, za zasilno usposobitev pa milijon in pol dinarjev.

Ob tem se zastavlja vprašanje, kaj je bilo s sredstvi, ki bi po načrtih morala zadostovati za dokončno ureditev prostorov. V Kulturnem centru Miško Kranjec ugotavljajo, da so glavni vzroki za finančne težave in prekoračitev rokov: inflacija v letu 1989, nepredvidene najdbe v grajski zgradbi, nesporazumi med načrtovalci, izvajalci in nadzorno službo zaradi občutljivih posegov v objekt, pomanjkanje in iskanje določenih materialov v tujini, nesolidnost in nespoštovanje dogovorjenih rokov posameznih izvajalcev.

Zaradi nesprejemljivosti cen, pomanjkanja denarja in nespoštovanja rokov so morali prekiniti pogodbo z glavnim izvajalcem, potrebna finalna dela pa bodo izvajali do konca parcialno s posameznimi izvajalci. Pričakujejo, da bodo zasilno usposobili dvorano do maja, vendar je vse odvisno od zagotavljanja manjkajočih finančnih sredstev.

Vhod v dvorano je že privlačno urejen.

Direktor Kulturnega centra Branko Mernik je povedal, da se dogovarjajo s podjetji, da bi prispevali sredstva za finalna dela, v zameno pa bi se dogovorili za začasno uporabo prostorov za simpozije, predavanja, odkup vstopnic za predstave in podobno. Vsekakor Murska Sobota take prostore potrebuje, saj kinodvorana Park za to še zdaleč ni primerna, kar se je lepo pokazalo na nekaterih prireditvah v preteklosti. Soboška občina zdaj nima prostorov za gledališke predstave, koncerte, folklorne prireditve in drugo kulturno dejavnost. V dvorani se bodo lahko odvijale tudi modne revije in podobne prireditve, saj bodo tla izvedena iz dvižnih elementov, ki bodo omogočali, da se bo v dvorani na več mestih lahko oder dvignil do poljubne velikosti in višine. Dvorana pa bo imela tudi najsodobnejšo svetlobno tehniko.

Skratka, prizadevajo si urediti prostore, ki bi bili za obiskovalce že sami po sebi posebno doživetje.

Zraven pa bosta še okrepčevalnica in grajski salon, primeren za manjše slovesnosti. Veliko je že narejenega, zato bi se morala celotna skupnost prizadevati, da se opravijo še zaključna dela in da Sobota končno dobi primeren prostor za kulturno dejavnost.

J. Gabor

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

PRIREDITVE

LJUTOMER: V petek, 4. aprila, ob 20. uri bo v domu kulture koncert moškega pevskega zbora kuda Ivan Kavčič. Prireditev je povezana z 10-letnico delovanja zbora, ki ga od ustanovitve vodi Ivica Budna.

LJUTOMER: V soboto, 6. aprila, ob 20. uri bo v cerkvi koncert renesančne in baročne glasbe. Muziciral bo ansambel Pro muzica tibicinia iz Maribora.

LJUTOMER: Matična knjižnica organizira od 8. do 12. aprila prodajo odpisanih knjig.

BELTINCI: V cerkvi sv. Ladislava bo v nedeljo, 7. aprila, ob 19. uri koncert znanega ansambla PRO MUSICA TIBICINIA iz Maribora. Solistka bo sopranistka Svetlana Čuršina-Magdič, operna pevka SNG Maribor. Vabi kud Beltinci.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V pionirskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice (v gradu) je odprta razstava Življenje in delo Manka Golarja. Odprta bo do 12. aprila.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je odprta 2. medregionalna likovna razstava. Razstavljena so dela umetnikov s celjskega območja, iz Gorenjske, Dolenjske, Koroške, Pomurja in Primorske. Razstava bo odprta do 14. aprila.

LJUTOMER: V galeriji Anteja Trstenjaka je odprta razstava Oblikovanje v keramiki. Pripravil jo je Pokrajinski muzej iz Maribora. Odprta bo do 20. aprila.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je na ogled likovna razstava akademskega slikarja Laszla Szilagyja iz Novega Sada. Odprta bo do 7. aprila.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je odprta stalna razstava likovnih in kiparskih del udeležencev dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

LENDAVA: V prostorih lendavskega gradu je na ogled razstava o zgodovini Lendave in okolice. Razstavljeni so dokumenti in listine arhiva Zalske županije.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta (izposoja) v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, čitalnica pa vsak dan od 7. do 15. ure.

MURSKA SOBOTA: Vsak dan je odprt prodajni oddelek galerije Kulturnega centra Miško Kranjec. Ljubitelji umetnin, vabljeni.

MURSKA SOBOTA: V prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice, pionirski oddelek, bodo vsak četrtek ob 16.30 do konca maja Ure pravljic.

SREČANJA

RADENCI: Slovenski krščanski demokrati iz G. Radgone organizirajo v petek, 5. aprila, ob 19. uri v kongresni dvorani hotela Radin srečanje s Spomenko Hribar. Govorili bodo o vseslovenskem svetovnem kongresu.

USPEŠNICE TEDNA

V knjigarni Dobra knjiga vam za ta teden priporočajo: Victoria Holt — V RISOVI SENCI — Pomurska založba, Feri Lainšček — ČIREN ČAJ IN JUHA KOKOS POKOS KVAK KVAK — Založba Borec, Janez Bitenc — LESENI PTIČEK — Mladinska knjiga.

Pesnik je rojen, govornik »narejen«

Delavska univerza v Murski Soboti je poskrbela za prijetno osvežitev v svoji ponudbi in zainteresiranim ponudila tečaj retorike ali govorništva, ki je potekal minuli teden. Obiskovalo ga je okoli 10 ljudi, vodil pa ga je profesor dr. Boris Grabnar z ljubljanske Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo.

To je bil prvi tovrsten tečaj v Pomurju, ob koncu pa so ga tako obiskovalci kot profesor ocenili kot koristnega in uporabnega, saj so imeli priložnost nekatera teoretična pravila govora in debate preizkusiti tudi v praksi. Kultura govora in dialoga je zelo pomembna tudi v sodobnih časih in trditev, da ljudje vendar znamo govoriti, še zdaleč ni zveličavna. Veščina, ki je bila v davnih časih med glavnimi šolskimi predmeti, je v 18. stoletju povsem izginila iz šolskih klopi. Zdaj se, zlasti v razvitih družbah, njen ugled in pomen znova vračata. Tudi mi se bomo morali spoprijeti z osnovnimi pravili v govoru in pogovoru, ki so stara skoraj toliko kot sam govor. Na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani se bo z novim šolskim letom retorika znova pojavila med obveznimi predmeti.

Ob koncu tečaja v Murski Soboti je dr. Grabnar dejal, da smo Pomurci dokaj temperamentni ljudje in nam jezik kar dobro teče, da pa se moramo tako kot drugod tudi mi naučiti pravil, ki ne dopuščajo nobenega odvečnega flancanja, kar pa se pri nas pogosto dogaja.

LiK

JANEZ JAKLIČ

TIBET – STREHA SVETA

2

Nemoteno sva se plazila po meniških celicah, kuhinjah, strehah stanovanj, svetišč . . . ter opazovala menihe pri njihovih vsakdanjih opravilih: pometanju, šivanju, počitku, zabavi, molitvi . . Oster duh dišečega olja me je dražil v nosnicah, ko sva hodila v polmraku gorečih oljenk mimo strah vzbujajočih kipov, mimo stenskih slikarij, ki so govorile o zgodovini Tibeta, skozi poslikane oboke, mimo ogromnih polic, obloženih z verskimi in zgodovinskimi teksti. Tu pa tam naju je presenetil menih — otrok, ki je v kakšnem odmaknjenem kotu svetišča, pa vendar pod budnim očesom učitelja na pamet drdral vsebino stoletnih zapiskov. »Kako se izgovori ta stavek?« je hotel vedeti mladenič v rdeči meniški opravi in kazal na ročno zapisano angleško besedilo v svojem zvezku. »Neodvisni Tibet«, je kazal drugi prav tako na zapis v zvezku. »Kitajščina slaba, angleščina dobra«, pa je mrmral tretji. Sliko Dalai Lame je zahteval zopet drugi, eden izmed mnogih. Vse to in verska gorečnost množic, ki so obiskovale samostane in mesta, kjer je živel in se gibal njihov vladar, živi bog Dalai Lama, je govorilo o bolečem nestrinjanju tibetanskega naroda s kitajsko okupacijo, z oblastjo, ki je pregnala njihovega voditelja, rušila samostane in ki je zato, da bi ohranila grozeči mir na tem odmaknjenem koščku sveta, sem pripeljala prav toliko Kitajcev, kot je Tibetancev, pretežno seveda vojakov. Še vedno je globoka in sveža rana iz časov kulturne revolucije, ko je skupina starcev na oblati v svoji anarhični ideološki bebavosti pustošila po Tibetu in tudi po Kitajski.

Poleg Drepunga je samostan Sera s 6500 menihi drugi največji tibetanski samostan. Tu sva v molilnici zalotila ogromno skupino menihov, ki je ob spremljavi glasbe v zateglih neskončnih pesmih ponavljala svete besede mantre. V ta samostan, ki je tri kilometre izven Lhase, sva prišla tudi zaradi tega, ker je znan po tem, da njegovi prebivalci kljub prepovedi še vedno opravljajo obred nebeških pokopov. Vendar to pot nisva imela sreče. Zaman sva se potikala med molilnimi zastavicami, med kupi kamenja z vklesanimi svetimi besedami, pod stenami z naslikanimi Budi ter se ozirala v nebo za jatami krokarjev, ki bi označevali prisotnost izpostavljenih človeških trupel.

Menihi med oddihom

Palača Potala je poleg templja Jokhang, ki je najstarejši tempelj v Lhasi, najlepša in največja tibetanska zgradba. S svojimi 117 metri višine, 360 metri dolžine in 999 sobami je tudi največja palača na svetu. Ta veličastna stavba s svojimi barvami suvereno kraljuje nad mestom. Tu je na rdeči planini pod bakreno streho do zadnjega prihoda Kitajcev bival in kraljeval Dalai Lama, obkrožen s svojimi lamami. Današnjo veličino in izgled pa je stavba dobila v 17. st. V mestu sončne svetlobe je omembe vreden tudi tempelj Yaowang Miao s svojo mirno in prijazno atmosfero ter Narbulinka — vladarjeva letna rezidenca.

Za naše razmere redke prebivalce razsežne planote je po načinu prebivanja mogoče razdeliti v tri velike skupine. Prvi so lamaistični menihi, ki prebivajo v samostanih, včasih pravih mestih z več tisoč prebivalci — menihi. Nato so tako imenovani meščani in vaščani, ki prebivajo v kamnitih stavbah Lhase in okoliških vaseh na nižjih predelih planote, med 3000 in 4000 metri. Ukvarjajo se s poljedelstvom in živinorejo. Za tujce najzanimivejšo skupino pa predstavljajo »kavboji«, tibetanski nomadi, vladarji nepreglednih prostranstev, ki obsojeni na svobodo s svojimi čredami kakor mornarji križarijo po zelenem morju tja do 6000 metrov visoko. Ti vladarji nepreglednih tibetanskih ravnic so prav v vseh pogledih odvisni od svojih čred, še posebej od jakov, močnih tibetanskih goved. Te ladje visoke planote, kot jih radi imenujejo, jim poleg konj, govedi in drobnice služijo za prenašanje hrane in obleke. Mleko jakov je v vseh svojih oblikah (mleko, jogurt, maslo, sir v kombinaciji s čajem in posebno moko iz praženega ječmena) njihova glavna hrana. Prav tako pa te živali in njihovi produkti pomenijo odlično menjalno blago za tiste redke dobrine, ki jih nomadi kupujejo v vaških trgovinah in na priložnostnih sejmih. Skromen šotor je tem utrjenim ljudem edino bivališče bodisi poleti ali pa pozimi, ko temperature padejo globoko pod ničlo in ko po planoti divjajo orkanski vetrovi.

Vrhunec tedna doživi mesto v soboto in nedeljo, ko v starem delu mesta med stoletnimi stavbami vzkipi življenje. Na tržni dan se zbere vsa pisana družba tibetanskih prebivalcev, ki se jim pridružijo kitajski priseljenci in trgovci. Ta dan je bil za naju vrhunec in konec bivanja v tem prelepem koščku sveta. Na trgu so se med to nepopisno množico različnih barv in oblek ter krdeli psov mešali hrana, obleka in okrasje. Tu je tibetanski kavboj izbiral med konjsko opravo, tam je lepotica iskala okrasje za svoje dolge črne lase, tam spet je berač s svojim molilnim mlinčkom prosil vbogajme.

Z očmi sva požirala visoke kavboje, ki sva jih že srečala v šotoriščih na najinem potepanju po okolici mesta ter jim zavidala njihovo svobodo in samozadostnost. Zanimala sva se za vse in vsakogar, izbirala, barantala in kupovala.

Napočil je torek, zadnji dan najinega potepanja. V mučnem dremežu sem na ozkem avtobusnem sedežu kitajskega standarda skušal pozabiti na razbolelo zadnjo plat, ki me je opominjala, da se že drugi dan vozim po ozki in vegasti cesti proti Golmudu. Za nami so ostajale redke vasi, okrašene z molilnimi zastavicami, tu in tam so se na obzorju pokazali konjeniki, ki so bedeli nad raztresenimi čredami jakov in mi potrjevali, da se vendarle nismo izgubili na tem prostranem zelenem morju, ki je mestoma doseglo višino 5000 metrov in več. Skušal sem pozabiti, da sem z ostalimi sopotniki, pretežno Tibetanci, v rokah šoferja, ki je po vsakem uspešnem preletu vdolbine na cesti z dolgim ponosnim pogledom proti zadnjemu delu avtobusa čakal na odobravanje potnikov. Vdolbin pa ni in ni hotelo biti konec. Skušal sem pozabiti na to, da odhajam iz te čarobne dežele, ki sem jo spoznal le toliko, da se mi je zazdela še bolj skrivnostna, še bolj mikavna.

KONEC

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

PLOČNIKI SO NARED

Križevci pri Ljutomeru, Bučečovci, Lukavci, Iljaševci, Boreci, Ključarovci, Stara Nova vas, Dobrava, Zasadi in Vučja vas so kraji, ki sestavljajo krajevno skupnost Križevce. Na tem območju je 800 gospodinjstev, v njih pa živi 3000 prebivalcev. V vseh krajih si po svoje prizadevajo ne le za napredek v posameznih družinah, ampak za skupne pridobitve.

Križevci pri Ljutomeru so krajevno središče. Lani so se krajani na podlagi pisnega izjavljanja odločili (večina pač!), da bodo združevali denar za vaška pločnika. Zgradili so ju v dolžini 500 metrov (360 na eni in 140 na drugi strani ceste). Stran, ki vodi od cerkve do pokopališča, je široka 2 metra, zato bodo po njej šli tudi pogrebni sprevodi in tako ne bodo ovirali prometa na cesti. Oba pločnika obsegata 900 kvadratnih metrov, stala pa sta 600 000 dinarjev.

Nova je tudi cesta med Lukavci in Cezanjevci. Modernizacija 140 metrov dolge ceste je stala 360 000 dinarjev. Asfaltiranje ceste med Bučečovci, gasilskim domom in farmo v dolžini 135 metrov pa je vredna manj: 110 000 dinarjev. Vzrok: ta cesta je ožja.

Načrti? Veliko jih je, a denarne možnosti vsega ne omogočajo. V Križevcih bodo skušali nadaljevati z urejanjem pločnikov, in sicer od pokopališča do konca vasi. V Iljaševcih, Stari Novi vasi, Bučečovcih in morda še v gornjem delu Križevec bi radi letos uredili avtobusna postajališča oziroma čakalnice. Več kot doslej bodo storili za ohranitev okolja, saj bodo temeljito počistili nesnago z vseh divjih in pollegalnih odlagališč.

Š. Sobočan

Tudi v marcu Milan Kučan

Podobno kot januarja in februarja je v izboru Pomurca za mesec marec zmagal predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan. Zanj ste oddali največ glasov kot najpopularnejšemu Pomurcu in očetu našega naroda ter doslednemu borcu za samostojno in suvereno Slovenijo. Med našimi bralci je dokaj popularen tudi humorist Geza Farkaš, ki je tokrat pristal na visokem drugem mestu, sledita pa mu dobrotnik iz Negove Ivan Kramberger in gledališki igralec Evgen Car.

Z izborom za Pomurca meseca nadaljujemo tudi v aprilu in tako bo vse do konca decembra, ko bomo lahko izbrali ob vaši pomoči, spoštovani bralci domačega tednika Vestnika, Pomurca leta. Že med letom pa bomo ob določeni priložnosti nagradili nekatere najprizadevnejše bralce. Vsem pa se seveda zahvaljujemo za sodelovanje.

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA 3

GLASUJEM ZA

_____

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

_____

_____

SREČANJE Z BRALCI VESTNIKA

83-LETNA LEPOTICA SREDI VASI

Župojonovi iz Bunčan vzorno skrbe za dediščino. Gospodar piše dnevnik. Jim bodo vrnili konje?

V krajevnem leksikonu sem prebral, da so Bunčani pri Veržeju »naselje močnih kmetov in večjih polkmetov«. V to sem se prepričal na lastne oči, ko sem se te dni peljal skozi to naselje, saj so me »pozdravljale« številne stanovanjsko-gospodarske zgradbe, zgrajene pred 50 in več leti. Zdelo se mi je, da je teh več kot pa novejših stavb. Zlasti pozoren sem postal na Župojnovo domačijo.

Mirko Petovar in njegova žena Julika sta bila pripravljena za klepet. Najprej sem hotel zvedeti nekaj o hiši, še prej pa sem ju pohvalil, da lepo skrbita zanjo in jo ohranjata.

»V Bunčanih je še več tako ohranjenih hiš. Naša je bila zgrajena 1908. leta, sezidati pa jo je dal stari oče Alojz Osterc, ki je bil svojčas župan, zato naši domačiji pravijo Župojnovi. Tudi druge se imenujejo drugače, kot pa se pišejo njihovi lastniki, recimo: Piščenjakovi, Lambergarjevi, Perčovi, Bižnikovi . . .«

Župojnova hiša deluje zelo mogočno. Gospodarski del meri 35 krat 11 metrov, stanovanjski pa 13 krat 10 metrov. V gospodarskem delu in v kuhinji je strop velban. V 83 letih, kolikor poslopje stoji, niso delali prezidav, ki bi šle na račun prvotne gradnje, ohranjeni so tudi okenski okviri, na katerih so dvojna okenska krila. Ena se odpirajo navznoter, druga navzven. Pozimi so oboja krila na svojih tečajih, na pomlad pa zunanja krila snamejo in na tečaje nasadijo oziroma nataknejo okenske polkne, ki se odpirajo seveda navzven. Zanimivo je, da so tako okenska krila kot polkna še vedno iz daljnjega 1908. leta, le popravljali so jih in — barvali. Polkna so zelena, kot so bila na samem začetku. Tudi pročelje hiše je enakih barv, kot so bile nanešene pred 83 leti.

»Res si prizadevamo, da zunanje podobe hiše in tudi notranjosti ne bi bistveno spreminjali. Drugače je seveda z notranjo opremo, vendar tudi pri tem stremimo k temu, da ne bi odstopala od potreb kmečke družine. Še vedno imamo namreč 10 hektarjev zemlje, redimo 15 glav goveje živine, 8 plemenskih svinj, oddajamo mleko. V času, ko je bil gospodar moj oče Franc, pa je bilo na kmetiji poleg goveda še 8 konjev. Ker ni hotel v kmetijsko obdelovalno zadrugo in ker je bilo zemlje 21 hekratjev, so mu 11 hektarjev zemlje vzeli. Odpeljali so tudi 7 konjev, tako da mu je ostal samo eden. Čez čas so sicer tri konje vrnili, saj tedaj (1952. leta) še nismo imeli traktorja.«

Župojnovi so bili za povojni čas uporna kmečka družina. Sicer pa je bilo takih v tem kraju še več. Mirko mi je pokazal odločbo Okrajnega ljudskega odbora Ljutomer, s katero je bila razpuščena kmetijska obdelovalna zadruga Bunčani, »katere namen je bil, da si s skupnimi proizvajalnimi sredstvi in skupnim delom zboljšajo kmetijsko pridelovanje, zvišajo življenjsko raven ter zgradijo socializem na vasi. Toda kmetijska delovna zadruga ni stremela za dosego teh ciljev, ampak ravno nasprotno: še naprej so gospodarili vsak na svojem in sami pobirali sadove. Zadrugo so ustanovili s špekulantskim namenom.« Torej so imeli tedanji povojni aktivisti toliko lažje delo pri zbijanju kulaštva.

Mirko Petovar in njegova žena Julika sta o vsem dobro obveščena. Na tihem računata, da bodo kmetiji vrnili podržavljeno zemljo in izplačali odškodnino za konje. Kmetija mora namreč naprej, kajti sin, verjetno naslednik, je končal kmetijsko šolo.

Moj prijetni sogovornik pa je tudi dobro vpeljan v zadružništvo, saj je bil 20 let ne le kooperant kmetijske zadruge Križevci pri Ljutomeru, ampak tudi član upravnih organov. Vešč je tudi svinčnika, saj že nekaj let vsak dan zapiše nekaj stavkov, ki se nanašajo na gospodarjenje in družinsko življenje. Tudi vremenske razmere zapisuje in jih potem občasno primerja s tistimi v prejšnjih letih.

Š. Sobočan

V Bunčanih je veliko takih mogočnih starejših hiš. Gospodinja Julika nas je opozorila, da bi morali slikati poleti, ko so okenske police polne rož. **Foto: Š. S.**

ŽUPNIJA SV. NIKOLAJA MURSKA SOBOTA

ORGLE SO UTIHNILE

AKCIJA ZA OBNOVO ORGEL ● POTREBNO BO 350 000 MARK V DINARSKI PROTIVREDNOSTI ● BO POMAGAL TUDI OBČINSKI PRORAČUN?

V našem uredništvu se je oglasil soboški organist Franček Zver in nam pripovedoval o prizadevanjih za čim prejšnjo obnovo orgel v cerkvi sv. Nikolaja. Orgle, ki jih je 1912. leta izdelal znani orglar Otto Rieger iz Jägerndorfa, so namreč dotrajale, zato jih je bilo treba obnoviti. To bo stalo 350 000 nemških mark (v dinarski protivrednosti seveda), kar je naložba, ki jo bodo lažje zmogli, kot pa če bi si prizadevali kupiti nove orgle, ki stanejo trikrat več. Obnovo je priporočil tudi znani organist, sicer pa redni profesor na akademiji za glasbo Hubert Bergant.

»Tako kot zvonovi utihnejo na veliki četrtek tudi orgle, da bi se s polnimi pljuči spet oglasili na velikonočno nedeljo. Soboške orgle pa so utihnile že pred božičem, kajti nekaj pred tem praznikom se je cerkveni svet odločil, da jih damo obnoviti. Pravzaprav bi to morali storiti že pred nekaj leti, saj smo meh, ki je počil, morali večkrat »krpati«, a to ni bilo dovolj uspešno. Svoje so pač opravili leta, slabo vzdrževanje in neredno ogrevanje cerkve. V osemdesetih letih je tudi do nas seglo evropsko gibanje za obnovo orgel. Le-to se zavzema vrniti nekdanji lesk tem inštrumentom, ki so bili dolgo časa zapostavljeni. Orgle, ki jih štejejo za »kraljico med inštrumenti«, je torej treba obnoviti, da bi imele vse svoje prvotne značilnosti,« je povedal obiskovalec.

V župniji sv. Nikolaja v Murski Soboti so se povezali z orglarskim mojstrom Antonom Škrablom iz Brestovca pri Rogaški Slatini. Dogovorili so se, da jih bo obnovil v enem letu. Tako naj bi znova zaigrali nanje najkasneje na veliko noč prihodnjega leta. Pri obnovi jim bodo dodali en manual in deset registrov, kar bo omogočilo igranje modernih skladb. Glede na to, da se cerkev odpira vsem ljudem dobre volje (torej ne le vernikom), bo to pridobitev, saj bodo lahko organizirali tudi koncerte. Prav zaradi tega je treba dodati, da skrbi za obnovo orgel ne gre preložiti zgolj na župnijo, ampak tudi na vse druge, ki lahko pomagajo. Doslej so zbrali tretjino potrebnega denarja, saj so posamezne družine te župnije prispevale po 100 mark v dinarski protivrednosti. Gospod Franček Zver, ki je tudi pevovodja, sicer pa je delavec v zdravstvu, nam je še izrazil upanje, da bo nekaj denarja prišlo tudi iz sklada, ki je pri občini namenjen kulturi. Pomoč pričakujejo od župnije v Ingolstadtu, potem iz Avstrije, od nekega kluba, pa tudi cerkveni pevci se bodo podvizali, saj nameravajo imeti v tem letu več koncertov po vaseh, izkupiček pa bodo namenili v sklad za obnovo orgel.

Š. Sobočan

KAPCA

PREKRILI VAŠKI DOM

V Kapci, kjer so pred nedavnim sprejeli novi samoprispevek so se že lotili dela. V teh dneh so namreč prekrili kulturni dom (bivša osnovna šola). Dela so opravili delavci projekt T-inženiring iz Lendave. Naložba je veljala okrog 153 milijonov dinarjev. Jeseni pa nameravajo pristopiti h gradnji prizidka k domu, zatem pa jih čaka ureditev fasade in okolice doma.

J. Ž.

Končno Kocbekova ulica?

Slovenski krščanski demokrati v Gornji Radgoni so si za letos zadali pester program. Mesečno bodo organizirali javne tribune, na katere bodo vabili pomembne slovenske osebnosti. Dogovorjeno imajo že s Spomenko Hribar, dr. Tonetom Sztresom, jeseni pa bodo povabili med drugim še Karla Smolleja in nadškofa Alojzija Šuštarja.

Močno jih zanima tudi okolje in primerna komunalna urejenost v mestu in občini. Tako so med glavnimi zagovorniki ureditve tržnice ter vodnega zajetja v Apaški dolini. Menijo pa tudi, da bi morali nekatere ulice v mestu Gornja Radgona preimenovati. Prav tako imata mesto in občina kar nekaj pomembnih ljudi, ki so jim v zgodovini posvečali premalo pozornosti. Na primer hiša dr. Franceta Vebra je stala na Panonski ulici, zato bi lahko le-to preimenovali v Vebrovo ulico. Prav tako so prepričani, da bi lahko (ali morali) Partizansko preimenovati v ulico Edvarda Kocbeka, Leninovo pa v Koroščevo.

bbp

DENACIONALIZACIJA

Salezijanci se vračajo

Za zdaj uradno zahtevajo vrnitev Marijanišča v Veržeju, nacionalizirali pa so jim še Martinišče v Murski Soboti, Dom sv. Jožefa na Kapeli, več deset hektarjev zemljišč . . .

Kdo so salezijanci? Odgovor na to vprašanje je potreben zaradi bralcev, ki ne poznajo tega meniškega reda in njegove posvetne dejavnosti. Ustanovil ga je Janez Bosko, rojen v severni Italiji 1815. leta. Kot duhovnik je zbiral okrog sebe mladino, ki je živela v bedi, leta 1846 pa je ustanovil prvi mladinski dom. Pomagal ji je pri izobraževanju in tudi sicer, zato so ga sprejeli kot »očeta in učitelja«. Nekateri so izrazili željo, da bi ostali vedno pri njem in pomagali pri delu. Tako je nastala nova redovna družba, imenovana po sv. Fračišču Saleškem. Zato salezijanci. Red se je hitro širil tudi v naše kraje.

Iz kronike veržejske župnije, ki nam jo je podaril glavni urednik Salezijanskega vestnika Tone Ciglar (Bistričanec), povzemamo, da so Marijanišče (več kot dijaški dom!) v Veržeju ustanovili na željo in ob prvi gmotni podpori Antona Pušenjaka iz Veržeja. Zanj je daroval svojo kmetijo, mlin, vinograd, gozd in druge nepremičnine ter »premakljive reči«. Prelat dr. Franc Kovačič je 1910. leta s sodelavci ustanovil družbo Marijanišče, ki je prevzela težko nalogo: postaviti poslopje za zavod. Temeljni kamen so vzidali in blagoslovili 1911. leta, 27. oktobra 1912 pa je bilo vse nared za odprtje. Še istega leta so začeli s tako imenovanim »oratorijem«. Ob nedeljah so prihajali v zavod fantje iz Veržeja in bližnjih vasi, pa tudi iz Prekmurja, čeprav tedaj še ni bilo mostu na Muri, ampak je vozil brod. V zavodu so se igrali, imeli krščanski nauk, vaje v petju in nastopih. Pozneje so vpeljali tudi godbo. Leta 1913 je bilo vpisanih že 250 mladih. V zavodu je bila nižja gimnazija, vendar so učenci polagali izpite na zunanjih državnih gimnazijah — v Mariboru, pozneje v Murski Soboti. Marijanišče naj bi bilo predvsem »kvas« za duhovne poklice. Duhovnikov je res nastalo veliko, a tudi drugi izobraženci so tod gulili šolske klopi. Ni pa zaživela kmetijska šola, katere ustanovitev si je želel Anton Pušenjak.

Marijanišče v Veržeju je bila ugledna ustanova, ki pa ni vseskozi služila svojemu prvotnemu namenu. Že med prvo svetovno vojno so se vanj naselili vojaki, enako je bilo med drugo vojno, ko so ga zasedli Nemci. V njem je bila tudi tako imenovana Arbeitdienst (delovna služba), v kateri so bila nemška dekleta, ki so med vojno hodila delat na večje kmetije. Po agrarni reformi 1946 je bilo Marijanišče nacionalizirano. Vzeli so tako stavbe kot zemljišča. Spomladi 1948 je Okrajni ljudski odbor Ljutomer imenoval Ivana Kuharja za ekonoma v bivšem salezijanskem gospodarstvu. Le-to je pozneje prešlo v upravljanje kmetijske zadruge, v stavbi pa so uredili vzgojnoizobraževalni zavod, Ker so pred nekaj leti sezidali za te namene nove prostore, je stavba salezijancev prazna. Občina Ljutomer jo je svojčas ponujala za industrijski obrat, pozneje pa sprejela »veto« poslanca iz vrst krščanskih demokratov. Zdaj, kot vse kaže, bo nacionalizirano premoženje prešlo nazaj v prvotnolast. Salezijanski inšpektorat je namreč že poslal zahtevek na občinsko skupščino Ljutomer. Podobne vloge so bile oddane še na druge občine, kjer so imeli salezijanci svoje premoženje, tako tudi na skupščino občine Murska Sobota. Z vlogo zahtevajo vrnitev nekdanjega Martinišča, gospodarskih poslopij, njiv.

MARIJANIŠČE — Selezijanski inšpektorat Ljubljana zahteva od skupščine občine Ljutomer, da sproži postopek za vrnitev vzgojnoizobraževalnega zavoda v Veržeju. Poslopje je že prazno, tik pred sprejemom je tudi zakon o denacionalizaciji, zato je že mogoče reči: salezijanci se vračajo!

Foto: Š. S.

In še mnenje salezijanskega inšpektorja magistra Stanislava Hočevarja. Njihovo stališče je, da mora vsaka pravna država, seveda če to hoče biti, popraviti krivice v najvišji možni meri.

Glede Veržeja je to povsem mogoče, saj je stavba že prazna. Čudijo se (dosedanjemu) odnosu občinskih oblasti do reševanja tega problema. V svojem zahtevku za vrnitev Marijanišča v Veržeju niso navajali, v kakšne namene ga bodo uporabljali. Gospod Hočevar pravi, da želijo delati v skladu z načeli svoje karizme, to je za mladino, in sicer vzgojno, pri tem pa se bodo ozirali na resnične potrebe mladih. Vzgojni zavod v Veržeju pomeni poleg vsega drugega posebno zgodovinsko vez med italijanskimi, avstrijskimi, nemškimi in madžarskimi salezijanci na naših tleh. Na koncu pisnega odgovora na novinarsko vprašanje je še rečeno: »Kakor hitro bo torej mogoče računati, da se ›pravica vrača v našo deželo‹, tako hitro bomo tudi mi konkretni s svojimi načrti.«

Salezijanci se torej vračajo nazaj v Veržej. Tega kraja pravzaprav niti niso zapustili, saj župnijo upravlja salezijanski brat.

Š. Sobočan

ČLOVEK IN NJEGOV POKLIC

Oživlja harmonike

Jože Žunič s Cvena popravlja in uglašuje harmonike, a nanje ne zna igrati. Veliko zanimanje za diatonične harmonike.

Bil sem presenečen, ko mi je povedal, da zna popraviti še tako poškodovano, obrabljeno ali razglašeno harmoniko, da pa igranja ni najbolj vešč. Potem mi je pojasnil, da muziciranje pri njegovem poklicu niti ni nujno, kajti za uglaševanje je potreben predvsem sluh. »Primerja« torej tone, ki prihajajo iz uglaševalne naprave, in tone iz harmonike ter jih usklajuje.

Jože Žunič se je za popravilo harmonik navdušil pri svojem očetu, ki se je s to dejavnostjo ukvarjal ljubiteljsko. Po končani osnovni šoli se je praktično izobraževal pri mojstru Marjanu Vokalu v Ljubljani, teoretično pa v oddelku za glasbila v lesarski šoli v Ljubljani. Po 3-letnem izobraževanju je opravil izpite in se za dve leti zaposlil v tovarni glasbil Melodija v Mengšu.

»Želo sem si želel postati zasebni popravljalec glasbil. Z vztrajnostjo se mi je želja uresničila. V ta namen sem si uredil manjšo delavnico v delu stanovanjske hiše, saj za delo ne potrebujem veliko prostorov, prav tako ne kakih večjih delovnih pripomočkov. Glavnino materiala dobim v Mengšu, glasilke pa kupujem v Italiji, v Anconi, kjer se sicer oskrbujejo celo tovarne glasbil z vseh koncev sveta,« mi je povedal harmonikarski mojster.

Jože Žunič popravlja vse vrste harmonik na meh, ne popravlja pa elektronskih harmonik. Dela mu ne manjka, saj je polica že nekaj časa polna teh glasbenih instrumentov.

Foto: Š. S.

Seveda me je zanimalo, katere harmonike popravlja. Pojasnil je, da najpogosteje klavirske, ki so tudi najbolj razširjene; potem diatonične, ki so med ljudmi bolj znane pod domačim imenom »frajtonarice«; nekaj pa je tudi kromatičnih harmonik (na gumbe). Mojster za harmonike je usposobil celo »frajtonarico« iz leta 1872, ki jo je neki Goričanec pred leti nekje staknil. Sploh pa se povečuje zanimanje za igranje na diatonične harmonike, za kar je »kriv« predvsem ansambel Lojzeta Slaka. Harmonikarji in ansambli se pač zgledujejo po njegovi instrumentalni zasedbi.

»Harmoniko, ki je v redni uporabi, je treba vsaki dve leti prinesti na kontrolo in jo po potrebi uglasiti ter očistiti. Velikokrat prinesejo v mojo delavnico harmoniko, ki jo je treba popraviti, ker se je poškodovala med ›vandranjem‹ ansamblov iz kraja v kraj. Često tudi komu pade iz rok. Najpogosteje ljudje prinesejo harmonike na popravilo pozimi, kajti to je čas, ko ponavadi največkrat igrajo, saj so pogoste javne in zasebne zabave, kjer je harmonika nenadomestljiva, reciva na gostiji.«

Jože Žunič popravlja harmonike vseh znanih izdelovalcev. Med temi je tudi Zupan, njegov sodelavec iz Mengša, ki izdeluje diatonične harmonike. Imajo jih številni domači ansambli, zelo cenjene pa so tudi v tujini. Eno harmoniko popravi hitro, drugo spet v daljšem času, odvisno pač od zahtevnosti popravila in nujnosti zamenjave delov. Na polici v delavnici je bilo nekaj deset harmonik, ki so čakale na mojstrov poseg. Dela mu torej ne manjka. Najbrž tudi zato ne, ker »pokriva« dobršen del Međimurja, Slovenskih Goric in seveda celotno Pomurje. Pri njem je dajal uglaševati svojo harmoniko tudi zdaj že pokojni ljudski godec Štivan iz Bodonec.Š. Sobočan

BODISLAVCI

Po sledi skrivnostnih prikazni

Čeprav naj bi se zgodilo pred več kot 200 leti, v **Bodislavcih** in tudi v okoliških krajih še vedno ni pozabljena pripoved, da so se tamkaj pojavljale nekoč skrivnostne prikazni. 69-letni **Jožef Slana**, ki živi na osamljeni kmetiji, nam je o tem pripovedoval:

»Slišal sem, da se je to dogajalo pri kužnem znamenju na hribu Brunovščak. Ta kapela stoji še danes. Kot mi je znano, jo nameravajo letos obnoviti, ker jo je že precej načel zob časa. Kakšne prikazni naj bi to bile, ne vem povedati, ker se govori le to, da so bile skrivnostne. Menda pa je bilo to povezano s hudim dogodkom pri nekem kmetu v Bodislavcih. K njemu sta prišla mož in žena, ki sta nakupovala živino. Po domače bi temu rekli handlarja živine. Imela sta veliko denarja, kar je kmetu, ki je bil zelo lakomen, brž padlo v oči. Najprej je z gostoma lepo ravnal, jima postregel tudi z dobro pojedino in pijačo, nazadnje pa ju je ubil in se polastil njunega denarja. Trupli pa je zakopal tam pri kužnem znamenju. Po tem dogodku je pri tistem kmetu začelo po hiši strašiti, od kapele pa so se slišali glasovi skrivnostnih prikazni. Da bi se kmet odkupil za zločin, je dal sina v Gradcu šolati za duhovnika. Šolanje mu je plačeval z denarjem, ki ga je ukradel, in to je prineslo nesrečo. Nekega dne, ko je ukraden denar pošel, je nekdo sina ustrelil skozi okno. Kmeta pa je tlačila mora do konca življenja, čeprav se je po sinovi smrti vse skupaj umirilo.«

Ali je bilo vse to resnično ali pa se je zgodilo le v domišljiji — kdo bi to vedel? Jože Graj

Domačin Jožef Slana nas je popeljal h kužni kapeli (znamenju) na hribu Brunovščak, kjer naj bi se pred več kot 200 leti pojavljale skrivnostne prikazni, ker je nek kmet storil velik zločin.

Foto: J. G.

IVO OREŠNIK

(2)

ZGODOVINSKI UTRINKI IZPRED PETDESETIH LET

2) PREDVOJNA PETA KOLONA V PREKMURJU

Vsa predvojna leta je Prekmurje zelo ogrožala tako imenovana peta kolona z madžarske kot z avstrijske oziroma nemške strani. Rovarili so dokaj številni renegati, ki so po priključitvi Prekmurja k Jugoslaviji zapustili Prekmurje in iz Madžarske vsa leta podtalno ali celo javno delovali za revizijo trianonske pogodbe. Njihovo geslo je bilo: »Ne, ne, nikoli« ali pa »Vse nazaj!« Doma v Prekmurju pa so zlasti na lendavskem območju delovali številni ovaduhi — špijoni ali tudi skupine, ki so imeli stalne zveze čez mejo in po navodilih iz Zalaegerszega zbirali politične in vojaške podatke, še zlasti o vojaških obveznikih, in vse to redno prenašali špijonskim centrom v Zalaegerszeg. Pregovorili so številne vojaške obveznike — nabornike, da so namesto na odsluženje vojaškega roka prebegnili na Madžarsko. Zadnje leto pred izbruhom vojne pa so kar cele skupine rezervistov usmerjali in vodili na Madžarsko. Mnogi ovaduhi so bili obsojeni in zaprti ali pa izgnani in so se 1941. leta vrnili z madžarsko vojsko kot najhujši tirani. Tako je zadnje mesece predvojne Jugoslavije v Lendavi bilo zelo napeto. Madžarski skrajneži so organizirali celo demonstracije proti Jugoslaviji in s kamenjem obmetavali javne stavbe. Nestrpnost do Slovencev, zlasti do kolonistov, se je stopnjevala do nerazumnih razsežnosti. Številni petokolonaši so prve dni aprila 1941 pobegnili čez mejo, da bi vodili napadalce in se dali ustoličiti kot nosilci nove okupatorske oblasti. V sami Soboti pa je bila baza madžarske špijonaže in revizionizma Prekmurska banka s svojimi uradniki. Tam so skupaj s soboškim županom in banskim svetnikom Ferdinandom Hartnerjem kot glavnim madžarskim protagonistom snovali revizionistične načrte za Prekmurje.

Hartner, po rodu Prekmurec, vendar zli duh za Slovence, je imel vpogled v državne zadeve in je deloval kot eden glavnih ovaduhov. Večkrat je zahajal na Madžarsko, bil član madžarskega oficirskega kluba in tam imel tudi revizionistične govore. Svojo hčerko je omožil z madžarskim oficirjem. Revizionistično je delovala tudi večina evangeličanskih pastorjev. Značilen primer tega delovanja je bil evangeličanski Duševni list z naslovno oznako spečega dekleta in napisom: Nej je vmrla deklicska, nego szpi. Mišljena je bila seveda madžarska oblast v Prekmurju. Tudi predvojni nogometni klub Mura je bil izrazito madžaronsko naravnan. Madžaronska baza je bila tudi Turkova gostilna.

Tipično petokolonaško je delovala organizacija nemške manjšine v Jugoslaviji, Schwabisch Deutschen Kulturbund (KB). V Prekmurje so to organizacijo usmerjali iz Gradca, in to preko ptujskega okrožja. Vodil ga je evang. pastor v Mariboru Johann Baron (»gauleiter« Slovenije). Iz Gradca so preko radia Alpen-Donau razglašali, da je Prekmurje in Porabje nemško nacionalno ozemlje in se kot tako mora priključiti k Nemčiji. Tipalke nacistov so se v Prekmurju čutile že po neuspelem državnem udaru v Avstriji leta 1934. Pravi val nacizma pa je pljusnil v Prekmurje po priključitvi Avstrije k Nemčiji leta 1938. To leto že beležimo množično članstvo KB v nekaterih goričkih vaseh okrog Gerlinec, čeprav je oblast dovolila legalno delovanje KB v M. Soboti in v Fikšincih (vključno za sosednje nemške vasi Kramarovci, Ocinje in Serdica) šele marca 1941. Ta kulturno-športna organizacija, kot je bila na svojem začetku spretno podtaknjena, se je sčasoma spremenila v ilegalno nacistično vojaško in špijonsko organizacijo. Kulturbund je v Murski Soboti osnoval drogerist Jožef Pollak že leta 1938, najprej med svojimi sorodniki, potem pa je hitro pridobival še druge. Dr. Friderik Fleck, po rodu sudetski Nemec, je postal idejni vodja, Jožef Pollak, Prekmurci so ga imenovali »gauleiter Pepi« pa organizacijski. Ta je zlepa ali z grožnjami pridobival članstvo v KB.

Največ uspeha je imel med sezonci in zapeljanimi domačini v posameznih vaseh, nekaj tudi med priseljenimi Slovenci, zlasti železničarji. Najmočneje se je KB razširil v Poledavju, kjer so mu podlegle kar cele vasi. Sledi tišinska fara, kjer je bil organizator (mali »gauleiter«) Franc Kerčmar, palir iz Tropovec, ki je največ članov KB pridobil med sezonci, predvsem z grožnjami z izseljevanje. Ta je zapeljal številne mlade fante v SS. Večina jih je na ruski fronti pustila svoje mlade kosti. Tretje najmočnejše območje KB je bila Sobota z Rakičanom. Tu je izstopala soboška pošta z upravnikom Vutkovičem. Močna baza KB so bili Kupšinci. Od tam so lepo število mladih SS-ovcev poslali umret za Hitlerja na rusko fronto. Uradni seznam članov KB v Prekmurju navaja 637 oseb, in to brez nemških obmejnih vasi in brez Poledavja. Skupaj s temi pa je članstvo KB v Prekmurju preseglo številko 1500 in prav gotovo tik pred vojno pomeni najmočnejšo politično silo v Prekmurju. Večina soboških gostilničarjev je bila v KB, pa tudi hotelirji in vsi trije tovarnarji (Cvetič, Šiftar in Benko). Omeniti velja, da je med prvimi člani KB v Soboti bil tovarnar Josip Benko. Njega je ob neki sokolski slovesnosti javno napadel starosta Sokola Jože Velnar z očitki, da izvaža meso za nemško vojsko in da ji daje tudi denarno, pa tudi materialno in tako imenovano »zimsko pomoč«. Večina članov KB je vse do izbruha vojne bila anonimna, javno so pričeli nastopati šele pred vojno, ponoreli pa so ob vkorakanju nemške vojske v Jugoslavijo. Rokavičarska politika jugoslovanskih oblasti do petokolonašev se je aprila 1941 hudo maščevala.

POMURSKE MLEKARNE
Murska Sobota, p.o.

OBJAVLJAJO INFORMATIVNO ZBIRANJE PONUDB ZA

PRIPRAVO TOPLIH OBROKOV

Priprava in razdeljevanje toplih obrokov bi potekalo v okviru obstoječe kuhinje in jedilnice znotraj območja podjetja v Murski Soboti, Lole Ribara 6 za okrog 120 delavcev vsak dan v tednu.

Prostor in opremo bomo oddali v najem za določen čas ob pogojih, ki bodo določeni s pogodbo.

Ponudbo s pogoji, pod katerimi so pripravljeni skleniti pogodbo (ceno obroka, najemnina ipd.), naj ponudniki v roku 15 dni od objave dostavijo na naslov podjetja.

Glede informativnosti te objave podjetje ne prevzema obveznosti skleniti pogodbo s katerimkoli ponudnikom.

Ogled prostorov je možen vsak dan, razen sobote in nedelje, od 7. do 14. ure.

Vse informacije lahko interesenti dobijo na telefon (069) 22 330 int. 328.

ZMAGOSLAVJE ZA MIZZI

Veliko berlinsko gledališče, freie Volksbühne (Neodvisno ljudsko gledališče). Drobna ženskica je štiriinštiridesetkrat stala v soju žarometov Andre Heller je postavil na oder življenjsko zgodbo sedemdesetletne liliputanke, igrala pa jo je Marie Mizzi Weiland, ki je zares stara 58 let. Gledalci so jo po vsaki predstavi nagradili z burnim ploskanjem. Življenje Mizzi Weiland je prav tako napeto kot življenje pritlikavke, ki jo je upodabljala v Hellerjevi drami.

Marie se je rodila 10. julija 1932 kot zadnja izmed šestih otrok. Bila je otročiček kot vsi drugi — kakih 50 centimetrov dolg, zdrav in živahen. Starši — Anna (155 cm) in Johann Mörth (165 cm) — so imeli že štiri normalno velike otroke, ki so bili že odrasli, ko se je rodila Mizzi. Toda njena deset let starejša sestra Edith je prav tako ostala majhne rasti. Pri njej so zdravniki prav tako kakor pri Marie dognali, da v možganskem privesku ni rastnega hormona. Napoved je bila neizprosna — Mizzi bo morala živeti v svetu velikanov.

»Še zdaj se otepam s tem,« potoži ženskica. Okrog vsake luže mora narediti ovinek, pločnik je zanjo neznansko visok. »V gneči sem izgubljena. Velikani zrejo čezme, kot me ne bi bilo.« S svojimi 99 centimetri spravi skupaj 17 kilogramov, številka čevljev pa ustreza otroškemu stopalu s številko 22. »Samopostrežne restavacije so mora, in če hočem po nakupih, potrebujem spremljevalca, ker ničesar ne dosežem.« Toda Marie je odločno bitje. »Majhna sem res, ampak niti trohice manj soli nimam v glavi kot veliki ljudje. Zaradi tega sem samozavestna. Doma me majhnost ni nikoli spravljala v nesrečo in tudi starši so se sprijaznili z njo.«

S šolo ni imela preglavic. V rojstni vasi Alt-Lenkbach, 30 kilometrov zahodno od Dunaja, se ni nihče norčeval iz nje. Stiska se je začela z deklištvom. »Dekleta so me hotela vzeti s sabo na ples, a nihče ne bi mogel plesati z mano.

Prihranila sem si bridkost in rajši ostala doma.« Ko je končala osmi razred, ni vedela, česa naj se oprime. »Rada bi bila postala frizerka. Danes tudi pritlikavci lahko študirajo, v mojih časih to ni bilo mogoče.«

Sestra Edith, ki je kot Mizzi komaj meter visoka, je s trinajstimi leti vzela kovček in se s skupino pritlikavcev odpravila v Brazilijo. »Jaz pa si nisem upala v širni svet. Do 21. leta sem po svojih močeh pomagala mami pri gospodinjstvu.«

Leta 1953 je iz Brazilije prišlo pismo, zaradi katerega se je spremenilo vse v njenem življenju.

»Pojdi v Prater in si oglej Sieboldove liliputance!« ji je naročila sestra.

»Ko sem si ogledala predstavo, sem vedela — tole hočem.« Končno je bila med svojimi. »Voz za bivanje, kostumi — vse je bilo kot nalašč zame,« se spominja Mizzi. Šefinja jo je takoj angažirala in Mizzi se je morala naučiti nastopanja na trapezu in plesa. Zaslužila je čistih 250 mark na mesec.

V rokokojskem kostumu in z lasuljo je v Bremnu prvič srečala svojega bodočega moža Siegfrieda. 129 centimetrov visoki Siegfried je bil vodja akrobatske skupine, ki je izvajala živo piramido. Leta 1956 sta se z Mizzi vzela in nato oba skupaj popotovala s Sieboldovo skupino. Pot jih je peljala v Skandinavijo, Grčijo in Egipt. Bila sta presrečna. Toda leta 1965 je bil čas varieteja mimo, na veselicah pa niso hoteli nastopati. Siegfried se je zaposlil v neki tovarni kot finomehanik, njegova ženička pa se je do leta 1981 sukala okrog domačega ognjišča.

Takrat jo je angažiral Andre Heller. Privolila je, hkrati pa se zarekla, da je zadnjič.

Včasih je potrta, a ne prevečkrat. »Hudo mi je, kadar se znajdem sama v dvigalu ali pred hišnim zvoncem in ne dosežem gumba.« Življenje tako majhnih ljudi je drago. Vse obleke morajo biti sešite po meri. Za čevlje da Mizzi šeststo mark, za obleko tristo mark, hlačne nogavice pa si sama skrajša. Mizzijino najdražje oblačilo je majcen krznen plašč iz nerca.

Pritlikava zakonca sta morala tudi stanovanje in avto ustrezno preurediti. Trisobno stanovanje imata s sedemdesetimi kvadratnimi metri. »Strope sva morala znižati, kajti nas, male ljudi, rado zebe. Topli zrak sili kvišku, mi spodaj pa zmrzujemo.« Okenske police so jima moral prestaviti nižje, prilagoditi višino kuhinjskih elementov. »Kdor bi si hotel umiti roke v najinem umivalniku v kopalnici, bi moral poklekniti,« se smeje Mizzi. V dnevni sobi sta dve sedežni garnituri — ena za normalno velike ljudi, druga za njihove male vrstnike. »Skoraj vsi najini prijatelji so majhni, so pa tudi izjeme, in za te mora biti kje kaj prostora.«

Zakonca hodita v gledališče in na plese. V restavracijo si skoraj ne upata — stoli so previsoki in hrane bi bilo na enem krožniku preveč za dva. »Pojem jajce in krompir — pa sem sita,« pravi Mizzi.

Drobna paličica si ni želela otroka. »Možno bi bilo, a prenevarno.« Mizzi Wieland se veseli življenja in nikoli ne razmišlja o tem, kako bi bilo, če bi bila »velika«. »Vsakdo ima svoje napake. Kadar se mi kdo posmehuje, si mislim: ›Tudi pri tebi bi se kaj našlo in bi se ti lahko posmehovala!‹ Zavedam se, da ni nihče popoln.«

Najdražji bazen na svetu

Strokovnjaki ameriške vesoljske agencije NASA menijo, da lahko na Zemlji le pod vodo preskusijo, ali bi se dalo v vesolju skupaj sestaviti vesoljsko postajo. Zato bodo zdaj v Johnsonovem vesoljskem centru zgradili največji plavalni bazen na svetu. Globok bo 20 metrov, velik približno kot nogometno igrišče, v njem pa bodo inženirji in astronavti lebdeli v brezteznostnem stanju in tako posnemali razmere, ki vladajo v vesolju. Bazen je do polovice zakopan v zemlji, opisujejo pa ga s samimi tehničnimi superlativi. S 33 vrtinami so znižali gladino talne vode okoli zemljišča, potem so vlili dva in pol metra debele betonske temelje, nanje pa postavili tri in pol metra debele železobetonske stene. Voda s katero bodo napolnili bazen, bo tehtala 53.000 ton.

Nore krave v Franciji

Francoski znanstveniki se nič ne čudijo, da se je v Franciji pojavil prvi primer »nore krave«. Pravijo, da je to le začetek. V Veliki Britaniji poznajo to bolezen pri govedu od leta 1986, pred tem je razsajala med ovcami. Vzrok je še neznana snov, s katero so se okužile krave, ki jih hranijo z industrijsko moko. To moko so brez posebnih varnostnih ukrepov izdelovali iz kosti okuženih ovac. Osemnajstega junija 1988 je britanska vlada to moko prepovedala uporabljati za prehrano prežvekovalcev. Cene so seveda bliskovito upadle, in tako so Francozi prav poceni prišli do 20.000 ton koncentriranih proteinov. Uvoz so prepovedali šele decembra 1989 in lani julija so jih prepovedali dodajati goveji krmi. Ta bolezen ima inkubacijsko dobo štiri do pet let.

Praoče človeštva

Eva, pramati človeštva, je živela pred 100.000 do 200.000 leti nekje v Afriki, zdaj pa so morda odkrili tudi k njej pripadajočega Adama, ki je bil po pisanju revije Science, zelo zelo majhen moški, saj naj bi bil prednik današnjega plemena Pigmejcev.

Francoski genetik Gerard Lucotte je sistematično preiskal genetsko banko pariškega Pasteurjevega inštituta, v kateri so shranjeni kromosomi Y ljudstev tega sveta in v njih poiskal določene genetske sestavine. Kromosom Y vsebuje verjetno samo tri gene, eden od njih določa moški spol. Iz pretežno nekoristnega genetskega materjala je Lucotte izbrskal zaporedje genetskih sestavin, ki se med evolucijo očitno niso dosti spremenili. S pomočjo računalnika je dognal pogostnost teh »haplotipov«, pri različnih skupinah ljudstev, ki danes živijo v Afriki. Izkazalo se je, da je tip XLII posebej pogost pri kromosomu Y Pigmejcev Aka. Tudi antropologi, ki so se pri raziskovanju prednikov opirali na analizo najdenih kosti, imajo Pigmejce skupaj z Bušmani za prve prebivalce Afrike. Sporno pa je, kje so prastarši človeštva živeli. Antropologi domnevajo, da je bil rajski vrt v današnji Keniji, Lucottov Adam pa je živel v trikotniku med Zairom, Kamerunom in Kongom.

Delekof bratranec ma na Goričkom par trof, med šterimi si je z dovolenjon Občine začno zidati vinsko kleft. Eiče par left de preteklo, ka de gotova. Gda so na njegovoj firmi davali kredite za dograditef stanovanj, té je prosio Občino, naj njemi nazaj, ka je njegova klejt stanovanjska stavba, itak de nad kletjof soba, kunja, šankleft pa tuš. Tou njemi je Občina nej ičela napisati, ga je nej mogo kredita dobiti. Pred par dneri je pa od te inte občine sobotke doubo pismo, ka naj vö sgumi obrazec za stanovanje, ki se uporablja za počitek in rekreacijo. „Ljin ge dan počitek pa rekreacijo po grbi," je preklinjo Bela. Zdaj, gda ščejo nekši hasek vö potegnoti s toga, zovejo tou klejt, stanovanje. Gda bi pa tou nam pomagalo, so pa toga nej dopüstili. Občina se že od negda povetri obrača pravi Bela. Sigdar je pa proti veli obrnjeni brat Ožuri.

IZRAZ HVALEŽNOSTI

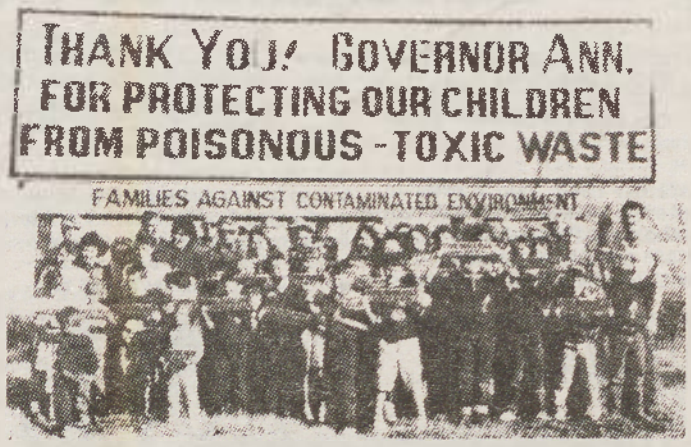

Sedeminpetdesetletna Ann Richards, demokratska guvernerka Teksasa, je z majhno potezo požela veliko slavo. V Teksasu, državi govedorejcev in naftnih mogotcev se vsako leto nabere 70 milijonov ton odpadkov. Ta država je prva med zveznimi državami sprejela zakon o odlagališčih odpadkov, ki naj bi preprečili škodljive posledice neurejenega odlaganja. Hvaležni starši iz Daytona so zato guvernerki postavili dvakrat šest metrov veliko zahvalno tablo z napisom »Hvala, guvernerka Ann, da varuješ naše otroke pred strupenimi odpadki!«. Pri tem pa je političarka dosegla le to, da novih odlagališč ne smejo postavljati v bližini šol in stanovanjskih naselij.

Kako se znebiti starih trabijev?

Z nemško združitvijo je svoj konec dočakal tudi nekdaj tako priljubljeni trabant. Večina od dveh milijonov lastnikov tega avtomobila se ga zdaj hoče znebiti.

Karoserija iz umetne snovi čedalje pogosteje konča v napravah za sežiganje odpadkov. Vendar se pri gorenju plastike sproščajo škodljivi plini, zato so zdaj na biotehniškem inštitutu v Berlinu znanstveniki odkrili, kako se za na okolje neškodljiv način znebiti starih trabijev. Z genetsko manipulacijo so izdelali bakterije, ki žrejo trabije. Zato so jih poimenovali »trabicili«. Pri stalni temperaturi 30 stopinj Celzija pojedo na drobne koščke razrezano karoserijo v dvajsetih dneh.

NJENA TEMNOPOLTA OTROČIČA

Sedemindvajsetega avgusta 1987 je Barbara Schloman (35) na avtomobilski cesti pri Euskirchnu trčila v tovornjak. Iz razbitin je zlezla živa in zdrava, njena otroka, enajstletna dvojčka Kai in Janina, pa sta bila takoj mrtva. Mati je tedne in tedne jokala za njima, hodila na njun grob in se pogovarjala samo z mrtvima otrokoma. Zelo je shujšala. Nihče ji ni mogel pomagati. Krušni oče mrtvih otrok, njen drugi mož, je zdržal tri mesece, potem jo je zapustil.

Zdaj mi ni ostalo prav nič več, si je mislila Barbara. Sklenila si je vzeti življenje. Novembrskega večera ob pol enajstih ponoči je s polnim žepom tablet, samo v kavbojkah in majici s kratkimi rokavi sedela na grobu svojih trok. »Izdale so me moči,« se spominja. »Hotela sem umreti. Toda nisem zmrznila — kot se sliši neverjetno, navezala sem stik z mrtvima otrokoma.«

Po šestih urah »pogovarjanja« je imela jasno glavo. Tablete je odnesla v lekarno, da so jih uničili. Uredila se je, se spet zaposlila kot bolniška sestra in trdno sklenila, da bo še imela otroke. Pred osmimi leti so ji odstranili rodila, ker je bila bolna za rakom, zato je vedela, da mora otroke posvojiti, če jih hoče imeti.

Oblasti v Düsseldorfu so ji to možnost odrekle. Ženska, ki je sama, ne more posvojiti otroka: otroka da hoče posvojiti zato, da bi si zapolnila vrzel zaradi izgube svojih; najbrž ni dovolj močna, da bi bila sploh lahko mati. Barbara ni odnehala.

Prav zdaj mineva drugo leto, odkar je odpotovala z letalom v Brazilijo, v Recife. Povabila jo je prijateljica, poročena z Brazilcem. Svetovala ji je tudi, naj se nauči portugalščine. In tako je Barbara pripotovala v Recife s petdeset tisoč markami in petnajstimi kilogrami dodatne prtljage — hrano za dojenčke, perilom in oblekicami. Bila je trdno odločena, da vzame prva otroka, ki ji ju ponudijo, zdrava ali bolna, dečka ali deklico.

V Recifu je najela avto in se vozila v krogu dvesto kilometrov, da je vsem pristojnim oblastem sporočila svojo željo. Že čez nekaj dni so jo poklicali iz vasi sto petdeset kilometrov oddaljene od Recifa. »Otroka imamo za vas . . .« Novorojenček je tehtal komaj dva kilograma, dolg je bil dvaintrideset centimetrov, rodilo pa ga je petnajstletno dekle. Bil je njen četrti otrok, dva sta ji takoj po porodu umrla, enega je podarila, ta pa je bil namenjen Barbari. Babica ji je prigovarjala: »Vzemite ga, materi bo umrl.«

Barbara pravi, da je začutila, kot bi bila otročička rodila sama, takoj ko ga je vzela v roke. Negovala ga je in ljubkovala. Vsak dan jo je obiskala socialna delavka, da bi se prepričala, kako skrbi za malčka.

Čez pet dni so telefonirali naravnost iz porodne sobe v bolnišnici. »Neka ženska bo čez dve uri rodila, pridite pogledat.« Ko je prišla, je bila deklica že rojena. Sarah so jo imenovali. Mama je imela dvajset let. Tri otroke je spravila na svet pred Sarah, dva sta ji umrla od lakote, eden je pri stari materi. Mlada mati je hvaležno prepustila otroka tujki. »Če ga ne vzameš, ga bom odložila v gozdu.«

Tako se je Barbari Schloman izpolnila želja po otrocih. Zdaj ima dečka in deklico. »Zdi se mi, kot bi mi bilo podarjeno novo življenje. Živa duša si ne more predstavljati, kako srečna sem.«

Štiri mesece so Barbaro v Recifu preskušali, kakšna mati je, šele nato so dovolili posvojitev. Za vse stroške je porabila več kot sto tisoč mark. Mala Brazilčka se lepo razvijata, družina živi srečno življenje, preikano z ljubeznijo. Barbari sta otroka trpljenje stoterno poplačala, ko sta jo prvič poklicala — mama.

S kolesom nad rekord

Te dni se je med potjo okoli sveta v Ljubljani ustavil 61-letni italijanski kolesar Gians Leone, ki sicer že 40 let živi v Argentini. Namenil se je prekositi svetovni rekord Cochija Roudrigeza, ki je v petih mesecih prekolesaril 53.000 kilometrov. Leone namerava v istem času narediti dvakrat daljšo pot (za njim je že 34.000 km). Na pot se je podal iz Argentine in tam se bo potovanje tudi končalo. Naloga ki si jo je zastavil mu pomeni izziv in užitek, predvsem pa način da spozna samega sebe. Leone je ustanovitelj prvega kluba na svetu, ki se ukvarja z organizacijo dolgih netekmovalnih potovanj s kolesom v neznane kraje. Ustanovil ga je leta 1980 v Urugvaju. O svojih izkušnjah med potovanjem namerava napisati tudi knjigo.

NAJVEČJA BUČA NA JUŽNI POLOBLI

Zimbabvejski kmet in podjetnik Joe Kennedy je pridelal 160,1 kilograma težko bučo, ki je najbrž ne bo mogel dvigniti. Na tekmovanju v Harareju so ugotovili, da gre za največjo bučo na južni polobli. Podobna tekmovanja prirejajo tudi v Avstraliji in Novi Zelandiji.

NAJDRAŽJA AVTOBIOGRAFIJA

Ameriški igralec Marlon Brando, ki je dolgo ljubosumno varoval svojo zasebnost, se zapiral v svoje vile in zavračal intervjuje je pred kratkim — dva tedna po obsodbi sina Christjana — sklenil napisati avtobiografijo. Znano je, da je sprejel ponudbo založbe Randon House in da ima vsota, ki mu jo je pripravljena plačati šest številk (v dolarjih seveda).

V New Yorku vedo povedati, da bo to najdražja avtobiografija na svetu, pri Randon House pa, da je to zanjo izreden uspeh. Avtobiografija bo končno razkrila preprostega, a samosvojega človeka, ki se skriva za mitom. Igralec je v malce skrivnostnem sporočilu za tisk dal vedeti, da namerava pripovedovati o svojem življenju od najzgodnejših spominov in o vseh, ki jih je poznal.

Kot pravi Brandov prijatelj George Englund, ki je bil za posrednika med Brandom in založbo, si je igralec premislil, ker meni, da je napočil čas, ko mora na glas izraziti svoje misli. Gotovo ga je hudo prizadel proces proti sinu, obsojenem na deset let ječe, ker je ubil ljubimca svoje sestre. Brando je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi sinu pomagal. V sodni dvorani je celo zaprosil sodnike, naj bodo usmiljeni, in v solzah opisoval mračne strani svojega družinskega življenja.

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

ČRTA USODE ALI SATURNOVA ČRTA

Povzroča največ zmede. Vsi pač ne verjamejo v usodo in se nenehno sprašujejo ali usoda obstaja ali ne.

V bistvu je vse odvisno od našega karakterja, temperamenta, navad in vzgoje. Tisti, ki to črto imajo gotovo stojijo pred uspešno kariero, ob istočasnem doseganju zavidljivega položaja v družbi. Če ste nesigurna oseba, če prevečkrat dvomite in se povrhu pustite še vplivati, vaš uspeh bo polovičen. Črta usode se začne v spodnjem delu dlani in če je dobra lahko doseže vznožje prstov torej se konča na Saturnovem hribu. Taka, je siguren znak izrednega trenutka v

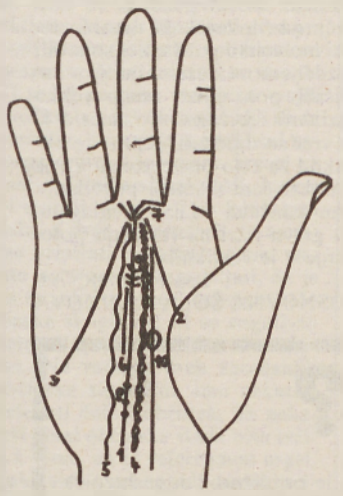

življenju človeka. Imajo jo predvsem zelo ambiciozni in samozavestni posamezniki. Vsi ostali, ki te črte nimajo, so pač zadovoljni s tem kar imajo in kako živijo. Njihovo življenje je zaradi tega zelo enolično. Za ilustracijo nekaj možnih modifikacij črte usode.

1. Dolga, lepo oblikovana Saturnova črta — uspeh ob podpori okolja.

2. Začetek črte usode na črti življenja — uspeh ob lastnem trudu.

3. Začetek črte usode na Mesečevem hribu — uspeh s pomočjo intuicije.

4. Črta usode v obliki verige — pomanjkanje odločnosti za dosego ciljev.

5. Valovita črta usode — prilagodljivost situacijam.

6. Dvojna črta usode na enem njenem delu dvojna kariera v krajšem obdobju.

7. Rese ob koncu črte — uspeh v poznejših letih.

8. Globoke temne pike na črti — nesreče v poslovnih transakcijah.

9. Prstani na črti usode — melanholičnost ovira uspeh.

10. Otok na Saturnovi črti — izolacija, pa tudi zapor.

Hvala za vsa prispela pisma. Veseli bomo tudi besed spodbud in zahvale. Skušali bomo izpolniti vaše želje.

ŠIFRA: Pričakovanje

Vaše pozitivne lastnosti bi lahko označili takole: samozavestnost, temperamentnost, dobrodušnost, pomoč drugim, praktičnost, vztrajnost pri delu, močna volja, prikupnost, galanten ljubimec. Več pozornosti morate posvetiti svojim lastnostim, prevelikemu ponosu in vztrajanju pri tradicionalnih vrlinah. Ste vztrajen in dober organizator, radi pa tudi ukazujete in vodite druge. Vse naloge boste vestno opravljali, saj to od vas pričakuje okolje. Zdravstvene predispozicije so vam dobre. Do okolja bodite raje plemeniti, kot da z dvignjeno glavo hodite mimo ljudi. Borite se za svojo neodvisnost in resnicoljubnost, to vam bo odprlo marsikatera vrata. Krize so vaše večne spremljevalke, tudi vam ne bo prizanešeno. Vzroke lahko poiščete v samem sebi, v občasni slabi volji, preveliki navezanosti na tradicijo. Zaradi tega lahko zelo trpite. Ni krivo okolje ampak vi. Do pojavov in ljudi, do vsega kar vas obkroža poskusite zavzeti trdno stališče, sicer boste vedno poraženec. Tudi čustveno se morate stabilizirati. Ob koncu se boste čutili sigurnega in sprejemljivega. Srečo bodo dopolnili otroci. Nasvet: Trenutno ste v krizi, a boste v svojih prizadevanjih uspeli in jo prebrodili. Verjeti morate v sebe.

ŠIFRA: Prijazna

Usoda je vaš večni spremljevalec. Vsakemu od nas je namenila večji ali manjši kos sreče. Tragika našega življenja je samo v tem, da znamo srečo ali nesrečo uživati le v njihovih skrajnostih. Zato so naši vzponi in padci tako siloviti.

Tudi to ima svoj smisel. In kosami enkrat dojamemo vrednost obeh plati, postane naše življenje lepše in prijaznejše. Vprašanje sreče je samo stvar zgodovinskega trenutka našega rojstva. Sreče ne more nihče izsiliti. Ona je strogo individualna in gre samo po svojo določeni poti. Pridnost, praktičnost in smisel za red so vaše odlike. Da bi uspeli, morate znati popustiti in spoštovati tudi mnenje drugih. Nasvet drugih pretehtajte, ne odločajte se prehitro. Šele ko boste notranje prepričani, da je temu tako, ukrepajte. To posebej velja za poklic in ljubezen. Svoje dobre lastnosti ne skrivajte. Dvomiti je sicer zdravo, ampak vedno ni pravo.

Dvomite o drugih, nikoli pa v sebe in svoje odločitve. Želite si družino, otroke in pravo ljubezen. Zato pazite na svoje zdravje zlati kot ženska. Nasvet: Najmanj boste grešili, ko boste poslušali sebe.

Kupon za brezplačno analizo

Ime in priimek _____

Datum rojstva _____

Točen naslov _____

_____ Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29, Murska Sobota (Za Skrivnost vaših dlani).

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

Skladba:

KUPON 9

Lestvica najboljših ta teden:

1. mesto: Ob Bistrici — Ans. Nika Zajca
2. mesto: Rojstna vasica — Ans. Toneta Čučka
3. mesto: Rdeči cvet — Beneški fantje
4. mesto: Naša kovačija — Štirje kovači
5. mesto: Mi mejaši smo pajdaši — Sagner, Šimek

Vaše predloge pošljite na dopisnici na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, Murska Sobota. Glasovnice bomo izžrebali in nagradili.

Lestvico domačih pesmi lahko poslušate vsak četrtek od 18.00 do 19.00 v oddaji Radia Murska Sobota Zaigrjamo in zapojmo po domače.

Nagrajenci:

1. **Jože Mikl**, Terbegovci 20, 69244 Videm ob Ščavnici
2. **Mojca Lappi**, Ljutomerska 4, 69252 Radenci
3. **Darko Ozmec**, Kapela 39, 69252 Radenci

ZA LJUBITELJE CVETJA

Čas presajanja sobnih rastlin

Presajanje sobnih rastlin je nujno opravilo, ki ga ne smemo izpustiti. Rastlinam v lončkih moramo zagotoviti zadosten prostor za razraščanje korenin ter dodati izrabljene hranilne snovi. Najugodnejši čas za presajanje je po končanem počitku, to je konec marca in v prvi polovici aprila. Ne smemo pozabiti, da je presajanje velik poseg v rastlinski razvoj, zato se ga moramo lotiti pravilno. Ker so stene lončka, posebno glinaste, vedno vlažne, se korenine rastlin priraščajo k steni, zato moramo paziti, da korenine pri presajanju ne potrgamo, kajti takšne poškodbe so lahko usodne za mnoge rastline. Kdaj je rastlino potrebno presaditi? To ugotovimo takrat, kadar so v lončku prepletene korenine po celi površini. In kakšno posodo izberemo? Nova posoda mora biti večja za dve velikosti. Pri presajanju se lahko odločimo za različne vrste posode: glinaste, plastične, stiroporne ali iz kakega drugega materiala. Pomembno je, da rastlina ima odtok, da voda ne zastaja v posodi. Glinaste posode so poroznejše od plastičnih, zato moramo rastline več zalivati. V plastičnih posodah rastejo korenine rastlin proti sredini koreninske grude. Pomemben faktor pri presajanju je prst. Ta mora biti ustrezna zahtevi rastline. Sobne rastline so doma iz različnih predelov sveta, zato imajo različne zahteve glede prsti. Novost pri pripravi mešanice je dodatek, ki se imenuje agrogel. To so zrnca, ki se napijejo z vodo. S tem pridobimo na kakovosti mešanice. Agrogel ima lastnost, da veže velike količine vode in se obdrži v dostopni obliki. Dobrodošel nam bo prav pri presajanju. Zboljšuje zračnost in rahlja zemljo. Velika pridobitev za rastlino je, da se z agrogelom bistveno zmanjša potreba po zalivanju ter zmanjšuje izguba hranilnih snovi.

Pripravljeno imamo posodo ter prst za presajanje. Lahko začnemo z delom. Rastlino najprej zalijemo, da se lažje izlonči. V novo posodo nasujemo črepinje, s tem napravimo drenažo. Rastlino postavimo v sredino lončka ter s palci obeh rok prst pritisnemo ob rob lončka. Ne smemo preveč zatlačiti, kajti korenine morajo dihati, sicer se rastlina zaduši. Po presajanju jo izdatno zalijemo. Če pa ima rastlina poškodovane korenine, jo lahko zalijemo z 0,2% kaptanom ali folpetom, kar ponovimo čez deset dni. Posebno mlade rastline so zelo občutljive za svetlobo in vlago v zraku, zato jih moramo vsak dan poškropiti z mlačno vodo.

Želim vam veliko veselja pri presajanju lončnic.

Olga Varga

Dolgo življenje usnjenega pohištva

Usnjeni kavči in stoli so dragi, zato je zelo pomembno, da se ne uničijo prehitro. Za to pa je bistveno pravilno čiščenje. Gladko usnje je »živ« materijal, ker diha. Sčasoma dobi naravno patino. Pohištvo vsakih šest mesecev obrišemo s toplo vodo in mehko usnjeno ali frotirasto krpo, da bo usnje lahko dihalo. Kadar je usnje umazano, dodajmo vodi malo pralnega praška. Potem površine obrišemo s toplo vodo. Trdovratno umazanijo odstranjujemo z milom za usnje, ki ga dobimo v trgovini s pohištvom. Z vlažno in namiljeno gobo zdrgnemo umazanijo, potem pa površino obrišemo s čisto vodo. Mastne madeže takoj popivnamo s kuhinjskim krepom, ko se posušijo, pa jih zdrgnemo z gumo za usnje. Praske namažemo s kremo za kožo. Za vso pohištvo iz semiša pa velja, da ga ne smemo nikoli močiti, ampak ga vsake tri mesece skrtačimo in posesamo.

Daljši kalčki so grenki

Ali poznate kalčke sončičnih semen? Prijeten okus po lešnikih imajo, krhki so in zelo zdravi. Dodajamo jih solatam in raznim jedem. Kalčke lahko vzgojimo sami:

Olupljena semena pustimo 12 ur v mlačni vodi, v temnem in toplem prostoru. Nato jih oplaknemo in položimo na gosto sito. Počakamo da vzklijejo. Važno je, da jih dvakrat na dan poškropimo z vodo. Po dveh do treh dneh lahko kalčke poberemo. Paziti moramo, da kalčki niso daljši od zrna.

Kuhajte z nami

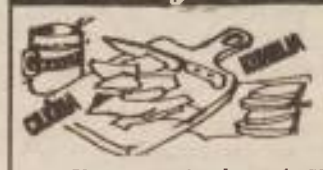

Gratiniran krompir

V svetu gojijo okrog sto različnih sort krompirja, ki ga delimo glede na čas dozorevanja. Pri tem je za gospodinjo važno, da ve, kdaj se ji kljub višjim cenam splača kupovati novi krompir.

Univerzalnega krompirja, ki bi bil enako dober za vse jedi, ni. Gospodinja mora znati izbrati pravo vrsto za določene jedi. Tako izberemo za solate in cvrenje (pommes frites) gosti krompir, za slani krompir v kosih takega, ki pri kuhanju ne razpade, za cmoke, juhe in enolončnice močnati krompir. Poleg namena uporabe krompirja se oziramo tudi na okus.

Za GRATINIRAN KROMPIR potrebujemo: 1 kg opranega krompirja, sol, 2 do 3 dcl kisle smetane in toliko kostne ali mesne juhe (lahko tudi juhe iz kocke), 2 rumenjaka, žlico moke.

Za nadev uporabimo 30 do 35 dag kuhanega ali pečenega mesa (iz zdravih ostankov) ali enako količino začinjene mesne sekanice.

Priprava: Krompir skuhamo v olupkih. Kuhanega olupimo in narežemo na ploščice. Krompir v plasteh naložimo v nepregorno posodo izmenoma z nadevom. Vrhnja plast naj bo krompir. Vse skupaj prelijemo z omako, ki smo jo zmešali iz smetane, juhe in rumenjakov ter žlice moke. Zgoraj potresemo z naribanim sirom in drobtinami, čez pa naložimo kosmiče margarine ali masla. Jed dobro prepečemo (30 do 40 minut) v vnaprej segreti pečici pri 225° C. Ponudimo s solato.

Za nadev lahko uporabimo tudi na lističe narezano šunko ali dušene gobe (šampinjone ali drugo vrsto samoniklo rastočih užitnih gob).

DA BO DELO NA VRTU LAŽJE

SODOBNO VRTNO ORODJE

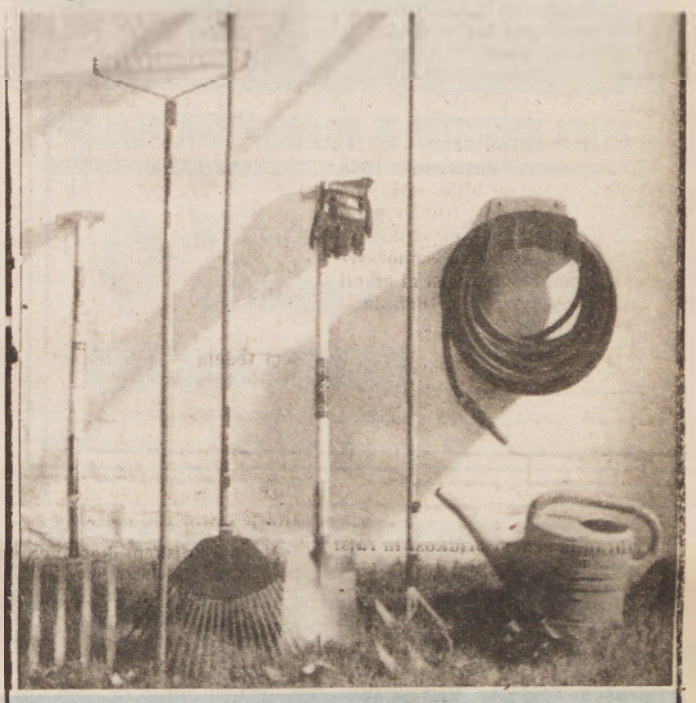

Pomlad se je prebudila, vrtičkarji se temu najbolj vesele. Veliko lepih ur bodo preživeli na svojem vrtu. Vsako delo je seveda lahko veliko bolj prijetno, če imamo na voljo sodobno orodje. To nam olajša delo. Naše trgovine nam ponujajo že veliko izbiro orodja, z dolgimi in kratkimi ročaji. Na sliki komplet vrtnega orodja z dolgimi ročaji.

SESTAVIL MARKO NAPAST	UPORABA ZAKONOV PO SODIŠČIH	TOVARNA V CELJU	INDUSTRIJSKA RASTLINA	VOLOVSKA ANTILOPA	MORSKA OBALA S HOTELI IN PLAŽAMI	REKA NA SEVERO-ZAHODU SZ	ČRNSKI PEVEC REDDING
LUKA NA SEVERNI OBALI SICILIJE							
ČLOVEK, KI TREZNO GLEDA NA ŽIVLJENJE							
ALBANCI							
VASJA OCVIRK			OTOK PRI SUMATRI / IZDELOVALCI GOSLI				
KISIK		AMERIŠKI PISATELJ (GEORGE) / ARTIST				KOILIČNOST	SRBSKO MOŠKO IME
SUMNIČENJE				GL. MESTO OB TIBERI / DELAVEC V JEKLARNI			
PRVA MOHAMED. DINASTIJA KALIFOV							
OTROČIČEK					ITALIJANSKI SPOLNIK / BEOTIJEC		
DEL ELEKTRIČNE NAPELJAVE							
TOMISLAV NERALIĆ			REKA V ZAHODNI FRANCIJI / ČAČAK				
PREBIVALKA VIČA							
VELIK GOZDNI METULJ					ALAIN DELON		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Darling, Odoaker, Montana, in, Aran, Nil, Ta, Asignat, N, krona, TP, meč, Nal, Na, omikron, silnost, Trieste.

Bila sem v bolnišnici

Ker ne morem hoditi, me pogosto vozijo k zdravniku v Ljubljano. Preiskav se zelo bojim, ker so boleče in včasih dobim narkozo. Zdravniki so ugotovili, da imam slabe mišice.

Dobila sem tudi vabilo, da moram priti za tri tedne na Sočo. Spet me je postalo strah. Toda zdravnica mi je rekla, da ne bom imela nobenih preiskav, ampak le fizioterapevtske vaje. Obljubila mi je tudi, da me bo usposobila za normalno hojo. Dobila sem adidaske in stojko, priskrbeli pa mi bodo še voziček in delovno mizico za stojko.

Vsi so bili zelo prijazni. Najraje sem bila v bazenu. Čas mi je hitro mineval, kljub temu pa sem pogrešala dom in sošolce.

Matejka Koštric, 3. r.,
OŠ Prežihovega Voranca,
Sreduja Bistrica

SKRITA RISBA

Zadnjič smo zapisali, da se lahko pri odkrivanju skrite risbe tudi pošalite. Nekateri ste bili res duhoviti, kot na primer **Marina Huber** iz Gornjih Slaveč, ki je narisala, kako dva moška žagata na pol neko žensko. **Alojzija K.** iz Kuzme pa je domnevala, da imamo v mislih nekaj v zvezi z vuzmom, še posebej z remenkami. Ko sta jih gospodar in gospodinja barvala, je iz enega jajčka pokukal na svet piščanček. Večina drugih pa vas je narisala, kako igrata dva namizni tenis. Če povemo po pravici, smo pričakovali, da boste večinoma risali, kako otroci skačejo »gumitvist« ali kaj podobnega. Zanima nas, kakšne bodo vaše rešitve današnje skrite risbe. Pošljite jih do 11. aprila na naslov Vestnika, s pripisom Skrita risba.

MOJ PES GARI

Nekega dne sem prišel iz šole. Že na cesti me je pričakal Miha in mi govoril o presenečenju. Mislil sem, da se kot po navadi samo šali. Zavezal mi je oči in me peljal v garažo. Z otipavanjem predmeta sem moral ugotoviti, kaj je.

Pod prsti sem začutil nekaj kosmatega, in to se je celo premikalo. Bil sem trd od radovednosti. Najprej sem rekel, da je mačka, ko pa mi je Miha odvezal oči, sem onemel od presenečenja. Pod mano je bila debela kosmata kepa, ki me je prijazno gledala. Komaj sem verjel, da je to res pes. Že dolgo sem si želel psa, pa ga zaradi alergije nisem smel imeti. Zdaj je bil tu in nisem vedel, ali je res naš. Miha mi je povedal, da ga je mamica našla v grmovju ob cesti, vsega premraženega in lačnega. Pojedel je vse, kar smo mu dali. Z Mihcem sva mu dala ime Gari. Postal je naš pes čuvaj. Gari je priden in ubogljiv, samo razigra se preveč. Včasih celo tako, da raznese vse igrače po dvorišču in tudi izobešeno perilo ni več varno pred njim. Kljub temu pa ga imamo vsi radi. Uboga pa samo očka. Rad je, in to se mu tudi pozna. Garija nimamo privezanega, temveč prosto teka po dvorišču. Seveda dela škodo na vrtu in drevju, a upam, da bo sčasoma tudi pametnejši.

Garija imam zelo rad in upam, da bo ostal vedno z nami.

Jože Maučec, 5. a,
OŠ 17. oktobra, Beltinci

Slovenija — moja dežela

Zazvonil je zvonec. Stekla sem odpret in pred vrati zagledala prijateljico iz Avstrije. Začudila sem se, ker je prišla sama. Povedala mi je, da ostane pri meni teden dni. Premišljevala sem, kaj bi počeli. Nenadoma mi je v glavo padla sijajna zamisel . . .

»Ali si že kdaj prej obiskala Slovenijo?« sem jo vprašala. Odgovorila mi je, da ne. »Potem pa te jaz povabim na potovanje po Sloveniji. Vendar ti moram najprej o njej nekaj povedati,« sem ji predlagala.

Usedli sva se na preprogo in razgrnili zemljevid. »Vidiš, to je Slovenija. Ima obliko kokoši. Tu na severovzhodu je Prekmurje. Tu sem doma. Prekmurje obrobija gričevje Goričko, središče je Murska Sobota. Najbolj znana je reka Mura. Na njej je tudi star mlin, poleg štorklje, simbol Prekmurja. Prekmurje je tudi žitarica Slovenije. Tu živijo preprosti, kmečki ljudje. Kot zanimivost bi si ogledali srednjeveški grad pri Gradu. To je največji grad s 365 sobami. Iz Prekmurja prideš v Slovenske gorice. Tu se pokrajina začne dvigati. Najbližje veliko mesto je Maribor. Skozenj teče reka Drava z veliko elektrarn. Mesto Maribor je zelo staro. Blizu je najstarejše mesto Ptuj, ki so ga ustanovili Rimljani. Potem je tu že Pohorje, smučarsko središče. Vsako leto je tukaj smučarsko tekmovanje za Zlato lisico. V Ptuju so znani tudi kurenti, ki preganjajo zimo. Ogledali bi si lahko tudi Logarsko dolino z znamenitim slapom Rinka. In že sva v Ljubljani, starem mestu Emoni. To je največje in hkrati glavno mesto Slovenije. Skozenj teče Ljubljanica, ki pa je žal zelo onesnažena. Na severozahodu je Gorenjska z Alpami, kjer je najvišji vrh Triglav. Biser Slovenije je prav tu. To je Blejsko jezero z otočkom in cerkvijo. Tu je tudi turistično središče. Pravi biser je tudi Bohinjsko jezero. Tam še človek ni okrnil narave. Ob Soči se spuščava do obale. Slovenija ima malo primorskega sveta, vendar je ta čudovit. Portorož je središče. Veliko tujcev ga obišče. Znane so tudi soline. Na jugu je Kras, ki je iz apnenca in reke poniknejo. Roški gozdovi so največji na Slovenskem. Imamo relativno veliko gozda, ker smo bili razdeljeni na dežele, ljudje v različnih pokrajinah imajo veliko različnih običajev. To deželo si je vredno ogledati, čeprav je ponekod že zelo onesnažena. To je vse, kar sem ti imela povedati,« sem končala. »Lea, predlagam, da greva jutri na resnično potovanje!« je vzkliknila.

Lea FLISAR, 7. b
OSNOVNA ŠOLA CANKOVA

Obiskali smo kmetijo

OBISKALI SMO KRAJNČEVO IN KRIŽANIČEVO KMETIJO. V HLEVIH SMO SI OGLEDALI DOMAČE ŽIVALI. PRI KRAJNČEVIH SMO VIDELI TUDI KOBILO. TETA ZVONKA NAM JE POKAZALA MALE PUJSKE, KAKO SO SESALI MLEKO PRI MAMI SVINJI.

Andreja GOLENKO, 1. r.,
OŠ STROČJA VAS

Če bi bila učiteljica

V našem razredu se nekateri radi pretepajo. Tudi klepetamo med poukom. Učiteljica se zato jezi in nas opominja, naj poslušamo. Če bi bila jaz učiteljica, bi vsakega učenca, ki ne posluša, presedla, tako da bi sedel sam. Ko bi kaj vprašala, bi pustila govoriti samo tistemu, ki bi dvignil roko. Kdor bi se smejal in nagajal med poukom, bi ga kaznovala. Kdor pa se ne bi učil, bi moral vsak dan za kazen ostati pri pošolskem delu.

Renata Celcar,
Podružnična OŠ Sp. Ščavnica

Padla sem v gnojnico

Nekega dne me je sestra vozila z vozičkom. Nenadoma je pridrvel avtomobil. Sestra je spustila voziček in zbežala v hišo, jaz pa sem se z vozičkom vred odpeljala v gnojnico. Čez čas se je sestra vrnila in opazila, kaj se mi je zgodilo. Hitro je stekla po mamo, ki je skočila v gnojnico in me rešila. Če ne bi takoj prišla, bi utonila. Ko me je prinesla iz gnojnice, me je umila, drugi pa so se mi posmehovali.

Aleksandra Lapoša, 5. r.,
OŠ Rogašovci

ALI VESTE..?

Na 12. vprašanje (Koliko rek je približno v Jugoslaviji?) smo prejeli 16 odgovorov. Žal sta bila le 2 pravilna **(okrog 2.000)**, pri žrebanju pa je imela več sreče **Lidija Bakan** iz Gančan 125. Poslali ji bomo knjigo Pomurske založbe, ki nam jo je odstopila **Knjigarna in papirnica Dobra knjiga Murska Sobota**. Čestitamo!

14. vprašanje: Koliko let bi štel danes najstarejši avtomobil, če bi bil ohranjen?

Odgovor: Najstarejši avtomobil bi bil star _____ let.

Žrebanje pravilnih odgovorov bo 11. aprila, zato pohitite!

BRANKO ŽUNEC

PROCES

Eno zło pa je neozdravljivo: kadar neki narod obupa sam nad seboj.
(Goethe)

Dosje: Bogdan Hrovat — Puklasti Miha

Še smo pri Oznini rekonstrukciji Pohorske afere iz leta 1951 pri poglavju Stanje v štabu odreda pred procesom.

»Kmalu za tem je odšel Tlaker ponovno na Pohorje, tokrat skupaj s polkovnikom Ribičič Mitjo-Cirilom ter podpolkovnikom Čižmek Borisom-Borom, ki sta potovala tja v zvezi z ustanovitvijo brigade na Pohorju. Najprej so odšli v Koroški odred, kjer jim je komisar bataljona Kijev povedal, da so odkrili dvojico partizanov, ki ju sumijo, da sta plavogardistična vrinjenca. Člani štaba cone so nato osumljenca takoj zaslišali. Eden izmed njiju je izpovedal za trgovca Jamnika — »Belija«, ki naj bi bil plavogardist in naj bi vzdrževal zvezo z Ljubljano, z Nemcem in Špindlerjem. Jamnik je bil kasneje aretiran, skušal pa je pobegniti in je bil na begu ustreljen. Zasliševanje omenjene dvojice se je vršilo pod pritiskom ter sta med drugim povedala tudi za Sršena iz Gornje Radgone, da je plavogardist. Dalje sta navedla še neke svoje znance iz okolice Ljutomera kot plavogardiste. Ko je bil eden od teh Ljutomerčanov pozneje aretiran in prav tako pod pritiskom zasliševan, je izjavil za vse, ki so bili s tega terena, da so plavogardisti. Prav tako so dobili od njega tudi podatke, da naj bi prišla v partizane še ena skupina, ki bo že obstoječi organizaciji v edinici pomagala izvesti udar na štab in edinico predati Nemcem.

Ko so prispeli člani štaba cone v štab Pohorskega odreda, so tam pravkar naleteli na skupino, ki jo je pripeljal Vukovič. Ta skupina je prišla iz Maribora. V njej so bili poleg Vukoviča še Majhen, Hojs, Rajšp in Ploj. Do Konjic so se peljali z vlakom. Spremljal jih je kurir Talani Jože, od tam pa so nadaljevali pot v etapah z aktivistom Rader Tonetom-Jaskom. Preko Oplotnice so prišli na ribniško stran, kjer je bil odred in neki Kovačič. Kot je izjavil Kovačič in je isto razvidno iz Vukovičevih izjav pred GSP, so vsi iz skupine ves čas nergali in kritizirali, največ radi slabih zvez in radi tega, ker so morali sredi božičnih praznikov z doma. Zanimali so se tudi za nekega bivšega jugoslovanskega podporočnika, ki naj bi bil že na Pohorju, ki pa je bil po naših podatkih na begu streljan. Skupini se je v Mariboru pridružil neki Kozar, ki je pa med potjo dezertiral in pozneje izdal kmeta, pri katerem so se zadrževali. Ta Kozar je šel 1945 ponovno v partizane in je sedaj poročnik JA. Pod sumom, da gre za najavljeno skupino plavogardistov, je bila cela Vukovičeva skupina takoj po prihodu aretirana in vsi razen Kovačiča nastopajo kot osumljenci oz. obtoženci v Pohorskem procesu.«

Posledice procesa v enoti in na terenu

Iz zadevne rekonstrukcije bomo namenoma izpustili poglavje Stanje organizacije OF in KP na terenu pred Pohorskim procesom z navedbo Maribora, Ljutomera in Slovenskih Goric, kajti večina ugotovitev je že zajetih v dozdajšnjem razčlenjevanju procesa oz. afere. Ustavili pa se bomo pri poglavju Posledice procesa v edinici in na terenu.

»Pohorski proces je izzval tako v pohorski edinici kakor tudi na terenu panično stanje. V edinici se je začelo panično in divje iskanje domnevnih zvez s plavogardistično organizacijo v Mariboru oz. Slovenskih Goricah. Likvidacije so se vršile še naprej in javljata 8. 3. 1944 Vojin in Miha OBKOM-u, da je bilo po Cirilovem odhodu ustreljenih še 10 plavogardistov, deloma starejših partizanov, deloma pa novincev, ki naj bi bili s terena poslani v edinico z diverzantskimi nalogami.

Po drugi strani so na terenu izvedeli za dogodke pri Urbancu na Pohorju, kar je povzročilo med sorodniki likvidiranih ogorčenje, v vrstah OF pa strah pred Pohorjem. Zveza med pohorsko edinico in mariborsko ter ostalimi terenskimi organizacijami OF, ki sta jih vodila Nemec in Špindler, je bila dokončno in v celoti prekinjena. GSP, ki je bila od Vukoviča o stvari informirana do potankosti, je seveda spor izkoriščala propagandno proti partizanom.

Posledica procesa so bile tudi številne dezertacije iz edinice na Pohorju, s terena Maribor in Slovenske Gorice pa sploh niso več pošiljali novih mobilizirancev na Pohorje, marveč na Gorenjsko. Pozneje sta ustanovila Špindler in Gašperič na tem terenu samostojno »Lackovo četo«. Nadaljnje akcije proti »plavogardistom« sta vodila v glavnem »Miha« kot pooblaščenec VOS-a in »Vojin« kot sekretar partbiroja. Vojin je med drugim opetovano poslal v Maribor likvidatorje, da ubijejo Nemca in Špindlerja, ki ju je štab pohorske edinice obsodil na smrt. Po direktivi PK-ja je bila tako v edinici kakor tudi na terenu izvedena kampanja proti plavogardizmu in konkretno proti Nemcu in Špindlerju. To je trajalo do srede februarja 1944, ko je PK po nalogu CK-ja to kampanjo ustavil. Stvar je imela svoj epilog pred najvišjimi vojaškimi in političnimi forumi na osvobojenem ozemlju PK-ja in pohorske edinice, obenem pa tudi Nemec Ivana-Vojka, Špindlerja Dušana in Gašperič Maksa.«

Problematične osebe, ki nastopajo v zadevi

RUDI KNEZ-SILAS je bil že poleti 1941 komandir revirske čete v Zasavju. Bil je član KP od 1937. Takoj v letu 1941 je ostal v stalnih stikih s svojo ženo, ki je ostala v Trbovljah ter od tam hodila na kontakte z možem na razna mesta v okoliši. Taka točka, kjer so se vršili kontakti, je bila pri Brvarjevih na Kolovratu. Brvar Alojz je postal pozneje agent GSP in bil 1950. kot IB-jevec obsojen na 20 let prisilnega dela. Silasova žena je bila dvakrat aretirana od GSP in po drugi aretaciji poslana v Auschwitz, od koder se je vrnila koncem 1943. Njeno obnašanje na Borlu in pozneje v Auschwitzu je bilo nemoralno, povsod se je družila z Nemci. Kmalu po povratku iz taborišča je dobila ponovno zvezo z možem. Šla je tudi z njim v Belo Krajino, kjer sta živela skupaj do njegove likvidacije v oktobru 1944.

Poleg z ženo je imel Silas v letu 1941 kot partizan zvezo tudi še s svojo bivšo ljubico Bovhan Marijo iz Trbovelj, ki je bila gestapovska agentka. Iz izpovedb Bovhanove je razvidno, da sta se s Silasom slučajno srečala novembra 1941 nekje v Trbovljah. Kot gestapovska agentka je pozneje dobila nalogo, da pomaga izslediti Silasa, s katerim pa dejansko takrat ni imela nikake zveze. Proti gestapovcu Kramhollerju je fingirala, da ima zvezo s Silasom preko nekega posrednika, s katerim se dobiva v trboveljskem kamnolomu. Nekoč je pokazala Kramhollerju zemljevid, na katerem so bile zarisane neke smeri, in mu trdila, da so to pota do partizanskega taborišča. Vse to si je dejansko enostavno izmislila, zemljevid pa nekje našla. Navedbe Bovhanove je potrdil tudi obsojeni gestapovec Kramholler. Iz tega je jasno, da ne drži svoječasno postavljena predpostavka, da naj bi bil Silas zaupal Bovhanovi neke konspirativne stvari, da jih je potem prenesla na GSP, ki naj bi na ta način prišla do osnove za zaverbovanje Silasa.

Silas je imel tudi stike s svojima bratoma Francem in Podletom. Prvi je bil gostilničar in hitlerjevski župan v Črni pri Prevaljah, Polde Knez pa je bil avgusta 1942 ujet kot partizan in je pred GSP kapituliral, obširno izdajal in pristal na sodelovanje z GSP. Skupaj z bratom Francem sta bila v letih 1943/44 v Beljaku v službi. Ko je bil Silas že načelnik VOS-a za Severno Slovenijo, se je koncem poletja 1943 prvikrat sestal s svojima bratoma in je ob tej priliki posebno izčrpno razgovarjal z bratom Poldetom. Začetkom januarja 1944 je pozval Silas oba brata na drugi sestanek, ki se je vršil pri kmetu Adamič Jakobu na Ludranskem vrhu nad Črno pri Mežici. Silas je tedaj skoro celo noč razgovarjal skoro izključno z bratom Poldetom in je zjutraj poslal brata Franca do nekega bližnjega kmeta, sam pa je v spremstvu svojih dveh spremljevalcev ter nečaka Knez Jožeta-Kolje, sina Knez Franca, odpeljal brata Poldeta nekam v gozd, kjer so ga likvidirali.

(nadaljevanje prihodnjič)

PRISILNIM REKRUTIRANCEM POHORSKE TOLPE!

Komunistična in tuja sodrga vas je s silo odvedla od vaših žen in otrok, vaših mater in očetov. Zamenjali ste vaš domač mir, topło sobo in urejeno življenje z zimo, večnim begom, blatom in ušmi. V svoji lastni domovini ste postali begunci in tujci Gonjeni in terorizirani od vaših voditeljev, preži za vsakim drevesom, vsakim grmom na vas krogla.

Tisočkrat so vam pripovedovali o skorajšnjem zlomu Nemčije, o vaši zmagoslavni vrnitvi v vaše domove in vasi. Ali Nemčija je postala močnejša in nepremagljiva.

Rekli so vam, da se bije boj za prostost Spodnje Štajerske Kaj zanima Hrvate, Srbe, ruske ženščine, Kranjce in intelektualce iz Ljubljane prostost vaše domovine? Oni ne mislijo na svobodo Spodnje Štajerske, oni so plačanci Moskve. Grbasti Miha je simbol teh hijen v človeški podobi, ki v službi boljševizma ropajo in morijo.

Zima vam je bila dosedaj naklonjena. Ali nebo lahko v najbližnjih tednih pokrije vašo pokrajino s snegom, ledom in zimo. Na straži in pri begu vam bodo zmrznili prsti in ušesa.

Nemško vojaštvo, policija in Wehrmannschalt vas bodo preganjali in lovili pohorsko tolpo in to do končnega uničenja.

Z vašimi voditelji Drago, Fronta, Vojin, Boris, Miha, Harkov in kako se že vsi imenujejo, ni mogoč sporazum, ampak le boj na življenje in smrt. Vam zapeljanim in teroriziranim kličemo:

PRISILNO REKRUTIRANI BEŽITE TAKOJ OD TE TOLPE!

JAVITE SE PRI NAJBLIŽNJI OROŽNIŠKI POSTAJI ALI PRI NAJBLIŽNJI POSTOJANKI WEHRMANNSCHAFTA!

MI VAM ZAGOTAVLJAMO ŽIVLJENJE IN PROSTOST!

Kdor od prisilnih rekrutirancev se v najkrajšem času ne odzove temu pozivu, mora računati s tem, da bodemo njegove svojce zaprli in zaplenili njihovo premoženje.

ODLOČITE SE!

TAM BEG, ZIMA IN SMRT!

TU ŽIVLJENJE IN PROSTOST!

Bundesführung des Steirischen Heimatbundes
BUNDESFUHRER STEINDL[49]

369

Faksimile pretipkanega plakata/letaka, objavljenega v knjigi mariborskega zgodovinarja Mirka Fajdige Pohorski partizani 1943.

BUČKOVCI

Ali bomo še naprej ostali nerazviti?

Ob neuspelem občinskem referendumu si ne morem kaj, da se ne bi v imenu krajevne skupnosti in krajanov Bučkovec oglasil in ugotovil, da je ta neuspeh zopet pahnil našo krajevno skupnost daleč nazaj. Tega usodnega 17. marca 1991 so se izneverile vse tiste obljube, ki smo jih slišali pred prvimi demokratičnimi volitvami od posameznih predstavnikov strank. Ti sedaj ponosno sedijo na svojih stolčkih v naši občinski hiši in se pretežno ukvarjajo s problemi samega centra Ljutomera, precej pa tudi z delničarskimi posli, katere bi morali opravljati po končanem delu. Krivde za neuspeh ne moremo pripisati nekomu osebno, vseeno pa si upam razmišljati, da je za to sokrivo precej delegatov občinske skupščine, ki so negativno delovali pred izvedbo referenduma. Na zadnjih dveh zasedanjih občinske skupščine smo nekateri delegati dobili občutek, da nekateri člani občinske vlade niso težili k temu, da bi referendum uspel. Tako smo torej zaradi demokracije, večstrankarskega sistema, nezaupanja med ljudmi, krajani Bučkovec ostali prikrajšani za gradnjo nove osnovne šole, modernizacijo 5,1 km občinske ceste in še kaj. Res živimo v težkih gospodarskih razmerah, vendar smo vseeno razočarani, da smo prav mi potisnjeni na rob propada. Ali je kdo od tistih volilcev, ki je glasoval proti sprejetju samoprispevka pomislil, da smo krajani Bučkovec bili solidarni do ostalih krajev občine 15 let, dobili pa bore malo. Mislim, da bo morala občinska skupščina čimprej proučiti, kako vseeno rešiti našo krajevno skupnost nerazvitosti in občinska vlada je tista, ki bo morala ukrepati takoj, da se stvari, ki so bile načrtovane v občinskem reerendumskem programu 1991—1996 čimprej uresničijo z republiško pomočjo. V kolikor občinska vlada ne bo pristopila k takojšnji uresničitvi načrtovanega, bomo prisiljeni dati naši občinski vladi nezaupnico. Ti bi se vsekakor bolj morali povezati z republiško vlado, vzemimo na primer Haloze in lenarško občino, kjer so občinski možje uspeli dobiti ogromno nepovratnih sredstev za gradnjo šol in modernizacijo cest. Zato priporočam naši občinski vladi, da gre po napotke tja. Mogoče bi kdo za šalo rekel, naj se krajevna skupnost Bučkovci odcepi in priključi kateri drugi občini, saj je na stičišču štirih občin. Katera bi nas vzela tako siromašne in nebogljene? Zato premislimo resno in ukrepajmo!

Predsednik sveta KS Bučkovci
Vladimir Bolkovič

V VRTCU MORA BITI LEPO

Res je tako, mora biti čista okolica, urejene gredice, sveže stene znotraj in zunaj. To slednje, bi naj bilo v vrtcu Štefana Kovača. Vse ostalo pa bo samo čas in videti je treba!

No in če je na sredini zelenice lepa hiša, je to že veliko. To stane največ in bomo kar s tem začeli. Tako je rekel ravnatelj in nič drugače. Demokratično odločanje. Bilo je lepo pomladno jutro, ko sva se s punčko odpravili v vrtec. Hiteli sva, kot vsak dan. Prideva v bližino vrtca, ko vidiva, da se nekaj dogaja — veliki kupi železnih palic, desk. Kaj bo vrtec zaprt sem se zdrznila? Bi nam vendar kaj povedali! O ne, saj so vrata odprta. Bomo že vprašali tovarišico, kaj se dogaja prigovarjam deklici, ki jo ima velika radovednost. In na vprašanje, kaj se dogaja, slišiva: jaz nič ne vem, verjetno bomo pleskali fasado kot zgleda. Res čudno vodstvo, ko o taki pomembni, dragi odločitvi ne obvesti zaposlene. No pa pustimo to naše odločanje, v drugem grmu tiči zajec — V SKRBI ZA VARNOST OTROK.

V tej hiši oz. vrtcu je sigurno okrog sto otrok, da o drugih ne govorim. Igra na igrišču je v tem času neizbežna, saj tako trdijo vzgojitelji na sestankih, in kje bodo zdaj? Morda bodo šli v park ali pa kam drugam, vendar skozi vrata ja pot neizbežna. Otrokova radovednost je nepremagljiva. Sprašujem se, kako jo bodo vzgojiteljice obrzdale pri otrocih, ko bi opazovali, kaj se dogaja v »njihovem« vrtcu. Zakaj tega ne preprečimo in otroke izpostavljamo nesreči? Zakaj se to ne pleska v poletnih mesecih, ko ni toliko otrok? Odgovarja za to neodgovoren?

Sprašujem se kje so ostali starši, da vso to brezumje opazujejo. Jaz sem rešila, da otrok v tem času ne bo hodil v vrtec, čeprav bom plačala to neodgovorno ravnanje tistemu, ki ima toliko denarja, da pleska morda še ne tako potrebne stene, drugi pa se borijo za vsakdanje preživetje.

Ogorčena mamica

Na osnovi sklepa časopisno-radijskega sveta Vestnika in Radia Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridržuje pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko zasnovo Vesnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pismo skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja. Prispevki na tej strani niso lektorirani.

EKOLOŠKI GREH BELTINEC

Prijatelj, če želiš spoznati beltinško okolico, je dovolj, da začneš na eni od cest, ki pelje v vas. Moral boš čez mnoge jarke in poti, capljati čez blatne njive in skozi mnoge gozdove. Na koncu svojega potepa se boš zgrozil in sam sebi dejal: »Je to mogoče?« Pa je! Še kako mogoče in kako zelo, zelo žalostno. Za kaj pravzaprav gre? Ja za našo lepo, zeleno, a onesnaženo beltinško okolico! Na daleč ji ni enake! Pa začnimo kar ob cesti, ki pelje v Odrance. Tu stoji naša slavna čistilna naprava, ki ima manj obratovalnih ur kot prvošolec let. To je naš prvi nulti objekt, naš beltinski Obrovac, naša sramota s Črncem vred. Verjetno nekdo vodi obratovanje kar iz fotelja. Ko boš z zaprtim nosom šel mimo, se spomni Odrančarjev, ki nam grozijo z zajezitvijo potoka Črnca. Prav imajo! Ob nasadu smrek zavij po poljski poti proti vasi, kjer boš videl mnogo smeti in raznih odpadkov. Ob sobotah zvečer boš lahko opazoval mnoge kulturneže, ki špancirajo svoje samokolnice do vrha napolnjene z odpadom. Gospoda, mar ob dežju ne čutite čudne vonjave, ki prihajajo iz Jošja?

Slika druge poti, ki je le dvesto metrov dalje, ni nič boljša. Tu boš, posebno ob kasnejši uri, srečal mnoge avtomobile, katerih prtljažniki so napolnjeni z ukradenimi smrekami tišinske že tako ravne drevesnice. Srečal boš tudi rednega odlagatelja smeti, gospoda s katrco in očali, ki ne vidi table z napisom: »prepovedano odlaganje smeti«. Reva, mar ne ve, da je že davno na črni listi za odvoz lastnega dreka? Pot ob belem križu je povest zase. Ta je rezervirana za tiste, ki svoje CREINE kar med vožnjo praznijo. Robovi politega gozdička so kot po poplavi. Vsemogoče papirnate rože najdeš tu, na nekaterih lepo vidna imena njihovih vrlih osmošolcev. Vse to se zbira kot dokazni material. Račun bo masten, prijatelji onesnaževalci! Ko tako capljaš do Tiloša malo postoj v njegovi debeli senci. Začutil boš, da Dimekov duh lebdi nad njim in s svojo lepoto priziva davne, nepozabne čase. Ob veških grabah si pa kar zastri oči. Tu, kjer je bilo nekoč žabje carstvo, je zdaj skladišče raznoraznih strupenih posod, hladilnikov in štedilnikov. Ljudje, prosim vas v imenu turističnega društva Beltinci ne delajte tega! Žabe ne rabijo teh posod, sicer pa jih tudi ni več. Z našimi dedi so odšle v lepše kraje. Zavij malo čez Dobel in postoj za trenutek ob ribniku. Pa ne moti ribičev, ki učijo plavati črve, temveč zavij ob potoku navzgor. Tako kot jaz boš tudi ti preklel tistega, ki vsako leto da pokositi ves zeleni dobelski rogus. Morda zato, da bi se čimbolj videle oljne plastične posode nemarnih traktoristov. Ti ljudje še niso slišali za floro in fauno in namesto možganov v svoji buči nosijo slamo. Jim jo pač ni treba nositi pod pazduho. Ko prideš na železobetonski most na ižakovski cesti, malo postoj in se zamisli. Prikliči v spomin zlate čase, ko sva se učila plavati v Doblu. Nekoč je tu bilo lepo kopališče z jezom in čisto vodo, danes je ostala le onesnažena mlaka kot spomin na tisto teslo, ki je dalo »regulirati«, se pravi uničiti Dobel. Ob lesenem mostu zavij proti Beltincem in obstoj ob gozdičku pred romskim naseljem. Kar žal ti bo, da ni tvoj, kajti s svojo lepoto pleni pogled. Če te pesti radovednost, zavij malo k Romom, katerih carstvo je za pokopališčem in tudi na soboški socialí. 45 let nam nabadajo roge in od vseh otrok, ki so tam odrasli, ni nobeden dokončal niti tri razrede osemletke. Pa pravijo, da je zakon za vse isti? Ko boš ves truden prispel do parka, se ustavi ob kapelici sv. Antona in od svetnika boš slišal zanimivo povest o petkovih nočnih seansah huliganov. Tudi okolica cerkve in balkoni blokov niso prikrajšani razbijanja in uničevanja rož. Morda boš rekel: »Otroci niso krivi, krivi so le starši, ki so bili dolžni, pa v mladosti niso znali na pravi knof pritisniti, da bi ta mladi začeli sami misliti!« Morda te zanima grad s svojo žalostno okolico? Kar dalje pojdi, da ti prežagan tram na glavo ne pade. O njem bo beseda kdaj drugič, pa tudi o tistih, ki so ga in ga še ropajo. Pa še o Črncu in njegovih zasutih izvirih pri grenarju. Raje zavij ob posestvu protu Fazanu in ko boš gledal nažagane državne hlode se spomni božje zapovedi. To je tista o kraji. Cesta proti Gančanom ti bo povedala povest o tistih, ki uničujejo ptičje hišice in krmilnice. S tem dokazujejo svojo kulturno zaostalost in izpostavljajo svoje ptičje možgane. Pravimo jim »grdobe paglave«. Pri Fazanu zavij desno in obhodi račje, umazano jezero. Pazi, da ne suneš kako pernato žival, kajti s svojim hreščanjem te bo izdala kot je sv. Martina gos. Čez polje prideš na cesto za Lipo. Naj te ne zapustijo moči, da si ne bi ogledal naš največji, najlepši in tudi najbolj onesnažen gozd — Sloparico. Tu boš šele videl pravo sliko beltinške okolice. Ne začudi se, če čez čas najdeš v kaki grapi star kombajn ali traktor.

Človek, daj, nehaj že enkrat s to nesramnostjo! Odvoz smeti stane mesečno le 50 din, traktor in avto pa ti porabita celega stotaka. Odvažaj svoje smeti na ta določen kraj čez Dobel. Vedi, da se dokazi nabirajo in da te skrite oči spremljajo.

Tinč Mertük

INTEGRAL

INTEGRAL, Podjetje za transport in vzdrževanje motornih vozil, Lendava, p. o.

razpisuje

po sklepu Delavskega sveta podjetja naslednje delovno mesto: direktorja podjetja

Poleg splošnih, morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:
— končana najmanj višješolska izobrazba tehnične, ekonomske, organizacijske, pravne ali druge ustrezne smeri
— da ima 5 oz. 3 leta delovnih izkušenj v gospodarstvu
— da ima družbeni ugled gospodarstvenika

Kandidat bo imenovan za mandatno dobo štirih (4) let.

Ponudbo z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov Integral, Podjetje za transport in vzdrževanje motornih vozil, Lendava, Industrijska 1, kadrovska splošna služba.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

GRADITELJI STANOVANJSKIH HIŠ IN POSLOVNIH OBJEKTOV, POZOR!

Po ugodnih cenah imamo:

● betonske **strešnike** (dvojni zareznik) v štirih barvah ● sedem različnih tipov betonskih **ograj** ● betonske **tlakovce-plošče** raznih dimenzij ● robnike, **obloge za fasade** in drugo betonsko galanterijo ● poleg tega polagamo industrijske tlake za obrtne obratovalnice ter tovarniške hale

POSEBNA UGODNOST: brezplačna dostava izdelkov na gradbišče do oddaljenosti 100 km.

Cenjenim kupcem se priporoča: **BETAPLAST, 42320 DONJI KRALJEVEC**, ul. Palih boraca 72 a, tel./faks 042/87 492

TEHNO IMPEKS, d.o.o.

Titova 26 (hotel Diana, vhod z dvorišča)
MURSKA SOBOTA, tel.: (069) 25 049,
odprto od 8. do 12. in od 13. do 16. ure.

PRODAJA AVTOMOBILOV IN MOTORNIH KOLES

RENAULT
mazda
TOYOTA
ALFA ROMEO

Posredujemo tudi prodajo za kupce iz Hrvaške.

INOKS

PODJETJE ZA TRŽENJE IN PROIZVODNJO
Černelavci, d.o.o. Goričká 150
69000 Murska Sobota
tel:(069)21174, 24829
telefaks:(069)21174

- **proizvodnja izdelkov iz barvnih kovin**
- **nerjaveče šivne cevi, loki, pertlje, prirobnice**
- **nerjaveče brezšivne cevi**
- **pločevina in profili iz medenine, bakra, aluminija**
- **cisterne za vino in mleko**

NOVO! NOVO!
TAMAŠ d.o.o.

GORNJA BISTRICA 130 a, tel. 70 270

V soboto, 6. aprila, ob 9. uri **odpiramo našo novo trgovino** na drobno z **neživilskimi izdelki:**
● **konfekcija, modni nakit, spominki itd.**
NA DAN OTVORITVE ČAKAJO OBISKOVALCE PRESENEČENJA!

CENE ZELO UGODNE!

Trgovina bo odprta od 8. do 18., ob sobotah od 8. do 15. ure.
● Obiščite nas in zadovoljni boste!

HIŠNI SEJEM 5., 6. in 7. aprila
Kmetijska mehanizacija. Staro in novo!

● trosilnik gnoja 2—4 t ● samonakladalne prikolice ● obračalniki KH 4. ● slamoreznice Eplle

ENGEL

KMETIJSKI STROJI, BRUNN 99, 2 km iz Fehringa v smeri Fürstenfelda, **telefon: 03155/2456**

● Govorimo slovensko!

KOMPAS

DUTY FREE SHOP

GORNJA RADGONA

KOMPASOVE POMURSKE BREZCARINSKE mejne prodajalne v G. Radgoni, Gederovcih, Kuzmi in Dolgi vasi za vas:

● vsak dan, tudi ob nedeljah od 8. do 19. ure,
● čez 1.500 artiklov veliko ceneje kot doma in na tujem,
● cene v DEM, plačate v DIN po tečaju 1 DEM = 9 DIN.

Spoznajte svet na številnih potovanjih, izletih, počitnicah, ki jih organizira POTOVALNA AGENCIJA KOMPAS, GORNJA RADGONA

Na voljo so vam programi:
● mini počitnice za praznične dni od 26. 4. do 5. 5. 1991
● smučanje, Val Thorens, za 1. maj
● maksi Kompasov katalog Počitnice 91
● tečaji tujih jezikov 91
● počitnice 91 v Španiji, Tunisu na Cipru . . .
● in še množica programov za potovanje po domovini in tujini
● plačilo vtreh obrokih, odhodi iz G. Radgone

● **Informacije: Kompas G. Radgona, 74 741, 74 265**
● **Prenovljena** RESTAVRACIJA PIVNICA **vas z bogato ponudbo jedi in pijač ponovno vljudno vabi!**

Svet je lep — potujte z nami!

TURISTIČNA AGENCIJA Klas
69000 Murska Sobota, Kidričeva 10, telefon (069) 22-649, 22-606, telefax (069) 22-718

ČE ŠE NISTE BILI, JE ZDAJ ČAS, DA GRESTE!

PRVOMAJSKI PRAZNIKI:

DUNAJ: 2. 5. 91 le 350,00 din
BUDIMPEŠTA — BLATNO JEZERO: od 1. 5. do 2. 5. 91 samo 920 din
SAN MARINO — BENETKE: od 27. 4. do 29. 4. 91 samo 182 DEM
OD BREGENZA DO TRENTA: od 1. 5. do 4. 5. 91 le 277 DEM

ROMANJE:

LOURDE: od 14. 4. do 18. 4. 91 ..... 405 DEM
RIM od 19. 5. do 23. 5. 91 ..... 429 DEM
PA ŠE PO NAKUPIH V TRST dne 20. 4. 91 za samo 290,00 din

VSE TO PRIPRAVLJA ZA VAS AGENCIJA »KLAS«!

ROKOBORBA

Državno prvenstvo v Murski Soboti

V soboto in nedeljo, 6. in 7. aprila 1991, bo v Murski Soboti državno člansko prvenstvo v rokoborbi v grško-rimskem slogu. Tekmovanje organizirata Rokoborska zveza Slovenije in Rokoborski klub ABC Pomurka iz Murske Sobote. Najboljši jugoslovanski rokoborci bodo na blazine stopili v soboto ob 9. uri v novi športni dvorani, ko bodo na sporedu izločilne borbe. Ob 15.45 bo krajša slovesna otvoritev prvenstva, zatem pa se bodo nadaljevale izločilne borbe. V nedeljo od 9. ure bodo finalna srečanja, razglasitev rezultatov ter podelitev pokalov in priznanj. Med številnimi državnimi reprezentanti, ki so uspešno nastopali na evropskih in svetovnih prvenstvih ter olimpijskih igrah, bodo tudi domačini Franc Podlesek, ki tekmuje za ljubljansko Olimpijo, Rade Bačič in Mitko Nasevski (oba člana ABC Pomurke) ter drugi.

NAMIZNI TENIS

Benko republiški prvak

Na 44. republiškem prvenstvu za posameznike in dvojice, ki je bilo v Mariboru, je sedem Pomurcev doseglo dobre rezultate, saj so osvojili tri medalje, eno zlato in dve bronasti, poleg tega dosegli še več dobrih uvrstitev in tako se še vedno uvrščajo v sam republiški vrh v moški konkurenci, takoj za ljubljansko Kovino Olimpijo. Tako so ponovili lanskoletni uspeh, ko so prav tako osvojili tri medalje, vendar so tokrat osvojili zlato medaljo v mešanih dvojicah — Benko skupaj z nekdanjo državno reprezentantko Batiničevo (Primex), Benkovič in Unger pa sta se tudi uvrstila na državno prvenstvo v Zagrebu. Najboljši Pomurec je bil tudi tokrat Robi Benkovič; sicer ni ponovil odlične lanske uvrstitve (drugo mesto), vendar je bil tudi tokrat odličen z osvojitvijo tretjega mesta, ko je v sklepnem delu premagal državnega mladinskega reprezentanta Škafarja s 3:1, v četrtfinalu Jamška s 3:0. Soliden je bil tudi Miro Unger, uvrstil se je med osmerico in potem izgubil z Ignjatovićem z 1:3. Med najboljših 16 se je uvrstil Benko, ki je potem nekoliko nepričakovano izgubil s Hribarjem z 1:3. Ori, ki je po veliki borbi izgubil z najboljšim mariborskim igralcem Grbičem z 2:3 v petem setu na razliko, in Rihtarič, ki je po veliki borbi izgubil z novim republiškim prvakom Ignjatovičem z 2:3, čeprav je v petem setu že vodil z 20:18. Kus je bil tretji v skupini in Žitek četrti.

Naslov republiškega prvaka je osvojil Benko skupaj z Batinićevo v mešanih dvojicah, ko sta v polfinalu premagala dvojico Komac—Pancev (Olimpija) z 2:0 in v finalu dvojico Škafar—Nišavić (Olimpija), prav tako z 2:0. Med osmerico se je uvrstil Rihtarič z Guzeljevo (Kemičar), Unger z Ignjatovičevo (Olimpija) in Benkovič s Faganelovo (Primex). Velik uspeh pa pomeni tretje mesto dvojice Ori—Rihtarič, v polfinalu sta izgubila z dvojico Zalaznik—Komac (Olimpija) z 1:2, med osmerico pa sta se uvrstili dvojici Unger—Kus in Benko—Benkovič, ki sta v četrtfinalu nepričakovano izgubila z dvojico Ori—Rihtarič.

M. U.

MOTOKROS

Dirka za državno prvenstvo v Sotini

Avto-moto kros klub Sotina, ki je bil pred kratkim ustanovljen, organizira v nedeljo, 7. aprila 1991, ob 14. uri v Sotini dirko za državno prvenstvo pionirjev. Na dirki bodo tekmovali v treh razredih: 50, 60 in 80 ccm. V središču zanimanja obiskovalcev bo vsekakor nastop domačega tekmovalca Oliverja Rogana, ki se je že v pretekli sezoni izkazal kot eden najboljših tekmovalcev. Vodstvo novoustanovljenega kluba na Sotini pa si tudi želi, da se v društvo vključi čim več voznikov motornih vozil.

STRELSTVO

Pomurski paraplegiki šesti

V Ljubljani je bil finale tekmovanja v streljanju v republiški dopisni ligi za invalide. Ekipa društva paraplegikov Pomurja je s 1025 krogi zasedla šesto mesto. Njihov najboljši strelec Slavko Dunaj iz Lukavec pa je s 348 krogi zasedel drugo mesto in osvojil srebrno kolajno med vozičkarji.

Na republiškem mladinskem prvenstvu v streljanju z zračno puško je bil najuspešnejši pomurski tekmovalec Boris Škedelj (Pomurka) s 369 krogi, zasedel je osmo mesto. Robi Markoja (Noršinci) je s 366 krogi zasedel enajsto, Darko Horvat (Ljutomer) pa s 361 krogi enaintrideseto mesto. Dušan Žiška iz Šalovec, ki tekmuje za ljubljansko Olimpijo, je s 376 krogi zasedel drugo mesto. V ekipni konkurenci je Pomurka zasedla četrto mesto. Med mladinkami je bila Metka Ščančar 38., Sandra Grčar pa 39.

Na pionirskem strelskem tekmovanju za pokal prijateljstva (STT Trbovlje, SOP Leskovec, Juteks Žalec in Steklar Hrastnik) je bil za absolutnega pionirskega prvaka razglašen Sebastjan Vajda (Pomurka), zasedel je prvo mesto. Davorin Karo je bil drugi, ekipa Pomurke pa prva.

Na strelskem tekmovanju v Hrastniku za pokal steklena kaplja je pionirska ekipa Pomurke iz Murske Sobote med 16 ekipami osvojila prvo mesto s 528 krogi. Karo je bil s 179 krogi prvi, Vajda pa z enakim številom krogov drugi.

Filip Matko

ŠAH

Medobčinsko pionirsko prvenstvo

V Gornji Radgoni je bilo medobčinsko prvenstvo v šahu za pionirje in pionirke posamično. Pri mlajših pionirjih je zmagal Ivan Mauko (Radenci) z 10 točkami pred Matejem Mesaričem (Beltinci), 9, in Martinom Baligačem (Stogovci), 7 točk. V tekmovanju mlajših pionirk je bila najboljša Lea Mauko (Radenci) z 8 točkami pred Tinko Marič (MS), 7, in Erlino Purnomo (Radenci), 5 točk. Med starejšimi pionirji je zmagal Danijel Pukl z 9 točkami pred Robijem Lovenjakom, 7,5, in Brankom Freljo (vsi Lendava), 7 točk. V konkurenci starejših pionirk je bila najboljša Lea Ševančec (Tišina) s 6 točkami pred Lidijo Zemljič (Kapela), 5, in Stanko Vigali (MS), 4 točke.

J. Gerenčer

ROKOMET

ZMAGALI BAKOVČANI

V Bakovcih je bil finalni rokometni turnir za občinsko prvenstvo za pionirje. Rezultati — Bakovci—Grad 13:8, Sobota—Bakovci 8:10 in Grad—Sobota 17:13. Vrstni red: 1. Bakovci, 2. Grad, 3. Polet MS. Najboljši strelec je bil Buzeti (Bakovci) z 11 goli. Na sektorskem prvenstvu so se pomerile tudi pionirke. Rezultati — Bakovci—Beltinci 11:10, Sobota—Bakovci 6:8, Beltinci—Sobota 10:6, Sobota—Bogojina 9:5, Beltinci—Bogojina 9:3 in Bogojina—Bakovci 1:11. Vrstni red: 1. Bakovci, 2. Beltinci, Sloga MS in Bogojina. Najboljša strelka je bila Voharjeva (Bakovci) s 16 goli.

J. Rožman

ŠAH

ZMAGAL VIDA

Šahovsko društvo Lendava je pripravilo hitropotezni turnir za marec. Med 10 šahisti je zmagal Vida s 7 točkami pred Brezovičem (6,5) ter Hajošem, Cofkom in Huzjanom (po 6 točk).

J. G.

SNL

Slavan	19	13	2	4	38:14	28
Rudar (V)	19	11	5	3	36:20	27
Ljubljana	19	9	6	4	35:23	24
Maribor	19	9	5	5	40:19	23
Svoboda	19	10	3	6	35:23	23
Kladivar	19	9	3	7	37:30	21
Rudar (T)	19	5	8	6	21:20	18
NAFTA	19	6	6	7	21:22	18
Jadran	19	5	8	6	20:21	18
Domžale	19	4	9	6	20:25	17
MURA	19	6	5	8	26:36	17
Elan (— 2)	19	6	6	7	27:38	16
Vozila	19	5	5	9	14:31	15
Steklar	19	5	4	10	25:31	14
Hmezad	19	5	3	11	14:31	13
Medvode	19	4	2	13	14:39	10

SONL — vzhod

BELTINKA	16	10	5	1	39:13	25
Dravinja	16	11	2	3	43:20	24
TURNIŠČE	16	9	4	3	27:19	22
Železničar	16	9	3	4	25:13	21
Impol	16	8	3	5	22:21	19
Središče	16	6	4	6	19:24	16
Partizan (SG)	16	6	2	8	19:20	14
Rače	16	4	6	6	19:23	14
Ojstrica (— 1)	16	6	3	7	20:26	14
Pohorje	16	4	6	6	11:18	14
Kovinar	16	4	5	7	24:19	13
Pekre	16	4	3	9	12:22	11
Svoboda	15	3	2	10	15:32	8
Boč	15	2	2	11	7:32	6

PNL

Rezultati — 12. kolo
Tišina:Odranci 0:0
Ižakovci:Veržej pref.
Črenšovci:Polana 2:1
Dobrovnik:Renkovci 2:0
Mladost:Lipa 1:1
Bakovci:Ljutomer 2:1

Veržej	11	7	3	1	22:6	17
Bakovci	12	8	1	3	17:12	17
Ljutomer	12	6	2	4	23:19	14
Odranci	12	6	2	4	14:10	14
Črenšovci	12	7	0	5	19:17	14
Tišina	12	4	4	4	15:15	12
Plana	12	4	3	5	13:14	11
Dobrovnik	12	4	2	6	19:15	10
Ižakovci	11	4	2	5	18:15	10
Renkovci	12	2	4	6	13:19	8
Lipa	12	3	2	7	11:28	8
Mladost	12	2	3	7	12:26	7

I. MNL MS

Rezultati — 12. kolo
Gančani:Šalovci 4:0
Tromejnik:Rakičan 3:2
Radgona:Cankova pref.
Rogašovci:Bratonci 4:0
Čarda:Dokležovje 1:1
Grad:Serdica 3:1

Rogašovci	12	9	2	1	46:16	20
Grad	12	8	3	1	24:13	19
Dokležovje	12	6	3	3	27:19	15
Šalovci	12	5	5	2	28:21	15
Rakičan	12	6	2	4	31:17	14
Čarda	12	4	3	5	17:25	11
Gančani	12	4	2	6	25:24	10
Tromejnik	12	5	0	7	21:30	10
Cankova	11	3	3	5	21:21	9
Bratonci	12	3	2	7	20:28	8
Radgona	11	3	2	6	19:35	8
Serdica	12	1	1	10	9:39	3

II. MNL MS

Rezultati — 12. kolo
Tešanovci:Prosenjak 5:2
Hodoš:Apače 3:1
Vrelec:Pušča 1:5
Filovci:Romah 3:2
Križevci:Puconci pref.
11 plavih prosto

Hodoš	11	8	1	2	35:18	17
Filipovci	11	6	3	2	29:17	15
Tešanovci	11	7	1	3	26:22	15
Romah	11	6	1	4	34:21	13
Puconci	10	5	2	3	32:21	12
11 plavih	10	5	1	4	24:18	11
Pušča	11	5	1	5	25:24	11
Apače	11	4	1	6	24:30	9
Prosenjak	11	2	2	7	26:36	6
Križevci	10	2	1	7	15:42	5
Vrelec	11	0	4	7	20:41	4

SRL — moški

STT Rudar	19	15	1	3	493:394	31
P. BAKOVCI	19	13	3	3	496:395	29
Ingles Riko	19	13	2	3	459:392	28
Preddvor	19	11	4	4	491:434	26
Jadran	19	10	5	4	477:441	25
Drava	19	10	3	6	502:457	23
Grosuplje	19	8	4	7	438:412	20
Šešir (-1)	18	9	1	8	382:364	18
Fenotehna	19	9	0	10	460:521	18
Dobova	19	7	2	10	471:487	16
V. Nedelja	19	5	1	13	394:458	11
Ormož	19	4	1	14	357:402	9
Krško	19	4	1	14	419:493	9
Dol	19	0	0	19	342:531	0

I. SOL — moški

Gorenje	19	18	1		55:8	36
Topolšica	19	15	4		49:21	30
Tehno Mobil II	19	13	6		45:33	26
E. C. LJUTOMER	19	13	6		44:36	26
Bled	19	12	7		44:31	24
Brezovica	19	11	8		48:36	22
Šempeter	19	9	10		34:42	18
Izola	19	7	12		33:41	14
Celje	19	6	13		33:48	10
Mislinja	19	5	14		21:50	10
Mežica	19	3	16		18:51	6
POMURJE	19	2	17		25:52	4

NOGOMET

Mura zmagala v Ljubljani, Nafta pa doma

V devetnajstem kolu prvenstva v slovenski nogometni ligi sta bila oba pomurska ligaša uspešna. Prijetno je presenetila soboška Mura in v Ljubljani nepričakovano, a zasluženo premagala Svobodo z 1:0. Sobočan so tokrat zaigrali zelo solidno in nadigrali domačine, ki so bili favoriti srečanja. Edini gol na tekmi je dosegel Lesjak pred odmorom. Lendavska Nafta pa je doma premagala Vozila, prav tako z 1:0. Gol je dosegel Herceg sedem minut pred koncem. Čeprav oslabljena ekipa Nafte ni ponovila igre iz prejšnjega kola, je njena zmaga zaslužena. Moštvi sta igrali v postavah:

MURA: Šiftar, Kardoš, Papič (Časar), Bencak, Berendijaš, Filipan, Buzeti, Črnko (I. Cifer), F. Cifer (Baranja), Vori Lesjak. **NAFTA:** Kusek, Ferletič (Kerek), Drvarič, Kopinja, Horvat, Pintarič, Car, Šabjan, Herceg, David (Dovečer), Ratajac (Varga). V prihodnjem kolu igra Mura doma z Rudarjem iz Velenja, Nafta pa gostuje v Novem mestu.

Zmaga Turnišča in tretji remi Beltinke

V šestnajstem kolu prvenstva v slovenski območni nogometni ligi sta bila pomurska ligaša uspešna. V derbi tekmi kandidatov za prvo mesto sta se v Slovenskih Konjicah Dravinja in Beltinka iz Beltinec razšli z neodločenim izidom 3:3. Srečanje je bilo razburljivo, saj so gostitelji že vodili z 2:0, nato pa Beltinčani rezultat izenačili. Strelci za Beltinko: Baša, Forjan in Jančar. BELTINKA: Marič, J. Zver, Jona, Kosi, Baša, Kreslin (Forjan), Čontala, Jančar, Hartman, M. Zver in Vöröš. Turnišče pa je doma premagalo Pohorje iz Ruš z 1:0. Gol je dosegel Nino Kověš. Turnišče je bilo boljši tekmec, višjo zmago jim je preprečil vratar Jug. TURNIŠČE: Maučec, Pucko I, Toplak, N. Kověš, Markoja, Lebar, Dominko, Prša, Pucko II, Rous, G. Kověš. V prihodnjem kolu bo Beltinka gostila mariborskega Kovinarja, Turnišče pa gostuje v Poljčanah.

ROKOMET

NEPOTREBEN PORAZ BAKOVČANOV

V devetnajstem kolu prvenstva v prvi republiški moški rokometni ligi je Preddvor premagal Pomurko Bakovce s 23:20. Bakovčani so bili enakovreden tekmec gostiteljem in šest minut pred koncem celo vodili z golom prednosti, vendar pa so v končnici popustili in tako tretjič izgubili v prvenstvu. Strelci golov za Pomurko Bakovce: Š. Lovenjak 6, Petek 4, Okreša 3, Žalodec 2, A. Lovenjak 2, Horvat, Buzeti in Meolic po enega. V prihodnjem kolu igra Pomurka Bakovci v Murski Soboti z Dobavo.

ODBOJKA

Točki le za Mladost

V devetnajstem kolu prvenstva v prvi republiški moški odbojkarski ligi sta se pomurska ligaša Emona Commerce Ljutomer in Pomurje vrnila z gostovanja brez točk. Ljutomerčani so nepričakovano z 1:3 izgubili v Šempetru. Tekmo so sicer začeli dobro, saj so prvi niz dobili, v četrtem nizu pa imeli lepo priložnost, da rezultat izenačijo na 2:2, saj so vodili kar z 12:4. Izola pa je premagala Pomurje s 3:0. Sobočani niso igrali tako podrejene vloge, kot kaže rezultat, saj so v tretjem nizu uspeli rezultat izenačiti na 14:14, čeprav so gostitelji že vodili s 14:6. V prihodnjem kolu igra Emona Commerce Ljutomer v Beltincih s Tehno Mobilom II, Pomurje pa gosti Mislinjo. V tekmovanju druge republiške ženske odbojkarske lige vzhod je Mladost iz Murske Sobote premagala Ruše s 3:0, Braslovče pa Pomurje s 3:0.

JUDO

Soboški judoisti prvi v Ljubljani

V Ljubljani je bilo mednarodno tekmovanje v judu za pokal Bežigrada. Sodelovalo je nad 300 tekmovalcev iz 26 klubov iz Italije, Avstrije, Češke in Jugoslavije. Lep uspeh so dosegli judoisti soboškega Partizana in z 69 točkami v skupni uvrstitvi osvojili prvo mesto pred Impolom, 49, in Ivom Rejo, 36 točk.

Rezultati — pionirji – do 31 kg: Žilavec prvi, Rančigaj tretji; do 34 kg: Erniša prvi, Hašaj drugi; do 38 kg: Cikajlo drugi, Čuk tretji; do 50 kg: Mazuozi peti; do 64 kg: I. Cikajlo prvi, Šeruga drugi; do 70 kg: Brozovič (poškodba) peti, Kerec sedmi; do 77 kg: Sapač deveti; nad 77 kg: Šadl tretji, Pozderec peti; **starejši mladinci** — do 78 kg: Lešnjak (Le.) drugi, Kos tretji. Za najboljšega tekmovalca je bil razglašen Imre Cikajlo (MS). Za prvo mesto so Sobočani prejeli lep pokal.

T. Kos

ATLETIKA

Grabar drugi v Zagorju

V Zagorju ob Savi je bil gorski tek na Prvine na 13,7 km dolgi progi in z višinsko razliko 510 metrov. Med številnimi tekači iz Slovenije, bilo jih je okrog sto, je sodeloval tudi Geza Grabar iz Tešanovec in zasedel odlično drugo mesto za reprezentantom Živkom iz zagrebškega Dinama.

Zmaga in poraz

V Ljubljani je bil polfinale košarkarskega tekmovanja za starejše pionirke. Ekipa Pomurja iz Murske Sobote je premagala Šoštanj z 31:30 in izgubila s Slovanom 43:44. Najboljše strelke pri Pomurju: Friškičeva 26, Karova 25 in Zrimova 9.

KROS

Pomursko prvenstvo v Radencih

Zveza telesnokulturnih organizacij in Društvo pedagogov občine Gornja Radgona bosta organizatorja letošnjega pomurskega prvenstva v krosu v sredo, 10. aprila 1991, ob 14. uri v Radencih. Podrobnejše informacije dajejo pomurske športne zveze.

ODBOJKA

Pomursko prvenstvo

V kratkem se bo začelo prvenstvo v pomurski moški in ženski odbojkarski ligi. Sestanek zainteresiranih ekip bo v petek, 6. aprila 1991, ob 13.30 v prostorih Športne zveze v Murski Soboti. Vabijo čim več ekip.

PLANINSTVO

Predavanje odpade

V Gornji Radgoni bi moralo biti v soboto, 6. aprila 1991, ob 16. uri predavanje prof. dr. Antona Trstenjaka z naslovom Zdrav duh v zdravem telesu ali zakaj hodimo v hribe? Zaradi bolezni dr. Trstenjaka bo odpadlo.

Stolpec urednika

ZTKO preimenovali v ŠPORTNO ZVEZO

Športni delavci soboške občine so se sestali na svoji skupščini, ocenili dosedanje delo, sprejeli programske usmeritve in dosedanjo Zvezo telesnokulturnih organizacij preimenovali v ŠPORTNO ZVEZO. Ocenili so, da so kljub skromnim sredstvom v preteklosti dosegli vidne rezultate na tekmovalnem in športno-rekreacijskem področju, za kar pa gre predvsem zahvala prizadevnim amaterskim športnim delavcem. Na skupščini je bilo več pripomb, pobud in želja, ki naj bi jih v prihodnje upoštevali pri razvoju športne dejavnosti v občini. Razprava je pokazala, da amaterski športni delavci pozorno spremljajo dogajanja v športu in da je ključni problem, s katerim se srečujejo, pomanjkanje finančnih sredstev, za zagotavljanje teh gre veliko naporov in časa, ki bi ga lahko koristneje uporabili pri strokovnem in organizacijskem delu. Pokazalo se je, da imajo šolska športna društva skromna sredstva, ki jih za njihovo dejavnost namenja športna sfera, da pa imajo šole v večini primerov premalo posluha za njihovo dejavnost, četudi jim ostajajo sredstva. Športni delavci so se zavzeli za to, da bi morali v prihodnje sistemsko rešiti način delitve sredstev, in to z enega mesta, saj bi na ta način odpadla nezadovoljstva v nekaterih okoljih.

Ob prisotnosti podpredsednice izvršnega sveta Brigite Bavčar je bila osvojena pobuda, da bo soboški izvršni svet eno od svojih sej namenil razpravi o športni dejavnosti, ki naj bi z vseh vidikov osvetlila stanje, potrebe in možnosti razvoja te dejavnosti, ki je za naše zdravje in delovne sposobnosti izredno velikega pomena, v praksi pa često pozabljamo na te vrline.

Predsedstvo športne zveze je bilo pooblaščeno, da se skupaj z izvršnim svetom dogovori o organiziranosti športne dejavnosti v občini.

Poudarili pa so, da morajo klubi v prihodnje še tesneje sodelovati s šolami in večjo skrb nameniti strokovnemu usposabljanju delavcev, ki vodijo mladino. Nekateri razpravljalci so se zavzeli za to, da bi morali klubi in društva več uporabljati dom v Vidoncih za priprave svojih športnikov, saj je objekt premalo izkoriščen. Osvojena je bila pobuda, da bi tudi v soboški občini v prihodnje organizirali izbor najboljših športnikov, tako kot to delajo v nekaterih drugih pomurskih občinah. Predlagali so tudi, da bi pri izboru športnikov Pomurja upoštevali le športnike in športnice, ki tekmujejo le za pomurske klube in društva. Kot je znano ta izbor organizira uredništvo Vestnika. Pri tem je potrebno povedati, da je uredništvo ta kriterij uveljavljalo nekaj let, pa so prav s strani športnih delavcev prišle pobude, da bi pri izboru športnikov in športnic Pomurja upoštevali tudi tiste, ki izhajajo iz Pomurja, tukaj živijo, pa tekmujejo za druge slovenske klube, ker za dosego vrhunskih rezultatov v matičnih klubih nimajo možnosti. V kolikor pa bi se uredništvo odločilo za drugačne kriterije, kar je samo v njeni pristojnosti, pa bi verjetno moralo vprašati tudi športne zveze iz drugih pomurskih občin, saj je Vestnik pomursko glasilo. Predstavnik soboškega judo Partizana je tudi dal pobudo, da bi v mednarodni program sodelovanja s športniki iz Madžarske vključili tudi njihove tekmovalce. Ta odločitev je namreč prepuščena klubom samim, da se dogovarjajo o mednarodnem sodelovanju. Na skupščini so tudi izvolili novo predsedstvo športne zveze, za predsednika pa izbrali Stanka Kerčmarja.

Feri Maučec

Prijeli domnevnega vlomilca

Delavci organov za notranje zadeve so na podlagi prijav občanov 28. marca prijeli Branka Nemca, starega 32 let, iz Rakičana, Prešernova ulica 15, ki je utemeljeno osumljen vlomov v počitniške hišice oziroma vinske kleti na območju Vaneče, Sebeborec in drugih krajev. Česa posebno dragocenega si ni prisvojil (v glavnem se je dobro gostil), je pa naredil veliko škode z nasilnimi odpiranji.

Avtobus v kolesarja

Predzadnji torek zjutraj ob 5.35 se je zgodila na cesti Beltinci—Rakičan huda prometna nesreča. Ob tej uri je namreč avtobus, ki ga je vozil 40-letni Ernest Gomboc iz Murske Sobote, Lendavska ulica, zaradi tesnega prehitevanja zadel 36-letnega kolesarja Slavka Bobovca iz Gančanov. Ob trčenju ga je vrglo v desno, z glavo je udaril v obcestno tablo s krajevnim napisom Rakičan ter obležal s hudimi poškodbami; med prevozom v bolnico je umrl.

Trčenje na prednostni cesti

V sredo, 28. marca, ob 8.35 se je iz Puconec proti Sebeborcem peljal z osebnim avtom 26-letni Daniel Pelc iz Bodonec 140 b. Zapeljal je na prednostno cesto, ne da bi upoštevat prometni znak in stanje na cesti, zato ne presenéča, da se je zgodila nesreča. V tistem hipu se je namreč po prednostni cesti pripeljala 46-letna Martina Škraban iz Stare ulice 16 iz Murske Sobote. Ob trčenju je nastala gmotna škoda za 80 000 dinarjev. Hudo sta se poškodovala Škrabanova in Pelčev sin, star 5 let, lažje pa 19-letni Robert Marič iz Bodonec.

Nenadoma pred avto

Voznik osebnega avta Štefan Bukvič iz Strukovec se je v petek, 29. marca, ob 14.30 peljal skozi Černelavce proti Polani. V Gorički ulici pri domačiji številka 36 mu je nenadoma stopila pred avto 14-letna M. B. iz Černelavec. Avtomobilist zaradi neprimerne hitrosti glede na vozne razmere ni uspel pravočasno ustaviti in je trčil v peško. Ta se je hudo poškodovala in se zdravi v soboški bolnici.

Padec kolesarja

V četrtek ob 15.15 se je hudo poškodoval kolesar Franc Špilak iz Grabšinec 12. Ob tem času je namreč med vožnjo s kolesom po klancu navzdol v Moravcih zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na rob vozišča in padel. Prepeljali so ga na zdravljenje v bolnico v Mursko Soboto.

VSE VEČ VOZNIKOV MOTORNIH VOZIL

Zasebne avtošole niso konkurenčne

Voznike motornih vozil v Pomurju zdaj usposabljajo že v 12 avtošolah: v avto-motodruštvih Murska Sobota in Lendava, v zvezi šoferjev in avtomehanikov Ljutomer, na delavski univerzi v Gornji Radgoni, potem v zasebnih avtošolah: Semafor, DAP, Stop, Zebra, Benjamin in Tamara Murska Sobota, Obvezna smer Radenci in na srednji kmetijski šoli v Rakičanu, kjer usposabljajo voznike kmetijskih traktorjev in vozil kategorije B. V lanskem letu je izpite za voznike motornih vozil opravljalo 6100 kandidatov, naredilo pa jih je 4290, kar je dobrih 70 odstotkov.

Kot nam je povedal predsednik izpitne komisije **Karek Rudolf**, imajo tako visok odstotek uspešno opravljenih izpitov le še na Kočevskem. Tako za to kot našo pokrajino, je značilno predvsem kmetijsko območje, kjer se že otroci seznanijo z motornimi vozili, recimo traktorjem, motornim kultivatorjem, zato jim motorji z notranjim izgorevanjem niso noben »bavbav« in sorazmerno «lahko« opravijo izpit. Žal pa ne vsi: so kandidati, ki težko osvojijo teorijo in praktično vožnjo, zato jim je potrebno toliko večji napor, učiteljem pa — potrpljenje.

V preteklem letu so bili najuspešnejši kandidati za opravljanje izpita za kategorijo B, saj jih je (prvič, drugič . . .) izpit naredilo 69 odstotkov. Nato so kandidati za kategorijo A (49 odstotkov), potem za kategorijo D (39 odstotkov), kategorijo C (37 odstotkov za vožnjo traktorja, saj jih je 58 odstotkov izpit naredilo ob prvem poskusu, veliko manj pa so zadovoljili kandidati za voznike koles z motorji; izpit jih je prvič naredilo 41 odstotkov.

Glede na to, da imamo zdaj veliko avtošol, bi človek pričakoval, da vlada med njimi huda konkurenca. V mislih imamo ceno za uro vožnje. Pa ni tako! Cene so v glavnem enake in se gibljejo od 190 do 210 dinarjev, odvisno od kakovostnega razreda motornega vozila (če voziš »jugeca«, plačaš seveda manj, kot pa če krmariš mazdo, toyoto, golfa . . .). Z množico avtošol kandidati torej, kar zadeva finančne izdatke, niso pridobili. V nečem pa so le na boljšem v primerjavi z letom ali več: učijo se na novejših, tehnično izpopolnjenih vozilih: ker na inštruktorje ne pritiska množica čakajočih, se lahko bolj posvetijo posameznemu kandidatu, ki po potrebi vozi ne le 13—14 ur, kolikor je »predpisano«, ampak tudi več. Je pa tudi res, da so potem stroški usposabljanja toliko višji.

Za vožnjo motornih vozil pa se je treba seveda najprej pripraviti teoretično. Odvisno od kategorije, ki jo želi kandidat pridobiti, teoretično usposabljanje traja od 45 do 55 ur. Pogoj za opravljanje teoretičnega dela pred komisijo je tako imenovani uspešno opravljeni šolski preizkus. Tudi pred praktičnim preizkusom vožnje je treba prej uspešno opraviti šolski preizkus vožnje. Kandidat, ki uspešno opravi teoretični preizkus, sme v 14-dnevnih presledkih opravljati 4-krat praktično vožnjo.

V Pomurju imamo 72 rednih oziroma pogodbenih inštruktorjev za voznike motornih vozil. Kaže, da imajo vsi veliko dela, kajti letos bo, kot kaže, število lanskih kandidatov (6100) krepko preseženo, že v prvih treh mesecih se je k opravljanju izpita prijavilo (večina tudi naredila) več kot 2000 ljubiteljev takšnih ali drugačnih jeklenih konjičkov. Zaželimo jim zanesljivo sedlo, srečno vožnjo in dosledno upoštevanje cestno prometnih predpisov, kajti kazni za kršilce so hude.

Š. Sobočan

SPET VERIGA SREČE

Komaj smo si oddahnili od lepljenja kuvert (ena kuverta = ena marka) že nova priložnost za (ne)srečo. Gre za pošiljanje pisma na različne naslove, ki naj bi se ga domislil neki misijonar iz Venezuele, treba pa je narediti 20 kopij. Tistemu, ki odpošlje vseh 20 pisem, se obeta sreča, morda celo tako obsežna, kot se je nekemu Filipinčanu, ki je nepričakovano dobil 77500 dolarjev. Hudo pa tistemu, ki pismo zavrže, kot je to storil neki oficir, ta je ostal brez 22000 dolarjev. Tudi zaposlitev se lahko izgubi, če ne odpošlješ 20 kopij pisma. Veriga se namreč ne sme prekiniti. Ni pa treba pošiljati denarja.

Pismo, kot ga opisujemo, je že pred leti krožilo na našem območju. Tedaj ga je bilo treba **prepisati**, kar je bila huda obremenitev za ljudi, nevešče pisarije. Zdaj, ko pa imamo kopirnice, ali pa to lahko skrivaj naredimo v službi, se ni treba tako mučiti. No, znamko pa je v najboljšem primeru le treba kupiti, seveda, če pisma ne pošlješ na stroške svoje firme.

Kaj narediti s takim pismom? Če se bojite, da ne boste imeli mirne vesti, če ga ne bi poslali, potem ga kar pošljite. Vemo pa, da vam tako pismo ne bo prav nič koristilo in (še manj) škodovalo. Pomurci presneto dobro vemo, kako je treba priti do denarja. Seveda ste pomislili na **delo**. Ste pač poštenjak! Resnici na ljubo pa naj vas malo razdražimo, da nekateri lepo shajajo tudi brez dela. No, to pa je že druga zgodbai, ki s pismom misijonarja Anastazija nima veliko skupnega. Tudi »pisanje« pisma je namreč svojevrsten napor — delo.

Š. S.

Biserna poroka v Dolnji Bistrici

Pri Padarjevih v Dolnji Bistrici je bilo pred dnevi zelo slovesno. Zakonca, 86-letni Jožef Padar in 82-letna Marija, rojena Ritlop, sta v krogu najdražjih praznovala biserno poroko. Poročila sta se leta 1931, leta 1981 pa sta praznovala zlato poroko. Jožef se je izučil za zidarja in v mladostnih letih delal pri gradbenem podjetju Gradis v Kidričevem, kasneje pa je delal po Prekmurju. Žena Marija je gospodinjila in vzgajala otroke. V zakonu se jima je rodilo osem otrok, od katerih sta dva umrla v rani mladosti. Sedaj imata trinajst vnukov in osem pravnukov. Zanimivo je, da so kar trije sinovi šli po očetovih stopnjah in se izučili za zidarja. Kljub trdemu delu in številnim nevšečnostim sta dočakala lepo starost. K visokemu jubileju tudi naše čestitke.

Besedilo in posnetek: J. Ž.

Zlatoporočenca Lainšček iz Križevec

Te dni sta praznovala zlato poroko zakonca Karel in Kristina Lainšček iz Križevec v Prekmurju. Poročila sta se daljnjega 1941. leta, torej tik pred vojno. Po njej sta si zgradila nov dom in celotno gospodarsko poslopje.

Oba, Karel v 79. letu, Kristina pa v 68. letu, sta še kar zdrava in čila ter še opravljata vsa kmečka dela. Karel sicer s kmetijsko mehanizacijo, Kristina pa dela na polju in doma. Obema pa delata veselje vnukinji, 9-letna Petra in 7-letna Sandra.

Zlatoporočni obred je za slavljenca opravil Andrej Gerenčer, predsednik soboške občinske skupščine, ob prisotnosti matičarke Sonje Kaštrun ter predsednika vaškega odbora Andrejci, Jožeta Gergarja, in predsednika KS Martjanci, Ervina Pinterja. Vsi so slavljencema čestitali ter jima predali priložnostna darila.

Besedilo in posnetek: Filip Matko

Belošević ni Milošević!

V predzadnji številki smo poročali o nesreči, ki se je zgodila v gostišču na Kraščih, ko je nek gost v poznih nočnih urah zgrešil vrata sanitarnih prostorov z vrati kleti in padel po stopnicah. Oglasil se je lastnik lokala in povedal, da se ne piše Milošević, kot smo zapisali, ampak **Belošević**. Dodal je še, da tisto noč niso imeli lokala odprtega dlje, kot je določeno, ampak je bila v njem Zaokrožena skupina zaradi proslavljanja krstitk.

Spet skrunitev spomenika

V našem listu smo že poročali, da so neznanci podrli spominsko ploščo borca Jožeta Čeha, ki je padel ob cesti Beltinci—Lipovci. Kmalu zatem so postavili novo, vendar je stala le nekaj dni, saj so jo nepridipravi spet podrli. Bodo pustili na miru vsaj tretjo ploščo, ki jo bodo postavili te dni?

SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Bodimo vedno pripravljeni na morebitne naravne nesreče

Svetovna zdravstvena organizacija je 90. leta razglasila za mednarodno desetletje zmanjševanja naravnih nesreč. Ob svetovnem dnevu zdravja namenimo tej vsebini kar največ pozornosti.

Nesreča je sleherni dogodek, ki povzroči škodo, gospodarski polom, izgubo človeškega življenja in poslabša zdravje v taki meri, da upravičuje izjemno reakcijo zunaj prizadete skupnosti ali območja.

Množične naravne in druge nesreče povzroči bodisi delovanje naravnih sil ali pojavov (potresi, rečne poplave, visoke plime, zemeljski udori, plazovi, visok sneg, snežni plazovi, nevihte, toča, pozeba, suša, močni vetrovi, gozdni požari) bodisi človekovo nepravilno ravnanje (požigi, požari, nesreče v rudnikih in na drugih deloviščih, hujše prometne nesreče, jedrske nesreče, eksplozije gorljivih in eksplozivnih snovi, huda onesnaženja zraka, vode in zemljišča, poplave ob porušenih vodnih jezovih itn.).

Skoraj vsak dan se v svetu zgodi kaka nesreča in reakcija na njo mora zajeti celotno skupnost, pogosto pa tudi mednarodno solidarnost in sodelovanje. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je bilo na primer samo v letu 1988, skupno 74 večjih poplav, 5 ciklonov, 11 orkanov, 34 hudih viharjev, 17 zemeljskih udorov, 17 potresov, 18 suš in 162 drugih večjih nesreč, ki so zaradi svojega obsega presegale moči krajevnih in nacionalnih oblasti. Največ katastrof se zgodi v deželah, ki so gospodarsko in glede na razvitost zdravstvenega varstva na najnižji ravni. Vedno je prizadeto veliko ljudi. V juniju 1990 je potres v Iranu zahteval 40.000 življenj in porušil domove pol milijona ljudi, na Kitajskem pa so poplave prizadele okrog 20 milijonov ljudi.

Vse navedene oblike nesreč so pri nas mogoče, saj so se že večkrat pripetile v večjem ali manjšem obsegu. Spomnimo se katastrofalnih poplav v celjski regiji v lanskem letu. Od rečnih poplav je v Sloveniji ogroženo okrog 70.000 ha površin. Pri hitrem spreminjanju višine vode v rekah in potokih ima pomembno vlogo tudi človek s svojimi posegi v naravo, predvsem z gradnjo prometnic in umetnih jezov za energetske objekte (hidroelektrarne). Na našem območju, v Pomurju, ki je bogato z vodami, je tudi možnost poplav, v preteklosti je potok Ledava večkrat poplavljal, po dograditvi kraškega jezera je sicer nevarnost poplav manjša, še vedno pa obstaja. Poplave lahko povzročijo ljudske žrtve, veliko materialno škodo, zelo pogosto pa ogrožajo življenje in zdravje ljudi zaradi onesnaženja pitne vode.

Na kaj moramo biti pozorni ob poplavah?

— ob vsakem daljšem deževju, neurju ali hitrem taljenju snega skrbno spremljajmo poročila hidrometeorološke službe o vodnem stanju rek in potokov,

— ko opazimo, da voda narašča, takoj premestimo v višje predele zgradbe vse predmete, ki bi jih voda uničila ali močno poškodovala (pohištvo, hrana, obleka ipd.),

— pravočasno umaknemo na varno živino (k znancem, katerih domačija je zunauj ogroženega območja ali v kakšno drugo zavetje),

— dokler je še čas, se umaknimo tudi sami z družino vred; pred odhodom iz stanovanja izklopimo električno in plinsko napeljavo, zaprimo vodovod,

— če nas je poplava presenetila, se z družino preselimo v višja nadstropja ali na podstrešje, izklopimo vso napeljavo in z ustreznimi znamenji opozarjajmo naše reševalce (ponoči s svetilko, podnevi z belim platnom),

— ne uporabljajmo vode, dokler ni dokončno in zanesljivo razkužena, ampak vodo iz rezerv, ki smo si jih pripravili pred nesrečo.

Možnosti za pojav različnih nesreč bodo zaradi spreminjanja podnebnih razmer (fenomen tople grede) v prihodnjih letih še večje. Čeprav določenih množičnih naravnih in drugih nesreč ne moremo preprečiti, se lahko na njih pripravimo in kar najučinkoviteje reagiramo. Če reakcija ni pravilno usklajena, se lahko zgodi, da je sicer dobronamerna pomoč po eni strani preobilna, po drugi pa pomanjkljiva in neučinkovita.

Dr. Smiljana ALADIČ

Priznanje Nafti za zdravstveno varstvo

Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa ter sekcija medicine dela zveze zdravniških društev Slovenije so podjetju Nafta Lendava podelili priznanje Delo in zdravje. Odličje so izročili na rednem letnem občnem zboru slovenskega zdravniškega društva, ki je bil v Lendavi, v obrazložitvi pa poudarili, da je bila skrb za zdravje delavcev Nafte vselej v ospredju, tudi tedaj, ko se je podjetje borilo za preživetje. Delavci Nafte so tudi pomagali pri opremljanju ambulant in dispanzerja medicine dela, bolnice v Murski Soboti in pri gradnji zdravstvenega doma v Lendavi. Hkrati je podjetje skrbelo za kompleksno varstvo pri delu, za socialno delo, zdravo okolje, rekreacijo in kulturno življenje. Nafta ima že desetletje svojo ambulanto medicine dela zobozdravstveno ekipo in obratno ambulanto. Na koncu obrazložitve je še zapisano: Nafta sledi vodilom naprednih družb in svetovne zdravstvene organizacije, da je zdrav delavec na urejenem delovnem mestu najbolj produktiven.

Š. S.

O gobah v parlamentu?

Že nekaj let pri nas varnostniki narave, gozdarji in biologi razpravljajo o čezmernem gobarjenju, ki je ponekod podobno že pravemu ropanju. Največ škode delajo »priložnostni« gobarji, ki pometejo vse pred sabo, skratka uničijo vse gobe, tudi neužitne.

Najbolj iskanih gob, kot so jurčki, karžlji, lisičke, je čedalje manj, tudi zaradi onesnaženega ozračja. Zanimiv je podatek, da izvozimo več gob kot pšenice ali vina. V južnih delih Jugoslavije gob ne jedo, mi pa smo vse bolj požrešni. Kako naj bi konkretno zavarovali naše gobe?

Osnutek zakona o gozdovih daje izhodišče za sprejem podzakonskih aktov, med njimi tudi o nabiranju gob. O takem aktu naj bi stekla skupščinska razprava, sprejet pa naj bi bil predvidoma junija, torej tik pred začetkom gobarske sezone. In kaj naj bi bilo v tem aktu zapisano? Odlok naj bi predvsem omejil dovoljeno količino nabranih gob na 2 kilograma na osebo. Tisti, ki nabirajo gobe za lastne potrebe, s tem ne boste oškodovani oziroma prikrajšani, tisti, ki pa nabirajo gobe za prodajo, naj bi imeli letne dovolilnice, ki naj bi jih izdajale občine. Davek od nabranih gob naj bi plačale tudi odkupne organizacije, in to 10 odstotkov od vrednosti gob. Ta hip je seveda še veliko neznank: kdo bo, denimo, nadzoroval gobarje, kakšne bodo kazni in kdo bo izdajal dnevne dovolilnice.

Kakršnakoli že bo odločitev, eno je vendarle jasno: naše gobe je potrebno zaščititi, saj z uničevanjem gob rušimo tudi naravno ravnovesje v gozdu, torej naravi. Naši sosedje imajo na tem področju že veliko izkušenj pa seveda stroge predpise, s katerimi varujejo in ljubosumno ščitijo svoje gobe.

Jani D.

Zakaj je zaprta cesta v Trdkovo?

Prebivalci Trdkove in sosednjih krajev na Goričkem se ne morajo sprijazniti z ugotovitvijo, da je po deževju v preteklem tednu zaprta cesta Matjaševci—Trdkova. Gre za 2,5 kilometra dolgi odsek ceste, ki je za to obmejno območje življenjskega pomena. Na pobudo prizadetih krajanov sta si v prisotnosti predstavnikov krajevnih skupnosti Kuzma in Gornji Petrovci pretekli četrtek cesto ogledala inšpektor Murgelj in predstavnik soboškega cestnega podjetja, ki je vzdrževalec cest, Smej. Po ogledu ceste sta izjavila: **Smej** — »Cestno podjetje ima za 230 kilometrov občinskih cest na razpolago 2000 kubičnih metrov gramoza. Vzrok, da cesta »ni bila vzdrževana, je pomanjkanje denarja.« **Murgelj** — »Ceste trenutno ni mogoče popravljati, ker bi s tem povzročili še večjo škodo.«

S takima odgovoroma predstavniki krajevnih skupnosti Kuzma in Gornji Petrovci niso bili zadovoljni in so menili, da je imelo Cestno podjetje Murska Sobota na razpolago dva suha meseca in bi cesto lahko primerno usposobilo. Tudi predsednik soboškega izvršnega sveta Ivan Obal, na katerega so se prizadeti krajani obrnili, je menil, da ima cestno podjetje na razpolago toliko denarja, da bi cesto lahko primerno vzdrževalo. Sicer pa so se dogovorili, da bo delegacija obeh krajevnih skupnosti te dni obiskala predsednika IS SO Murska Sobota Ivana Obala in bodo skušali problem rešiti.

Povejmo še to, da je cestni odsek Martinje—Trdkova neprevozen za ves promet in da tako v Trdkovo ne vozijo niti avtobusi niti druga dostavna vozila.

F.M.

SOCIALDEMOKRATI PRI EVANGELIČANIH

MURSKA SOBOTA: »Smo stranka za vse ljudi, ne glede na njihovo svetovno-nazorsko prepričanje. Naš poglavitni cilj pa je samostojnost slovenske države, parlamentarizem, pravna država, spoštovanje človekovih pravic, tržno gospodarstvo s pravično socialo in ohranitev narave«, je med drugim ob srečanju s predstavniki evangeličanske cerkve povedal Karel Kozic, tajnik občinskega odbora Socialdemokratske stranke Slovenije. Ta stranka je tretja po vrsti, ki je imela take pogovore. Dveurno srečanje je potekalo v sproščenem in prijateljskem vzdušju. Člane stranke je pozdravil senior Novak; in izrekel zadovoljstvo, da so tudi socialdemokrati pokazali željo za pogovor s predstavniki evangeličanske cerkve. Udeleženci pogovorov so se dotaknili vrste vprašanj: šolstva, ki naj ostane brez ideologije in je potrebno reforme; verouka, katerega naj poučujejo predstavniki cerkva po cerkvenih občinah (v izjemnih primerih v šolah); pouka ob sobotah, kar bi imelo negativne posledice, predvsem za verouk; ločitve cerkve in države, kjer mora imeti manjšinska cerkev enake pravice kakor večinska; tržnega gospodarstva z enakimi možnostmi za sposobne in kjer bo pravičnost ter tudi solidarnost; vojske, ki bi lahko bila tudi profesionalna in na vsak način majhna; svobode javnega obveščanja, kjer bi tudi pogledi evangeličanske etike in teologije prišli do izraza, in še česa. Med pogovorom so predstavniki cerkve razložili njeno stališče do članstva evangeličanskih duhovnikov v strankah. Tu stališče evangeličanske cerkve ostaja nespremenjeno in duhovniki ne morejo biti aktivni člani nobene stranke in ne morejo v stranki opravljati nobene funkcije.

Srečanje rejnic v Ljutomeru

Ob materinskem dnevu so v centru za socialno delo v Ljutomeru pripravili srečanje rejnic. V kulturnem programu so nastopili otroci, zahvalili pa so se jim tudi za njihovo delo in trud.

V občini imajo 29 rejniških družin, od teh jih ima pet otroke iz drugih občin, pet ljutomerskih otrok pa je v občinah izven Pomurja. Srečanje ob materinskem dnevu so letos s socialnim skrbstvom pripravili prvič, pripravljajo pa tudi mesečna srečanja s predavanji o učenju, vzgoji otrok in drugem.

V zadnjem času pa jim je v centru uspelo dobiti tudi nekaj mlajših rejnic oziroma rejniških družin.

mh

—Gornja Radgona—

Dotrajana reševalna vozila

V radgonskem zdravstvenem domu jih vse bolj pesti problem nakupa novih reševalnih vozil. Dosedanji vozili sta namreč neustrezni za nujne prevoze bolnikov. Kaže pa, da v doglednem času ne bodo mogli kupiti novega vozila. Zato namreč ni denarja. Radgonski šoferji mesečno prevozijo nad 10.000 km, kar ni tako malo, čeprav v radgonskem zdravstvenem domu ni več dežurstva za reševalna vozila.

Franci Klemenčič

Seminar za vaditelje plavanja

Zavod RS za šolstvo — organizacijska enota Murska Sobota je v februarju organizirala strokovno izobraževanje za vzgojiteljice vrtcev in učitelje razrednega pouka šestdnevni seminar iz plavanja. Udeležilo se ga je 27 vzgojiteljic in učiteljev razrednega pouka. Ugotovili smo, da so udeleženci redno in prizadevno sodelovali ter na koncu uspešno opravili zahtevni izpit. Ta strokovna pridobitev pomembno spreminja ustroj strokovno usposobljenega kadra za delo pri športni vzgoji predšolskih in šolskih otrok.

Seminar je vodil prof. Ivo Šink, predavali in praktični del v radenskem bazenu so vodili strokovnjaki z oddelka za izobraževanje kadra pri Fakulteti za telesno kulturo v Ljubljani. Take in podobne oblike strokovnega izobraževanja bi kazalo nadaljevati, predvsem pa s strani športne zveze materialno podpreti.

Tone Praček

Skupno k lepšemu doživetju

Od 13. do 15. marca je bil v Parizu mednarodni posvet: Iniciativa za majhne otroke Evrope pod okriljem Evropske inštitucije za razvoj potencialov vseh otrok, ki ima sedež v Parizu. Taka posvetovanja so bila do sedaj organizirana vsaki dve leti v različnih evropskih deželah.

Posveta so se udeležili vodilni strokovnjaki in teoretiki za vzgojo predšolskih otrok, od pedagogov in psihologov do uspešnih in inovtivnih praktikov.

Letošnja tema posveta je bila namenjena novostim na področju organizirane oblike vzgoje in varstva otrok od 3. mesta do 3. leta ter tema: sodelovanje s starši.

Zavod RS za šolstvo, ki že nekaj časa sodeluje na takih posvetih, je letos prijavil svojo udeležbo na temo: starši, vzgojitelj, otrok. Sestavni del posveta je bil tudi stvarni prikaz uspešnih oblik dela oziroma inovacij in novih zamisli. Tako je organizacijska enota Zavoda RS za šolstvo v Murski Soboti predstavila v imenu Slovenije slikovno gradivo v obliki posterja (3 × 3,60 m) in 40 kakovostnimi fotografijami (scenarij in posnetki Dejan Kolarič) na temo: nove in uspešne oblike sodelovanja med vzgojiteljico, starši in otroki.

Ni naključje, da je povabilo k sodelovanju dobila ravno OE Murska Sobota kajti prizadevanja in iskanja za posodabljanje in inoviranje različnih oblik dela so tu velika in nenehna, zato tudi uspehi niso izostali. V sodelovanju s soboškimi in lendavskimi vrtci je bilo pripravljeno dobro gradivo, ki je na posvetu vzbudilo izjemno zanimanje ter bilo sprejeto kot inovacija, ki jo kaže prevzeti oziroma posnemati.

Manjša ali večja skupina staršev ali posamezni naj bi po poprejšnjem načrtovanju 2—4-krat prišla v vrtec ter pomagala vzgojiteljici pri določeni dejavnosti. Prav vsak od staršev zna, ve, zmore, pozna kakšno spretnost, delo, dejavnost ali temo bolje kot vzgojiteljica, ki naj bi bila sicer univerzalna, ne more pa biti strokovnjak za vsa področja.

Starši, katerih otroci so nekaj let po več ur na dan v vrtcu, imajo pravico in tudi dolžnost spoznati življenje v vrtcu, videti svojega otroka v kolektivu in tudi aktivno poseči v dogajanje, saj so to njihovi otroci.

Nekatere vsebine prikazanega gradiva so posamezne vzgojiteljice, naklonjene novostim, že uresničile, drugo gradivo pa je spodbuda in vodilo za popestritev življenja in dela v vrtcih.

Posvet je bil deležen ustrezne publicitete v francoskih javnih občilih. Vabljene in aktivne udeležence posveta pa je sprejel in pozdravil tudi župan Pariza Jacques Chirac.

Jana Kolarič

Novo o invalidskih avtomobilih

S februarjem je začel veljati nov zvezni predpis, Zakon o začasnih ukrepih o davku od prometa proizvodov in storitev, ki uvaja novosti tudi pri nakupu osebnega avtomobila brez prometnega davka za invalide (Ur. l. SFRJ 4/91).

Novo je to, da invalidi lahko brez prometnega davka kupijo samo avtomobil, izdelan v Jugoslaviji, in da je delovna prostornina motorja po novem lahko do 1,8 litra (prej, 1,6 litra). Ostaja še omejitev, da invalidi avtomobila ne morejo prodati pred petimi leti, ne da bi kupec plačal prometni davek in obresti. Ob smrti dobijo dediči avtomobil brez promentnega davka.

Te pravice nimajo vsi invlaidi, ampak samo tisti z okvaro spodnjih okončin in medenice in ki imajo priznano 80-odstotno invalidnost. Avtomobil lahko kupijo tudi slepi, ki imajo priznano tujo nego in pomoč ter lahko predložijo še druga potrebna dokazila osebe, ki jim pomaga.

Avtomobili za invalide bodo tudi posebej označeni.

mh

STEKLARSTVO

FRANC MAUČEC,
Panonska 2 e, 69231 **BELTINCI**,
telefon in telefaks: 42 278

PRIPOROČAMO SE S SVOJIMI STORITVAMI:

- **lastna izdelava stekla termopan vseh oblik po vašem naročilu,**
- **ogledala, namizne plošče in izdelava akvarijev,**
- **zasteklitev raznih objektov s kopelit in izolacijskim steklom**
- **izdelava vseh vrst stekla za traktorske kabine, viličarje in druge stroje**
- **izdelava vitraže in zasteklitve z mesingom**

ABC POMURKA

AGROSERVIS p.o.
Murska Sobota

69000 Murska Sobota, Kroška c. 58
poštni predal: 41
telefon: (069) 21-630, 21-321
telefax: (069) 21-322
telex: 35-219
žiro račun: 51900-601-11849

PONUDBA V MESECU APRILU:

Kupce vozil ZASTAVA **obveščamo**, da imamo v zalogi še nekaj vozil YUGO 45, YUGO 55, ZASTAVA 101 in ZASTAVA 128.

Servisiramo vsa vozila znamk ZASTAVA, VW-TASS, RENAULT, CIMOS-CITROEN; tovorna vozila znamke ZASTAVA in TAM; traktorje IMT, TORPEDO, URSUS, ZETOR, TOMO VINKOVIĆ in viličarje POBEDE NOVI SAD.

In kje vse to?

V AGROSERVISU, MURSKA SOBOTA, Kroška 58!

Pričakujemo vas.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
gradbenik p. o.
LENDAVA

Delavski svet Splošnega gradbenega podjetja Gradbenik, p.o., Lendava

razpisuje

v skladu s statutom podjetja dela in naloge s posebnimi pooblastili

VODJA PROIZVODNO-TEHNIČNEGA SEKTORJA

a) visoka ali višja strokovna izobrazba gradbene smeri,
b) najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih,
c) strokovni izpit za vodenje objektov in opravljen preizkus znanja iz varstva pri delu.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.
Poleg navedenih pogojev morajo kandidati za razpisano delo in naloge izpolnjevati še splošne pogoje, določene z zakonom, ter imeti organizacijske in vodstvene sposobnosti za opravljanje tovrstnih del.
Ponudbe z dokazili za razpisana dela in naloge naj kandidati pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov:
SGP Gradbenik
69220 Lendava
Kranjčeva 6

O izidu razpisa bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem postopku.

Zidarsko-fasadersko-keramičarska dejavnost

ANTUN ČREŠNJOVEC

Martinska 165
Mursko Središče,
tel. 042 843-421

Kakovostna dela po ugodnih cenah
Dostava materiala — brez prometnega davka

MINI MARKET POREDOŠ N. R.
BELTINCI
slavi 6. aprila prvo jubilejno leto.

Ob našem jubileju in vašem zaupanju, cenjene stranke, se vam lepo zahvaljujemo in se še vnaprej priporočamo.

OD 4. DO 6. APRILA 5% POPUST!

Hkrati vas **vabimo v našo novo prodajalno na žagi v Ižakovcih,** kjer prodajamo po najugodnejših cenah **gradbeni material in les ter opremo za kmetijstvo in dom.**

● Za izdelke Lesne iz Slovenj Gradca do 15. aprila **do 35 % popusta!**

Pomladni 3×3

Radijski in televizijski spored od 5. do 11. aprila

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Jutranje dopoldanska oddaja s klasičnimi informacijami in svojstvenim, izvirnim dodatkom moderatorja), 10.00 Sejemska oddaja murskega vala — neposredni prenos iz Gornje Radgone, kjer tržijo gradbeniki, 13.00 Danes do trinajstih, 13.30 Spored v madžarščini, 15.30 Dogodki in odmevi, 16.00 Pomladno popoldne (začeli ga bomo z vašimi čestitkami in pozdravi, nadaljevali s poročili in zaključili z 21 232), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Klub Klobuk. 10.10 Simenon, nanizanka. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Tednik. 18.10 Lutkovna igrica. 18.25 Mesečev ura, angl. nadaljevanka. 18.50 Risanke. 19.30 Dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Rdeča zastava nad Tibetom, avstral. oddaja. 21.15 Popoln vuhun, angl. nadaljevanka. 22.15 Dnevnik 3. 22.35 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Super policaja, ameriški film.

Drugi program

16.00 Satelitski programi. 16.20 SP v hokeju na ledu — Jugoslavija:Japonska, prenos. 19.00 Videomeh. 19.30 Dnevnik. 19.50 SP v hokeju — Francija:Italija, prenos. 22.15 Oči kritike. 22.25 Videonoč.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Povejte, kaj naj počnem, oddaja za mlade. 10.00 Šolski program: Andersenov dan, kontaktna oddaja. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 14.25 J. Gotovac, Morana, Opera. 16.45 Poročila. 17.00 Iz sveta znanosti. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Povejte, kaj naj počnem, oddaja za mlade. 18.45 Polna hiša, amer. nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Stranske poti, ameriški film. 21.40 Duoptrija, talk shaw. 22.30 Dnevnik 2. 22.50 Slike časa. 23.50 Yutel. 0.45 Videonoč (vključitev). 3.00 Poročila.

TV AVSTRIJA

10.00 Šolska tv, 13.00 Čas v sliki, 13.10 Mi, 13.35 Roseanne, 14.00 Nov mož, 14.45 Jutrišnji mojstri, 15.00 Otroški program, 15.30 Am, dam, des, 15.50 Petkrat jaz in ti, 16.00 Dusty, 16.25 Mini kviz, 16.55 V 80 dneh okoli sveta, 17.00 Mini čas v sliki, 17.10 Wurlitzer, 18.00 Čas v sliki, 18.05 Mi, 18.30 Srečna družina, 19.22 Znanstvena oddaja, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 20.15 Uradni zaznamki XY — nerešeno, 21.25 Pogled z druge strani, 21.35 Jezdeci, film, 23.30 Obtožba: umor, film, 1.05 Odmevi na oddajo XY — nerešeno.

TV MADŽARSKA

8.20 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.45 Black Sabbath, nemški glasbeni film. 11.10 Tele video, pon. 16.40 Video novice studia Szeged. 17.00 Za upokojence. 17.30 Teka. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, uslužnostni program. 19.00 Vpražanja kristjanov. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dallas, ameriška serija. 20.55 Panorama. 21.55 Pravo in lažno, ital. film. 23.30 Madžarska privatno. 0.30 TV dnevnik. 0.40 Dnevnik ANTENNE 2.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Med obema jutranjima kronikama servisne informacije, nato družinska svetovalnica in zadnjo uro čestitke v živo — telefona 069/21 232 in 21 579), 10.00 Spored RS.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 Poročila, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

8.35 Angleščina. 9.00 Radovedni Taček, ZBIS, Lutkovna igrica. 9.55 Alf, amer. nanizanka. 10.45 Zgodbe iz školjke. 11.45 Večerni gost: Jernej Repovž. 12.30 Oči kritike. 14.20 Marlboro music show. 14.50 Sedem na en mah, slovaški mladinski film. 16.20 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Športni dogodek. 18.30 Zdaj pa po slovensko. 19.05 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Žrebanje 3×3. 20.35 Lennon, amer. oddaja ob 10-obletnici smrti Johna Lennona. 22.10 Dnevnik 3. 22.30 Sova: Na zdravje!, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka: Park je moj, ameriški film.

Drugi program

16.00 Satelitski programi. 17.00 Yutel. 18.00 Muppet show. 18.30 Rokomet (ž), pokal IHF, polfinale — Lokomotiva:Kopenhagen, prenos iz Zagreba. 19.50 SP v hokeju — Avstrija:Norveška, prenos. 22.15 DP v košarki (m) — POP 84:Zadar, posnetek iz Splita. 23.30 Satelitski programi. 0.15 Yutel.

HTV

8.45 Poročila. 9.00 Vesela sobota, program za otroke. 10.00 Izbor šolskega programa: Učimo se zborovsko pesmico, Antika v Sredozemlju, Nemščina. 11.30 Divji svet živali. 12.00 Danes skupaj. 12.30 Izbrali smo za vas. 13.05 Rumpelstilskin, ameriški mladinski film. 14.30 Mikser M, zabavna oddaja. 15.25 Zakladi morja, dokum. film. 15.40 Narodna glasba. 16.25 Poročila. 16.30 Tv avkcija. 18.00 Berači in sinovi, nadaljevanka. 18.55 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Pogovor tedna. 20.15 Brezno, ameriški film. 22.20 Izseljena Hrvaška. 22.55 Dnevnik 2. 23.15 Športna sobota. 23.25 Fluid, zabavnoglasbena oddaja. 0.20 Yutel. 1.10 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.30 do 11.00 ure: angleščina, francoščina, ruščina, 12.30 Halo, Avstria, 13.35 Mož v sivem, film, 16.00 Otroški wurlitzer, 17.00 Mini čas v sliki, 18.00 Čas v sliki, 18.30 Srečan družina, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 20.15 Kdor reče A, oddaja Petra Rappa, 22.15 Manekenka in vojak, komedija, 23.05 Alpske sanje, film.

TV MADŽARSKA

9.05 Za otroke. 11.45 Dallas, pon. 12.30 Panorama, pon. 13.30 Naš ekran, v nemščini. 14.10 Priče preteklosti. 14.25 Cirkuški film. 14.50 Naše korenine. 15.30 Videoklipi. 16.05 Sosedje, pon. 16.35 Hišni prijatelj. 16.45 Barkochba. 17.35 Otroštvo, 2. del. 18.35 Delta. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Derrick, kriminalka. 21.10 »Happy Koos Day«. 22.25 Aviyino poletje, japonski film. 24.00 TV dnevnik.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas, 9.30 Srečanje na pomurskem valu, 10.30 Kviz 10 sekund), 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Panonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Poročila, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.50 Mesečeva ura, angl. nadaljevanka. 10.15 V znamenju zvezd, nemška serija. 10.45 Muppet show. 11.10 Ansambel Tonija Hervola. 11.40 Obzorja duha. 12.05 Zelena ura. 13.10 Ona + on, ponovitev. 14.40 Saga o Forsytih, angl. nadaljevanka. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Dnevnik 1. 17.10 Dober dan, tesnoba, franc. film. 18.40 Risanke. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Posel je posel, nanizanka. 20.40 Zdravo. 22.00 Dnevnik 3. 22.20 Sova: Kremplji in praske, amer. nanizanka; Kriminalna zgodba, amer. nanizanka.

Drugi program

14.00 Športno popoldne. 15.50 SP v hokeju — Norveška:Italija, prenos. 18.00 Rokomet. 18.50 SP v hokeju — Jugoslavija:Nizozemska, prenos. 21.15 Svet narave, angl. serija. 21.50 Športni pregled. 22.35 Nogomet — Partizan:Hajduk, reportaža. 23.05 Yutel.

HTV

9.45 Poročila. 10.00 Dobro jutro, nedeljsko dopoldne za otroke. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Poročila. 13.05 Daktari, serijski film. 13.55 Družinski magazin. 14.25 Nedeljsko popoldne. 17.05 Trije novčiči v fontani, ameriški film. 18.45 Risana serija. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Štiriindvajset ur v življenju ženske, drama. 21.05 Nafta, serija. 22.00 Dnevnik 2. 22.20 Športni pregled. 23.05 Trio Orlando izvaja Mozarta. 0.05 Yutel. 1.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

12.00 Tednik. 12.30 Orientacija, 13.10 Pravica do ljubezni, 15.20 Njega dni, 15.25 Hiša v Jeruzalemu, 15.30 Otroški program, 15.55 Sedemkrat jaz in ti, 16.10 Daktari, 17.00 Mini čas v sliki, 17.10 Velikih 10, 18.00 Čas v sliki, 18.05 X-Large, mladinski magazin, 18.30 Srečna družina, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Libusa, 22.20 Kancler s Hradčanov.

2. program

9.30 Prenos kat. maše, 10.15 Drugačna Arabija, 11.00 Glasbena dežela: Italija, 13.00 Domovina, 13.30 Slike iz Avstrije, 15.00 Športno popoldne, 16.30 Svet pustolovščin, 17.15 Klub za starejše, 18.00 Pravica do ljubezni, 18.30 Lokalni program, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Dnevnik, 20.15 Onasis: Zlati Grk, 21.55 Čas v sliki, 22.00 Šport.

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Za otroke. 10.55 Košarka, državno prvenstvo, dogravanje. 15.00 Kratki film. 15.35 Gimnastika, mednarodno prvenstvo madžarske. 16.40 Program evangeličanske cerkve. 17.00 Walt Disney vam predstavlja: 1. Račje pravljice, 2. Avstralski ekspres, 3. Chip'N Dale. 18.45 Naša dediščina. 19.00 Teden. 20.00 Dnevnik. 20.15 Včeraj, danes, jutri; ital. film. 22.20 Kralj Matjaž in umetnost. 23.05 Video strani.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Tokrat znova opozarjamo na madžarsko zvočno pismo ob 7.45 — Francek Mukič bo gotovo vedel spet povedati veliko sočnega o naši sosedi), 10.00 Spored RS.

16.00 Pomladno popoldne (16.15 Športna oddaja, 17.00 Poročila, 18.00 To sem jaz), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.30 Slovenski ljudski plesi. 10.00 Utrip, Zrcalo, Mernik. 15.10 Obzorja duha. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček. 18.45 Alf. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Poroka, angl. drama. 21.05 Osmi dan. 21.55 Dnevnik 3. 22.15 400 let slovenske glasbe. 22.55 Sova: Avtoštopar, amer. nanizanka; Seznam, amer. nadaljevanka.

Drugi program

16.00 Satelitski program. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Po sledeh napredka. 21.00 Športna oddaja. 21.20 Rezervirano za šanson. 22.35 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Otroška serija. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 16.00 Potepanje po Slavoniji. 16.45 Poročila. 17.00 Družinski album. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Otroška serija. 18.45 Morje, dokum. oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Boljše življenje, nadaljevanka. 20.50 Zunanja politika. 21.20 Dnevnik 2. 21.40 Energetska prihodnost Hrvaške. 22.30 Kinoteka Hollywooda: Osvojiti vrhunec. 0.05 Yutel.

TV AVSTRIJA

10.15 Šolska tv, 12.00 Nočni studio, 15.00 Otroški program, 15.30 Am, dam, des, 16.10 Skrivnostne živali, 17.00 Mini čas v sliki, 17.10 Wurlitzer, 18.00 Čas v sliki, 18.05 Mi, 18.30 Srečna družina, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 21.15 Pogled z druge strani, 21.25 Peter Strohm: Prijatelj iz šole, 22.15 Apropos film, 22.45 Another Country, film, 1.00 Čas v sliki

2. program

16.45 Wakulla na Floridi, 17.30 Lipova ulica: Strateginja, 18.00 Pravica do ljubezni, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kultura, 20.15 Otok sanj, nadaljevanka — konec, 21.00 Novo v kinu, 21.15 Trdnjava Evropa, 22.00 Čas v sliki, 22.30 Poslednje sanje, 23.15 Stara nova Evropa.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, pon. 10.05 Nancy Wake, avstralski TV film, 1. del, pon. 11.40 Delta, znanstveni poročevalec, pon. 14.00 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1991. 19.00 Cimbora, dan poezije. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Molk je zlato, francoski film. 21.40 Reportaže. 22.25 Frech Food Fine Pastry . . . 22.55 Dokumentarni film. 0.25 TV dnevnik. 0.40 Dnevnik BBC.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Če vam bo uspelo, boste lahko sodelovali pri izbiri najbolj prijaznih prodajalcev, pesmi tedna, lahko pa boste tudi kaj prodali ali kupili v malih oglasih v živo), 10.00 Spored RS.

16.00 Pomladno popoldne (za začetek spet oglasnik murskega vala — 069/21 232 in 21 579, potem poročila in ob 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodbe iz školjke. 10.10 Šolska tv. 11.05 Angleščina. 11.30 Sedma steza. 11.50 Osmi dan. 15.05 Angleščina. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Šolska tv. 18.05 Periskopov Raček. 18.15 Formula BMX. 18.50 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Včerajšnje sanje, angl. nadaljevanka. 21.10 San Remo 91. 22.00 Dnevnik 3. 22.20 Sova: Haggard, angl. nanizanka; Sezam, amer. nadaljevanka.

Drugi program

16.00 Satelitski program. 17.30 Studio Koper. 19.00 Naša pesem. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Žrebanje lota. 20.35 Umetniški večer — Friedrich Schiller: Wallenstein. 23.20 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Otroška oddaja. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 16.45 Poročila. 17.00 Portret znanstvenika: Blaise Pascal. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Otroška oddaja. 18.45 Kulturna dediščina Hrvaške. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Serijski film. 20.55 Žrebanje lota. 21.00 V velikem planu, kontaktna oddaja. 22.30 Dnevnik 2. 22.50 Kino klub: Hišica v gozdu. 0.20 Yutel.

TV AVSTRIJA

10.00 Šolska tv, 10.30 Trda igra, 12.05 Šport v ponedeljek, ponovitev, 13.00 Čas v sliki, 13.35 Roseanne, zabavna serija, 14.00 Waltonovi, 14.50 Mojstri jutrišnjega dne, 15.00 Otroški program, 15.05 Tudi pošaliti se je treba, 15.30 Am, dam, des, 16.10 Degrasi junior high: Črno in belo, 17.00 Mini čas v sliki, 17.10 Wurlitzer, 18.00 Čas v sliki, 18.05 Mi, 18.30 Srečna družina, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 20.15 Univerzum: Po sledi Jamesa Cooka, 21.07 Pogled s strani, 21.15 Film z Gregoryjem Peckom, 23.35 Hunter, 0.20 Čas v sliki.

2. program

17.00 Šolska tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljubezni, 18.30 Kviz o živalih, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kultura, 20.15 Oddaja o Heinzu Conradsu ob 5-obletnici smrti, 21.07 Reportaže iz tujine, 22.00 Čas v sliki, 22.45 Klub 2, nato čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.35 Resna glasba. 8.45 TV loto. 9.00 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta. 17.00 Panonska kronika. 17.15 Naš ekran, v srbohrvaščini. 17.45 Gospodarstvo. 18.05 Novi reflektor. 18.55 Za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Heroji, avstralski film. 21.10 Reportaža. 21.30 Studio '91. 22.30 Iz Parlamenta. 23.00 Werkfilm. 24.00 Style Wars, dok. film. 1.00 TV dnevnik. 1.15 Dnevnik BBC.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Ob sredah ste že vajeni iskrivih domislic brata Džaužija, pa tudi aktualnih tem Marjana Dore — upamo, da tudi tokrat ne boste razočarani, zato posluh!), 10.00 Spored RS.

16.00 Pomladno popoldne (pozor: ob 18.15 bomo najprej prebrali odgovore, nato pa boste po telefonih spet lahko sporočali, kaj vas ta hip najbolj žuli!), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.50 Poroka, angl. drama. 10.45 Včerajšnje sanje, angl. nadaljevanka. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Slovenija: Zima. 17.35 Risanke. 17.50 Klub Klobuk. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Jezus iz Montreala, kanadski film. 22.05 Dnevnik 3. 22.25 Laurie Anderson, glasbena oddaja. 23.10 Alf, amer. nanizanka: Seznam, amer. nadaljevanka; V znamenju zvezd, nemška serija.

Drugi program

16.00 Satelitski program. 17.30 Studio Koper. 18.30 Slovenci v zamejstvu. 19.00 Studio Maribor: Poslovna borza, Tv ruleta. 19.30 Dnevnik. 20.00 Športna sreda: PEP v nogometu — Bayern:Crvena zvezda. 22.00 Svet poroča. 22.45 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Otroška serija. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 16.45 Poročila. 17.00 Zadarski otoki. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Otroška serija. 18.45 Videoboom. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Smrt v Veneciji, ital.-amer. film. 22.15 Dnevnik 2. 22.35 Dokumentarni program. 23.35 Yutel. Poročila.

TV AVSTRIJA

10.15 Šolska TV, 10.30 Zlati Grk, ponovitev filma o Onassisu, 12.10 Reportaže iz tujine, 13.00 Čas v sliki, 13.35 Roseane, 15.00 Otroški program, 16.10 Kot pes in mačka, 17.00 Mini čas v sliki, 17.10 Wurlitzer, 18.00 Čas v sliki, 18.30 Srečna družina, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 20.15 Zlati Grk, 2. del filma, 21.55 Pogled z druge strani, 22.05 Dallas, 22.50 Pralnica, film, 23.45 Hunter: Čas strahu, 0.30 Čas v sliki.

2. program

16.50 Leksikon umetnikov, 17.00 Varna skupnost, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Pravica do ljubezni, 18.30 Hišni video, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kultura, 20.15 film, 21.55 Novo v kinu, 22.00 Čas v sliki, 22.30 Šport.

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal. 9.55 Heroji, pon. 10.55 Studio '91, pon. 16.35 Video novice. 16.50 Don't Eat the Pictures. 17.50 Mojstrske arije. 18.10 Gospodarstvo. 18.25 Kamera, 2. del. 19.00 Za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Skupinsko potovanje, dokumentarni film. 21.20 Turška koračnica. 21.25 Novi svet, zunanja politika. 22.10 Penn and Teller Go Public. 22.40 Dokumentarni film. 23.10 TV dnevnik. 23.25 Dnevnik ZDF.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Milan Zrinski vam ponuja jutranje-dopoldanski menu, neobvezno kramljanje, pa vnes seveda tudi kaj resnega!), 10.00 Spored RS.

16.00 Pomladno popoldne (če vas poročila ob 17.00 ne zanimajo, se boste zagotovo zavrteli ob zvokih domačih melodij ob 18.00, ko bo oddaja Zaigrajmo in zapojmo po domače), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Grizli Adams, amer. nanizanka. 9.25 Slovenci v zamejstvu. 9.55 Popolni vohun, angl. nadaljevanka. 15.30 Slovenci v zamejstvu. 16.00 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Boj za obstanek. 18.05 Po sledeh napredka. 18.40 ZBIS: Štirideset zelenih slonov. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Simenon, nanizanka. 21.10 Kulturni žurnal. 21.20 Tednik. 22.25 Dnevnik 3. 22.45 Sova: Ti in jaz, angl. nanizanka; Sezam, amer. nadaljevanka.

Drugi program

16.00 Satelitski program. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Zdaj pa po slovensko. 20.55 Mali koncert. 21.10 Svet na zaslonu. 21.40 Komedija na slovenskem odru — T. Partljič: Ščuke pa ni. 23.30 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Jelenko, serija za otroke. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 15.00 Dramska serija. 16.00 Jom Hašdoa, prenos z Mirogoja. 16.45 Poročila. 17.00 Staranje, izobr. oddaja. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Jelenko, serija za otroke. 18.45 Zaščitena narava Hrvaške. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Spekter, politični magazin. 21.05 Kvizkoteka. 22.20 Dnevnik 2. 22.40 Glasbena oddaja. 23.40 Yutel. Poročila.

TV AVSTRIJA

10.15 Šolska tv, 10.15 Film, 12.15 Klub za starejše, 13.00 Čas v sliki, 13.10 Mi, 13.35 Roseanne, 14.00 Kung Fu, 14.45 Ulice sveta: Dakar — Avenija Pompidou, 15.00 Otroški program, 15.30 Am, dam, des, 16.35 Uspešnice in napotki, 17.00 Mini čas v sliki, 17.10 Wurlitzer, 18.00 Čas v sliki, 18.05 Mi, 18.30 Srečna družina, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 20.15 Tele as, velika tv igra, 21.20 Pogled z druge strani, 21.30 Kaj, ti ne veš? film, 23.15 Hunter, 0.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Magazin za menežerje. 9.05 Walt Disney vam predstavlja, pon. 10.50 Telovadba za invalide. 15.45 Panonska kronika. 16.05 Dan poezije, I. 16.15 Double Dutch. 16.45 Ulica. 17.20 Perpetuum mobile. 17.30 Dan poezije, II. 17.40 Tretji kanal. 18.25 Gospodinjski tečaj. 18.40 Dan poezije, II. 17.40 Tretji kanal. 18.25 Gospodinjski tečaj. 18.40 Dan poezije, III. 19.00 Za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Hannay, angleška serija. 21.00 Dan poezije. 21.45 Domače ogledalo. 22.45 Dok. film. 0.15 TV dnevnik. 0.30 Dnevnik BBC.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

Ona: Presenečena boš, ko boš ugotovila, da se s sodelavcem popolnoma ujemaš v nekaterih pogledih na življenje, predvsem v ljubezni. Izkoristi priložnost, ki se ti ponuja, saj imaš presneto lepe možnosti za uspeh.

On: Ko se boš odločal med poslovno uspešnostjo in ljubeznijo, se bo tvoja odločitev nagnila na stran poslovnosti. Je že tako, da imaš rad predvsem finančno stabilnost, za drugo pa boš poskrbel kdaj kasneje.

BIK

Ona: Srečala boš nekoga, ki je še vedno navezan nate, pa tudi v tebi še vedno tli iskra, ki se lahko kaj hitro vne v staro ljubezen. Lahko da bo le še ena avantura, toda počasi prihaja čas, ko lahko od ljubezni pričakuješ še nekaj več.

On: Nekdo, ki si ga sicer izbrisal iz svojega spomina, se bo ponovno oglasil in ti predlagal konkreten posel. Raje dobro premisli in se nikar ne spuščaj v tvegane avanture, saj se ti lahko še zelo maščuje.

DVOJČEK

Ona: Naj te ne motijo pesimistične napovedi prijateljic, poskusi ravnati predvsem po svojem prepričanju. Tisto, kar že dolgo načrtuješ, se ti bo tudi tokrat izmaknilo, toda nikar ne obupaj.

On: Navdušenje te bo zaneslo na povsem negotova pota, a se bo vse skupaj izteklo na najboljši mogoč način. Poslovni uspehi se bodo pokazali malo kasneje, vendar pa se ti tudi sedaj ni potrebno prav nič bati.

RAK

Ona: Ali si res želiš pretrgati staro ljubezensko zvezo ali pa je to le tvoja trma? Partner bo zaradi tega zelo prizadet in ti ne bo kar tako odpustil. Preveč živiš samo za danes, premalo misliš na jutri, na včeraj pa kar pozabljaš.

On: Vse okoli sebe gledaš predvsem s temne strani, kar pa nikakor ni dejanska slika tvojega okolja. Stara prijateljica si bo na vsak način poskušala ponovno pridobiti tvoje zaupanje. Stopi ji nasproti — ne bo ti žal . . .

LEV

Ona: Nikar se ne obiraj, temveč izkoristi tisto, kar se ti ponuja. Prijeten znanec ti lahko postane tudi kaj več, potrebno bo le premagati začetno sramežljivost in pot ti bo odprta. Pazi se škodoželjnežev, ki jih nikoli ne manjka.

On: Nikar se ne oziraj na dogodke, ki te poskušajo speljati na slepo pot. Vse skupaj je le dobro zrežirana slika, ki ti jo skuša vsiliti nekdo, ki si se mu pošteno zameril. Raje zaupaj svojemu partnerju — ne bo ti žal.

DEVICA

Ona: Tvoje sprenevedanje ti ne bo prav nič koristilo, ampak se ti lahko še zelo maščuje. Obiskal te bo star znanec in ti predlagal sodelovanje z obojestransko koristjo. Potrudi se in ne bo ti žal.

On: Tudi ljubezen ne bo uspela nadomestiti tvoje velike želje po uspehu, ki te že dolgo preganja. Srečal boš osebo, ki ti bo sicer veliko obljubljala, vendar pa bi bilo dobro, da bi se zadeve lotil karseda pazljivo.

TEHTNICA

Ona: Več kot očitno je, da ti ne bo prav nič dolgčas, saj se ti obeta prava »razprodaja« svojega prostega časa. Seveda pa ima lahko to tudi posledice, tako v ljubezni kot v povsem vsakdanjih stvareh.

On: Kadar bodo tvoja čustva globoka in iskrena, naj ti ne bo nerodno govoriti o tem. Znova si izgubil naklonjenost ljubljene osebe, vendar se boš vseeno potrudil in jo ponovno osvojil. Za druge reči pa bo še čas . . .

ŠKORPIJON

Ona: Prisiljena boš, da se postaviš na svoje noge, pa na to zadeva zasebno ali poslovno zadevo. Lahko bi se reklo, da se boš še kar znašla, seveda pa brez manjših spodrsljajev ne bo moglo iti.

On: Prišel bo čas, ko se bo končno pokazala tvoja resnična sposobnost v poslovnem svetu. Toda nikar se preveč ne povzdigni, ampak ostani takšen, kot si bil do sedaj. Spremembe bodo prišle kar same . . .

STRELEC

Ona: Če se boš resnično močno potrudila, boš dosegla tudi tisto, kar se ti morda zdi povsem nemogoče. Prijeten nasmeh v prijetni družbi ti bo pomenil veliko več, kot pa vse pohvale, ki jih boš deležna.

On: Obeta se ti enkratna priložnost na področju tvojega hobija zato je nikar ne zamudi. V začetku delovnega tedna pa se raje posveti predvsem denarnim zadevam, ki ji že dalj časa prav nesramno zanemarjaš.

KOZOROG

Ona: Vse prevečkrat se prilagajaš splošnemu mnenju, pa čeprav marsikdaj misliš popolnoma drugače. Toda kaj hitro boš spoznala, da se lahko stvari uredijo le tako, da boš ravnala, kot ti veleva zdrava pamet.

On: Nima smisla, da porabljaš svojo energijo tam, kjer nimaš od tega prav nobene koristi. S prijatelji se boš domenil za nekaj prav imenitnega, kar ti bo v dobršnji meri popestrilo dolgočasen vsakdanjik.

VODNAR

Ona: Če tako želenega vabila še nekaj časa ne bo, stori prvi korak sama in ne bo ti žal. S partnerjem se boš zapletla v manjši prepir, ki pa ti bo prinesel tudi nekatere prijetne posledice. Toda vprašanje je, katerih bo več!

On: Svojo poslovno pot moraš načrtovati karseda preudarno, pa tudi z dobršno mero razuma. Na tak način ti uspeh enostavno ne more pobegniti. V ljubezni se trudi utrditi predvsem tisto, kar imaš, saj se ti tla resno majejo.

RIBI

Ona: Včasih se obnašaš kot bi bila edina na svetu. Ali te dosedanje življenje res ni še ničesar naučilo? Ne delaj preveč daljnosežnih načrtov, saj še za ta trenutek ne veš, kako se bo vse skupaj izteklo.

On: Nečemu se boš prav od srca nasmejal, dobra volja pa se ti bo obdržala prek konca tedna. Izlet z novimi prijatelji ti bo prinesel nepričakovana spoznanja o čustvih nekoga, do kogar nisi popolnoma ravnodušen.

kino

SPORED FILMOV V KINU »PARK« OD 5. DO 11. APRILA

Petek, 5. aprila ob 17. uri — amer. komedija ČEDNO DEKLE (PRETTY WOMAN); režija: Garry Marshall; vloge: Richard Gere, Julia Roberts. V letu 1990 najbolj gledani film v M. Soboti!

Petek, 5. aprila ob 19. uri — amer. trdoerotični film ZELO RAZUZDANO DEKLE (A VERY DEBAUCHED GIRL); vloga: LILLI CARATI.

Sobota, 6. aprila ob 17. uri — amer. vohunska srhljivka BREZ IZHODA (NO WAY OUT); režija: Roger Donaldson; vloge: Gene Hackman, Kevin Costner.

Sobota, 6. aprila ob 19. uri — amer. komedija ČEDNO DEKLE (PRETTY WOMAN).

Nedelja, 7. aprila ob 15. uri — amer. vohunska srhljivka BREZ IZHODA (NO WAY OUT).

Nedelja, 7. aprila ob 17. uri — amer. komedija ČEDNO DEKLE (PRETTY WOMAN).

Nedelja, 7. aprila ob 19. uri — amer. trdoerotični film ZELO RAZUZDANO DEKLE (A VERY DEBAUCHED GIRL)

Torek, 9. aprila ob 17. in 19. uri — amer. avanturistični film VARUH ČASA (TIME GUARDIAN); režija: Brian Hannat; vloge: Carrie Fischer, Tom Burlionson.

Sreda, 10. aprila ob 17. uri — amer. avanturistični film VARUH ČASA (TIME GUARDIAN).

Sreda, 10. aprila ob 19. uri - amer. drama ŽENA HUDIČ (SHE DEVIL); režija: Susan Seidelman; vloge: Meryl Streep, Roseanne Barr.

Četrtek, 11. aprila ob 17. in 19. uri — amer. drama ŽENA HUDIČ (SHE DEVIL).

KINO SVOBODA GORNJA RADGONA

PETEK, 5. aprila ob 19. uri — angleška fantastična komedija NORE ZGODBE BARONA MÜNCHAUSNA, ob 21. uri — ameriški akcijski film NAD ZAKONOM

SOBOTA, 6. aprila ob 19. uri — ameriška komedija STARŠI IN OTROCI

NEDELJA, 7. aprila ob 17. uri — angl. fant. komedija NORE ZGODBE BARONA MÜNCHAUSNA, ob 19. uri — ameriški akcijski film NAD ZAKONOM, ob 21. uri — ameriška komedija STARŠI IN OTROCI.

prodam

MOTORNA VOZILA

MOPED 14 M, letnik 1987, prodam. Jože Stajnko, Vidanovci 2, p. Ljutomer. IN-12483

SAMARO, odlično ohranjeno, s tremi vrati, pet prestav, december 1988, ugodno prodam. ☎ 87 274 dopoldan, 81 168 popoldan. IN-12485

JUGO KORAL 60, letnik 12/89, odlično ohranjen, registriran do decembra 91, ugodno prodam. ☎ 87 458. IN-12489

FORD TAUNUS 1.6, letnik 1979, prodam. ☎ 24 587. M-4542

VW PASSAT L, karavan, letnik 1977, prodam. Čemelavci, Gederovska 35. M-4546

LADO SAMARO, staro 2,5 leta, prodam. Bratonci 145 a. ☎ 42 086. M-4551

ZASTAVO GTL 55, letnik 1983, prodam. Križevci 54 pri Ljutomeru, ☎ 87 919. M-4552

VISO 11 RE, letnik 1986, prodam. Dokležovje 15. M-4553

GOLF YU JGL, letnik 1981, prodam. Bakovci, Mladinska ulica 30. M-4557

JUGO SKALA 55, maj 1989, ugodno prodam. ☎ 82 114. M-4561

JUGO AMERIKA 55, letnik september 1989, ugodno prodam. ☎ 42 026. M-4563

VW HROŠČ 1500 ugodno prodam. Ivana Regenta 23, M. Sobota. M-4566

BT 50 S, dobro ohranjen, registriran do 2/92, ugodno prodam. Ogled popoldan — ☎ 24 479. M-4570

126 P, letnik 1978, prodam. Alojz Horvat, Lendavska 23 a. M-4567

Od 29. marca **nov KIOSK za prodajo domačih, svežih in očiščenih pišćancev** na Lendavski cesti v M. Soboti, nasproti Elektra.
Odpri bo ob sejemskih dnevih, petkih in sobotah od 7. do 16. ure. Cene konkurenčne!
Priporoča se **KIOSK NADE IN IVANA BLAGUSA na Lendavski v Murski Soboti.**

HIŠNI SEJEM Z RAZSTAVO
pri črpalki ELAN firme **MAZUHELI V HALBENRAINU** 6. in 7. aprila 1991.
Velika ponudba kosilnic in kosilnih traktorjev za travo.
● 20 različnih vrst novih modelov
● velike avtomobilske prikolice
● stroji in razstava vozil. ● **Zelo ugodne cene!**
Vabljeni!

JUGO KORAL 55, star dve leti, prodam. ☎ 78 244. M-4579

125 P prodam. Kupšinci 17. M-4584

RENAULT 9 TL, 1/83, 90.000 km za 8500 DEM, in GOLF, letnik 1977, prevoženih 73.000 km, za 4500 DEM, prodam. ☎ 43 066. M-4588

NISSAN SUNNY 1.6 SLX, kovinsko zelen, letnik junij 1988, prevoženih 15.300 km, garažiran, zelo dobro ohranjen, pozimi nevožen, prodam. ☎ 26 709. M-4594

APN 6, star 5 mesecev, nujno prodam. Krifževci 199 v Prekmurju. M-4597

OPEL REKORD, letnik 1979, registriran do oktobra 1991, zelo ugodno prodam. Zvonko Vidovič ,Cesta prvih borcev 41, 68280 Brestanica, ☎ (068) 81 171, Zvonko. M-MM

Rad imam pico! Poskusim jo lahko v lokalu, ali pa odnesem domov v lepi škatli. Picerija Osmica Hotiza, telefon: 76-008.

NSU PRINC 1200 C, karamboliran, v celoti ali po delih, ter kavč, po ugodni ceni, prodam. ☎ 42 098 po 17. uri. M-MM

RENAULT 4 GTL, oktober 1988, 20.000 km, ugodno prodam. ☎ 87 462. M-MM

LADO 1200, letnik 1986, garažiran, dobro ohranjen, prodam. Bogojina 14. M-11858

RENAULT 4 GTL, letnik 1983, prodam. Škalič, Veščica 48, ☎ 22 055. M-4599

ZASTAVO 750 prodam. ☎ 72 140. M-4603

ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. Dolnja Bistrica 37 c. M-4605

TOMOS AVTOMATIC in črno-beli televizor prodam. Bokan, Ivana Regenta 9, M. Sobota. M-4609

GOLF JGL, dizel, letnik 1984, odlično ohranjen, ugodno prodam. Janža, Pod logom 22, Turnišče, ☎ 32 610, int. 215. M-4610

LADO 1200, letnik 12/1986, prevoženih 33.000 km in **JAMAHO YZ 250** za motokros, letnik 1990, prodam. ☎ 22 507. M-4611

OPEL 1.3 S LIMUZINA, letnik 1986, prodam ali zamenjam za renault 4, novejši letnik (po dogovoru). ☎ 23 344. M-4616

VW HROŠČ, letnik 1973, prodam. Miran, ☎ 22 590, po 15. uri. M-4619

ZASTAVO 128 prodam. Murska Sobota, Mladinska 41. M-4620

ZASTAVO 128, letnik 1988, nujno prodam ali zamenjam. ☎ 78 367. M-4621

ZASTAVO 101, registrirano, letnik 1978, prodam. Ivan Hirci, Ribiška 17, Beltinci. M-4622

BX 16 TRS 12/85 prodam za 10.500 DEM. ☎ 23 937. M-4626

MOSKVIČ, garažiran, prevoženih 37.000 km in zamrzovalno skrinjo, ugodno prodam. ☎ 21 907. M-4628

126 bis, nov, registriran, rdeče barve, in JUGO KORAL 65, letnik 1989, garažiran, zaščita dinitrol, dodatno opremljen, modre barve, registriran do 4. 1992, prodam. Gančani 41. M-4629

GS 1.3, letnik 1980, ugodno prodam. Lipovci 52 b, ☎ 41 062. M-4631

ZASTAVO 101, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ 47 076. M-4288

ZASTAVO 101 gtl 55, letnik 1983, v zelo dobrem stanju, prodam. Andrej Hozjan, Mala Polana 30. M-13487

JUGO KORAL 55, star 14 mesecev, 8000 km, prodam. ☎ 75 530. M-13485

BMW 316, kovinsko svetlomodre barve, 1987, registriran do aprila 1992, ugodno prodam. ☎ 81 137, Kuhar, ali 81 057, dopoldan. IN-12491

LADO SAMARO 1.200, staro 1 leto, 10.000 km, ugodno prodam. ☎ 70 452, Črenšovci, Prekmurske čete 91. M-4635

ZASTAVO 101, letnik 1988, garažirano, registrirano do februarja 1992, prodam. ☎ 982 855. M-12492

JUGO 55, letnik 1990, in Lado karavan, registrirano do konca leta, prodam. Franc Kralj, Črešnjevci 215, G. Radgona. M-14757

LADO SAMARO, letnik 1988, prevoženih 30.000 km, prodam. ☎ 82 313. M-IN

KAWASAKI 550 GZP UNITRAK prodam. ☎ 45 331, dopoldne. M-4419

JUGO 55, letnik 1989, registriran do februarja 1992, prodam. ☎ 25 298. M-4636

OPEL KADETT 1.6 i avtomatik, letnik 1990, prodam. ☎ 25 409. M-456737

CITROEN AX 11 TRE, 5 prestav, letnik 1988, registriran do 3/92, ugodno prodam. ☎ 26 031, po 15. uri. M-4639

LADO KARAVAN, tovarniško novo, še neregistrirano, prodam za 162.000 din. ☎ 79 166, Janez Hak, Dobrovnik 244. M-4642

VW 1200, letnik 1976, odlično ohranjen, prodam. ☎ 42 302. M-4642

APN 6 ugodno prodam. Noršinci 34. M-4641

AUDI 80 CC dizel, letnik 1986, prodam za 22.000 DEM. Milan Maučec, Gorica 61, ☎ 45-358. M-4643

RENAULT 5 CAMPUS, letnik 1990, zatemnjena stekla in kovinska barva. 7.500 km, prodam. ☎ 25 292, M. Kuzmiča 22, M. Sobota. M-BOP

ŽIVALI

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Jože Barbarič, Čepinci 143. M-4549

PET KOZ in enega kozlička prodam. Kondrad Recek, Plitvički Vrh 61, p. G. Radgona. M-4555

TELICO, brejo 9 mesecev, prodam. Franc Buček, Serdica 6. M-4558

PUJSKE prodam. Dokležovje 32. M-4580

PUJSKE, 20 kg, prodam. Šiftar, Marikišavci 38, ☎ 25 246. M-4582

MALE PUJSKE prodam. Strukovci 25. M-4585

MLADO KRAVO, kontrola A, 8 mesecev brejo z drugim teletom, prodam. ☎ 40 636. M-4587

KRAVO, staro 3 leta, 7 mesecev brejo, prodam. Hotiza 154. M-4592

PSICO, belo ovčarko, z rodovnikom, podarimo. ☎ 78-433. M-MM

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Jože Tompa, Velika Polana 209, ☎ 70 197. M-MM

TELICO, brejo 6 mesecev, prodam. Špindler, Orehovci 14, G. Radgona. M-41763

KRAVO, brejo 6 mesecev, prodam. Peter Vajs, Zbigovci 58, G. Radgona. M-14758

MLADO KRAVO brejo, prodam. Vidonci 40. M-4618

NEMŠKO OVČARKO, staro 20 mesecev, prodam. Bakovci, Partizanska 24. M-4632

KRAVI, breji 8 mesecev, prodam. Košarovci 3, ☎ 54 096. M-4634

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

RAUKOMBI enovalni, prodam. Gornji Črnci 13. M-4565

SEJALNICO OLT, 4-redno, in MOSKVIČ, po delih ter 200 l belega cepljenega vina prodam. Markišavci 24. M-4578

TROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA, 4,5 t, in cisterno, 2000 l, malo rabljeno, ugodno prodam. Jože Kuzmič, Šalamenci 54. M-4581

OBRAČALNIK PANONIJA, odličen, prodam. Peskovci 24, p. Šalovci. M-4593

TRAKTORSKO ŠKROPILNICO, 300 l, prodam. Vučko, Sl. Bistrica 17, tel.: 70 320. M-13490

FREZO, traktorsko za RAUKOMBI, ali krožno brano in dve motorni žagi Stihl, eno 41, eno 50, prodam. Skakovci 60. M-4607

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, s priključki, kupim. ☎ 26 389 M-4613

CISTERNO CREINA, 3.200 l, in visokotlačno stiskalnico (prešo), prodam. ☎ 78 274. M-4623

POSEST

STANOVANJE (s sobo in kuhinjo) v Lendavi ali bližnji okolici išče samski moški, mirne narave, nealkoholik in nekadilec. Ponudbe pošljite na upravo pod šifro: ZELO DOBER PLAČNIK. 4536

MEŠAN GOZD, 27 arov, prodam. Bokrači 9. M-4543

GOZD, 35 arov, v bližini Murske Sobote prodam. ☎ 22 576, po 20. uri M-4538

VRT — vrtove dajem v najem. ☎ 21-406. M-4554

NOVO VSELJIVO HIŠO (10 × 11 m) in 20 arov zemlje, prodam. Hiša je od Murske Sobote oddaljena 12 km. ☎ 23 659, vsak dan po 15. uri. M-4595

PARCELO (14 arov), za vinsko klet in vinograd, prodam. Cena po dogovoru. Bogojina 127. M-MM

MEDETAŽNO HIŠO, neto stanovanjske površine 160 m², na 9-arski parceli, v središču Puconec, ugodno prodam. ☎ 75 482, po 18. uri. LE-13475

HIŠO z gospodarskim poslopjem, prodam. Naslov v upravi lista. M-IB

POČITNIŠKO HIŠICO, vinograd in sadovnjak (26 arov) v Strigovi prodam. ☎ (042) 814-140. M-12486

ENOSOBNO DRUŽBENO STANOVANJE, 42 m², v pritličju, zamenjam za večje. ☎ 31 715, dopoldan, 26 139, popoldne. M-4625

NADSTROPNO HIŠO, takoj vseljivo, z vrtom, 8,5 ara, v Lendavi, prodam. ☎ 75 714, po 19. uri. LE-13492

VINOGRAD v Lendavi, star 6 let, 650 trsov na sončni legi (rizling, Šipon), prodam. ☎ 75 201, int. 366. M-13488

PROSTOR za mirno obrt v Gornji Radgoni ali bližnji okolici iščem. Naslov v upravi lista. GR-14760

HIŠO v 4. gradbeni fazi v Krogu prodamo najboljšemu ponudniku. ☎ (063) 852 220. M-POP

RAZNO

AKACIJO za kole ali plohe prodam. Domanjševci 21, ☎ 24 731. M-4539

Preklic!
Preklicujem veljavnost listka za vpis v HK št. 9872-3, izdanega na ime Herman Forjanič, Motovilci 1 a. M-4540

KONKURENČNE CENE V TRGOVINI CENTRAL, Ul. Matije Murka 36 v Mariboru (podaljšek Betnavske)

— CENTRALNE PEČI FERROTHERM IN PRIBOR.

Pridite, zadovoljni boste!
Tel.: (062) 38-432.

Preklic!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 6625-8, izdano na ime Jože Sukič, Šulinci 5. M-4545

prihaja
CROATIA
JUTRI OB 13.00 boste vzkliknili
ZANIMIVO — SPREJEMLJIVO — ZANESLJIVO

Nova zavarovalna hiša — zavarujemo vse in vsakogar.
Smo podjetje ZAP in za zavarovalno delniško družbo CROATIA posredujemo vse zavarovalniške posle v družbenem in zasebnem sektorju:
— avtomobilsko obvezno in kasko zavarovanje,
— zavarovanje živine in posevkov;
— življenjsko in nezgodno zavarovanje.
Za avtomobile poglejte cenik na občini ali Agroservisu, za kasko in vse drugo nas pokličite po telefonu ali nas obiščite.

prihaja
CROATIA
Zavarovanje CROATIA, d.d., Zagreb, poslovalnica Čakovec

ZAP — zavarovalniško zastopanje in posredovanje, d.o.o., M. Sobota, Titova 24 (nekdanji prostori socialnega zavarovanja), telefon 21 550.

Kako hitro in poceni do PREMOGA?
Pokličite KURIVO-PREVOZ, Bojan Jakšič, Gor. Bistrica 51 (70-106)!
Cene: velenjski lignit: 908,00 din tona
trboveljčan: 1.428,00 din tona

VZORČNE KROJAČE IN ŠIVILJE IZ MURSKE SOBOTE VABI K HONORARNEMU DELU OBRTNICA IZ LJUBLJANE. PONUDBE POŠLJITE NA UPRAVO LISTA POD DOBRO PLAČILO

PREDNJO DESNO LUČ ZA RENAULT 18, novo, in 5 novih letnih gum 155/13, prodam. Vidonci 26. M-4544

TERVOL, 5 cm, trdi, prodam po 60 din/m². ☎ 24 929. M-4551

BARVNI TV, star dve leti, prodam. Gradišče 62 a, tel.: 46 349. M-4568

SENO, večje količine, prodam. Vaneča 66. M-4573

DVA AŽ-PANJA, kolo poni in dva soda za nafto prodam. Šercerjevo nas. 14. ☎ 24 213. M-4575

15 NASELJENIH AŽ-PANJEV in stiskalnico za izdelavo satnic prodam. Rogač, Tišina 64. M-4577

BARVNI TV ISKRA, star 3 leta, po polovični ceni, prodam. Štefana Kovača 185, Turnišče. M-4583

Preklic!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala Frizerske šole, izdanega v šol. l. 1979 na ime Darinka Bagari, Tešanovci 89. M-4589

ŠIVALNI STROJ BAGAT, dobro ohranjen, prodam. ☎ 24 034. M-4590

SEMENSKI KROMPIR DEZIRE, prva množitev, prodam. Lipovci 91, ☎ 42 426. M-4591

AMERIŠKI BILJARD, skoraj nov, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 978 433. M-MM

NOVA JEKLENA VIJAKA za mizarski pult (hoblpank) ter za stiskalnico grozdja in štedilnik Gorenje, skoraj nov, ugodno prodam. Vaneča 14. M-4586

KOLE za vinograd prodam. ☎ 72 079. M-MM

GUME 185/70/14 na aluminijastih platiščih, mischelin, prodam. ☎ 73 212. M-14761

SALONITNE PLOŠČE, rabljene, petinpolrebrne, rdeče, z vijaki, prodam. ☎ 74 070. M-14761

AMD — KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
vabi v nedeljo, 7. aprila 1991, od 9. uri na letno skupščino.

ŠOTOR za 5 oseb prodam. ☎ 75-849. M-13848

Preklic!
Preklicujem veljavnost spričevala, izdanega na CPŠ v M. Soboti, smer mizar, na ime Štefan Florjan, Radmožanci 9 a. M-4601

POHIŠTVO za dnevno sobo in jedilnico, sedežno garnituro, termoakumulacijsko peč ter 4 jogije, prodam. ☎ 23 344. M-4615

OPEKO ZAREZNIK in zidake, stari format, ter leseno barako prodam. Vogrinčič, Cvetkova 15. M-4617

HLODE ZA OSTREŠJE po meri prodam. Smodiš, Gornji Petrovci 89, ☎ 25 110. M-4627

KORUZO v vrečah prodamo. Svetlik, Bunčani 32, ☎ 87 038 v soboto in nedeljo, druge dni (061) 340 124. M-4633

POHIŠTVO za spalnico ugodno prodam. Friškič, Alija Kardoša 8, M. Sobota. M-4638

1000 kg OVSA, nove sorte, za seme ali krmljenje, prodam. ☎ 47 294. M-4476

storitve

UREJENA UPOKOJENKA varuje vašega otroka oz. neguje bolnika od ponedeljka do petka. Po dogovoru — usluga za uslugo. ☎ 22 576, po 20. uri. M-4548

OTROKA za varstvo sprejmem. Razlagova 10, stanovanje 10, M. Sobota. M-4576

PREVIJAMO ELEKTROMOTORJE, popravljamo vse vrste električnih strojev, hitro, kakovostno, po konkurenčnih cenah.
ELEKTROMEHANIKA NEŽIČ, Veščica 12, ☎ 21 397, M. Sobota. M-4608

Zaposlitve

ZAPOSLIMO KV TRGOVCA — trgovko za nedoločen čas. ☎ 23 278. M-4569

2 ZIDARJA IN 1 DELAVCA takoj zaposlim. Zidarstvo - fasaderstvo cementarstvo Alojz Žižek, Cankarjevo naselje 10, M. Sobota. M-4535

AKVIZITERJE za kakovostne izdelke iščemo. ☎ (042) 814 398. M-4598

IŠČEM SPOSOBNE AKVIZITERJE za dobro prodajano blago. Lep dodatni zaslužek. ☎ 81 198, gospa Mira. M-12476

IŠČEMO POGODBENE SODELAVCE z lastnim prevozom za terensko prodajo. Vloge pošljite na: Izdelovanje čistil Jože Jandl, 69240 Ljutomer, Zacherlova 18. IN-12490

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

ZAHVALA

V 43. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, brat in svak

Ludvik Šlebič

s Hotize 204

Ob boleči izgubi dragega moža se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje in za svete maše, nam pa izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebna zahvala Internemu oddelku — oddelku intenzivne nege bolnišnice v Rakičanu, učencem 1. b R — SERŠ iz Maribora, 3. b razredu OŠ iz Velike Polane, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Hotiza, 27. 3. 1991

Žalujoči: žena Manica, sinova Marko in Aleš, sestra Marika z možem Stankom in drugo sorodstvo

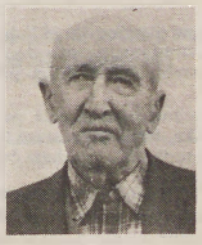

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi

Robert Marič

iz Sv. Jurija

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS Sveti Jurij.

Žalujoči: vsi domači in drugi, ki so ga imeli radi

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Endre Gönter, (tehnični urednik), Nataša J[illegible]hnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefax 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1991 je 150,00 dinarjev, za podjetja 300,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju Vestnik plačuje 3-odstotni temeljni davek od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 68. letu zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

Matilda Kerec

iz Sv. Jurija 28

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, za maše, izrekli ustno in pisno sožalje ter jo pospremili k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Rakičan za ves trud.
Zahvala g. župniku Martinu Verešu za obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu in godbi na pihala iz Bakovec za odigrano Tišino.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.
Sveti Jurij, 24. 3. 1991

Vsi, ki smo jo imeli radi

V 91. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

Marija Rogan

roj. Thier
iz Sotine

Iskreno se zahvlajujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, ki so darovali vence, šopke, nam pa izrekli sožalje.
Posebna hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu dr. Hodoščku, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

Solza grenka ne bi bila,
ko tebe zemlja ne bi krila.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 48. letu za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Karel Horvat

iz Neradnovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in šopke.
Posebej se zahvaljujemo vaškim gasilcem in vaščanom, ki ste s svojo nesebičnostjo pomagali pri pogrebu, govorniku GD Neradnovci za poslovilne besede in gasilcem iz okoliških vasi.
Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, hvala tudi kolektivu Mure iz G. Petrovec, UJV Šentvid in zidarskemu mojstru Baleku iz Neradnovec.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.

ZAHVALA

Po krajši in hudi bolezni nas je v 70. letu za vedno zapustil dragi mož, oče, tast in dedi

Štefan Koren

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli ustno sožalje, darovali vence, šopke in za sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebej se zahvaljujemo sosedom, družini Zadravec, za pomoč v prvih najtežjih trenutkih. Zahvala tudi družinam Lepoša in Virag ter kolektivu GP Tiskarna. Posebno zahvalo smo dolžni g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikoma g. Merklinu in g. Ružiču.
Obenem se opravičujemo teti Lujziki za pomoto.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: žena Marija, sin Štefan z ženo Marijo, vnuka Tanja in Borut ter drugo sorodstvo

---

Težko je slovo,
zadnje slovo z najdražjim,
a če je že smrt odrešenje trpljenja,
naj bi bila bolečina tistih,
ki ostajamo, manj boleča.

ZAHVALA

V težkih dneh, ko smo te kljub vsemu upanju za vedno izgubili, naša draga mama, hčerka, sestra, tašča, babica, prababica in svakinja

Matilda Vratarič

upokojenka

nam lajša bolečino spoznanje, da v teh dneh nismo ostali sami.
Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo imeli radi, ji darovali prelepo cvetje in jo v lepem številu pospremili do njenega mnogo preranega zadnjega doma.
Posebno zahvalo izrekamo sodelavcem Mure — TK Dekor, Tovarni Nada Dimič Intima, zdravniškemu osebju pol. int. nege v Rakičanu, vodilnemu kadru Kartonaže, g. Marušiču za odigrano Tišino ter g. Merklincu iz KS za prelep govor. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Njeni: otroci z družinami, oče, brat z družino ter drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

V 84. letu nas je po krajši in hudi bolezni zapustila draga mama, babica in prababica

Alojzija Šinko

iz Murskih Petrovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in šopke ter dali za svete maše in jo pospremili na njeni zadnji poti.
Posebna hvala g. kaplanu, pevcem, govorniku in gasilcem.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi oče, stari oče, stric in tast

Karel Horvat

iz Moravskih Toplic

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in dali za sv. maše ter nam izrekli sožalje.
Prisrčna zahvala g. župniku za pogrebni obred in tolažilne besede, pevcem za odpete pesmi in govorniku KS za tople poslovilne besede.

Žalujoči: sin Drago in hčerka Milka z družinama ter vnuki Sebastjan, Srečko in Igor

---

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo,
odšel si sam na pot neznano,
zapustil družino žalostno in samo.
(O. Župančič)

Ne bol, ne klic naših src ne moreta verjeti, da je bila bolezen močnejša od življenja in da nas je v 67. letu starosti nepričakovano zapustil dobri mož, oče in stari oče

Rudolf Ferencek

iz Sebeborec, šofer v pokoju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Sebeborec in Vučje gomile, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.
Posebna zahvala g. duhovniku Škaliču za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, sodelavcem Avtobusnega prometa iz M. Sobote, združenju šoferjev in avtomehanikov, še posebej dr. Savlu za poslovilne besede ob odprtem grobu, podjetju Mura — 321. brigadi ŽO iz Murske Sobote.
Sebeborci, 22. 3. 1991
Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Šarika, sin Feri, hčerka Erika z možem Jožetom, vnukinji Klavdija in Sonja

---

Kako bi dihal rad, poslušal,
gledal, sedel med vami,
katero vmes povedal, pa me tišči
teptan nad mano grob prerani.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta, dedija, brata in sorodnika

Franca Serca

iz Bakovec,
laboranta v pokoju

se z žalostjo v srcu zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k preranemu počitku.
Hvala vsem, ki ste ga obiskovali, tolažili in mu vlivali upanje med njegovo boleznijo.
Prav posebna hvala prim. dr. Lipovšku, prof. dr. Dolencu, celotnemu zdravstvenemu osebju nevrokirurgije v Mariboru in na Kliničnem centru v Ljubljani ter celotnemu medicinskemu osebju internega in ušesnega oddelka v Rakičanu.
Hvala vsem, ki ste mu podarili vence, šopke ali darovali v druge namene, nam pa izrekli ustno ali pisno sožalje.
Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, govorniku splošne bolnišnice in govornici KS.
Vsem še enkrat — najlepša hvala!

Žalujoči: vsi njegovi najdražji

UMRL JE NAŠ DRAGI DOBRI DEDA

Franc Serec

DEDA, POGREŠALI TE BOMO!

VNUKI: BOŠTJAN, ALEŠ, BOJAN

Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.
Ne mine dan, ne noč,
med nami spomin na te,
draga žena, vedno bo navzoč.

ZAHVALA

Neozdravljiva bolezen nam je v 71. letu starosti iztrgala drago ženo, mamo, staro mamo, sestro in svakinjo

Kamilo Papič

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, jo med njeno težko boleznijo obiskovali in nam izrekli pisno ali ustno sožalje.
Za skrbno pozornost in nego med njeno boleznijo se najlepše zahvaljujemo dr. Neradu.
Hvala g. duhovniku za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke, pa tudi vsem, ki so darovali za svete maše.
Iskrena hvala tudi Štefanu Merklinu in govorniku Pomurskih mlekarn za poslovilne besede.
Murska Sobota, Maribor, Tolmin, Laško, Izola

Žalujoči: mož Ludvik, sinova Edi in Niko z družinama, sestra Zdenka z Natašo in drugo sorodstvo

---

Marije Hampo

roj. Dovidija
iz Stanjevec 61
ni več.

Sklenile so se dobre in skrbne roke naše matere, ki so desetletja rahljale trdo goričko zemljo. Praznino in bolečino ob njeni izgubi premagujemo s spominom na vrednote in odrekanja, s katerimi je bilo pretkano njeno nesebično življenje in izrekamo

ZAHVALO

č.g. duhovniku in pevcem za opravljen obred, vsem sorodnikom, prijateljem, gasilcem in kolektivu gradbenega podjetja v M. Soboti za darovano cvetje in izrečena sožalja.
Posebna hvala dobrim sosedom za pomoč.
Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož, sinova z družinama, sestre in bratje

BORCI SREDI DOGAJANJ

Rokoborci ABC Pomurke iz Murske Sobote: Edi Vogrinec (trener), Rade Bačić, Slavko Zec, Peter Lukašev in Mitko Nasevski so bili na enotedenskih pripravah in tekmovanju v Minsku v Sovjetski zvezi. Gre za vrnitev obiska sovjetskim rokoborcem, ki so bili na pripravah v Murski Soboti, in za večletno uspešno sodelovanje. Za novo generacijo mladih soboških rokoborcev so bile priprave gotovo zelo koristne, saj sodijo sovjetski rokoborci med najboljše na svetu.

(FM)

Foto: N. Juhnov

Večina pomurskih borcev je še vedno aktivna, predvsem v krajevnih skupnostih. Minule letne konference krajevnih borčevskih organizacij so pokazale, da so borci zaskrbljeni zaradi sedanjih zaostrenih gospodarskih in političnih razmer pri nas. Razočarani so nad novo vlado. To, po njihovem mnenju, veliko bolj zanimata visoka politika in velika državniška vprašanja kot pa življenje naših državljanov. Razočarał jih je tudi Demos, tako zaradi načina delovanja kot tudi zaradi neuresničenih predvolilnih obljub. Prav tako opozarjajo na čedalje večje razhajanje med proglašano in resnično demokracijo pri nas ter na zaostrovanje socialne varnsoti borcev zaradi omejevanja pokojnin in pravic iz zdravstvenega varstva.

Sicer pa pomurski borci poudarjajo, da se bodo tudi v prihodnje zavzemali za objektivno zgodovinsko vrednotenje narodnoosvobodilne vojne in da se bodo dejavno vključili v praznovanje 50-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Osrednja proslava bo 27. aprila ob 11. na Trgu revolucije v Ljubljani. Tja bodo iz pomurskih občin odpeljali posebni avtobusi, zato pričakujejo množično udeležbo. Ob tej priložnosti bo tudi okrogla miza na temo Vloga antifašistične koalicije med vojno in po njej, na kateri bodo sodelovali tudi predstavniki antifašističnih organizacij iz drugih držav.

Hkrati velja omeniti, da se pomurski borci, katerih povprečna starost je okrog 72 let, poleg programskih konferenc pripravljajo tudi na sprejem novega statuta borčevske organizacije, ki je za zdaj še registrirana kot družbenopolitična organizacija, v prihodnje pa naj bi delovala kot društvo. O vsem tem bo govor tudi na bližnjih občinskih konferencah Zveze združenj borcev NOV.

Milan Jerše

GLASBA SO TONI

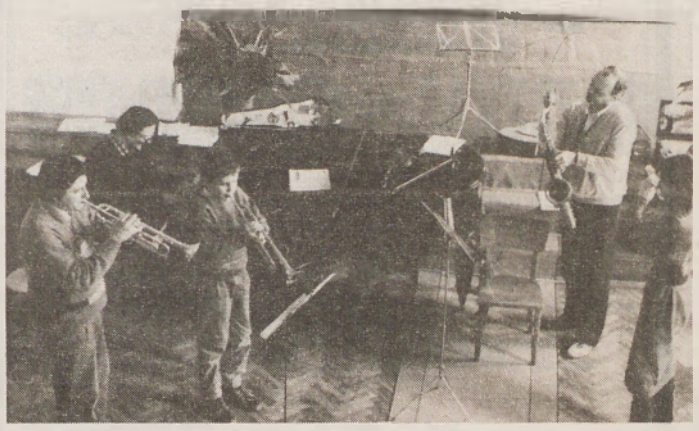

Na ljutomerski šoli Slavka Osterca so pripravili letos svojevrstno glasbeno didaktično uro. Medtem ko so prejšnja leta samo predstavljali glasbo, so letos dodali še spremno besedilo oziroma komentar, nastopili pa so vsi učitelji in nekateri njihovi učenci.

Na vprašanje, kako se je rodila ideja o uri, v kateri spoznavajo učenci razvoj glasbe, v.d. ravnatelja Dragica Marovič pravi: »Čisto slučajno. Naveličali smo se utečenih konceptov iz leta v leto in začeli razmišljati o novem načinu predstavitve glasbe naši mladini. Pri tem je bil naš cilj: primerno pojasniti, kako se znajti v govorici tonov, kako glasbo pravilno dojeti in v njej tudi uživati. Namen ni bil toliko govoriti o inštrumentih, glasbeni zgodovini in o stilnih obdobjih, temveč posredovati mladim poslušalcem osnovno izkušnjo, da bi čudoviti svet tonov bolje razumeli, če bi znali glasbo pravilno poslušati. Mislim, da nam je to uspelo, saj smo marsikaterega mladega poslušalca navdušili za glasbo.«

Ljutomerska glasbena ura je tako uresničena ideja, pravijo pa, da jih je še veliko. Učitelji in učenci so bili ob sodelovanju celo navdušeni, v predstavitev so bile vključene vse šole v občini in čez tisoč sto mladih poslušalcev. Slednji so učitelje celo prosili, naj čim prej spet pripravijo kaj podobnega.

mm

—BELTINCI—

SPOR BELTINČANOV S SOBOŠKIM PTT PODJETJEM

Konec prejšnjega meseca bi moralo soboško PTT podjetje začeti priključevati telefone novim naročnikom v Beltincih. To pa se ni zgodilo, temveč je dan pred priključevanjem telefonov beltinska krajevna skupnost dobila dopis od soboškega PTT podjetja. V njem je rečeno, da v spornem primeru ne gre za razmerje med PTT podjetjem kot izvajalcem in krajevno skupnostjo kot naročnikom, temveč za razmerje med izvajalcem in novimi naročniki, hkrati pa zavračajo vse navedbe neupravičenega zaračunavanja storitev. Zaradi tega se je beltinska krajevna skupnost v imenu novih telefonskih naročnikov pisno obrnila na Sestavljeno PTT podjetje Slovenije v Ljubljani in na republiški tržni inšpektorat z ovadbo zoper PTT podjetje Murska Sobota zaradi večkratnega zaračunavanja istih storitev pri gradnji telefonskega priključka. Pri beltinski krajevni skupnosti menijo, da soboško PTT podjetje ne spoštuje medsebojno podpisanih dokumentov, predvsem pa samoupravnega sporazuma iz leta 1988. Namesto da bi izvajalec izpolnil obveznosti iz sporazuma, postavlja novim naročnikom, združevalcem sredstev pogoje, o katerih v sporazumu ni govora, zaračunavajo rento pod nazivom »ustrezni delež. . .« za tisti del krajevnega omrežja, ki so si ga občani pred leti z referendumsko združenimi in s posebnimi akcijami zbranimi sredstvi sami zgradili, brez sodelovanja poštnega dinarja. Z uveljavljanjem cene telefonskega priključka poskušajo zaračunati tiste svoje storitve, ki so si jih že pravilno zaračunali v obračunu del po pogodbi o gradnji priključkov v beltinski krajevni skupnosti. Pri krajevni skupnosti Beltinci so nam tudi povedali, da bo ob negativnem odgovoru s strani Sestavljenega PTT podjetja Slovenije in republiškega tržnega inšpektorata 150 občanov Beltinec vložilo tožbo na soboškem sodišču zoper PTT podjetje Murska Sobota.

F. M.

Na prireditvi sóboškega radia »Zapojmo in zaigrajmo po domače«, ki je bila v Beltincih, je kot presenečenje večera nastopil pevec Daniel Popović, ki mu na letošnji Jugoviziji ni uspelo osvojiti naslova s pesmijo »Ma daj obuci levisice« za udeležbo na Evroviziji.

Je pa zato toliko večje veselje napravil občinstvu v beltinski telovadnici, pa še z manekenkami beltinske »Rašice — Beltinke« se je slikal za spomin.

Besedilo in slikca: Filip Matko

Minuli teden so v Murski Soboti v ulici Arhitekta Novaka odprli prenovljeno prodajalno kruha. Novost bodo proizvodi in sicer mlečni izdelki, testenine, mlevski izdelki, ki jih do sedaj niso imeli. V lepo obnovljeni prodajalni bo mogoče dobiti tudi veliko sladice, prav te dni pa se bo že dalo dobiti gorički kruh.

foto: nj

GORNJA RADGONA

DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV

Pred dnevi so se v Gornji Radgoni sestali predstavniki društva upokojencev, društva invalidov in zveze borcev ter imenovali 11-članski iniciativni odbor za ustanovitev demokratične stranke upokojencev. Za predsednika so izvolili Jožeta Rakušo iz Radenec. Dogovorili so se, da bodo pristopili k zbiranju pristopnih izjav in pripravam na skupščino. V radgonski občini je nad tri tisoč upokojencev, ki bodo lahko v svoji stranki lažje reševali svoje probleme, življenjske interese in pravice upokojencev. Z ustanovitvijo stranke ne bo okrnjeno delo posameznih društev.

J. Kos

BIM

Murska Sobota, Ciril-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefaks: (069) 21 136
Za prvo osamletko — proti kanalu

Trudimo se, da vam bodo aprilski dnevi v Bimovih oblačilih čim lepši!

BIM

Kidričeva 33 a, MURSKA SOBOTA

Priporočamo vam nakup novih modelov oblačil domačih in tujih izdelovalcev.

- ugodne cene
- obročno odplačilo

V Bimu najdete vse!

26. aprila vabljeni v M. Soboto na VESTNIKOV VESELI VEČER!

Zabavale vas bodo popularne instrumentalne skupine s pevkami in pevci, oktet Lip Bled in drugi. Podrobneje o programu prihodnjič.

Za naročnike smo pripravili **bogata darila.** Na Vestnikovem veselem večeru **bo računalnik izžrebal** mnoge izmed naročnikov. **Med darili bo tudi prikupna spalnica, ki jo poklanja pokrovitelj prireditve, LIP BLED.**

Če še nisi naročnik VESTNIKA, nam hitro *pošljite izpolnjeno naročilnico,* ki jo vidite na desni strani. *Morda čaka sreča prav vas.*

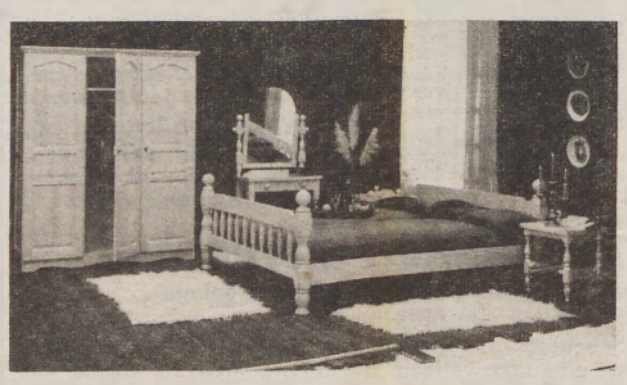

lip bled
lesna industrija
64260 bled, ljubljanska c.32

TRGOVINA LIP BLED V MURSKI SOBOTI
Cvetkova 1, tel.: 069/22 941

NAROČILNICA

PODPISANI _____

KRAJ IN ULICA _____

POŠTA _____

NAROČAM VESTNIK.
POŠILJATI MI GA ZAČNITE OD _____

NAROČNINO BOM PORAVNAL PO PREJEMU POLOŽNICE.
IZPOLNITE NAROČILNICO IN JO POŠLJITE NA NASLOV:
VESTNIK, Titova 29, 69000 MURSKA SOBOTA

PODPIS

Tednik moje dežele na severovzhodu je VESTNIK